

D. Jørgensén

Kniud Larsen

Vormark

Johannes Ewalds

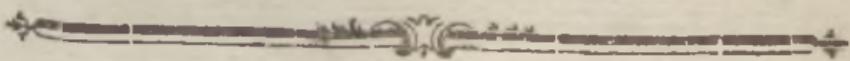
samtlige

Skrifter.

A n d e t V i n d.

Med Kobbere.

Kopenhagen, 1782.

Forlagt ved Christian Gottlob Prost,

Kongl. Universitets Begrandler.

Trykt hos Hosbogtrykker Nicolaus Müller.

St. 569 1/2

SPK 47/3/08 825:

Til Læseren.

Mange uundgaaelige Forhindringer ere
Aarsag at denne Deel af vor nu St.
Digters Verker udkommer saalænge efter den for-
ste; Forleggeren beder da, at et agtbart Publi-
kum ikke tilregner ham det allene.

De her leverte Lyriske Stykker ere alt hvad
man af ewaldske Digte i denne Digtkunstens
Deel har funnet overkomme; thi sienst vor for-
evigede Sangers Leiligheds-Arbeider alle udmer-
ke sig ogsaa ved lyrisk Gang, saa har man dog

ikke troet, at de burde blandes med disse, ester-
som Hensigten ikke var at de skulle være blot Ly-
riske. Dog da disse Leiligheds-Werker have me-
gen poetisk Fortieneste saa skal de følge, saa man-
ge som man har funnet samle, i de følgende Dele.

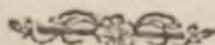
En Forseelse der merkedes for sildig er den
eneste Undskyldning man har at anføre for den
virkelige Feil, at den heel prosaiske Afhandling
om Celibaten findes her imellem idel digtriske
Arbeider.

Den tredie Deels Tryk begyndes umiddel-
bar efter denne, og kan altsaa følge snarere paa
denne, end denne fulgte paa den første.

Forleggeren.

Tilkomne Subscribenteres Navne.

	Exempl.
Hendes Høfyrstl. Durchl. Hertuginde af Slesvig-Holstein Glücksborg.	I
Sr. Aagoard (G.), Conferentsraad.	—
— v. Baudissin, Greve.	—
— Becker, Student.	—
— Berch (Ter.), ved Negotien.	—
— Bindesbölle, Student.	—
— Block, Student i Kiel.	—
— Bonnevile, i Scheen.	—
— Clasen, Garnisons Auditeur.	—
— Claudi, (B.).	—
— Clemens, Høf: Kobberstikker.	—
— Christensen.	—
— Ehlers, Professor i Kiel.	—
— Feddersen (B.), Student i Halle.	—
— Finchenhof.	—
— Gamborg, Student.	—
— Gebauer, ved Negotien.	—
— v. Giedde, Capitain ved Artilleriet.	—
— Gerner, Commandeur-Capitain i Sø: Etaten.	I
— v. Grüner, Kammerherre.	—
— v. Grotschilling, Commandeur.	—
— Gregersen, i Ahrendahl.	—
— Hass, Huldmaetig ved Post: Contoiet.	I
— Heidner, Bogbinder.	—

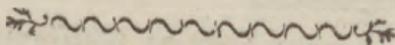

	Exempl.
Hr. Hertz, Slotsforvalter paa Fredensborg.	I
— Heiberg, Student. —	I
— Hesse, General-Krigs.Commissær. —	I
— Hofst, i Aarhus. —	I
— Hoffmann (Ni.Ils), Student. —	I
— Höngaard. —	I
— Holst, i Bengalen. —	I
— Holm, Student. —	I
— v. Holst, Capitain i Sø-Etaten.	I
— Janson, Doct. Theologie og Professor.	I
Hrue v. Juel, Geheimeraadinde.	I
Hr. Kepnasse, (Joh. Fr.). —	I
— Klinck. —	I
— Kornerup. —	I
— Krogh (M. Bonj.), Candidatus Theologie.	I
— Lacoppidan, Casserer ved Banven	I
— Leganger, Praelat i Christiania. —	I
— Levetzou. —	I
— Lillie, Bogtrykter i Sørse. —	I
— Lorent, ved Negotien. —	I
— Lucander, i Hadersleb.	6
— Mau, Kammer-Secretair. —	I
— Meldall, (Augustin.) —	I
— Möller, Hørkrammer. —	I
— Muhlenfeld, Lieutenant. —	I
— Neuaber, Capitain. —	I
— Olivarius, Begholder ved Banven.	I
— Orbech, Capitain. —	I
— v. Oxholm, Lieutenant. —	I
— Palle, Procurator. —	I

		Exempl.
Hr. Petersen, ved Negotien.	—	I
— Petri, Student.	—	I
— Port, Controleur.	—	2
— Præstrup, Student.	—	I
— v. Raben, Kammerherre og Stiftamtmand.	—	I
— Riber, Handskemager.	—	I
— Ropsain, Student.	—	I
— Rose, Holzförste.	—	I
— Rothe, Hof Boghandler.	—	I
— Schmidt (Lor. Anckerm.), i Stavanger.	—	I
— Schöller, Capitain.	—	I
— Sebelov, (Chr.)	—	I
— Seiling, Porcelafns-Handler.	—	I
— Schütz, Landinspecteur.	—	I
— Sielle (N.), Guldmægtig.	—	I
— Storen, (Chr.)	—	I
— v. Stub, Cavitain i Søe : Etaten.	—	I
— Stræt, Studiosus Medicinæ.	—	I
— Todsen, Købmand.	—	I
— Wassard, Hørfræmmer.	—	I
— Wohl, Kammeraad i Trundhiem.	—	I
— Weiner.	—	I
— Winding, Consumtions-Forvalter i Slagelse.	—	I
— Werligh, Procurater paa St. Croix.	—	I
— Windekille, Cancellieraad.	—	I
— v. Winterfeld, Kammerherre.	—	I

Derimod have 122 Subskribentere, der have lader sig regne, og hvis
Navne ere trukne i den første Deel, endnu ikke lader deres Exem-
pler afhente.

Indhold.

Nolf Krage.	=	Side 1
Philemon og Baucis.	=	185
Pebersvendene.	=	237

Lyriske Stykker.

Cantata ved Kong Friderik den Femtes Begravelse.	349
Cantata ved Universitetets trehundrede Aars Jubelfest.	354
Cantata for Maadhuusstrædets Concert.	359
Cantata for Maadhuusstrædets Concert.	361
Forandringer til samme.	362
Cantata for Maadhuusstrædets Concert.	364
Forandringer til samme.	366
Sorge-Cantata opført paa Walkendorphs Collegium.	368
Sorge-Cantata opført paa Collegium Medicum.	372
Sorge-Cantata ved Ulrich Friderik Suhms Begravelse.	376
Sang.	381
Kunsteds Lyksoligheder.	383
Til Jomfrue Celia Wormstrup, paa hendes Fødselsdag.	388
Da jeg var syg.	390
Til Jomfrue Anna Hedevig Jacobsen.	393
Philet en Fortælling.	395

N o l f K r a g e.

Et

Sorgespil,

i

Fem Handlinger.

Helge, Konge i Danmark, Sundings og Gothbrods Ba-
ne kaldet, sif i Delingen ester sin Fader Haldan, Reginen-
tet over Havet og alle Strommene, og maatte overlade sin Bro-
der Ro Landet at herfe over. Det Haandverk, som Helge her-
ved blev trunget til at drive, var den gang ikke allenesid øret
og fordeelagtigt; men det stemte og overeens med hans noget
voldsomme Caracter. Paa hans Omstreifninger krof han blandt
andet en deilig Jomfrue ved Navn Thore. Hende voldtog han.
Endstændt hun var for afmagtig til at henvne sig strax, glemte
hun dersor ikke den Uret, som hende var skeet; men gav siden
saa besynderligt og aeffaeligt et Exempel paa Hevngerrighed, at
man neppe vil finde dets Lige i Historierne. Hun havde faaet
en Datter ved Helge, som blev kaldet Urse. Da Helge, ester
mange Aars Forleb af en Handelse landede ved Thorøe, hvor
hun boede, magede hun det saaledes, at han sif Urse at see,
og, uvidende, at det var hans egen Datter, overtalte hende
til det, som han havde trunget Moderen til. Af denne Blod-
sam sif Rolf Brage Livet.

Rolf tog Riget efter sin Fader, hvilken af Fortrydelse over benævnte Tildragelse forlod sit Fædreneland, og siden af Skainsfuldhed dræbte sig selv, da den blev ham forekastet. Rolf var efter Historieſtriverens Vidnesbyrd, baade meget dydig og meget deilig, af stor Forstand, mandig, høi og stærk. Da han ved den Svenske Kong Arisles Taffel blev adspurgt, hvilket han holdt for den højeste Styrke, svarede han: Faalmedighed. Han beviste derpaa strax, hvor egen denne højperlige Dyd var ham, ligesaa kiel, som Nutius Scævola, og ligesom denne Romer ved Ildens Præve. Han var saa gavmild, at han aldrig led sig bede to gange om nogen Ting. Deraf kom det, at han havde mange villige og vældige Kamper i sin Gaard. Blant disse vare særdeles merkværdige:

Biarke, han var af dem alle meest bekjendt for Mandighed og Styrke. Da Agner Ingelsson blev trolovet med Kongens Gester Rude, forefaldt adskillig Spøg ved denne Højtid. Den gik til sidst uden for sine Skranker. En af Bryllups-Giesterne saarede Biarke. Skjønt det ikke var ham, men hans Staldbroder Gialte meent, hevnede han sig dog paa Stedet med et Slag, hvilket, da han var opirret til at bruge sin naturlige Styrke, blev saa estertrykkeligt, at hans Modstanders Vand, som Saxo fortæller det, med Hvid og Haar faldt ind i Nakke-Gruben. Herover blev alting alvorligt. Brudgommen blev fortvunnet og udskede Biarke til Kamp. Agner faldt i denne som en Helt, og døde leende. Herpaa dræbte Biarke alle Agners Kamper, som vilde hevne deres Herres Død. Han slog siden en stor Biern ihiel, og gav sin Staldbroder Gialte af dens Blod

Blod at driske, at han maatte blive mandig og sterk. Ved saadan-
ne og flere merkelige Gierninger kom Biarke i Gunst og Kund-
skab hos hver Mand, og Kongen selv sit ham saa fier, at han
gav ham sin Søster Rude til en Prins for den Seier, han vandt
over hendes Brudgom. Derpaa drog han til Sverrig, slog Kong
Atisle ihel, og betalte ham saaledes for det Torræderie, han
havde i Sunde mod Kong Rolf.

Sialtes Tapperhed var til Beayndelsen af dette Sørgespil
egentlig kun bekjendt deraf, at han var Biarkes Staldbroder.
Men deels forudsætter dette et prøvet Mod, deels er det vente-
ligt, at han har fulgt med denne sin Ven paa det Svenske Tog.
Den Dyd, og det sande Hætemod, som han viste i den sidste
forskellige Nat, da Rolf og alle hans Kæmper blev ihel-
slagne, er desuden nok, til at giøre hans Navn Uddædelighed
værdige.

Viggo var en ung Hest. Foruden Mod, Ordholdenhed,
en exemplarisk Troskab mod hans Konge, og nige væsentlige
Dyder, hvorpaa han, efter Rolfs Død, aflagde den tilstrekke-
ligste Prove, giver Historien Anledning til at fortælle hans
Caracter med en vis naturlig og i sin Tid vittig Munterhed.
Da han første gang saae Kong Rolf, forundrede han sig over
hans Hæde, og sagde af Skiemt: Hvad er dette for en Krage,
som Naturen haver givet saadan en Langde? Hermed (disse ere
Saxonis Ord) lovede han Kong Rolf, som var en deiligt lang
Mand, i det han lignede ham ved de lange Træer, som kaldes
paa-vort Danse Maal Krage, hvorpaa Grenene afhugges saa-

ledes noget uden for Hullen, at de kan bruges som en Stie for at stige i Veiret paa. Kongen tog ikke alene dette Tiluavn for god, og lod sig efter den Dag falde Rolf Krage, men han begavede og Viggo med et kosteligt stort Armbaand. Viggo blev glad og holdt den høire Arm med denne Prydelse i Veiret, men den venstre stillede han bag Ryggen, og gik saaledes til hver Mands Under allevegne frem. Da han blev adspurgt, hvorfor han gjorde det, svarede han: Den ene Haand blusser, at den er ikke saa herlig prydet, som den anden. For dette Indsald aev Kongen ham et andet Armbaand til den venstre Arm, staesa god som det forrige. Taknemmelig mod saadanne Belgierninger, forpligtede Viggo sig strengelig, at dersom det hændte sig, at Kong Rolf blev ihelstagen, da skulle han hevne hans Ord. Thi det var Skik i gamle Dage, at vaar unge Hoffinder gav sig først i Kongens Gaard at tælle, gjorde de Kongen et kort Lovste paa en eller anden besynderlig Ting, før deres Indgang.

Disse var de merkværdigste af Rolfs Kamper.

I Rolfs Tid soae Sverrig under Danmarks Krone. Helt ge, Rolfs Fader, havde drabt Gotthbrod, Regnvers og Svanz vides Sen, den sidste Svense Konge, med alt hans Telt, og derved uhdertvunget Sverrig saaledes, at han ikke alene gjorde det statskyldigt, men og udgav en Loy, at dersom vaor Svene blev forurettet eller saaret, turde ingen bøde noget dersor. Nagtet den retsferdige og freimme Rolf uden Twivl havde op hævet denne Loy, og der heller ikke tales om den i hans Tid,

vare

vare de Svenske dog skatshyldige. Atisle, Gothbrods Søn, tankte, ved at tage Urse, Kong Rolfs Moder, til Egte, at han siden ved saadant Svogerstab desto dristigere kunde afbede denne aarlige Skat hos sin Sted-Søn, og saaledes forstaffe sit Fædreeland Frihed. Dette Anslag lykkedes ham i Henseende til det første. Men hans store Karrighed og Gierrighed gjorde, at Urse snart sit Lede til ham. For at komme desto lettere los fra ham, raadede hun ham, at sege sin Frihed ved Oprør, og stikkede imidlertid Bud til Rolf, og lovede ham stor Skient isold han vilde drage til hende i Sverrig. Han gjorde efter hendes Begiering, og Atisles, som havde Forræderie i Sinde, inlodtog ham herlig. Men imidlertid pakede hun alle hendes Mands Penge og Klenodier ind, og flygtede med dem tillige med hendes Søn; men da hun fornemmede, at Atisles forsøgte dem, stroede hun det altsammen ud igien paa Vejen, som det sikkerte Middel, hvorved hun kunde opholde denne Gierrige. Siden drabte Biarke Atisle, og i samme Tid, eller strax efter, maae det have været, at Rolf slog Aasrik den gierrige Boks Søn ihiel, som Gialte hos Skalden udtrykker sig, hvor han erindrer de Daniske om Rolfs Heltegierninger, for at opmunstre dem til at hevne hans Død. I Atisles Sted satte Rolf en artig ung Mand, ved Navn Giartvar, til Konge over Sverrig, og paa det han skulde være desto villigere til at udgive den aarlige Skat, som blev ham paalagt, gav han ham sin Gøsset Skulde til Egte.

Skulde, en stolt og ond Prinsesse, fortrød paa, at hun var sin Broder skatshyldig. I den Henseende forsørte hun sin

Mænd, den unse Giartvar, til Øpør, og oplagde det Raad, at Giartvar skulde syde sine Skibe med Vaaben, eg dermed drage ind i Danmark, ligesom han vilde bringe sin aarlige Skat til Kongen, og siden overfalde ham med væbnet Haand om Natten, naar alle sov. Dette Raad fulgte Giartvar, og forefandt Kongen i Hovedstaden, paa det berømte Slot Leyre.

Rolf, som intet mindre funde formode sig, end saa ont et Anslag, modtog ham venlig med et stort Giestebud, hvilket efter de Tiders Maade, og de nordiske Nationers Hoved-Passion, ikke løb af uden Drunkenstab, især for dem, som ikke troede at have andet at tænke paa, end Glæde. Kongen især, anmerker Saxo, tog til sin store Uheld særdeles meget til sig. Da Natten sic paa, lagde han sig med sine Folk til Hvile. Imidlertid løb de Svenske til deres Skibe, førte sig i deres Vaaben, sneg sig ind paa Slottet, og slog Kongen ihiel, tilbage med alle dem, som de sandt sovende for sig. Mange vaagnede tilstdt af dette Bulder, og vidste ikke, hvad der var paa færde, eller hvem de skulde staae imod; thi Søvnen hængte dem endnu i Hincene, og Mattens Mørkhed forhindrede dem i, at gisre Forstiel paa deres egne og de Fremmede.

Gialte var imidlertid gaact hen at besøge en Dalila, som Historien ikke nævner. Men det var saa langt fra, at hun enten ved smigrende eller onde Ord kunde forsøre ham til, at have hende og sit Liv fierere, end den Trosteb, som han var sin Herre skyldig, at han tværtimod straffede hende temmelig haardt,

haardt, da hun til sidst spurgte ham, hvem hun skulde ester hans Død. Saamart han af Bulderet fornam, hvad der var for Haanden, lagde han sine Baaben paa sig, at komme sin Herre til Hielp, og vilde, som Saro anmerker, heller give sig velsvillig i Fare for sin Herres Skuld, end sine, da han havde god Marsag til at undkomme med Liv og Ere. Han leb dersor ind i Staden, midt iblant Fienderne, og gjorde stor Skade og Asbræk.

Biarkesov imidlertid rolig og vidste intet af alt det, som var skeet, sørerd Hialte kom uden for hans Herberge og raakte paa ham. Hialtes tre gange igentagne Opmuntringer til Biarke og alle danske Mænd, den Samtale, som her paa fulgte imellem disse to Helte og Rude, deres Beslutning, at hevne og følge Rolf, da det var for sildig at frelse ham, deres sidste Ord, og den ædle Maade, hvorpaa de endelig døe ester at have gjort et stort Nederlag paa Fienderne, giver, af den gamle Skald fortalt, saa høit et Begreb om dem, at det neppe vil kunne forståles af nogen Digter.

Saaledes blev Kong Rolf slaget med alle sine gode Mænd og troe Lienere, undtagen Viggo. Denne Heit erindrede sig, som Udsaldet viste, sit Læste, og havde, da det var for sildigt, at forekomme Rolfs Død, sparet sig til en retskaffen Hevu.

Hærtvar, som glædedes over, at hans Forraderie lykkes saa vel, anstillede et stort Gieslebud efter denne Geier. Over Vorde tilstod han, at det undrede ham storlig, at der

sendtes ingen blant alle Kong Rolfs Folk, som enten flyede, eller lod sig tage til Fange, hvormed de gav saa stor Trostab tilkiende. Han flagede paa Lykken, at den ikke undte ham en af disse troe Tienere, fordi han havde stor Lust at have saadanne Folk i sit Grød. Da kom Viggo frem, og Giartvar, som blev meget glad, spurgte ham om han vilde tine ham. Da han svarede ja, bed Giartvar ham et draget Sverd ved Odden. Viggo vilde ikke tage om Odden, men tog om Haandsangen, sigende, at Kong Rolf pleiede saaledes at give sine Krigsmænd Verge i Hænde. Thi eedbundne Tienere, som i forдум Tid gav sig i Herre-Tieneste, rørte ved Sverd-Kloddens og soer Huldsfab og Trostab. Der Viggo sit Sverdet i Haanden, trukte han paa det Øste, som han gjorde Kong Rolf, og strok stak han Giartvar tvertigennem, og henvede saaledes sin Herres Død. Giartvars Krigsmænd sprang hastig op og slog Viggo ihjel; men han stillede sig selv villig og frimodig frem, forsikrende, at han fornam større Lust over deres Herres, den Tyrans Død, end Gorg eller Gaughed over sit eget Endeligt.

Zoher, den Svenske Kong Atisles Broder og Zothbrods Søn, var efter Rolfs Død den nærmeste Arving til den danske Throne, saasom hans Farmoder Svanvide var en Dotter af den danske Kong Hadding. Da dette gik for sig paa Leyre, var han allerede bekjendt af adskillige Bedrifter, men især af hans Krig med den Halv-Gud Balder, Odins Søn. Zoher var opdraget hos Gevar, Konge i Norge, og havde giftet sig med hans Dotter Vanna, hvilket gav Auledning

ning til hemeldte Krig, estersom Balder havde førelsstet sig i
 Nanna og anmodet Gevar om hende førend Gother. Da
 denne Prinds herte, at Giartvar havde slaact Rolf ihiel,
 blev han glad, at han saakedes var henvet paa sin Faders og
 Broders Hane, uden selv at have haft Deel deri. Han drog
 herpaa strax ind i Hesfjord med sin Glaade og lod sig hylde af
 de Dansee.

Dette er fortælling det Historiske i nærværende Stykke.
 Jeg har i denne Fortælling trolig fulgt Saxo, eg fulgt ham
 alene.

Handlende Personer.

Rolf Krage, Konge i Danmark.
Biarke, Rudes Mand og Rolfs Svoger.
Hialte, en Dansk Kæmpe, forlovet med Signe.
Viggo, en Dansk Kæmpe, forlovet med Alulide.
Aude, Biarkes Gemalinde og Rolfs Søster.
Alulide, en Skoldmæ, forlovet med Viggo.
Signe, en Skoldmæ, Hialtes Forlovede.
Hiartvar, Rolfs anden Svoger, Konge i Sverrig, Basal af Danmark.
Sother, Thronfæller til Danmark, under Navn af Hagbarth,
i Hiartvars Følge.
Gevar, Konge i Norge, under Navn af Skate, i Hiartvars
Følge.
Gunding, en Svensk Kæmpe.
Skulde, Rolfs halv Søster, Hiartvars Gemalinde.
Danke, Norske og Svenske Kæmper.

Handlingen begynder ved Solens Nedgang og endes i
Dagningen.

Skuepladsen er en Skov med nogle Huse i Prospecten af
Lægre Slot.

Før-

D. Chodowiecki del. & sculpsit 1781

D· Chodowiecki del· Sculpsit 1781.

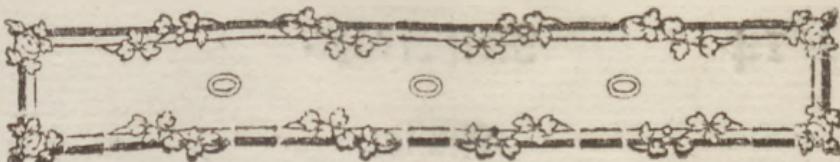
D. Chodowiecka del. & sculp. 1770

D: Chodowiecki del & sculp 1781.

D. Chodowiecki del. & sculpsit. 1787

Første Handling.

Biarkes Huus sees Forrest ved den ene Side af Skuepladsen, det udmerker sig fra de andre ved sterre Drage og ved en Art af Illumination, som passer sig paa Festen og de Siders Smag. I Grunden seer man igennem Træerne endeel af Slottet ligeledes oplyst. Af og til i denne Handling høres Tummel og sorvirrede Frydeskrig.

Første Oprin.

Nude og Aluilde.

Nude.

Nei! Jeg kan ikke sige hvorledes; men jeg kunde ikke blive der længere. Dog maastee det var bedre, om jeg blev; men den Formodning er ubillig. Jeg kunde ikke faae Biarke i Tale. Kunde jeg kun komme til at tale med Biarke. Nei, saaledes slog mit Hjerte ikke siden den forstrekkelige Time, da Agner — O J Guder.

Aluilde.

Aluilde.

Tillad mig, ædle Rude.

Rude.

Aldrig glemmer jeg, hvorledes mit Bryst den gang var beklemt. Da jeg nu havde rakt ham hans Høthing, Aluilde, og han smilende trykte min Haand til Afsted. Erindrer du dig Heltens Mine, Aluilde?

Aluilde.

Den var stolt, som Biarkes, munter som Einheriarnes, naar de gaae til Bords i Valhal.

Rude.

Ikke vare hans Mine rode, ikke heller vare hans Mærer opsvulmede til Kamp. Det var —

Aluilde.

Kongen venter.

Rude.

Det var til evig Afsted. — Og den ædle Mand's sidste Ord. Du hørte hans sidste Ord.

Aluilde.

Falder jeg, sagde denne Høiertede, da skal Odin Valfaudr sende mig en Valkyrie, som ligner min Rude. Men du, Frigga, bvi hendes Hierte til den dydige Biarke.

Rude.

Rude.

Dg da han havde sagt dette, gif han hastig bort i Kamp med den stærke Biarke. Den ædle! han flyede for sin Bruds Taarer og for hendes udstrakte Arme. Længe efterat han var borte, stod jeg endnu med udstrakte Arme. Jeg stod som soleslos, og vidste ikke at jeg græd.

Alvilde.

Beste Frygtinde!

Rude.

Men endda slog mit Hjerte ikke saa høit. Jeg sandt ikke den Angst, jeg finder nu, forend da Kamperne med et bleve tause, thi da fornram jeg, at det gif for sig. Du saae med hvilken Urolighed jeg hvært Dieblif lob hen for at see, og stod rystende ved Døren. Men jeg turde ikke lukke den op for at see. Da soulmede mit Bryst saa høit, som det soulmer nu. Jeg hadde ikke Biarke. Hvorledes kan jeg have hadet ham nogentid, da jeg elsker ham nu? Han havde alt længe min Hviagtelse. Hvor tit forbandede jeg ikke den Uværdige, som gav Anledning til Lovdragt imellem ham og Agner, imellem de to ypperste, de beste Mænd? Dog, mine Bonner — Alsfader, du veedst, at mine Bonner og mine Loftter vare.

for

for Agner; men min Frygt, og (hun holder haanden paa brystet, og sukker) dette, dette var imod ham. Hvert sieblik saae jeg i skrekende Billeder den doende Brudgom. Det isnede i mig, jeg folte det grusomme Hug, forend Leyre Kæmper raabte: Af Agner!

Alluilde.

Ædleste, beste Fyrstinde!

Rude.

Hvad vil du? tael!

Alluilde.

Længe hører jeg paa dig med Forundring. Saas stor en Dag var ikke paa Leyre siden Hiartvars og Skuldes Bryllups-Fest. Overalt udbreder Rolf sin Glæde over deres usformodentlige Ankomst. Hvor man kommer, høres Frydeskrig. Og Kongens Søster, den muntre Rude, søger Eensomhed, og taler om forglemmt Sorg, og Anelser.

Rude.

Ingen forglemmt Sorg, Alluilde! Den er ikke forglemmt. Min Biarke har ikke glemt den. Han er fra den Dag tungsinde, og elster eensomme Steder. Vi græde ofte med hverandre over Agner. Og er det ikke i Morgen, at min Biarke og jeg gaae hen for at opfylde vort aarlige Løfte ved Agners Høi. Den

Dag

Dag er os hellig, og den var os altid meer velkommen, end noget af Rolfs Giestebudde. Men —

Aluilde.

Denne Urolighed er dig dog usædvanlig.

Rude.

Jeg veed ikke, hvorför jeg længes saa inderlig efter at græde ved Agners Høi. Denne Nat er mørk og stummel, Aluilde. Var den forbi! men min Frygt. Denne Angst er maaske ugrundet.

Aluilde.

Og hvad har kundet opvække Frygt hos den højhertede Rude?

Rude.

Hos mig? Jeg kan seile, men Jeg kan ikke sige dig det, Aluilde (Hun bliver med et staende, som een der er i døde Laufer.)

Aluilde.

Udøs dit Hierte for den, som du altid har været diget din Fortrolighed! Siig mig! Hvad grunder du paa?

Rude.

Jeg tænkte paa, Aluilde! Haddings Dotter, hvorledes hun forsørte sine Mænd til Utroskab mod deres Konge. — Den stolte!

Alnilde.

Hvilken Mistanke forraade disse Forestillinger! Men, Skulde! det kan jeg aldrig troe, og blev ikke Hiartvar altid holdt for en god Mand i Kongens Gaard? Endog forend Nolf gav ham Sverrig og sin Søster? skulde han kunde glemme saa store Velgierninger? Det er uualigt, og er det ikke et stort Tegn paa Ndynghed og Trostab, at de selv bringe den aarlige Skat.

Rude.

Det synes i det mindste saaledes. Men Hiartvar er ung — veedst du og, om hans Dyd er hædet nok til at imodstaae Stolcheds Fristelser? og Kierlighed? Kierlighed er tyrannisk over unge Hierter, Alnilde!

Alnilde.

Men Skulde er hans Gemal, og

Rude.

Har du seet Skibene? Dem, som han skal have bragt Skatten paa? Hvorledes see de ud?

Alnilde.

Biggo har seet dem. Han siger, de ere lange, som Vitthes den Friislanders, og som Sachsernes Skibe. Men ilde har Hiartvar forseet sig med Folk,

om han blev overfaldet af Seerovere, eller om en Storm reiser sig, naar han kommer ud af Ise-Fiord. Nogle faa ubevæbnede Drenge gaae omkring paa Dekket.

Rude.

Ere de lyftige? Raabe de?

Alluilde.

Viggo bemerkede, at de var overmaade tause.

Rude.

Ha! Hjartvar og hans Kæmper ere og tause.
Og den skarpsindige Viggo sluttede sig til intet deraf,
at de vare faa tause i denne almindelige Glæde?
Alluilde!

Alluilde.

Viggo tænker kun lidet i Dag. Jeg har aldrig seet ham saa lyftig.

Rude.

Gleden har giort dem alle drukne, rasende.
Midlertid er ingen betænkt paa Kongens Sikkerhed,
om noget skulde forefalde. Ingen, Ingen, som
om det var umuligt at noget kunde forefalde, som om
Guderne havde tilforet os en evig Fred. Saa ubeskyrede,
saa trygge, saa sovnde har jeg aldrig seet
Nolfs Kæmper. Og Nolf! han er selv mindst be-

tanft paa sin Sikkerhed. Hvad gjorde han, da du gik ud af Salen for at lede om mig?

Aluilde.

Han heldede sit Hoved fortrolig op til den unge Hiartvar, og sagde ham ofte noget i Dret. — Begerne staae sielden stille.

Rude.

Ha! Skulde var meget begierlig efter den Ere at fylde Begerne for Fyritterne i Dag. Jeg vilde ikke være hende imod. Hun var altid meer hohierted end jeg. Men, noder hun Kongen til at driske, eller begierer han?

Aluilde.

Kort førend Kongen savnede dig, besalede hun Uffe Skald, at synge Atile Hothbrods Sons Sang. Kongen udtommede tre Begere til hans Erindring, og vilde, at den skulde gaae omkring til alle Giesterne. Ingen af vore Kæmper begrede sig.

Rude.

Men Hiartvars tog sig vel i agt. Loke i Udgaard, eller en anden af Gudernes Fiender, har opfundet den Sædvane, at vise sin Glæde over en stor Handling, ved at giøre sig uskikket til alle andre. Hiartvar, sagde du, og hans Kæmper vilde ikke utomme de tre Begere?

Aluilde.

Aluilde.

Hjartvar — men det vil jeg fortælle dig siden. Men der var den unge Hagbarth. Han sagde høit, at Atisse havde været hans eedførne Ven, og at det ikke var ved Begerne, at han vilde erindre sig hans yngelige Død. Det gav en stor Opmerksomhed i Glesse-Salen. Men Ekate tog Ordet, den ærværdige aldrende Kæmpe, som er saa viis og synlig i alt, hvad han siger, han, som sidder næst ved Hagbarth, han sagde, at Atisses Fald var Seierherrens Lykke, og at man desto før burde undskynde Hagbarth, da det endog syntes, at være en uædel Skif, at glæde sig over sine døde Fienders Vanheld. Kongen og Blarke rosse ham for denne Tale, og saae til hinanden; men Hialte sprang op som en affindig og omfavnede den unge Hagbarth.

Rude.

Der er noget indtagende i disse to Kæmpers Mise. En vis Høihed, især hos den yngste, jeg veed ikke; men de afvædede mig strax en Beundring, som nærmede sig til Verbsdighed.

Aluilde.

Da du siger saa meget, tør jeg legge til, at Hjartvar seer ud imod dem, som en Almues Mand.

Ikke handlede han forsiktig, da han tog dem i sit Folge.

Nude.

Welsignet være Hiartvar, for det Indfald, at han tog dem med. Af! at alt hans Felge lignede disse! Den Nabenhertighed, den Erlighed, som Skinner ud af deres Mine, forjager al Mistanke. Der er ikke den skumle, den frybende Mine, som — Men du vilde fortælle noget om Hiartvar.

Alluisde.

Det var om Atisles Erindring. Han havde for altid fundet paa en Undskyldning, naar Begerne gif onkring; men den gang funde han neppe bie til Kongen havde drukket. Det fortrod Hialte. Han sagde, at det tilkommer Biarke, som havde vundet Seieren og vovet sit Liv mod Atisle, at erindre det, forend den, der havde sovet sig til Frugterne deraf. Du veedst, at Hialte brænder af Venstab til din Mand, og nu har desuden Vinen giort ham ubetænksom.

Nude.

Hvorledes tog Kongen det?

Alluisde.

Alluilde.

I Begyndelsen enten hørte han det ikke, eller
Iod, som han ikke hørte det. Men Hialte blev meer
og meer hairostet; og havde Biarke ikke selv til sidst
sat ham temmelig haardt til reite, skulde vi have hørt
en underlig Leg. Der mumledes om blant Giesier-
ne, at han havde stieldet. Jeg hørte det ikke, og i
det samme begyndte Skulde at synge en ny Sang til
Urses Ere, hvorledes hun foragtede Guldet.

Rude.

Og Kongen igien?

Alluilde.

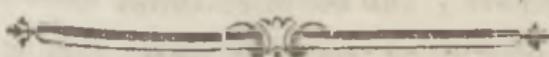
Som du let kan begrive. Du veedst, hvor
hvit han elster sin Moder.

Rude.

Alluilde! Ha! det er aldrig rigtigt, Alluilde!
Gaae, og siig til Kongen. Nei, til Biarke. Hvist
til Biarke, at han sniger sig bort fra Giestebudet,
og tager Hialte med sig og Wiggo! til mig. Gaae
snart og bring dem til mig. Snart! det er yderst
magtpaalliggende, og hvert Dieblik er kostbart. (Alluilde
gaer. Rude seer efter hende og ga er derpaa nogle Gange trus med lan-
ge Skridt over Skuepladsen.) Skulde, Skulde! Jeg kien-
der din umættelige Stolthed. Og dine sidste Ord.

Jeg hørte kun de sidste Ord, af din hemmelighedsfulde Samtale med Hiartvar; din Forvirrelse, da du blev mig vær; Hiartvars urolige, skumle, frygt somme Mine; alt dette. — Jeg maaer have Oplysning derom. Vensteb, Velgierninger, Blod, Naturens Røst; den største Utaknemelighed! Hvilkens forvirred Sammenhæng? Og Hiartvar, som burde skamme sig, om han frygtede for at herske! Ha Trolse! Han frygter sig dog endnu. For at overtræde de helligste Pligter frygter han sig maaesse endnu. Men du, du laver dig til, at udøse Broderens Blod, og frygter dig ikke, ikke for de retferdige, de strafende Guder, ikke for dig selv! Og hvad skulde de mange bevæbnede Kæmper sige, som hun talte om? mod nogle overvældede, sovende, vaabenløse? Ha! overvældede og vaabenløse! Men Hiartvar har dog ikke saa mange bevæbnede Kæmper. Starke, Stærke, hvor bliver du? Du fandt dog ellers meer Fornuiselse i din Rudes Selskab, i at tale om Guderne og Dydens Magt med din Nude, end i den sværmende Sto i af Rasende. Men i Dag. Det er Skiebennens Magt, det er Gudernes Hevn (Viggo kommer, uden at see Nude, noget siv i sin Gang.) Viggo! Hvor blive de andre?

andre? Hans Nine staae stive, han har ladet sig overvinde af sin Konges Glæde, den forstandige Wiggo!

Andet Oprin.

Rude og Wiggo.

Wiggo, (endnu uden at see Rude.)

Monne Hiartvar seer best i Mørke som Mat-Ugen, at han nu gaaer omkring og beseer Longangene, eller søger han Enighed for at sukke over Hialte? eller Odin vred, hvad der ligg'r ham paa Hiertet. (han bliver hende vaer.) Frigga glæde dig, ædle Rude!

Rude.

Du talte om Hiartvar, Wiggo! Beseer han Longangene, siger du?

Wiggo, (han seer sig rundt omkring, som den der leder om noget.)

Han sukker over dem, troer jeg. Han er en Mar, om han beseer dem. Lysere er her end paa Hvidstials, og neppe kan jeg see.

Rude.

Dette Tilflugtssted for Kongelige Bekymringer er kun sikret ved sin Hellighed; men hvad er Forre-

deren helligt? Her funde de, eensomt, affides fra Staden, som det ligger. — Den lave Muur, som meer indhegner, end beskytter denne Have, kan lige saa lidet afholde de glubende Uwe, som et kraftloft Forbud kan stramme dem. Og naar min Biarke sover, ubevogtet. Den opmerksomme Vagt var selv Rolf besværlig, naar han nogle Bieblit vilde sulke under sin glimrende Last, eller ikke føle den; men nu maatte de vel være opmerksomme. Ha Wiggo! du seger om noget.

Wiggo.

Gesses Sang, da Gram slog Sigtrug den Svenske, og den Vise, som Gram, Hendrits Bane quædede, da han sad i de forrevne Klæder, nederst i Sumbles Gieste-Sal. Jeg havde laant disse Sange af Uffe Skald, og her maae jeg have tabt dem.

Rude.

Sog om dine Vaaben, Wiggo!

Wiggo.

Ha! mine Vaaben! De har al Anseelse af at forruste. Hestet paa min Skrep vil jeg lade giøre om til et Beger, som jeg vil driske din Skaal af, ædle Rude.

Rude.

Rude.

Du er en formuſig Mand, Wiggo! og du elſter din Konge.

Wiggo.

Bed Odin, høiere end mig ſelv.

Rude.

Bliv da her! Nu kommer Biarke. Jeg har noget vigtigt at tale med eder om, yderlig vigtigt. For alting ſaa fier ſom Kelf er dig, bliv her! Du behover al den Eftertanke, ſom du — I dine Dine er Adſpredelſe og Sovnighed, Wiggo.

Wiggo.

Og dog ſynes mig at ſee dybere nu, end nogentid før. Saaledes indſeer jeg nu forſt, at Biart var —

Rude.

Hvad han

Wiggo.

Ikke er den Mand, ſom fortiente Sværrig eller ſin Konges Søſter.

Rude.

Du er aabenhiertet, Wiggo. Og hvorpaa grunder du denne Indſigt?

Wiggo.

Biggo.

Skulde maaslee fortiente han.

Rude.

Endnu meer? Men forklar dig?

Biggo.

Han undsæer sig fra al ærlig Kæmpe - Skif.
Hans Væsen, hans Mine er den Frygtsommes, den
Heiges Mine. Han seer ud, som den der havde stor
Lyft til at døe af Alderdom. Den kielne! hvor om-
hyggelig tager han ikke sin Helsbred i agt!

Rude.

Sin Forstand i agt, vil du sige. Var det kun
i en god Hensigt, at han var maadelig, da var han
flogere end du.

Biggo.

Af Klogstab da. Saudekig maae den være flog,
hvis Klogstab gør ham døv, saa snart de Ting bli-
ve talte, som han støtter kun lidet om at fornemme.

Rude.

Hvorledes?

Biggo.

Der var Hialte. Raabte han ikke saa høit,
som Gudernes Thor i den hedeste Trefning? Kongen
saae sig om og blev rød; men Hiartvar tog uden

at svare i en Hast til Begeret, og glemte, at han var svag.

Rude.

Hvad raabte Hialte? Hørte Skulde det?

Diggo.

Hun var klog, som hendes Mand. Hun gab ham et Vink, og begyndte, i Angst troer jeg, at synge Urses Sang. Ikke var det Hialtes Skyld, om hun ei fornæm, at hendes Mand var Riding. Han havde gierne sagt det endnu engang, men Biarke —

Rude.

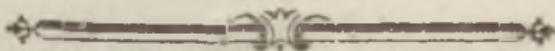
Hvad gør min Biarke?

Diggo.

Han er lystig, som jeg. Han har savnet dig nogle gange; men saa drifker han, og saa glemmer han dig. Kommer han ikke der? og Kongen, og Hiartvar, og min Aluilde?

Rude.

Hvor fortrædeligt?

Tredie Oprin.

De forrige. Rolf. Biarke. Hiartvar. Aluisde,
og strax derpaa Skulde.

Aluisde bliver staende ved Indgangen af Skuepladsen og beklager
sig ved Miner over Biarke, som har fordervet Nudes
Anlag.

Rolf.

Biarke siger, at du har vigtige Ting, Nude! Ting, som ligge dig paa Hiertet. Du slaaer Dinene ned. Hvad onster du? Begier af din Broder! Begier Halvdelen af Danmark! Du veedst, at jeg intet negter dig, som saaer i min Magt; men bedrovet maae min Nude ikke være, I Dag ikke bedrovet. Ved Rolfs Ere, ingen maae slaae Dinene ned i Dag paa Leyre, ikke Hialte engang, endstiont han er fredløs i Morgen.

Biarke.

Hialte?

Nude.

Hialte?

Hiartvar.

Hialte, Herre?

Biarke.

Biarke.

Ifje har du troere Kæmpe i din Gaard, end
Hialte. Har Rolf glemt, at han —

Rolf.

At han forhaanede sin Konges Svoger. Nei,
Biarke! Den, som jeg engang har æret nok, til at
give ham min Sosier, den kan jeg ikke se forhaanet,
og glemme det; ikke saa hastig glemme det. Jeg vil
ikke nævne hans Ubluehed; men ved Gudernes Thor —

Diggo.

Edle, fromme Rolf, tillad din Diggo et Ord,
før end du sværger!

Rolf.

Tael!

Diggo.

Om Odin med det ene Øie, Thor og alle Aser-
ne havde været tilstede ved dit Giestebud i Dag, og
seet Rolfs Pragt, og drukket af hans Begere, ved
din Ære, de havde glemt Valhal, Hialte og din Ged.

Biarke.

Har jeg ikke stenket af mit Blod i Hialtes Fod-
spor? Det er min eedsorne Ven, som du vil giøre
fredlös, store Rolf!

Rolf.

Nolf.

Nestferdighed gaaer over Vensteb. Han veed mine Love, og var han ikke min Ven? Hvi foragter han da mit Haars? Dersom det endda var mig selv, som han i sin Ubesindighed havde fornærmet, da maa-
skee vilde jeg have spurgt mit Vensteb til Raads, og ikke hort ham.

Rude, (sæder paa Knæ.)

Herre, kan min Bon, mine Taare — Du til-
stodst mig for en Bon.

Nolf.

Staae op, ædle Rude! Bed om mit halve Ri-
ge! men om Hialte bed mig ikke! Da jeg sogte om
Mænd til mine Sostre, saae jeg mig ikke om blant
mægtige Jarler, ikke heller var den Velbyrdige mig
kierere end den Mandige, eller Rigdom stionnere i
mine Hine end Dyd. Du veedst det Biarke og du
Hiartvar. Hvorledes kunde jeg see Skulde under
Hinene, om den, som jeg gav hende til Mand, blev
forhaanet ved min Elde, og jeg taug?

Hiartvar.

Herre! jeg vaagner af min Drøm. Det er
derfor at Hialte?

Skulde.

Skulde.

Det er for den Ubesindigheds skyld, fromme Nolf? Nei! Skulde brænder af Taknemmelighed mod dig. Du oversatte os med Velgierninger. Men denne Omhyggelighed, tillad mig, den gaaer for vidt. Nei, Herre! troere Undersaat har du ikke end min Hiartvar; men Hialte overgaaer ham i Erfarenhed. Skulde vi for et Ords skyld, et Ords, som er glemt i Morgen, skille dig ved en duelig Mand, og Bjarke ved en Ven? Nei, Herre! tillad, at jeg paa mine Knæ, for min skyld, for denne Dags skyld —

Hiartvar.

Og jeg, Herre! tilgiv Hialte! Hans Ord var den Druknes Ord, og han erindrer dem ikke i Morgen.

Nolf.

Ædelmodige, I vore mig; men Hiartvar, hvorledes din Ære?

Hiartvar.

Overlad min Hevn til mig, Herre! om der behoves Hevn. Vær du Hialtes Ven, som du er min; men jeg, erindrer han sine Ord i Morgen, og ei falder dem tilbage, da ere I alle Vidner, at jeg herved ester ham til Kamp.

(Hiartvar kaster en Staal-handske paa Gulvet, og Bjarke tager den hastig op.)

Wolf.

Kiekke Hiartvar! Jeg stienker dig hans Fred. —
Hvem falder paa Hialte? (Viggo gaar hurtig bort.) Men
du skal ikke kæmpe med Hialte. Han skal afbede.

Hiartvar.

Det vilde være ham. Kamp er han og mig
anstaendigere.

Wolf.

Frse, eller en anden misundelig Trold af Ni-
thers Afskom blander alle mine Giestebude med Blod.
Ved Odin! intet Blod skal slyde paa Leyre; i Dag i
det mindste intet Blod.

Hiartvar.

Jeg brænder ikke af Hevngierrighed. Jeg bæ-
rer Hviagtesse for Hialte, og jeg fordrer den af ham.
Men vred maae jeg være i Kamp, og vred kan jeg
ikke blive ved dine Giestebude, Wolf!

(Hialte kommer leende ind, med Sverd og Skjold, fulgt af Viggo.)

Sfulde.

Giv mig fun dit Ord, at du har tilgivet Hialte!

Nude, (afsides og noget sagte.)

Den falske!

Wolf.

Jeg giver dig og Hiartvar det.

Fierde

Fierde Oprin.

De forrige. Hialte.

Rolf.

Kom, Hialte, kom at taffe disse Wedelmodige for din Fred! Hvi kommer du med Skold og Sverd, Hialte?
Hialte.

Wiggo har fortalt mig det, og jeg taffer Hiartvar, fordi han har estet mig til Kamp. Hans Pant, Biarke. Du togst hans Pant (Biarke giver ham Hiartværs Staal-handse, og han faste en anden paa Gulvet.) Her er mit, endskistnt det behovedes ikke, siden vi gaae strax. Kom, Hiartvar. Du er en ærlig Kæmpe. Hvem skulde have tænkt det om dig?

Rolf.

Hialte!

Skulde.

Herre!

Hialte.

Hvor har du dine Vaaben, Hiartvar?

Hiartvar.

I Dag ingen Vaaben, Hialte.

Hialte.

I Dag ingen Vaaben?

Hjartvar.

Det er Kongens Bud.

Nolf.

Den zitre, som overtræder det!

Hialte.

Det er dit Bud, store Nolf? Ingen Vaaben i Dag! men jeg adlyder. Ha! lykkeligt Skul for den — Du forstaaer mig, Hjartvar. Men ikke fordi jeg skulde længes saa meget efter den Ære. Mener du, Biarke, jeg vinder stor Pris i den Kamp? mener du Wiggo? Men fordi det synes mig ikke got, at du lever til i Morgen. Du vil ikke strax, mandige Hjartvar?

Nolf.

Det er en Glædes-Dag paa Leyre. Nolf har sagt nei, og du endnu?

Biarke.

Til i Morgen, Hialte, være al Trette forbandet fra Leyre!

Nolf.

Til Ragnavokr være den forbandet!

Hjartvar.

Vi vil see, om Hialte kan sove sit Had bort eller ei.

Hialte.

Hialte.

Jeg? men du er den store Nolfs Svoger, og jeg hans Kæmpe, hans troe Kæmpe er jeg. Imidlertid gaaer jeg for at erfare, om mit Hierte bliver svagt, eller min Arm sterk af Hvile. (Han vil gaae.)

Nude, (hemmelig og noget sagte.)

Hialte!

Hialte.

I Morgen.

Aluilde, (hun viser ham at Nude vinker.)

Bliv!

Hialte.

Du falder mig, du ædleste?

Nude.

Ha! Jeg falder dig ikke; men, du hører, at Nolf byder Glæde, og du gaaer.

Nolf.

Du har Ret. Alt for længe raste Kiv blandt de Vedle. Hvad som er skeet skal glemmes, til andre Tider i det mindste glemmes. Kom, Hartvar, og du Biarke! og Hialte, du har mit Vensteb, kom! og Wiggo! Ingen blive tilbage. Tre Begere vil vi øfre Freya og de fredelærende Guder, og i tre gange tre vil vi glemme al Bitterhed.

(Han vil gaae, og de andre staac særdejig at følge ham.)

Rude.

Solen har allerede skjult sig bag Bakkerne. Herre! ædle Nølf! du tilfiodst mig før en Bon.

Nølf.

Det er sandt. Jeg erindrer mig mit Ord, og skal ikke bryde det. Ved Odin, Trusler kan jeg bryde, men Løster ikke. Begier! Kun intet, som østere forstyrrer denne Dags Glæde.

Rude.

Din Glæde være stor og reen som Gudernes! og bestandig som den Forsigtiges Glæde! Alsfader forbyde, at dine glade Dage skulde være talte, Nølf!

Skulde.

De naadige Guder forbyde det! Hvad bringer Rude paa den forstrekkelige Mistanke, som dette Dølle synes at robe?

Rude.

Meget.

Biarke.

Der er Mørkhed i dine Øine, udvalgte Rude! Din Siel arbeider under Forestillinger af i Morgen.

Rude.

Du har ret, min Biarke. Forestillinger om i Morgen.

Skulde.

Skulde.

Lee med os i Aften, Rude! Saa snart Solen
gaaer op over Leyre Skov, vil vi græde med dig ved
Agners Høi!

Rolf.

Skulde taler som en Valkyrie.

Rude.

Som din Valkyrie.

Rolf.

Begier hvad du vil til at giøre din Sorgs-Dag
høitidelig! Begier frit, du dydigste.

Viarke.

Alle vil vi forene vore Taare med dine i Mør-
gen. Intet skal flettes den feslige Sorg, som du
og jeg, og alle Edle skylde den faldne Helt. Men
i Dag, min Rude, i Dag vil vi være glade.

Rude.

Det er ikke —

Rolf.

Allt mit Guld maae du legge ned hos den from-
me Helt; men i Dag vil vi være glade.

Skulde.

Lykkelige Dag!oste komme du igien, og Frig-
ga astorre Rudes Taare!

C 4

Rude.

Rude.

Alsfader forekommne dem!

Rolf.

Mandige, ædle Kæmper! mine Venner, følger mig! J, som elste Dyden og det sande Mod, følger mig til Agners Minni! Vi vil erindre Heltens store Gierninger og hans Død. Med store Begere vil vi erindre ham. Min Fiende, den som ikke følger!

(De gaae alle hastig bort, undtagen Rude og Aluilde.)

Femte Optrin.

Rude. Aluilde. Og noget derefter Skulde.

Rude.

Herre! Broder! Rolf! — Han hører mig ikke —
Klarke i det mindste! — Hialte! De gaae, de gaae
bort, uden at høre paa den, som vil advare dem.
Blindhed, Kaserie har overfaldet Dans Huus og
alle Rolfs Gedsvorne — Gudernes, Gudernes Straf!
Er den mørke Time kommet, da de vil straffe Thores
Misgierning, og Helges Blodskam? Den mørke Ti-

me

me troer jeg er kommet. Ha! den, som jeg saa
længe gruede for! den, som de visse mig i saa man-
ge strectende Dromme; Ha! Konge! Broder! ulyk-
falsige Broder — Biarke, og du Danmark!

Skulde, (vender pludselig tilbage.)

Hvad raser du? Hvad ligger dig saa vægtigt paa
Hiertet? Hvilken Drom har forvirret din Hierne,
fromme Rude?

Rude.

Jeg har seet Forræderen, og Frøe har jeg seet,
og mandige Kæmper, som svammede i Blod, viste
mia Drom mig.

Skulde.

Din Tale er mørk, Rude! Du taler om For-
rædere? Hvilken ond Trold har forstrekket min Es-
ster?

Rude.

Daaren hører Morderen hvedse sit Sverd, og
legger det ikke paa Hierte; den Vise hører et Ord og
giemmer det.

Skulde.

Aldrig skulde jeg troe — Dog jeg känner dig —
Men den Mistænkelige fortiner ei at oplyses.

Rude.

Hvad taler du om Mistanke, Skulde?

Skulde.

Og du om Mordere?

Rude.

Ha! Skulde, Skulde! Du er Kølfs Søster,
og min — Siger dit Hierte dig ikke noget, som jeg
ikke kan sige dig?

(Biggo kommer, og bag ved ham sviger Hiartvar sig ind paa Skuepladsen.)

Skulde.

Jeg forstaaer dig ikke.

Siette Optrin.

De forrige. Biggo. Hiartvar.

Biggo.

Kongen spørger om dig, ødle Rude! Du skal især
være tilstede ved Agners Minni.

Rude.

Bal! og maastee ved Kølfs.

Biggo,

Biggo, (hemmeligt.)

Hialte lader dig sige, at Hother — (Han bliver af Alwuldes Muer vaer, at Hiartvar staer bag ved ham.) Denne folger mig overalt, som min Skygge. Du er urolig Hiartvar. Maaskee over i Morgen.

Hiartvar.

Jeg kommer dig ubelellig. Jeg troer, at du har hemmelige Erinder, som Kongen ikke vil betroe mig.

Biggo.

Og du fulgte mig, naar du troede det?

Hiartvar.

Jeg sogte Skulde.

Biggo.

Her finder du hende. Jeg troer, at du har hemmelige Ting at tale med Skulde, og derfor gaaer jeg, ædle Rude! Du horte Kongens Ord.

Rude.

Vel! Jeg folger dig. Jeg vilde ikke vove det et Dieblik, at Rolf skulde falde mig ulydig.

(Rude, Alwilde og Biggo gaae.)

Sy-

Svende Oprin.

Hiartvar og Skulde.

Hiartvar.

Og jeg kan ikke opholde mig; men vi ere forraadte, Skulde. Det ulyksalige Paafund! Mistanken udbreder sig meer og meer. Rude, Hialte, Viggo, alle veed det. Ha! den forbandede Time, da Stolt-hed forførte dig, og mig!

Skulde.

Frygtsomme! Det er ret. Begræd, at du lodst dig forsøre til at bryde dine Lenker! Utaknem-melige!

Hiartvar.

Ta, Utaknemmelige. Ha! hvi doer jeg ikke af Skam? Men her er ingen Tid tilovers. Jeg gaaer at sige — Kan jeg kun komme til, at faae det sagt — til Hagbarth og Hunding, at de berede altting til Flugt.

Skulde, (forskrekket og hidsig.)

Til Flugt, Forrader?

Hiartvar.

Mine Venner skal flye og du; men jeg, jeg vil blive, og tilsaae den grueligste Missgierning, og dse.

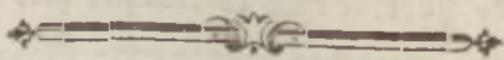
(Han gaaer hastig bort.)

Skulde.

Skulde,

(esterat hun i en temmelig lang Pause har fulgt ham med &inene.)

Saa — vel — ret — ja døe med de andre!
 Nederdrægtige! Ulyksalige Konge-Dotter! Og du,
 som fordomte mig, til at spilde min blomstrende Ung-
 dom ved en Træls Side! Ha! den Niveling! — Hial-
 te havde ret, at han kaldte dig Niding — Ved Odin,
 Hialte havde ret. Og jeg, som nogentid har fundet
 elste ham! Den, som frygter for at herske! Men jeg
 skal herske uden ham. Ja om jeg heed Rude, da
 kunde jeg kyssé dens Scepter, som blev avlet i Blod-
 stam. Men Skulde kan, og skal det ikke! Ved
 Freyer, hun skal det ikke! Staae mig bi, Freyer!
 Nei ikke Freyer — De fredelstende Guder skal flyve
 fra Leyre! Hadding's Gud, mægtige Vagenhofte!
 Utgaardde Loke! Hæl! eller du Frøe, som boer i Up-
 sal! Hundrede Stykker lover jeg dig af det sorteste
 Blod — og vil du heller Menneske-Blod. — Den
 sidste af Dans Afskom, og Hiartvar, og naar jeg først
 sidder rolig paa Thronen, da Fierdeparten af mine
 Undersaatter. (Hun gaaer.)

.....:

Auden Handling.

Nolfs Lyshus, som ligger oven for Biarkes Huus, og bagerst paa Skuepladsen er illumineret i denne Handling. Paa de øvrige Døk af Skuepladsen er det mørkere, end i den forrige.

Første Opritt.

Rude og Aluilde.

Rude.

Som jeg siger dig, Hagbarth er ingen uden den ædle Hother, Hothbrods Son, Svanvides Sonneson; ham, som tog det berømte Sverd Mimming fra Bildmanden; ham, som siden overvandt Gelder af Sachsen, og skaanede sin Fiende, da han bad om Fred; ham, som er opdraget af Gevar, som er gift med Nanna, og som endnu er dristig nok, til at vedligeholde en Krig med Balder, Odins Son, for hendes Skyld. Hialte har kiendt ham paa en Ring. Han holder ikke op at rose denne Edle; men han kan ikke begribe, hvorfor han er kommet her. Og den gamle Skate, troer han, maae være Gevar, den berømte Konge i Norge, som ved sin Dybsindighed og

Vilg,

Viisdom har givet Leilighed til det Kygte, at han er i Fortrolighed med Guderne, og at de aabenbare ham det tilkommende. Det trøster mig, Aluilde! Men Helge, min Fader, slog Hother's Fader ihiel, og Atile, som min Biarke slog, var hans Broder. Er det kun ikke i Førset om Hevn, at han er kommet her; men han kan ikke være uædel i sin Hevn, og Skulde klender ham ikke, Hjartvar ikke heller. Det trøster mig.

Aluilde.

Og jeg troer, at du gior vel, om du lader al Mistanke, i det mindste, denne overdrevne Frygt fare. Mistanke og Ligegeyldighed overdrevne ere lige stadelige.

Rude.

Hvad har da Skuldes Mening, og hvad har da Hensigten været af hendes Opførel ved Giestebudet? Rolf veed ikke mere af sig selv, og min Biarke, og alle vore Kæmper. — Ha! Jeg vil forsøge, at slaae mig det af Tankerne. Men den, som efter, frygter for alle Muligheder, Aluilde!

Aluilde.

Min Wiggo lovede mig at holde Hie med Skibene, og jeg veed, at han ikke bryder det han lover mig.

Rude.

Rude.

Og Hialte — Jeg tog Løfte af ham, at han skulde væage ved denne Side af Slottet. Denne ellers ubevogtede Side. Jeg veed heller ikke, hvorfor den skal staae aaben for den første Forræder meer end de andre. Den var altid en hellig Fristad for Skoldungen. Det er kun Nolfs fortroligste Venner og hans Gedsvorne, der ikke stielve for at kiende dens Tilgange. Men ak! hans Fortroligste, hans Gedsvorne kan være Forrædere! Og her ligger Biarke, siger Nolf, og han er mig meer end en Krigshær. Ha! Biarke, min Biarke, hvi vil du da nu første gang ikke fortiene din Konges Lillid? Mener du ikke? jeg ulyksalige! mener du ikke, at han vil ligge under Bogen i Nat, under Agners Bog, affsides fra alle Mennester. Saa er der da ingen, Nolf, som du kan forlade dig paa, slet ingen, om Hialte forglemmer sit Løfte, og kan han erindre sig noget?

Alulde.

Hvi siger du ikke til Biarke, at han lader Bolvise og hans øvrige Kæmper legge sig her omkring i Skoven i Nat?

Rude.

Rude.

De E ver mende! og har jeg ikke sagt dig, at han bærer Afsky for det mindste Skin af Mistanke? Jeg dristede mig til at sige ham det for; men han blev rød og taug. Jeg Ulyksalige! Om han endda kør selv. Ha! Is al d der ere mægtige Væsener, som glæde sig over den Frommes Ulykke, saa har ingen uden de indblæst Biarke det, at han vil ligge under Bøgen i Nat, og det er umuligt at astrette ham.

Aluilde.

Du gør mig til sidst urolig.

Rude.

Disse mørke, disse forvildende Gange! De var anlagde til uskyldig, til tryg Fornsielse, Aluilde! Hvor ofte overlod vi os ikke til Glæden i disse Skygger? Og nu, nu ligner enhver af dem en krybende Morder.

Aluilde.

Jeg maae tilstaae, at dersom din Mistanke er grundet —

Rude. -

Dersom den er grundet. Ha! Jeg søger forgives at undertrykke den. Jo nære jeg tænker efter, desto grundigere bliver altid min Mistanke.

Wiggo fortalte for, at Hiartvar besaae Løngangene. Hvad skulde han saa noie betragte dem for, Aluilde? Du veedsi, at Nolf ofte tilbringer en Sommernat under hine Wedbende, som han selv opeskede i sin Ungdom. Er han nu faldet derpaa, og det er han vel, heed og ubeqvem af Giestebudet — Og man kan jo see det tydeligt for Vinene, paa de Anstalter, som ere giorte — og det veed Forræderen, og derfor har han besoet Løngangene.

Aluilde.

Jeg veed ikke meer, hvad jeg skal svare eller tænke, om ikke din sædvanlige Trost i al Fare, Alfaders Bestiermelse. —

Rude.

Du har ret, Aluilde! Den er den tryggeste Muur; men Alfader kan være vred, og dette Hierte siger mig altid noget. (Hother og Gevar lade sig see in mellem Dræerne bagerst paa Skuepladsen.)

Aluilde.

Hother og Gevar!

Rude.

Kongen vil allerede til Hvile, Aluilde, saasom Giesterne er gaaet fra hinanden; men jeg vil tale med dem.

Aluilde.

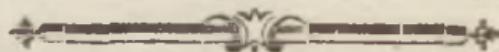
Skulde.

Seer du ikke, bag ved Busten?

Rude,

(hun bliver Skulde vaer, som staer i dybe Tanker bag ved nogle Buste.)

Ha! vi vil gaae ind.

Andet Oprin.

Skulde. Hother og Gevar.

Skulde,

(hun farer op som af en Drem, gaaer hastig frem, og seer sig runde omkring. Hother og Gevar blive staaende bagerst paa Skues pladsen og tale sagte til hinanden.)

Hvad var det, som raslede? Jeg saae Skyggerne af to, som sneg sig sagte igennem Bustene. Ere vi allene? Ha! hvad foruroliger mig da? Jo meer det nærmer sig det Drieblik, hvortil jeg saa længe talte Dage og Timer, jo heftigere slaeer mit Herte. Du som i saa mangen sovuless Mat, ha! Skygge, eller Gudinde, eller du Helvedes Sendebud, som viste mig uafladelig Urses Son paa Thronen, og Skulde i Stovet! Du, som ofte hvidslede Hevn, og Blod,

og Frihed til mig, naar hine Grotter, naar Upsals
kiglende Bekke, med et sagte Sprudeln forgieves ind-
bod mig til Sovn. Hvor er jeg? — Gaver af Rolf,
har jeg nævnet jer, og doer ikke af Skam! Ha! Gift,
Helvede, dræbende Gift af Hugormene i Nastrond
fortære mit Herte, førend det faler en svag Tanke!
Stille! Det rørte sig igien. Jeg skulde aldrig troe,
at den frygtsomme Nude atter belurer mig. Disse
gamle heslige Træer vil jeg lade hugge om, naar jeg
boer først paa Leyre. De kan let forstrekke. Men
bort, bort i skumle Forestillinger! Bør jeg ikke være
glad, nu da altig gaaer efter Ønske? Ha! Jeg vil
forsøge at være glad. Hagbarth! Hvor ere I, Hag-
barth og Skate? (De gaae frem.)

Høther.

Vi følge dig en halv Time fra et Sted til et
andet. Du vilde tale med os, Dronning!

Skulde.

Dette skumle Mørke er et ærværdigt Forbillede
paa Ødden, den eensomme Monark, som hersker over
tause Undersaatter og Udkerner. Men jeg glemte
det. (Med en trøngen Læser.) Ha, ha! Jeg vilde lee. Ha!
Jeg vilde lee af Hundings Paafund, hans driftige
Paafund om Valkyriernes Erindring. Men Rolf
fiender

kiender ingen Mistanke. Den Affindige! Ikke tænkte han, at de allerede svævede over hans Hoved, de Forsørdeelige, hvis Grindring han drak. Det forekom mig, som om jeg hørte den kladstende Lyd af deres brede Vinger over Aunduegi, da han drak. Og en hoi Latter blev hørt nederst i Gieste-Salen, som af Finn-Trolld, naar en opsnappet Etrik-Finde krymper sig imellem hans Hænder. Der var Død i det sidste Beger, som han udtomte.

Gevær.

Han kaldte dig, Skulde! sin Valkyrie.

Skulde.

Ved Freyer, den eneste gang da han nævnede mig ved det Navn, som jeg elster. Ellers kaldte han mig Søster, sin kiere Søster kaldte han mig, Urses Broder og Son, og saa omfavnede han mig, den Kielne, og tilsoer mig sit Vensteb. Ha! hans Vensteb — hørte I ikke hans Gavmildhed? Nu vilde han tillade, at Sverrig ikke længere slæbede sine Rigdomme ind i Isselford. Men det er for sildig, ved Danmarks Guder, det er for sildig, Rolf, at du ydmigher dig, og lærer din Pligt imod Helges øgte Datter. Og for lidet er det, du byder for dit Liv. Havde han talst om Danmark, da maastee jeg havde

beholdt ham til min Slave, til en Skamnel for min God, naar jeg domte Østerssen, og det store Hav; men nu — Jeg havde ret Lyst til at lee af den Drus-nes Gavnildhed, dersom mit Herte var ikke saa op-
port.

Gvar.

Oprørt dit Herte? — nu, da Rolf drømmer
om Valkyrier og Valhal.

Skulde.

Ha! han drømmer; men vi vil spare vor Lat-
ter til han ligger, ukiendelig af Saar og Dod, den
Stolte — til hans Minni vil vi spare vor Latter;
men nu — Jeg kan ikke negte det. Jeg er saa un-
derlig; mit Herte slaaer sierkt af Længsel efter Uds-
faldet.

Hother.

Det er Gudernes Paamindelse, Skulde!

Gvar.

Hagbarth troer, at denne Nat er ikke lykkelig,
at foretage noget stort i.

Skulde.

Kan du være besænget af saadanne Drømme,
unge Helt? Den Tid er fort, hvori jeg kiender Hag-
barth, og dog har jeg større Fortrolighed til hans

Mod,

Mod, end til — Ha! Det er mig modbydeligt at nævne ham — Jeg kan endnu neppe drage min Mand. Har du talt med ham, Hagbarth? med ham, som Hialte kaldte Riding? med Hiartvar?

Hother.

Jeg troede, at han vinkede ad mig før, da han gif til Fiorden med Hunding.

Skulde.

Hunding — Han er en Mand. Ikke raader han til Flugt. Vi skal flye, Hagbarth!

Hother.

Flye? Det giores vel ikke nødig. Der er endnu ingen Mistanke.

Skulde.

Hiartvar vil det.

Hother.

Hiartvar?

Skulde.

Ikke undrer jeg mig over, at du finder Vanstelighed ved at troe det. Neppe troer jeg det selv, jeg, som herte det af hans egen Mund.

Gevær.

Det vil i det mindste giøre det vansteligt i Nat-

Skulde.

Den Nederdrægtige! det er hans Alvor.

Hother.

Har Skulde fundet overtalst sig til at samtykke
det?

Skulde.

Og kan du tiltroe mig slig en Nedrighed?

Hother.

Det er ædelt at overvinde sig selv, Skulde!

Skulde.

Hvorledes?

Gevar.

At du undertrykker din Iver mod Hiartvar —
Det har været Opsettelse, og ikke Flugt, han har
onset.

Hother.

Thi opsette det skal vi dog, til i Morgen i det
mindste opsette det. Det var alt for uædelt at over-
falde de sovende Helte.

Gevar.

Især, da vi ere sterke nok til at see dem under
Dinene, naar de vaage.

Skulde.

Skulde.

Teg siger dig det endnu eengang, vi ere ikke sterke nok. Den Edesmodighed er utidig, som gior alle vore Hensigter umulige.

Gevar.

Saa at du, uagtet alle Vanskeligheder —

Skulde.

Og dertil reent unyttig — Hvortil da den krybende, den næsten utaalelige Forstillelse? hvortil de mange Paafund for at dysse dem i Sovn? Mener du, at jeg af Ømhed forundte Nolf saa glad en Dag som denne har været ham? eller at jeg syldte hans Beger, naar jeg ikke troede, at hver Draabe blev til Gift i min Haand? Men det er desuden for sildigt at betænke sig. Anstalterne ere trufne, og her er ikke Skin af Vanskelighed mere. Det var heller ikke, fordi jeg skulde twible om din Trostab, Skat, eller om din, Hagbarth, at jeg brændte efter at tale med eder — men Hagbarth. Jeg er forhaanet. Du elster — tilstaae det kun — thi jeg lagde ofte Merke til dine nattelige Sange.

Hother.

Og hvorsor skulde jeg negte det? Guderne kan ikke elste heftigere, ikke renere, end jeg — Min —

Skulde.

Jeg forlanger ingen videre Tilstaaelse; men du elster; jeg er forhaanet, og Hiartvar er den forvonne, som har forhaanet Helges Dotter. Du forstaaer mig —

Hother.

Ikke meer, end et Barn forstaaer den mørke Tale. Du taler, som Guderne i Upsal.

Skulde.

Ha! du elster Skulde, og du kiender hende ikke? Du veedst ikke endnu, at det er Blod, Blod allene, som kan kiole hendes Harm, naar hun er forhaanet.

Hother.

Jeg, Skulde?

Gevar.

Du kan ikke forundre dig over Hagbarths Forvirrelse, Dronning! Ved saa uformodentlig en Lykke, er det ikke sieldent, at man twivler paa sine egne Sandser. Skulde, thi nu ter jeg forsikre dig derom, Skulde elster dig Hagbarth, og det er Hiartvar, som skal dse.

Hother.

Er det muligt? Tillaad —

Skulde.

Skulde.

Du kan spare din Taknemmelighed, til jeg har holdt mit Löfte. Hjartvar skal følge sin Konge. Men han skal følge ham, og Rolf maae døe først. Og da; men jeg vil ikke sige mere. Det er Tid, at jeg gaaer, for, om muligt, at sette Mod i den Frygtsomme; hvis ikke, dog at indskrænke ham saaledes, at han ei kan stade. I midlertid værer i Veredslab, og tænk paa, Hagbarth, at Prisen, som du kæmper for, er Skulde, og Skulde med to Kongeriger! (Hun gaaer.)

Tredie Oprin.

Hoher og Gevar.

Hoher.

Prisen, som jeg kæmper for, er Skulde. Drommer jeg, Gevar?

Gevar.

Dersom du troede, at Skulde forraadte sin Broder, for at sette din Nanna paa Danmarks Throne, da, Hoher, da dronite du.

Hoher.

Hother.

Men hvilken misundelig Gud? Ingen uden Balder har indblæst denne Afskyelige det, at jeg funde elste hende.

Gevar.

Ingen uden Balder. Saaledes ere vi altid beredte at paabyrde Guderne vore Fejl, og tilegne os selv alt det, som vi gjøre stort og præsverdig. Jeg forunder mig ikke over din heftige Kierlighed til min Nanna. Hun fortinerer at elskes. Du er ung, og Dyden gør endnu voldsomme Indtryk paa dit Hierte.

Hother.

Viseste, beste Gevar! især gior den det voldsommeste Indtryk, et Indtryk, som ikke tusende Skulder kan udslække, naar den er saa fuldkommen, saa guddommelig, som din Dotters, naar den hoer i saa deiligt et Legeme, hñdigere end Friggas.

Gevar.

Det anstaer ikke min Alder, Hother! ikke heller bor jeg som Fader høre paa de overdrevne Lovtaler, som dit Hierte altid udsør, naar du nædner Nanna; men dette vil jeg sige, kun dette, at du maae undskyde Balder. Da vi varre Fremmede i Uppsala,

náar

naar du sogte Eenlighed, for at overlade dig til dine
fode Drømme; naar Maanen i en taus Nat forestil-
lede dig hver Grans Skygge som din Elske; og naar
du troede, at det kun var Træerne og mig, som hor-
te dine fierlige Daarligheder; da talte du ofte, som
du taler nu.

Hother.

Det veed jeg ikke; men om og.

Gevat.

Og du kiender endnu saa lidet til Mennesket,
at du ikke veedst, at Forraederen altid er mistænklig.
Vi komme til Upsal og tilbyde vor Dieneste i den Tid,
da Skulde anvendte sovnlose Nætter, for at overtale
sin Mand, til at myrde sin Konge, til at bringe
ham Vaaben og Mord isteden for Skatte! vi ere
Fremmede og ingen kiender os, uden fra i Førgaars;
du gaaer om Matten, som en Nisse, og søger een-
somme Steder; og alt dette vil du have, at Skulde
skal overveie uden Mistanke, uden at lade dig be-
speide?

Hother.

Men hvorledes kan hun, hun, som ligner ikke
min Manns meer end den mørke Vinternat ligner den
prægtigste Førgaars-Morgen; hvorledes kan denne

Laste-

Lastefulde tilegne sig det Offer, som jeg bragte den
Dydgste blant Emble Dottre?

Gevær.

Uerfarne Hother! og du veedst heller ikke, at Egenkierlighed er blind og døv? at den skuler sig for Twivl? Om jeg og her ikke havde forekommel dig; om du havde sagt Skulde det tydeligt, at det var Manna, at det var min Dotter, som du elskte; vilde hun dog før have ladet sig overtale til at finde Mørkhed i din Tale, og at tilskrive denne den frygt-somme Verbsdighed, som hun rimeligt nok kan forudsette hos dig, en ung, ubekjendt; end troe, at du kunde agte Gevars Dotter meer end Skulde. Læg det til, at hun er stolt, umættelig stolt, hun er deilig, og hun elster dig.

Hother.

Hun er deilig, og hun elster mig? Ingen af Delene, vise Gevar. Misgierninger, som hun har begaaet, eller vil begaae, har giort hendes Nine mørke. Hendes Gang er stiv, og hendes Tale unaturlig. Hendes —

Gevær.

Hold, hold Hother. Jeg twibler ikke paa, at du endnu vil finde hundrede Feil hos hende; men vi
har

har vigtigere Ting at ansætte Betragtninger over.
Nolfs Falz er for Døren. Det er sandt, han er
vor Fiende, vor uforsonlige Fiende; men han er ædel
og jeg forbeholdt dig hans Død, dig, hvis Fader
Helge dræbte. At han skulde myrdes den sovende
Helt af sine Mænd og Tjenere, af dem, som han
overstøtte med Velgierninger. Den Tanke er affyelig.
Saavidt gif aldrig mit, saavidt gaaer kun Troldes-
nes Had.

Hother.

Beste Gevar! Jeg tor ikke tænke derpaa. Øste,
naar jeg i Stilhed ilede til Skoven og forvildede mig
i den, henrykt ved at føle Vægten af dine himmelske
Lerdomme, ved at smage den naturlige Kierlighed,
som du hver Dag indstærpede mig, da syntes mig
øste at høre Hothbrod med en igiennemtrængende og
med en rassende Røst fordre Hedn af mig. Jeg syn-
tes at see hans blodige Skygge og Atisles blodige
Skygge, som vinkede ad mig. Da rasede Forsæt
om Hevn i mit Bryst; men denne Maade at blive
hevnet paa! o I retfærdige Guder! hvor nedrig er
den! hvor feig!

Gevar.

Gevar.

Jeg elster denne Urolighed hos dig; men lad den ikke være tung paa dit Herte! Da vi kom til Upsal vidste du intet af det store Forræderie, som var i Gierde; men jeg vidste det.

Hother.

Det er kun saa Ting, som Guderne skule for den vise Gevar.

Gevar.

Men jeg fiendte din smme Dyd, og taug: Han er ung, og kan være fremfusende nok til at forberve det gode med det onde, de retferdigste Hensigter, saa snart som Forrædernes Rænker. — Saaledes tankte jeg.

Hother.

Ha! havde Hiartvar aabenbaret mig sine Hensigter, førend ved Indløbet af Issefjord, og sagt mig, at det var mod hans Konge, og ikke mod Sververe at denne Flaade var udrusset; jeg havde maaстee skienhet ham den fornærmede Anmodning om min Hielp; men følge ham! I Guder! Jeg følge ham!

Gevar.

Og dersom jeg ikke havde forebygt det, skulde du vel have sagt ham det midt i hans Flaade, at han var en Forræder.

Hother.

Hother.

Og er han det ikke?

Gevar.

Unge Hother! Og var du ikke da i dette Dier-
blif tusende Mile fra dit Maal, hvad enten du vil
kræve din Faders Blod af Rolf, eller du vil for-
svare ham?

Hother.

Men hvorledes har den ædelmodige Gevar fun-
det være Medvider i alt dette, og ikke advaret?

Gevar.

Jeg vil tilstaae dig det. Maaskee den Hevn,
som brænder i mit Bryst fra den Dag, at Hoth-
brod, min beste Ven, faldt for den tyranniske Hel-
ges Haand; maaskee den har forsørt mig til at op-
sette det for lange; maaskee jeg har givet min Hevn
for meget ester, da jeg troede, at den ellers var umu-
lig; men at Hartvar saa hastig, og paa den Maade
vilde udføre sit Forsæt, det havde Guderne skult
for mig.

Hother.

Gevar! Gevar! dersom nogen vidste det, der-
som min Nanna vidste det, at jeg var her! Men jeg
veed det selv, og det angrer mig.

Gevar.

Nolfs Fader var din Faders Bane, og han er din Broders: den, som er Skuldes Broder og Velgiverer, er den grusomste af Hothers Fiender.

Hother.

Vel! han døe! men Forræderie! Hvilkens Tanke! og jeg og Gevar kan tænke dig!

Gevar.

Han døe for din Haand, og min Hother skal ikke tage Deel i Skuldes Misgierning.

Hother.

Hvorledes?

Gevar.

Den Uædle har overvældet ham med Gift, med Forstandens Gift, som han drak i sin Glæde, uden Mistanke, og for at erindre sine Fienders og Venners Dyder. Han veed ikke meer af sig selv; men det bør ikke være min Hother nogen Fordel. Han bør et døe sovende eller vaabenløs, den ædle Nolf.

Hother.

Gevar, du ydmyger din Hother formeget, beste Gevar, og naar har jeg givet dig Anledning til saa hæslig en Mistanke?

Gevar.

Gevær.

Og hvorledes forekomme den blodtörstige Forræder?

Hether.

Ha! jeg vil forsvarer min Fiende, medens han sover.

Gevær.

Og saa erindre dig den dræbte Hothbrod. Men med Forsigtighed bør du udføre din ædle Beslutning. Du kiender Hialte, og han kiender dig.

Hother.

I den Trefning med Gelder af Sachsen saae jeg ham første gang. Jeg kunde ikke kiende af hans Skjold, hvem han var; men jeg undrede meget paa den fremmedes kielke Gierninger og vældige Hug. Det hændte sig, at han sprang for fort, da han ville springe over paa et af Fiendernes Skibe, og sandelig, havde jeg ikke seet, at han kunde kun slet svømme, og sprunget ud til ham, vi havde neppe modt hinanden her. Han trak strax denne Ring af sin Finger og satte paa min, uden at give sig tilkiende, og derpaa har han kiendt mig igien i Dag.

Gevar.

Hialte har forpligtet sig til Rude, at han vil væage i Nat ved Nolfs Dør. Jeg hørte det af ham selv. Giesebudet har gjort ham ubetænksom og savnig. (Hunding og Hiartvar komme.) Men der komme de, den nedrige Hunding og den daarlige Hiartvar.

Fierde Oprin.

De forrige. Hunding og Hiartvar.

Hunding.

Og veed J, at Nolf allerede længes efter Hvile, og at han vil ligge her i denneaabne Lov-Sal? og — men det er det verste, at Hialte væager ved hans Dør? Han har lovet Rude det. Jeg frygter, at Hialte — Han er sterk som Thor, og brænder efter at dse for sin Konge.

Hiartvar.

Er han saa troe, den Ædle?

Hunding.

Saa troe, den Ædle! Men store Konge, jeg vover ikke at sige min Mening.

Hiartvar.

Hiartvar.

Tael!

Hunding.

Guderne forbyde, at noget ontf skulde være tilfædt min Konge; men paa nogle Timer ligner du dig ikke meer.

Hiartvar.

Jeg ligner mig ikke; maaſke fordi jeg sagde, at Troſtab var ædel. Ha! Du før giore mig saa bitter en Bebreidelse!

Hunding.

Ingen Dyd er stor og ædel som Troſtab mod sin rette Konge; men mod Tyrannen, som ved List under Skin af Arve-Rettighed, har trænget sig paa Thronen, er den slavisk Hyklerie. Hvem tilkommer det uden Skulde, at herske i Leyre? og hvad forpligter Ædlingen til at tine den Uægte? den, som er født i Blodskam?

Hiartvar.

Ha! hvad berettiger mig? men det er engang begyndt og det maae udføres. Du hørte Skuldes Ord, Hunding. Ha! Dieblifiket nærmer sig, da —

Hunding.

Det lykkelige Dieblik kommer, da de Danske
skal bøsse sig under Hiartværs Aag. Udodelige Hiart-
var! forste Konge i Sverrig, som undervang det
stolte Danmark. Men Tiden er fossbar. Hvem ter
tage sig paa at angribe den sterke Hialte? thi Rolf
maae doe, forend der bliver Gulder imellem Kæm-
perne.

Hiartvar.

Hialte er min Mand. Jeg har desuden esset
ham til Kamp.

Hunding.

Jeg vilde gierne; men Skulde har besalet mig
at bringe Folket fra Skibene.

Hiartvar.

Og Hagbarth og Skate, I blive ved Skulde,
I tage hende ikke af Dinene. Jeg känner hendes
Driftighed, hendes Utaalmodighed, og veed, at
hun ikke vil staane sig i Faren.

Hothev.

Hiartvar! Jeg var dig fremmed, og gav mig
i din Dieneste, ikke for Sold eller Belonning, men
for at holde det Lovte, som jeg gjorde mine Guder:
Rolf skal fal-e for min Haand. Jeg kan ikke vogte
Skulde.

Gevar.

Gevær.

Det er og dig anständigere, at dogte din Gemal, end at vove dig yderligst, naar det gielder om at bestige en Throne.

Hiartvar.

Jeg veed ikke; men jeg kunde heller ikke udose min, ikke Rolfs Blod. Men Hialte har jeg til sagt Kamp, og jeg vil holde mit Ord.

Gevær.

Og du skal kunne holde det. Hagbarth fiender Hialte. Hvad, om han overtaler ham til at overlade sig sit Lovste?

Hocher.

Jeg overtale Hialte?

Gevær.

Hialte har Giestebudet gjort svnig, og naar Hagbarth vaager ved Rolfs Dør, twibler du da om Udfaldet?

Hunding.

Vise Skat! hvært Ord du siger er Viisdom.

Hocher.

Hvorledes?

Hiartvar.

Som I vil — jeg veed ikke — Ha han kommer, der kommer den Ulyksalige, og Bjarke og Hialte, (Rolf, Bjarke og Hialte komme med et anseeligt Folge. Hialte er beväbnede.) Hvo skuler mig? Jeg kan ikke taale at see ham. Ha! Skulde! Skulde!

Femte Optrin.

De forrige. Rolf. Bjarke. Hialte og Folge med Takler.

Rolf.

Gre I her endnu, mine Venner? Guderne bestier-
me dig, min Hiartvar! Kom, at jeg endnu engang
maae omarme dig, retskafne Hiartvar!

Hiartvar, (afsides.)

Ha! retskafne! Jeg? — hvilken Pine!

Rolf.

Hvi kommer du ikke, min Broder?

Hunding.

Store Rolf, seer du ikke, at dine Begere har
forvirret ham?

Hiartvar.

Hiartvar.

Forbønne!

Rolf.

Bel! omendskient det er en Norden, er den mig dog behagelig hos mine Venner, naar Glæde har anrettet den. Men, det syntes mig dog, min Hiartvar, som om du i Dag staanede Vinen, eller dig.

Biørke.

Jeg forlader dig, Rolf! Jeg gaaer, for at sove denne Dags Glæde bort under Skyggen af de Træer, der vare Vidner til den allerlykseligste Kamp; for at være stikket i Morgen til Taarer; det er Agners Dag i Morgen.

Hunding, (assides.)

Endnu en Lykke!

Rolf.

Gaae, min Biørke! Ønsk din Nude fra mig, at hun maae forglemme sin Sorg, og blive lyksaligere end jeg, om det er muligt (Biørke gaaer.) og du min Hialte! Jeg veed ikke hvorledes; men — de svæve omkring mig, behagelige Skygger svæve omkring mig, og vinke ad mig. Følg mig Hialte! Saa glad som i Dag, har jeg heller ikke været, Hiartvar, uden den Dag jeg belønnede din Trostab med Skulde og Sverrig.. (De gaae.)

Hjartvar.

Ha! hvært Ord en Dolk!

Hunding.

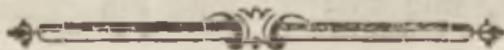
Det er Tid at jeg gaaer. Skulde venter mig
ved Fiorden. (Han gaaer.)

Gevar.

Og du maae gaae Hjartvar. Det er bedre, at
vi ere allene, for at tale med Hialte.

Hjartvar.

Ha! viis, soer, slæb, træk mig, hvor I vil!
Jeg følger dem, de affyelige, de forfærdelige Udsig-
ter, som I, som Skiebnen, som jeg selv har viist
mig. Tænker ikke, at jeg er frygtsom. Maastee
jeg taler som den, der frygtede sig. Men, naar
jeg først har været min Lyssing i Blod, i Venners
Blod; da vee den, som ter befale mig! (Han gaaer.)

Siette Optrin.

Hother og Gevar.

Gevar.

Det kunde giøre mig ont for Hjartvar, om jeg fun-
de ynke en Rebel og en Utaknemelig; men nu skal
her

her ikke tales. Det vigtige Hieblif nærmier sig, Ho-
ther, da det gielder om at henvne din Faders Dod,
og at henvne den paa den dydige, den store Rolfs.
Det gielder om at opfylde en Hovedpligt, uden at for-
nærme nogen af de andre; at være en god Son, uden
derfor at være et slet Menneste. I denne Bust slut-
te jeg din Minning. (Hav snyt ham et Sværd, og legger et
Skjold ved Siden af ham.) Her er dit Skjold, Hother!

Hother.

Ha! Jeg bruger intet Skjold, Gevar! Dydens
Love floss altid meer naturlig fra dine Læber. Jeg har
aldrig hørt dig kunstle saa meget paa Pligterne.

Gevar.

Jeg tilgiver din ædle Stok det; men hvad dig
og synes, saa er Takneramelighed og Kierlighed til
dem, som gav os Livet, Naturens forste Lov, og
Venstebab er den anden. Men jeg hører Hialte. Nu
maae du forestille ham —

Hother.

Hvad? Jeg begriber endnu ikke hvad jeg skal
med Hialte.

Gevar.

Vaage i hans Sted.

Hother.

Hother.

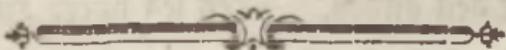
Og hertil skal jeg overtale min Ven, og bedrage ham! Det vil Gevar? Han gør det maaſſee; men saa gisr han det af Hertrolighed til mig. Og den skulde jeg, den skulde din Hother misbruge? Og hvad skal jeg saa, naar jeg vaager over Nolf?

Gevar.

Forsvare ham, som du troer, at din Ven vilde forsøre ham. Men ikke vil Hialte væge, for at aſværge en ordentlig Udfordring!

Hother.

Din Tale er altid mægtig over mig, vise Gevar! Gisr som du vil. Ha! nu kommer han; men du maae tale med ham derom (Hialte og endel Drabantere med Falster komme ud fra Nolf.) Jeg kan ikke staae det ud at tale med Hialte derom.

Syvende Oprin.

De forrige. Hialte og Folge.

Hialte.

Enhver forſøie ſlg til ſit! at ingen forſtyrer Kon-
gens Rolighed (De gaae.) Du er her endnu, ædle

Fyrſte?

Fyrste? Du tenker paa din Nanna, beste Hother. Morke og Gensomhed er den Elskendes Valhal; men jeg — ikke vil jeg dog fornsie mig stort i Nat over at see paa disse Treer.

Gevær.

Er det dit Alvor at blive her?

Hialte.

Ilde gjorde jeg, da jeg lovede hende det. Jeg veed heller ikke hvorledes jeg kunde gleanne saa reent, at jeg lovede min Signe, at komme til hende, og fortælle hende nyt om Giestebudet, og om de Fremmede. Og desuden er Signe syg, og desuden er jeg sovnig, og desuden, hvortil behoves det? (til Hother.) Hvortil synes du at det behoves at vaage her?

Hother.

Man kan aldrig være forsiktig nok, naar det gielder om et Liv, som er os saa kostbart.

Gevær.

Hvad du har lovet Rude, bor du holde, eller i det mindste staffe en anden i dit Sted.

Hialte.

Før at jage Spøgelser fra Rolfs Kammer?

Gevær.

Gevær.

Hother! din Nanna er langt borte, du er ikke
søvnig, og denne Ensomhed stikker sig uforlignelig
til dine fierlige Betragtninger.

Hother.

Bel!

Hialte.

Du er dog skabt til at hielpe mig, beste Hother!
og du er bedre skikket til at væage end jeg. Her har
du mine Vaaben; dog, du har allerede. Giv mig
din hshire Haand, ærlige Kæmpe, at du vil væage
over min Konge, som jeg vilde væage over ham, og
forsvare ham mod alle Spøgeler og Trolde, som jeg
vilde forsvere ham.

Gevær.

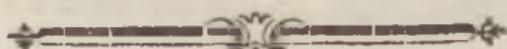
Hvi betænker du dig, Hother?

Hother.

Der har du min Haand: Jeg skal væage over
ham og forsvere ham.

Hialte.

Saa har jeg, og saa har Nolf intet at be-
srygte. (Han gazer.)

Ottende

Ottende Oprin.

Hother og Gevar.

Hother.

Gr det en Dyd, Gevar, at have sig noget forbeholdet ved sine Løfter? Ha! hvor tungt er det i det mindste, at ikke tordeaabne sig for sin Ven?

Gevar.

Nu skal du kun tænke paa din Fader og din Broder, Hother.

Hother.

Net! min Fader! Ha! og Utis! Saagot! — Viis mig dem endnu eengang, de ynfelige, de blodige Billeder! Hvorledes de udstrekke deres blege, deres stælvende Hænder imod mig, og skrige til mig om Hevn. Min Fader! Ha! døe, døe, døe skal du, grusomme Rolf! Son af den Grusomme!

Gevar.

Min Hother! nu kiender jeg dig igien. Imidlertid forlad dig paa mig! Saavidt som det er muligt, skal jeg sørge for, at du kan unde Rolf den Hvile, som er ham saa fornorden til Kamp. Hothbrod blev ikke hevnet; han blev myrdet paa ny, om Rolf ved vor Forseelse døde sovende, værgelas, uvidende hvorfor.

Hother.

Hothe.

Rolf at doe sovende! den Ædle! den Helt!
 den Menneste-Ven! og jeg at have Deel deri! Ha!
 for være al Hevn forbandet! for evig forbandet! Ha!
 Hevn! — At Rolf skulde være saa ulykkelig at avles
 af min Faders Bane! og at hans Kæmpe skulde
 strekke sin Arm ud for at dræbe Atisie! gavmilde,
 fromme, dydige Rolf! og at Hevngierrighed — Gru-
 somme Nødvendighed! naar blev du Dyd?

Gevar.

Da din Fader veltede sig i sit Blod, Hothe!

Hothe.

Jeg skal — der har du min hsire Haand.
 Ved alle Guder, ved Nanua, ved Dyden og alt,
 hvad der er mig helligt — jeg skal hevne ham.

Gevar.

Og hevne som Hothe. Nu kan jeg forlade
 dig rolig. Giengieldelsens Herre bestierne dig, og
 de retferdige Guder give Lykke til dit Sverd!

(Gevar gaaer.)

Tredie Handling.

I denne Handling ere Ensene stukke ved Biarkes Huus. Det er overalt mørkere end i de to forrige, og man seer foruden de lys, som bestaudig brænde ved Rolsø Lyshuus, kun saa Glint igennem Træerne.

Første Optrin.

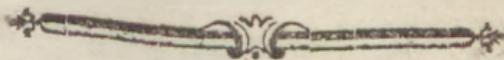
Hother (alene, med blottet Sverd.)

Nanna, min Nanna! En Lyksalighed, som Guderne selv misunde mig, som Odins Son vover sin Udsdelighed for; men her tor jeg ikke tanke dig. Ha! var dette en Finlandsk Udsørken, var det Hels Mat i Nissheim, saa turde jeg tanke dig, Nanna; men her, her, sålige Ekygge, her forstrekker du mig. Kom ikke, kom ikke bebreidende Nanna, og spørg: Hvad gør min Hother her? Din Hother? Ha! slaaer jeg ikke Dinene ned og tier? Ved de hellige Guder, den, som slaaer Dinene ned, fortiener ikke at være din. Men spørg kun, spørg i din billige Vrede, hvad gør Hother i Forræderens Folge? Bebreidelse, som fortærer mit Herte! Mig fortære Bebreidelser, Nanna! mig, som du holdt bedre end en Halv-Gud; mig, som du selv med dine himliske Læber lært Dy-
Ewalds Skrift. II. B. F dens

dens Hvidighed, og dens Magt. Ha! tramp ikke
 af Vrede, stræb ikke at vikle dine Fodder los fra min
 stælvende Arm, Manna! Jeg er uskyldig, jeg er
 uskyldig; eller jeg ønsker dog at være det. Og er jeg
 ikke straffet nok? Hartvar bliver ikke saa haardt straf-
 fet som jeg; thi han er lastefuld. Nu, nu begriber
 jeg først, hvorfor Gevar sagde, at den, som var sig
 noget Ont bevidst, frygtede for en Skygge; han fun-
 de aldrig have Mod, og naar han gjorde en dristig
 Gierning, var det af Fortvivelse. Ha! synes mig
 ikke, at Lyden af Sverdene, og Lyden af de Falden-
 de, denne mig saa bekjendte Lyd, bliver meer og meer
 forstrekkelig. Men det er Horræderen, som har trakt
 Sverdet, og det er den Dydige, som falder. Og
 hvem har bragt mig i denne affyelige Udsrken, hvor
 Easterne brole Triumph, og Dydens sukker, og doer?
 Hvem har bragt mig her? Gevar, Mannas Fader,
 den ødle, den dydige, den vise Gevar; og jeg gior
 mig endnu Gebreidelser? Men jeg merkede det, at
 hans Venstab til Helge, at Hevngierrighed kæmpede
 haardt med hans Dyd, og overvandt. Ha! du har
 selv lært mig det, Gevar, at Pligterne aldrig stride
 mod hinanden; og hvortil da de mange Kunster, for
 at forlige dem? Er det en Pligt, at Rolf skal doe?

Krydser

Krydser ikke Asmund da med Glaaden uden for Isse-
fjord? Vor han leve? Hvi tillodst du mig da ikke,
at advare ham i Dag? — Den Hemmelighed, hvor-
med du overtalte mig til at gaae i Hiartvars Lienes-
sie! og, Himmel, du falzte selv frivillig med Hiart-
var. Men han aabenbarede dig først sine Hensigter,
da det var for sildigt at vende om. Kan det undskyld-
de dig, da Guderne havde aabenbaret dig dem før?
Men vi vare for svage, til selv at tage Hevn af den
Danske Konge, af den store Nolf. Ha! Hevngier-
righed, Hevngierrighed, du forsørte ham, den
Wise — Er Vensteb da stærkere end Naturen? Ha,
jeg er uskyldig, Manna, men vend dig bort, fortryl-
lende Foresætning! blodige, blodige Billeder skal rase
i min Siel! Ha! min Fader! — Men jeg hører
en tung Trampen i Skoven som af en flygtende Kæm-
pe, stønnende, aandeløs; seer jeg ret? (han gaaet noget
afstedes.) Det er Wiggo, den edle Wiggo. Retfærdige
Guder, lærer mig nu, hvad jeg skal svare ham!

Andet Oprin.

Hoher og Biggo.

Biggo,

(Biggo kommer, og giver i alting en stor Forvirrelse tilkiende. Han banker paa Biarkes Dør uden at see Hoher.)

Biarke, Biarke! Ha! det er umuligt at komme ind til Biarke. Han er nedgravet i Sovn. Heller kan jeg ikke finde Hjalte; ingen, ingen kan jeg finde. Den yderste Vagt svømmer alt i Blod. Ingen svarede mig af Biarkes Kæmper uden Belvise og Biarmere. Rude, Rude, du havde alt for ret; men jeg kunde ikke dersor. Jeg hastede til Slottet, saasnart jeg saae Vaabnene blinke paa Skibene. Ha! hvor forræderist, hvor tause de sneg sig igennem Skoven! Men dersom de kun ikke finde for tilig herhen, her hvor Kongen sover! Ha! Hartvaar besaae Langangene for. Jeg maae vække Kongen. Hvis er den forstrefkelige Skygge, som jeg seer der? (Han bliver Hoher vaer.) Hvem er du, som gaaer saa sildig ved Kongens Dør? Ha! stig mig, hvem du er? Tilstaae mig, at du er en Forræder!

Hoher.

Hother.

Giv Vinen eller Sovnen dig saa forboven?

Biggo.

Det er Hagbarth. Hialte sagde, at han kiende-
te dig, og at du var en god Mand. Du kan ikke
have Deel i dette Forræderie; men veed du noget,
saa tilstaae! tael! et Ord, en Mine, og træk!

(Han gribet til Hestet af sit Sverd.)

Hother.

Den Oprørte kan hverken afnæde mig Evar el-
ler Vrede, Biggo! Saa meget vil jeg sige dig: Din
Konge sover saa tryg ved min Arm, som ved din.
Det er Hialte, som har betroet mig at vaage her i
hans Sted, og jeg skal i det mindste ikke lade mig
true herfra. Frygter Biggo for noget, hvi taler
han da ikke til sine Venner? Hvi vækker han ikke
Leyre-Kæmper?

Biggo.

Bed Odin, enten det er Spot, Spidsfindig-
hed eller Vitsdom du taler af, saa giver du mig det
beste Raad. Mine Venner skulde jeg tale til! Leyre-
Kæmper vil du at jeg skal vække! Ha! og har jeg ikke
sagt dig, at mine Venner har ingen Dren, at der
er ingen Kæmper i Leyre. De ere begravede i Sovn, i

Vin, i Skuldes forbandede Fortrylelse ere de begravne Leyre-Kæmper. Ha, jeg, som ikke vilde troe Kude! ikke min Aluilde! Jeg, Wiggo! Jeg Ulyks-lige! hvor vender jeg mig nu hen? Ha! hører du? Søg mig det, hvor vender jeg mig hen? Hører du? hører du klirret af Sverdene? Men der er dog nogle af vo're Kæmper vaagnede, der maae jeg hen; men nei; det er sandt: Rolf maae jeg vække først, min Konge før jeg ikke lade sove længere. (Han vil trænge sig ind i Rolfs Sovekammer, men Hother forhindrer ham dertil.)

Hother.

Og det er just det, som jeg har i Sinde at formene dig. Saa længe jeg kan holde dette mit gode Sverd i min høire Haand —

Wiggo

Hvad? min Konge maae jeg ikke vække? (han trekker. Og tænker du da, at mit Sverd er rustet, eller min høire Haand lam?

Hother.

Hold, Wiggo! Betenk dig! Endnu eengang vil jeg erindre dig om, at det er her din Konge sover og sover tryg, tryggere, end du kan giøre ham, førend du bringer flere af dine Venner, og at du i alle tilfælde kan bedre tiene Rolf med dit Lis, end med din Død eller min.

Wiggo.

Viggo.

Frygter du, eller har du ret?

Hothe.

Dersom Viggo kiedte mig, skulde han ikke tænke, at jeg kunde frygte.

Viggo.

Wil du da sværge ved Odin — nei ikke ved Odin, — ved den mægtigere Erlighed — vil du bestierme min Konge?

Hothe.

Jeg vil bestierme ham.

Viggo.

Og at han ikke kommer til mindste Skade i den Tid, du er her?

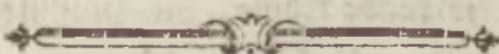
Hothe.

Jeg gisr ingen ubetenk somme Lovter, Viggo.

Viggo.

Jeg vilde troe dig uden Lovte, dersom jeg burde troe nogen, naar det gielder om min Konge. Hagbarth, Hagbarth! men jeg veed ikke — Ha! hører du? hører du tumulten? Det er, det er allerede ved den anden Vagt, at Sverdene flirre. Ha, jeg troer dig, ædle Hagbarth, jeg troer dig; men for alting

bliv her! Ha! (Han gacer, og det sidste raaber han bagerst paa Skuepladsen, og til sidst langt borte.) Biarke, Bolvise, Biarmer, Gervendel, mandige Kæmper, Rolfs Kæmper!

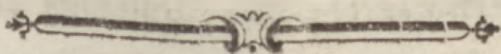

Tredie Optrin.

Hether (alene, efter en kort Pause.)

Den Edle! Havde Rolf saadanne mange, og jeg ikke havde hvadset min Mimming, for at hevne Hothbrod; sandelig Hartvar skulde neppe denne gang bli- ve Konge i Danmark, og han fortener ikke at være det; ingen Uædel kan herske over Dans Undersaat- ter. Og heller undrer det mig ikke, hvorfor de elste deres Konge saa høit, disse som bœ paa Øerne og paa Halvøen; kan man see Skoldungen, og ikke be- undre ham? Men hans Fader dræbte Hothbrod. Ha! Rolf, du maae doe! hvil sover du saa længe? hvil vaagner du ikke, medens jeg erindrer at din Fa- der dræbte Hothbrod, og du Atisle. Men lad ham sove! Ja, lad ham! Imidlertid vil jeg giøre dig Regnskab for mine fremmede Folesser; Dig vil jeg fortælle

fortælle det, hvorfor mit Hjerte slaaer sierkt, naar jeg hører Klirret af Sverdene, du min Siels Udvalse, og hvi jeg sukker, naar jeg seer til Mimming: Jeg er uvis paa at behage dig, strænge Nanna. Mine Hjene folge med dine, du Himliske, og søger Bisald i dem, og finder den ikke. Ha, Nanna, men jeg er uskyldig, og du maae ikke vende dine sorte sindrende Hjene fra mig. O, I Stierner, som nu ere Vidner til, hvorledes hun kælende oploster de sneehvide, de uskyldigste Arme mod Alsader, for Gehvarts Bel og for mit; hvorledes hun med Taarer fordrer af ham, at han skal bestierme mig! o, værer da og Vidner til, at jeg intet foretager, som gisr mig hende uverdig! Men riv dig los, min Siel, fra disse goede Foresællinger, og udrust dig med Hochbrods Død til Vrede, til Kamp! men lad han sove! Ha! seer jeg ikke den nedrige, den frybende Hunding? (Hunding kommer ind uden at see Hother.) Som en Elange kommer han, der vil snige sig paa den sovende Krigsmænd. Han seer kun tilbage, den Frygtsomme!

Tierde Oprit.

Hother og Hunding.

Hunding, (endnu uden at se ham.)

At denne føle Mat kun var forbi! Man er hverken sikker for Flende eller Ven. Glad blev jeg, at Skulde gav mig det Erinde! Dersom jeg kun funde finde Hagbarth, og ikke tresse paa den urette. Her skal det være. Er det ikke han? (Han bliver med et staende.) men han har intet Skold, og er saa rolig; det maas være en Danse.

Hother.

Hvem er du?

Hunding.

Jeg — er af dit Folk. (Han vender pludselig tilbage.)

Hother, (springer op og holder ham fast.)

Gliv Ulyksalige, forklar dig! Er Rolf din Kon-
ge, eller Hiartvar?

Hunding.

Hagbarth! det er dig — for Gudernes Skyld,
Hagbarth! Jeg er din Ven, Hunding — Var det
her Rolfs Sovekammer? — Men det var vel, at
jeg fandt dig. Skulde sender mig om hans Hoved —

du er uden Skjold Hazbærh, og ikke blodig. Ha!
jeg havde reent forvildet mig.

Hother.

Anfører for de Svenske, som forvilder sig og
forretter Wrinder, naar hans Krigsmænd ere hede i
Kampen. Hvis er det Blod, som drypper af din
Arm?

Hunding.

Natten er mørk. Jeg saae ingen af dem, som
min Arm traf. Det er ikke saa smukt, som Rolfs
vilde være. Ha! var det Rolfs Blod, jeg skulde
giore Frue et Løste, at bære det til min Død; men
du er ikke blodig. Fortæl mig! hvorledes gif det til?
Vaagnede han, da du stak ham Sverdet i Siden,
eller gif han taus over til Valhal?

Hother.

Og dat kan du have Tid til at spørge om?

Hunding.

Tilgiv mig min Nygierrighed!

Hother.

Betroe mig da først, tappre Hunding, hvorle-
des stod det til, da du forlodst dine Folk? Vaagne
nogle af de Danske, eller gaae de alle tause til Valhal?

Hunding.

Hunding.

Ga, dersom Wiggo ikke havde været. — Hjart-
var deelte Folkene imellem mig og Skat. Det var
imod Skuldis Willie, og jeg vil ikke lade din Ven;
men at der vaagnede nogle, var ingens Skyld uden
hans. Ulagtet alt, hvad jeg kunde vende ind deri-
mod, lod han sine Folk gaae frem i fuld Orden med
blottede Sverd, og det har Wiggo seet, eller en an-
den Speider. Men han er mig imod i alting. Jeg
havde givet mine Folk det Ord: Rolfs Død. Han
raabte, jeg veed ikke af hvad Marsag, Helges Bane,
og det saa høit, at du gierne kan have hørt det.
Mit Raad var, at vi skulde snige os igennem Vaga-
terne, for at komme dig til Hjelp; men han blev der-
ved, at du ingen behøvede.

Hoher.

Og du lod dig afstrette?

Hunding.

Det fordrede Forsigtighed. Endelig fordeelte
vi os i den første Slotsgaard. Hersov de fleste.
Nogle saa sprang op og famlede efter deres Vaaben;
men de vidste ikke hvor de skulde vende sig, og de
faldt som Korn for Meierens Haand. Men Wiggo
fordervede alting. Biarmer og Bolvilse, to af

Biarkes

Bjarkes højeste Kæmper, vaagnede ved hans Maab,
 og disse vare de to ene se, som slog sig igjennem til
 den anden Vagt, endstikt de vare næsten nogene og
 havde intet uden Skjold og Sverd. Der traf de
 Gervendel, Uffe, Roller, alle i Vaaben. Siden
 stodte Handuan til dem, og Odin veed, hvor mange
 flere. Og fort forend jeg kom, sprang Wiggo frem
 igien som en ræsende. Nu er alting i Oprør, Blo-
 det strømmer fra alle Kanter, Wiggo fløvede Hovedet
 paa Skuldes Vaabendrager. Da var det, at
 hun raabte høit efter Rolfs Hoved. Men hun seg-
 ter endnu som en Lovinde, og Hartvar bøder for
 hende med sit Skjold.

Hother.

Og du er her?

Hunding.

Bebred mig det ikke; du er jo saa langt fra
 Kampen som jeg? og har jeg ikke sagt dig, at Skul-
 de raabte om Rolfs Hoved. Hun vil lade det bære
 høit for ved vores Kæmper, at de Danste maae see
 det, og døe af Skrek!

Hother.

Og det lader Skulde mig sige ved dig, Hun-
 ding?

Hunding.

Hunding.

Troer du mig ikke?

Hothe.

Nei.

Hunding.

Teg tor sage! — Frøe og alle Guder! — Teg kan
see det paa dit Ansigt, at Rolf lever endnu.

Hothe.

Da kan du vel og see det paa mit Ansigt, at
 jeg ikke kan flye dig hans Hoved.

Hunding.

Hagbarth her i tre Timer! Rolf har sovet i al
 den Tid! og Rolf lever endnu?

Hothe.

Det er Hundings Tapperhed at myrde Sovende.

Hunding.

Du opirrer mig ikke med din Spot. Teg vil
 ikke trette med dig; men Rolf lever. Han sover end-
 nu! Hvi gaae vi da ikke? kom sagte.

(Han saiger sig hen imod Døren af Rolfs Etschhus.)

Hothe, (holder ham fast.)

Hold! du er ikke den, som tor see Rolf under
 Dinene, naar han vaager, og (han stoder Hunding bort med
 Styrke, saa at han falder.) ved Odin Valsaudr, du skal ikke
 stiele Livet af den sovende Helt!

Hunding.

Hund'ng.

Til Hielp, Kæmper, Hiar'vars Kæmper! Ha!
faaledes hænger det sammen; du tillader mig da, at
jeg underretter Skulde (Hund'ng reiser sig og siner.)

Hoher.

(Dette raaber Hoher efter ham yderst paa Stuepladsen.)

Ja, sig til Skulde! hils din Dronning! hils
hende fra Hagbarth, at hun maae lære at kende
ham bedre; at han aldrig har lovet hende noget, som
var saa nedrigt; og at hun ikke fortiner at væ-
re Nolfs Sosser! den nedrig tænkende! men Nolf
rører sig. Ha! nu er han vaagen, rorte han sig
ikke? Nu er alting stille igien. Du gior mig Tiden
lang, Nolf! men endnu noget. — Imidlertid faae
de at vide, at han er ikke død endnu, og storme her-
ind. Men jeg stoler paa Gevar, og til Nolf er be-
væbnet skal jeg forsøre ham; mod ti Hundinger i det
mindste forsøre ham; det skal være min Lyst. Ha
Hevn, Skif af vo're Førsædre, meer end Lov af Ma-
turen! dog anstaar det Hoher, og nu at fordype
sig i slige Betragtninger? Tumulten nærmer sig: det
er Skuldes Rost; men de vældige Hug ere enten Ge-
vars eller Biggvs. Hvad? (Skulde kommer bevæbnet, fulgt af
Hiatvar, Gevar, Hund'ng og nogle andre.) Nolf, Nolf staae
op og bevæbne dig! Hun er Forrest i Spidsen den ra-
sende.

Femte

Femte Oprin.

Hother. Skulde. Hiartvar. Gevar. Hunding
og nogle Svenske Kæmper.

Skulde,

(hun hugger i Øren, og Hother gaaer imellem den og hende og tager i det samme Skoldet op, som ligger paa Jorden.)

Ha! han lever endnu, Hagborth?

Hother.

Hiartvar hold din rasende — ved Thor, der-
som hun gior mig vred, glenimer jeg at hun er Skul-
de — Skate!

Gevar.

Har jeg ikke sagt dig?

Skulde.

Skal han ikke dse? — doe skal han, og dse
trods denne Forræder!

Hother.

Og leve skal han, saalænge jeg vil, at han skal
leve, trods dig og alle Hælvedes Plage-Mander —
Uhyre.

Skulde.

Dse da du! (Hun hugger til ham, men han boder for sig
med sit Skold.)

Gevar.

Gevær.

Har jeg ikke sagt dig?

Skulde.

Ha! hvad har du sagt mig? Du har intet sagt mig. Hiartvar, Hunding, Ubbe, Bjørn, hvi staae I der som de, der frygtede? Rolf døe, og Hagbarth med ham! (De falde alle ind paa Hother, og Gevar træder paa hans Side for at forsvare ham.)

Hother.

Om I var endnu engang saa mange, Nedrige!

Gevær.

Lad dig ikke forlede til Brede, Hagbarth —
bød kun for dig!

Hiartvar.

Hvilken fælsom Forvirrelse er denne? (Rolf steder Døren op og kommer ud, ubevæbnet.) O J Guder! — Kongen.

Siette Oprin.

De forrige og Rolf.

Rolf.

Hvorledes? — Hvilket Oprør! — Hiartvar, min Ven Hiartvar, de vil dræde dig!

Hother.

Dine Vaaben, Konge!

Gevær.

Bed Venstabs hellige Guder besværger jeg dig,
dine Vaaben, Son af Helge! Snart, snart dine
Vaaben, at jeg ikke dræber dig værgelos. (Gevær hugger
til Rolf, men Hother tager Hugget i sit Skold.) Ha! Tyran see
op fra Misshheim, og hyl over din kiereste Sons
Død. — Du forhindrer mig?

Hother.

Lad din Bitterhed ikke overile dig med noget,
som du siden fortryder, du Vise!

G. var.

Beste Ven! visere end jeg! men at han da hens-
ter sine Vaaben! sine Vaaben! dens Son, som myr-
dede min Ven, til den jeg gjorde Ged; men jeg vil
overlade det til dig og til de retfærdige Guder. Jeg
vil flye for min Vrede! (Han gaaer.) Ha, Venstab, æd-
lestede Dyd, og du kan saasnart formørke Sielen!

Rolf.

Er da ingen, slet ingen, som vil oplyse mig
om alt dette?

Hother.

Hother.

Dine Vaaben, Rolf, uden at betænke dig længe, dine Vaaben ! (Rolf vil gaae. Skulde og hendes Folge vige noget tilbage.)

Skulde.

Bie! Jeg vil oplyse dig, Rolf!

Rolf.

Og hvorfor er du bevæbnet, min Søster?

Skulde,

(Hon vil løbe ind paa Rolf, men Hother holder sit Skjold for ham.)

For at dræbe dig, for at stede mit Sverd i dit Herte, Son og Broder af Urse.

Hother.

Nei, Skulde, din Arm er ikke saa sterk som min.

Rolf.

Ha, Forræderske ! hvorledes begriber jeg ? — Skulde vil dræbe mig — Hagbarth forsvarer.

Hother.

Endnu eengang, Rolf, betænk dig ikke til du dør !

Skulde.

Jeg maatte rase ! Har da denne forbandede Troldkarl døvet alle eders Sverd, eller giort eder alle

til Hvinder og mig allene til Mand? Falder an, eller flyer som Ridinger! (De falde alle ind paa Hether.)

Rolf.

Og du min Ven, Hartvar?

Skulde.

Han er ikke din Ven, eller ved Frigga ikke min — Du har ingen Ven paa Jorden, uden denne Forræder! men dse, dse skal du alligevel.

Hother.

Og jeg siger dig, at han er saa tryg bag ved mit Skjold som Odin er paa Hvidstals.

Skulde.

Vi vil see.

(De kæmpe medens de tale. Imidlertid springer Rolf ind, at hente sine Vaaben, og Viggo kommer Hother til Hjælp med to eller tre Danske Kæmper.)

Syvende Optrin.

Viggo med nogle Danske Kæmper, og de forrige.

Viggo.

Ha Forrædere! til Lykke, ædle Hagbarth! til Lykke! — Saaledes Bolvise! den gang traf du got.

Hother.

Hother.

Ved alt hvad helligt er, Hjartvar, dersom du opirrer mig længere — Jeg vilde ugierne bryde den Eed, jeg soer dig.

Skulde.

Wilde Guderne ikke agte din sidste Bon meer,
end jeg agter din Eed og dig.

Rolf, (kommer bevæbnet ud.)

Da det ikke kan være anderledes. — Agter ikke denne svermende Mængde, tappre Venner! Vi har en god Sag og gode Sverd, og Rolf fører eder an!

Biggo.

Af, min Konge!

Rolf, (til Skulde.)

Kast dine Vaaben, du Rasende, og bed om Raade, eller fly i det mindste!

Skulde.

Kaste Vaaben! bede om Raade! fly! Ha!
(Hun stræber igien at nære Rolf med sit Sverd). Lær at fiende mig!

Biggo, (saarer hende, og hun taber Sverdet.)

Jeg traf dig ikke før, Skulde! Saa — Tab da dine mordiske Vaaben.

Skulde.

Jeg er saaret.

Rolf.

Af, du saarede min Søster, Wiggo!

Skulde.

Men det er ægte Blod, som flyder. Ha!
Hjartvar, dersom du ikke hevner mig!

Hjartvar.

Bed Odin, jeg skal. Intet Blod kan være
mig kostbart, siden jeg har seet dit syde.

Skulde.

Men paa den Uægte skal du hevne det, og paa
ingen anden.

Rolf.

Grusomme Søster! hvilken Ulykke!

Skulde.

Ha! han ynker mig! — Fører mig affides —
Langt bort! Jeg svimler.

Hjartvar.

Jeg viger for et Døeblik; men stiels, Rolf,
og stielver alle I, som ere Skyld i dette, naar I see
mig igien.

(Hjartvar tager Skulde under Armen og gaaer langsom bort. Hun
viser i sine sidste Geberder den vorende Fortvivelse og den
sig nærmende Død.)

Wiggo,

Biggo, (De sine alle, og Biggo vil forfolge dem.)

Hetænker I eder et Dieblif, Forbandede! at folge eders Herre!

Rolf.

Du skal ikke forfolge dem. Lad dem bringe hende bort med Roe. Af! du saarede min Søster, Biggo!

Biggo.

Wilde hun ikke dræbe dig, min beste Konge?

Rolf.

Jeg bebreider dig ikke. Jeg kan ikke bebreide dig din Trost; men det er en forsærdelig Nat, det er Gudernes Tusmørke.

Hothe.

Set dit Sind i Nolighed, Konge! Matten er ikke forbi, og her er andet, meget andet er her, uafgjort endnu.

Rolf.

Dig imidlertid, du troe, skjont fremmede Ven, dig skylder jeg mit Liv.

Hothe.

Du skylder Ven det, og dine øvrige Venner.

Rolf.

Men hvor er Biarke og Hialte? hvor ere de alle? Wiggo, gaae du hastig og kald dem, at de ikke blive oversaldne; medens Sovnen endnu er tung paa dem; Biarke især og Hialte! Gaae, min Wiggo!

Biggo.

Det er bedre, at jeg bliver hos dig, Konge!

Rolf.

Har jeg ikke Hagbarth og disse? og mit gode Sverd, og en retserdig Sag? (Wiggo gaar.)

Hother.

Jeg har noget hemmeligt, Rolf. Jeg vilde at du bod disse at gaae!

Rolf.

Gaae, min Bolvise, og I tappre Kæmper, gaaer at vække hver sin Ven. Jeg vil være allene.

(De gaae alle uden Rolf og Hother.)

Ottende Oprin.

Rolf og Hother.

Hother, (afsides og noget sagte.)

Bær nu nær ved mig, Hothbrod og du Atisle, og
styrker mit Mod I Guder for Hevn og Giengieldeße !

Rolf.

Du taler med dig selv, ædle Hagbarth. Du
er endnu oprort af Kampen.

Hother.

Du fiender mig ikke, Rolf. Den Mandige
og den, som har Ret, blive ikke oprorte i Kamp —
Men —

Rolf.

Dog flammie dine Hine, og din Ande er fort.
Hvad flettes dig?

Hother.

Du sagde for, at du skyldte mig Livet.

Rolf.

Mener du, at jeg nogentid kan negte hvad jeg
har sagt?

Hother.

Men du maae betale din Gield!

Rolf.

Hvormed? Begier!

Hoether.

Hvormed kan Rolf betale sig uden med sig selv?

Du maae døe, Rolf, eller jeg.

Rolf.

Denne Tale førstaaer jeg ikke af min Ven, den som nylig vovede sit Liv for at forsvare mit!

Hoether.

Ikke var det af Hierlighed til dig, at jeg forsvarte dig. Jeg forbeholdt mig selv din Død. Og monne der behoves Venskab til at straffe Kongers Forrædere? eller er det stort at sisde Morderen bort fra sin Fiendes ubevæbnede Bryst?

Rolf.

Ædelt er det. Du fortiner at være min Ven.

Hoether.

Og du at være min Fiende, Rolf!

Rolf.

Dens Fiende, der tanker og handler som du, vil og kan jeg ikke være; men siig mig, hvorfor du endelig vil være min.

Hoether.

Hother.

Viid da, Rolf, at den, du taler med, er ikke Hagbarth, men Hother, Hothbrods Son og Atisles Broder. Behovet jeg at sige dig meer?

Rolf.

Du setter mig i Forundring! Jeg har bevertet den for Dyd og Manddom saa bekjendte Hother. Dig en Hyrste af Dans Blod, paa Leyre, og har ikke vidst det! Men du har i denne Nat viist dig Rygtet og din store Stammie værdig.

Hother.

Ha! er jeg her for at høre Lovtaler af dig? Her svæve Skygger, mig hellige Skygger, som længes efter at høre dit sidste Suk!

Rolf.

Det gør mig ont for dig, at du er Hothbrods den Grusommes Son og den nedrige Atisles Broder. Ved Odin, de to eneste, hvorved Dan maae rødne!

Hother.

Heller ingen Bebreidelser, Son af Helge!

Rolf.

Og dog veed jeg ikke, om du var ædlere, da du frelste mit Liv, eller da du erinrer mig om mit Huses store Gierninger, nu, du vil at jeg skal døe.

San-

Sandelig, Helges, min Faders, Navn er udodeligt, fordi han dræbte Hothbrod, den Tyran; og aldrig havde din Broder den Gnef faaet Sirimmer at smage, havde han ikke faldet for Biarkes Haand, eller om du vil for min.

Hother.

Endnu eengang: det er ikke med Ord, at den Mandige kæmper. Forsvar dig!

Nolf.

Det er ikke med Hidsighed, at den Mandige kæmper, unge Hest! Jeg skylder dig en Kamp, fordi jeg maae oposre min egen Tilbsielighed til en almindelig Skif, som aldrig har behaget mig; dog ønskede jeg, at du vilde staane dit Liv til nyttigere Besdrifter.

Hother.

En almindelig Skif bliver til Pligt, naar man udsetter sig for et evigt Vanrygte ved at overtræde den. Jeg tilstaar dig, at det Liv, som du er saa medlidende, og vil, at jeg skal staane, er mig langt fra ikke saa kosbart som min Ere; men hvortil de mange Ord?

Nolf.

Rolf.

Vel! du vil saa have det; dog en Ting maae
du love mig først.

Hother.

Ha! hvor vil du begraves?

Rolf.

Du salger Huden, forend du slogst Giornen,
dristige Sonneson af Svanvide. Men det du skal
love mig, er, at om jeg falder; — thi det staer i
Alfadars Haand, hvem der skal falde — men da
sal din Hevn være død. Mine Undersaatter, og
mine Søstre, og Brodre skal Hother ikke have.

Hother.

Ikke Skulde og ikke Hiartvar?

Rolf.

Denne Nats Raserie kan jeg ikke indsee; men
en vis Stolthed var altid min ældste Søsters Hoved-
feil, og Hiartvar — han tilbeder hende som en
Gudinde, og følger hendes forsje Vink. De ere un-
ge begge, og jeg twivler ikke, at de jo ligesaa ha-
stig vil fortryde deres onde Gierning som de har be-
sluttet den, og hvis ikke; da overlad Straffen til dem
selv. Da ere de straffede nok foruden dig. Men de
ere ødle, og overalt — Helges Born.

Hother.

Hother.

Ha! Helges Born! og hvi erindrer du mig derom? Seer du ikke min blodige Fader, som fordrer dit Blod og Helges?

Rolf.

Blodgierrige Hother! Jeg kiender Tyrannen, jeg kiender Hothbrods Son i dig; dog havde min Dod været ham nok. Men jeg veed ikke hvi jeg trættes med dig om Liv, som jeg bedre kan sette i Sikkerhed for dig. Ved Odin Valsaudr, som om jeg nu havde mindre Tillid til dette mit gode Sverd, end ellers.— Du vil ikke love mig det ved dine Guder, Hother?

Hother.

Grusomme, farlige, fortryllende Fiende, hvil du over du da mit Sverd, og hvi gier dine Ord min Arm afmægtig? Men jeg giver dig mit Løfte. Ved mine bestiermende Guder sværger jeg, at jeg foragter disse Uværdige for meget til at have dem, og at denne Kamp skal for evig ende min Bitterhed mod Helges Huns! Nu Rolf! Ha! til Hjelp blodige Skygger af Hothbrod og af Atisle. Nu —

Rolf.

Rolf.

Dg I retserdige Guder, som ere Vidner til,
at jeg aldrig utvunget blottede mit Sverd!

(De kaste begge deres Skiolde paa Ryggen og kampe. Imidlertid stormer Hiartvar, Hunding og en stor Deel Svenske Kæmper ind paa Skuepladsen og falde alle an paa Rolf.)

Niende Optrin.

De forrige. Hiartvar. Hunding og en stor
Deel Svenske Kæmper.

Hunding.

Det var dog engang ret, Hagbarth!

Hiartvar.

Hun er død, hun er død, Tyran! og her er
jeg, for at hevne hende!

Rolf.

Ha! Forræder!

Hoher,

(Hoher forsvarer ham, men bliver stilt fra ham i Trængselen.)

Bed de hellige Guder besværger jeg dig, Rolf,
troe ikke, at jeg har nogen Deel i dette. Forsvar dig!
Dine Fiender ere mine.

Hiartvar.

Hiartvar.

Jeg har tilforet hende det, og om du havde
ti Liv, og tusende til dit Forsvar, skal du ikke und-
gaae min Arm! (Han stoder Rolf Sverdet i Siden, medens han
forsvarer sig mod de andre, som har angrebet ham for til.)

Rolf, (han falder.)

Ha! jeg er saaret, dødelig saaret.

Hother.

Jeg skal hevne dig, du Edle. Forbandede
Mordere! Hother driver den sterste Deel for ved sig udaf Skueplads-
sen, og de andre forfolge igien Hother, undtagen Hiartvar, som bliver
staaende og stirrer paa den faldne Rolf.) I flye forgieves. (Huns-
ding falder bagerst paa Skuepladsen.) Ha! det var et Offer
til Froe eller til Hal i Niflheim. Det var for
ureent til dig, edle Rolf! Men jeg skal toe mine
Hænder i den tappres Blod, om jeg kan finde een i
al denne Sverm.

(Man seer ingen meer udeu Rolf og Hiartvar.)

Tiende Optrin.

Rolf og Hiartvar.

Rolf, (som anseer Hiartvar for Hother.)

Vorsøg dem ikke, min Hother! Din Haand —
 Jeg kiender dig for at være af Dans Aftom. Sagde
 du ikke, at du var Svævides Sonneson? — tag
 han vil rette ham haanden.) Hvor er du, ædle Hother?

Hiartvar.

Ha! Jeg kiender ingen Hother. Jeg veed ikke
 hvem han taler om; men han doer, den Edleste,
 den Beste, og jeg har myrdet ham. Ha, Tanke!
 Ha, Helvede, hvi quæler du mig ikke?

Rolf.

Jeg doer — og Danmark! — mine Undersætter, mine Barn. Dersom jeg endda var vis paa, at
 Hiartvar vilde elste eder som jeg elskede eder, saa kunde
 jeg tilgive ham; men det kan han ikke. Ha, maatte han
 dog kunde det! Retserdige Guder! Tere mine Vidner,
 at jeg tænkte Dag og Nat paa at giøre dem lyksalige,
 og jeg havde tusende smigrende Forslag til deres Lyk-
 lighed; men disse glade Drømme ere forsvundne.
 Hother, ædle Fiende! nei min Ven, Hother! Er du
 og saaret? men kom noget nærmere, om du kan.

Geg dør. Det har saaledes været Alfadars Villie.
Besyt min Rude og min Biarte, om de leve, og
sig til Hartvar, at Danmark — (Han dør.)

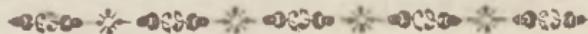
Hartvar, (sæder paa knæ.)

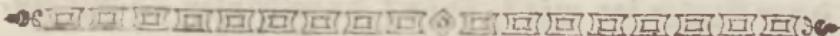
Hvad skal jeg sige til Hartvar? o, J Guder!
til den Utaknemmeligste, til den Grusommeiste? —
og du kan erindre ham? Nolf! beste Konge! men
det er for sildig. Han er ei meer. Ha! Det er for
sildig. Han seer mig ikke, ikke min Anger, ikke
denne Angst. Død, død er han, og jeg lever (Han
springer ~~højt~~ op og gribet til sit Sverd.) og jeg lever? Men
den Straf var mig for mild at døe. Ja, jeg vil bæ-
re dig, dersom jeg kan. Jeg vil pines, evig pines
af dig, grusomme Marter. Ha, dersom jeg kan.
Mei, i Nasstrand er ingen Oval som denne Gebrei-
delse. Ha Skulde, Skulde, Furie, og du Fortviblelse!
Ha, i Kampen vil jeg styrte mig, i Kampen, og døe;
og saa, Helvede, ras med alle dine Plager, bras med
al din Strek for at modtage mig! Ha Nolf, ædle,
beste Nolf, det var da Lounen for alle dine Welgier-
ninger; men du bevisse dem mod en Afskyelig, mod
en Hugorm, mod een, som Guderne havde forbun-
det. Ha! jeg Afskyelige! Jeg — Der komme de,
de komme allerede, de som vil bebreide mig det.

Hvor

Hvor skuler jeg mig? hvor? hvor skuler jeg mit An-
sigt for den første, som møder mig? Ha jeg vil flye
for dem, for hele Verden, og, om det er muligt,
for mig selv!

(Han syrer.)

Tierde Handling.

Første Oprin.

Liggo alene.

(Liggo kommer ind med Hænderne sammenstaede over Hovedet, eller i en anden Stillelse, som kan passe sig paa den sterste Grad af Bedrevelse; dog bliver han ikke Nolfs Lig vaer, som endnu sees paa Skuepladsen, hvor han faldt i den forrige Hand.ing.)

O Guder, den Afstølige! O du Vanstabenning, Uhyre af Nasrond! Forbandede! Meer glubende end Henriks Ulven, giftigere end Midzaards Drimen! O! ved de helligste Guder, dersom Hagbarth ikke havde bekræftet det, og føret mig til, at det var sandt, hvad den fortvivlede Morder brølte — Han soer mig det jo til, Hagbarth? Men det er alt for sandt. Hiartvar, Hiartvar, du har myrdet min Konge, Hiartvar — min Konge (Han seer Nolfs Lig.) Ha! der — Jeg tor ikke gaae derh:ii, retserdige Guder! jeg tor ikke gaae derhen. Han er det — Nolf — min Konge — død. Han ligger jo, som den, der er død, maallos, uden Rorelse; ja død er han. Nolfer død. Men jeg Ulyksalige! Jeg som forlod ham! Ha Hiartvar,

var, det var dersor, at helvede — O! Guder,
 hvor er Hagbarth? hvor var Hagbarth, da han do-
 de? og jeg? (Han løber hen og falder paa Knæ ved liget.) Nolf,
 Nolf, tilgiv mig, at jeg ikke var hos dig! Svar
 mig, min Konge! Ha, svar din Wiggo. Men det
 er ude, alting er ude. Vel! Saa døe da med! døe
 trolose Wiggo, som forlodst din Konge. O! men jeg
 var dog uskyldig. Ved Odin, Nolf, du veedst det,
 at jeg var uskyldig. Besalte du mig det ikke selv? —
 og jeg døe? Jeg, som tilsoer ham, at hevne hans
 Død? (Han springer hastig op.) Jeg finder nogen Lindring
 i denne Tanke. Du skal dog heller ikke glæde dig, ved
 Odin, du skal ikke glæde dig længe, Forræder! Ha
 døe, døe skal du, Tyran; thi jeg tilsoer min Konge
 det, da han gav mig disse Guldsmykker, da jeg sik
 disse Guldsmykker, loftede jeg min Arm høit mod
 Odin, at jeg skulde stode mit Sverd i dens Side, og
 vase i hans Indvolde, og matte mine Dine ved hans
 Blod, dens, som dræbte min Konge. Net! Henv
 din Konge, Wiggo, hold dit Lovre, og saa døe! Den-
 ne Beslutning gør mig fuldkommen rolig, og jeg vil
 heller ikke spilde mit Liv i Striden, eller kæmpe,
 hvor jeg ikke seer ham, og heller vil jeg ikke falde ham
 an, naar han er omringet af sin Vagt. Det er got.

Men du, du min Konge. Ha, jeg skal fortælle dig i Valhal, at du er blevet hevnet. Inden maastee Solen gaaer op, skal jeg fortælle dig det i Valhal. (Midlertid han laver sig til at bære Nolf bort, men standser i det samme.) Der kommer nogen. Det er uden Twibl Hialte. Han veed det ikke endnu (han bærer den døde Nolf hen under nogle Træer, dog saaledes, at en Deel af ham bestandig ses paa Skuepladsen.) Midlertid vil jeg bære dig her hen i Skryggen, og jeg vil heller ikke sige Hialte det, at han ikke beroyer mig min Hevn (han kommer tilbage og henter Nolfs Vaaben.) Hans Vaaben vil jeg og giemme (han bedekker liget med Grene.) og saaledes vil jeg bedække ham med Grene. Ingen, ingen skal vide det. Her, her vil jeg sette mig ned ved hans Hoved (Hialte lader sig se i Indgangen af Skuepladsen, og Viggo stuler sig under Træerne.) Ha, der er Hialte. Her vil jeg skute mig, og ofre min Konge Zaarer, til jeg kan ofre ham Blod.

Andet Optur.
Hialte og Signe.

Hialte,

(Hialte kommer ind og Signe holder sig fast ved hans Arm.)

Bagterne ere alle forladte, overalt i Staden hores
Tumulsten endnu, her er øde, øde som i en Findst
Udørken, hvor man kun hører enkelte Navne skrige
Ulykker. En Taushed, som er forferdelig. Kon-
gens Dør staaer aaben, og jeg tor neppe gaae derind.
Hother, som jeg betroede min Vagt, er borte. Han
maae være falden, eller i en ræsende Hede have efter-
jaget Kampen. Ha, jeg maae ind og see, hvor
Kengen — (Han rixer sig los fra Signe og gaar ind i Kroiss Lyst-
hus.)

Signe.

Ingen Gudinde er mægtig som Frigga. Hun
omskaber Sielen, og gør den frugtsomme Pige til en
Heltinde. Hvem skulle sage Signe her i denne gres-
selige Nat, her intellem Kamp og Mord, og sige,
at den Frihed at være her, havde kostet hende Zaare?
Og dog synes mig ikke at jeg frygter, saalænge jeg
holder ved min Hialtes Arm. Han saae det ugierne,
at jeg fulgte ham. Dersom han nu forlader mig;
men det kan han ikke. (Hialte kommer tilbage.)

Hialte.

Han er der ikke, hans Vaaben ikke heller, overalt en sorgelig, en skrekkelig Laushed. Han er i Kamp, om ikke; men jeg vil ikke tanke det. Ha, det ulyksalige Giestebud! (Der høres Tummel ved Stuepladsen.) Tunulsten nærmer sig. Hører du Signe? Ha, hører du de gresselige Raab? Kampen maae være fortvivled, siden de raabe saa heit. Jeg kiender Bolvises og Biarmers Røst over dem alle. Biarke hører jeg ikke. Her er alting fælle som i Steuenes Kreds, som paa de forrige Tiders Valpladse. Ha! Lev vel, Signe.

(Han vil gaae men Signe hænger sig fast ved hans Arm.)

Signe.

Er det endnu ikke nok, at jeg overvandt min jomfruelige Frygt for din Skyld, grusomme Hialte? og fulgte dig i denne afstadelige Nat, og glemte, at det var Mulin og Skret og Kamp og Dod rundt omkring mig, og døde ikke ved Lyden af de grusomme Hug og af de Klovede Hielme. At du nu vil forlade mig, nu her, i denne Udørken.

Hialte.

Wiggos Røst kan jeg heller ikke høre. Jeg har intet fornimmel til ham siden det forfærdelige Raab, hvormed han kaldte mig til Strid. Han forsvarer

sin Konge eller er ded, siden han tier? Og jeg (Tumulsten høres igjen, og han stræber at viske sig los fra hende.) Ha! Fly, min Signe, og Odin Valsaudr skal sende Guder til din Beskyttelse.

Signe.

Jeg fly? Jeg, da den, som mit Hjerte brændte for, river sig los af mine Arme, og agter Doden højere end mig? Og det uden mindste Evang, ikke engang af Eren; uden at kunne haabe den glimrende Røg, dens Belønninger, og uden at have nodig at frygte for dens Bebreidelser? Hvem vil bebreide min Hjelpe det? Du kan jo have sovet og ikke hørt Wiggos vederstyggeelige Raab.

Hialte.

Ha! Jeg maatte rase! hvil jeg staaer her eg hører paa Qvinde-Snak. Dit Hjerte, Signe, staaer kun aabent for Elskov og fielne Folkeser. Ved Odin, det er alt, hvad jeg kan sige til din Undskyldning. Skal Eren da, behøver den at tringe Hialte til hans allerhelligste Pligter? Vor Tieneren betinge sig Belønninger for at beskytte sin Herre? og kan nogen giøre mig smerteligere Bebreidelser, end jeg selv? (Man hører heie Raab, og deriblant Hialtes og Blækkes Navne.) Ha! herer du? Det er den sterke Handuan, som raaber paa mig

og Biarke. Hvor er Biarke? Han sover dog ikke. Han kan ikke have sovet i denne Forvirrelse. (Han træmer af Brede.) Slip mig! slip mig, og fly!

Signe.

Skal jeg da forglemme min Hialte?

Hialte.

Skal jeg forglemme ham? O Gude!

Signe,

(Faldet paa Knæ, og holder ham saaledes fast.)

Du kan dog ikke, du kan ikke støde din stelvende Brud fra dine Knæ, Hialte! Ikke mig, for den, som dit Herte var stolt af, af før. See mit svulmende, mit arbejdende Bryst! bær Medhuk med mine Taare, om du ikke vil med dig selv!

Hialte.

Ha! Odin og Gode Guder, frier mig dog fra denne fortryllende! Hvorlænge? Ha Slange, hvorlænge vil du hvisle Gift i mine Øren? Nithers Dotter i Friggas Ligrelse! Forræderste! Slip.

(Han stræber igien forgives, at ville sig løs fra hende.)

Signe.

Dine Forurettelser, din Haardhed, Hialte, er mig en sod Musik. Dine Skieldes-Ord er Harmonie, yndigere end Væsten-Winden, naar den hvisler imellem

imellem Roserne. Saalænge, min Hialte, min Brudgom, som du udstoder Forhaanelser mod mig, saalænge seer jeg dig, og saalænge lever du.

Hialte.

Ha! jeg maatte rase, hvi jeg ikke — Signe jeg elster dig, ved Himmelens og Jorden og alle hellige Guder, jeg elster dig højere, tusende gange højere, end mig selv; men som min Pligt, og min Konge, kan, og bør, og skal jeg evig ikke elste dig. Slip mig! endnu eengang. Jeg vilde nødig.

Signe.

Grusomme Hialte, hvad vilde du nødig?

Hialte.

Beskadige dig. Staae op!

Signe.

Nei! for evig ikke staae op. Doe, doe kan den frygtsomme Pige, doe kan den elskende Brud; men forlade dig, det kan hun ikke. (Tumulten, som af og til beskandig høres uden for Skuepladsen i denne Handling, bliver større.)

Hialte.

Marter, Hæl og alle Rastronds Hug-Orme! Tumulten bliver altid større, og jeg staaer her, og min Konge. Ha! Tanke! Hører du ikke Balderet? Hører du ikke de klirrende Sverd? Hører du ikke

Raabet

Raabet af mine falvende Staldbrodre? Hør, hør,
hør og slip! (Han river sig les, og hun falder.)

Signe, (i det hun staer op.)

Bel umenneskelige! meer grusom, end — Ha
mine Suk, mine Taare skal være spildte, Hialte?

Hialte.

Den gresselige Gienlyd, som høres overalt i
Skoven af Nolfs Navn? Hvi raabe de saa meget
paa Nolfs Navn? Himmel! og her er Taushed? Er
han maastee? men jeg vil ikke tænke det. I Staal
og Jern er min Konge, og Bjarke, og Wiggo og
alle, og jeg skulde skule mig her i dine blode Arme?
Det vil du, Signe, og du elsker mig? Lev vel!

(Han gaaer.)

Signe.

Ha! han gaaer, han er haard som en Steen.
Han hører mig ikke. Ha, jeg ulykkseligste blant alle
Moer. Hialte, Hialte, et Ord, et Ord endnu, og
saa gaae!

Hialte, (vender tilbage ved Enden af Skuepladsen.)

Hvad vil du? Snart!

Signe.

Jeg veed ikke. Dræb mig!

Hialte,

Hialte, (vil gaae igien.)

Flye, min Signe, og lev!

Signe.

Og hvem skal jeg leve for, naar du doer?
(Assindes og noget sagte.) Ha, det vorte ham. Hvem skal din Signe omfavne, naar du er i Valhal?

Hialte.

Hvem du skal leve for, hvem du skal omfavne,
 naar jeg er i Valhal? Ha trollesteste! O, du falskesteste
 blandt Emblæ Østtre. Og det er den evige Kierlig-
 hed, som du saa ofte tilsoer mig, du smigrende Slan-
 ge! Og derom tor du spørge mig. Men tag mit
 Svar! Jeg har ikke Tid til at svare dig anderledes.
(Han trækker sit Sverd og stoder til hende, og hun falder om i Asmagt,
 endstikont hun ved en hastig Vending undgaaer Stoden.) Omfavn den
 forske Skygge, som møder dig af de faldne Forrædere.
 Jeg skal sørge derfor, at der mode dig Skygger.
(Han bliver staende med Armene over Kors og stirrer nogle øjeblik paa
 hende, uden at tale.) Hun døde troer jeg? og jeg har
 dræbt hende. Jeg Signe? Men vel! Hun vilde det
 ikke anderledes, og jeg kan heller ikke leve længe, lad
 det være dig en Trost, Signe, at jeg skal følge dig
 snart. Retserdige Guder, hun rører sig ikke, hun
 svarer mig ikke, hun er død — min Signe, min
 Signe,

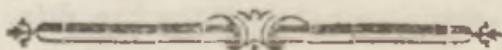
Signe, hvad har jeg gjort, jeg ulyksalige? Ha, men her vil jeg ikke staae og begræde Overileser. I Kampen vil jeg bringe min pinte Siel, i Kampen min alt sor sindige Fortrydelse, og i tusende Forraderes Blod vil jeg kiele min rasende Smerte. (Hon gaer.)

Signe, (kulter Hinen op, inden at reise sig.)

Hialte, min Hialte, jeg vil doe med dig. Jeg vil ingen omfavne af de heilige Skygger. Hvor er jeg? Hørte jeg ikke min Hialtes Røst, som rasede, fordi jeg vilde omfavne Skygger. Hvor er han nu? Her er stille overalt. Her er en Udorken rundt omkring mig. Er jeg da virkelig død? Hvor vil det da smerte den ulyksalige Hialte, at han dræbte mig i sin Overilelse? Men veed han da og, at jeg kun vilde friste ham, at det ikke var mit Alvor? Ha, hvor skulde han vide det? O I Guder! min Hialte forager mig. (Hon staer op og seer rundt omkring.) Men hvilken Assindighed! Her er jo Nolfs Lovsal, og her er jeg. Hvi forvilder min Siel sig da i Luther forvirrende Drømme? Men har jeg da drømt alt dette? Saae jeg ikke, at han dræbte mig? (Viggo lader sig see imellem Dræerne.) Ha, hvis er den blege, den grædende Skygge. Saaledes saae Viggo ud, da han levede. Ha, jeg

vil

vil ikke omfavne dig blege Skygge! Jeg er Hialtes
Brud. (Viggo kommer frem, og hun vil sine.)

Tredie Oprin.

Viggo og Signe.

Viggo.

Vøgn af din Forvirrelse, Signe! Gliv! Jeg har
noget at aabenbare dig. Jeg er Viggo, og ikke hans
Skygge.

Signe.

Du er Viggo; men der var falden en tung
Slummer over mig, den har reent forvirret mig.
Jeg veed neppe endnu hvor jeg er.

Viggo.

Jeg var Bidne til alt det, som skede imellem
dig og Hialte. Her sad jeg bag ved disse Væer.

Signe.

Hørte du da og, at han talte om nogle Skyg-
ger?

Viggo.

Biggo.

Han var først fortørnet over dit ubesindige Spørsmaal, men siden rasede han over sig selv, da han troede at du var død. Men her mig, Signe!

Signe.

Du maae vel falde mit Spørsmaal ubesindigt: Og han tilgav mig det den Eile? Han rasede, siger du, da han troede, at jeg var død? Ha, jeg maae see ham endnu eengang den dydigste Helt og den fierlige Brudgom. Jeg har et Indfald.

Biggo.

Derom kan vi tale siden; men nu.

Signe.

Ta, jeg vil udruste mit Hierte med Hialtes Mod. Han vil døe, og jeg vil ile hen i Kampen og døe ved hans Side, at han maae see, at jeg er ham troe, den beste Brudgom. Men jeg vil fun tage mit lette Jagtspyd; thi de tunge Sverd kan jeg ikke bære, og det bunte Skold, som min Hialte forærede mig; at hon maae kiende mig igien i Kampen.

(Alulde lader sig see ved Biarkes Huus; men da hun bliver Signe og Biggo vær, gaar han bag ved et Træ.)

Biggo.

Kielke Signe.

Signe.

Signe.

Og naar du da seer mig, du, som mit Hierte
brænder for, naar jeg ligger ved din Side; da vil
du falde i en sod Henrykkelse, og til sidst strekke dine
kierlige Arme ud imod mig, og falde mig din Signe!

Viggo.

Fortreffeligste blant Leyre-Møer. Guderne fun-
de misunde Hialte dit Hierte; men hør mig! Eders
Huus, det i Skoven, staær det aabent?

Signe.

Der var jeg i Nat, og nu løber jeg derhen.

Viggo.

Jeg folger da med dig. Der vil jeg stiule mig.
Er Vermund hieumme?

Signe.

Du veedst jo, at min gamle Fader ikke meer
kan gaae ud. Det fortrod ham nok, den ærværdige
graae Hest, at han ikke kunde folge med Hialte. Han
græd og min Moder med ham. Men du stiule dig,
Viggo?

Viggo.

Jeg skal fortælle dig det paa Veien, naar du
vil tilsværge mig Taushed. Men kom snart, førend
nogen seer os.

Signe.

Naar du kan følge med Skovens letspringende Sonner, saa folger du mig, nu da jeg brenner efter at være ved dens Side, som jeg elster.

(De gaae hastig bort, og Aluilde kommer frem.)

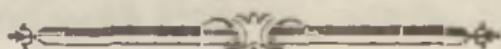

Tjierde Oprin.

Aluilde.

Skal jeg fornugte mine Øren, mine Øine, eller skal jeg troe dem? Var det ikke Viggo, som sneg sig bort med Hialtes Signe? Og hende, den ublue; men det foragter jeg. Den Tid kommer ikke, at slike Fornærmelser opirre Aluilde. Og er jeg ved en lykkelig Hændelse tilig blevet overbevist om dens Utroskab, som jeg havde stienket mit Hjerte, saa bor jeg takke Guderne dersor. Men han vil skule sig. Det begriber jeg ikke. Hvorfor skule sig? Hvorfor er han kommet tilbage fra Skibene? Ha, det er en gresselig Mat. Er her Forræderie paa færde, og det er her, thi jeg kan jo høre Lyd af Vaaben; men hvil flyer

flyer da denne nedrigste af alle Forrædere? og med Signe? Men jeg vil ikke tanke meer paa den trolse — Det kommer nærmere og nærmere. Jeg maae vekke min Veninde og Bjarke. (Hialte og en Dansk Kæmpe komme ind, begge blodige.) Er det ikke Hialte og Bolvise, som komme, blodige og skummende som to opirrede Biorne?

Femte Optrin.

Alluilde. Hialte og en Dansk Kæmpe.

Hialte.

Her er det, Bolvise! Bag ved de store Graner vøxer det blodstillende Græs. Maar du har lagt paa dine Saar, saa kom snart, og fun en Haandfuld til dette dybe her i Armen, at Blodet ikke forlober mig for tiliig. (Kæmpen gaar.) Nødig vilde jeg doe, førend jeg sit giort retskassen fyldest for mig. Dieblik! høitideligt for den troe Tiener og for den Taknemmelige. Du, det eneste, hvori Kæmperen kan giengielde sin Herres Velgierninger: du skal ikke undgaae mig.

Vær mig velkommen, gresselige Mat! værer mig velkomne klirrende Everd! og du mit Blod! Kun at Odin holder sit stinnende Skold over min Konges Hoved, og over mine unge Venner, og over de ubevæbnede Borgere! Dette mit tydste Everd gav Rolf mig, da jeg havde føret derpaa. Nu, nu skal det erindre mig om min Eed, og opfylde den!

Alnilde.

Hialte, Hialte, hvorledes staer det?

Hialte.

Som ved Einheriarnes Giestebud, Alnilde.
Men hvorfra kommer du? Hvor er Biarke?

Alnilde.

Han sover. Ha, hvi sover jeg lange her?

(Alnilde gaaer hastig ind i Biarkes Huus, og strax derpaa seer man
Lys der.)

Hialte.

Han sover? Biarke? nu da Kampen raser overalt? og ingen veed, hvor Kongen er. Vaager op alle Kong Rolfs eedsorne Kæmper! Vaager op alle I, som han kiblte med sine Belgierninger! River eder l:s fra Sovnen og fra de kielne Arme! Hugger dem i Stykker de smigrende Slanger, som snoe sig omkring den Dydiges Bryst, og quæle hans Mod, og

skule

Skulde ham for Døden! (Kampen kommer igien med nogle Uarter, hvormed han forbinder Hialtes Arm, imidlertid at denne siger det esters-følgende.) Men du stolte Biarke, hvem har fortryllet dig, at du sover, hvor det er din Pligt at dse, og at dse for din Konge? Kom herud Biarke! Hundrede Sverd ventet paa dig. Hvo, som vil være den ypperste Kæmpe i Rolfs Gaard, maae ikke sove, naar de unge Krigere falde i Slotsporten! Ha lader os holde det stortalende Ord, vi lod falde i vor Dræf-kenskab! Lader os vise det nu, at vi har mere Blod i Brystet for vor Konge, end han i gaar lod fylde Min i vore Begere! (Biarke seer ud af sin Dør, og Hialte gaaer med Kampen uden at see ham.) Saaledes er det got. Kom Solvise!

Siette Oprin.

Biarke, og noget derefter Hotter og Gevar.

Biarke.

Aluilde har ret. Det er den sterke Hialtes Stemme; men hvorledes? Det begriber jeg ikke endnu.

Skulde Nudes Mistanke have været grundet? thi dersom det var blot Bulder af de drukne Giester, hvad skulde da Hialte? (Ind af Deren til hans Huns.) Mindestid gisr Ild, Skalk! Jeg kan ikke tage mig noget for, føren jeg bliver varm. Og hør! jeg kan høre hans Hug, og det er Hælvise, som raaber (Hother og Gevar lade sig see.) Mine Vaaben, Skalk! mit brede Sverd! Snertir! Hvad vil disse to Spøgelser, som snige sig igennem Bustene sovi de, der har ont i Einde, eller har begaaet det? Hvem ere I? Fender, eller Vennner?

Hother.

Bevæbne dig, du Dødsens Mand, hvem du er, eller fly!

Biarke.

Forbandelse komme over dig, Forvovne, som før raade Biarke at fly! Ha min Snertir, at jeg maae adsprede hans Ledemod som Avner adspredes for Vinden! (Han gaaer hastig ind.) Vent mig, om du før!

Hother.

Ved en anden Leilighed skulde du vel faae at see, stolte Biarke, at jeg turde oppebie dig; men nu før og vil jeg ikke. Det er en gresselig Nat. Gevar, Gevar! Jeg frygter, at vi har taget for megen Deel i dette Forræderie.

Gevar.

Gevar.

Jeg tilstaaer dig det. Nu da mit Venstaf er
stillet tilfreds, da jeg er met af Hevn, nu vaagner
jeg som af en Drøm, og altting er mig afskyeligt.
Saaledes er ingen Alder — anvend denne Tilstaaelse
til din Nutte — ikke den graahærdede Erfarenhed
er sikker for Hiertets Blændverk. Mit Venstaf til
Helge vandt Seier over det, jeg skyldte Dyden.

Hother.

Wise Gevar!

Gevar.

Heller vil vi ikke tage meer Deel i alt dette,
eller lade os længe opholde her. — Som du siger,
faldt Rolf her, bevæbnet, kampende.

Hother.

Her faldt Hesten. Jeg seer endnu den høie
Mine, hvormed han faldt. Nu har de taget ham
bort.

Gevar.

Og du hevnede ydermere hans Død, dens Død,
hvis Fader dræbte Hothbrod.

Hother.

Dersom det kan faldes at hevne Rolf, eller ret-
tere min Ere, at jeg opofrede Hunding og nogle an-

dre nedrige, navnlose Forrædere. Men Hiartvar
traf min Arm ikke.

Gevær.

Og det var nædelt, om du blottede Sverd mod
Hiartvar! Du har tilføret ham Trostlab.

Hothær.

Ha! Grindring affyelig, gresselig som denne
Nat! O Nat! for min Folighed, og for saa man-
ge Edle den sidste!

Gevær.

Jeg kiender de Danfæs Trostlab. Gaae de først
at vide, at deres Konge er falden, vil neppe blive
levende Mand tilovers af dem. De saa, som har
havt Id til at bevæbne sig, ere adsprede, og over-
alt en Haandfuld mod Hiartvars; dog skal de neppe
kaste deres Vaaben, eller fly, skjont Natten og Fien-
derne selv give dem den beste Leilighed dertil.

Hothær.

Ha! forbundet være Forræderiet og Forræderne!

Gevær.

Den Dydige maae evig afflye det. Jeg fræver
de alvidende Guder til Vidne, at min Hensigt var
blot, at hevne min beste Vens, din Faders, Død, og
at mit Hierte aldrig slog heit, naar det sollte denne

Hensigt,

Hensigt, og at jeg ikke indsaae flere Muligheder til at opnaae den! Men vi opholde os her for længe. Hiart var mistænker os allerede, og vi vil ikke østere lade os see af ham, om vi kan undgaae det; dog Vinden kuler sterk af Norden, og Glaaden kan være her, iuden Dagbrekningen.

Hothe.

Deed Asmund, at det er Tid at komme?

Gevær.

Han ligger for Anker tæt uden for Isfjord.
Da Guderne af en mig fremmed Aarsag stedse skulde Udfaldet af dette Foretagende for mig, gjorde jeg As tale med ham, at han skulde legge sig der, saasnart Hiartvars Glaade var lobet ham forbi, og at han de følgende Nætter ideig skulde lade smaae Skibe lobe ind i Fiorden, hvilke, saasnart de saae Lys i mit Mers, skulde give ham Tegn, at han strax kunde legge ind. Saasnart du fortalte mig, hvorledes det var gaaet til ved Nolss Fald, troede jeg, at det var nødvendigt, at sætte sig i Sikkerhed. Gunde har allerede givet Tegnet, og nu vil vi saa meget muligt skille os fra de andre, fra disse blodige, disse afskyelige Optrin.

(Der bliver hørt et Busder, eg man seer et Glimt af kampende bægerst paa Glaadens.)

Hothe.

Her er en ny — af Hialte! min Ven — Jeg kan ikke, beste Gevar. (Han vil springe Hialte til Hielp, men Gevar forhindrer ham.)

Gevar.

Saae du ikke ham med den ildsprudende Drage paa Hielmen? eller kiender du ikke Hiartvars Vanben? Kom, inden du bliver seet.

Hothe.

O J Guder! han viger. Ha Gevar, du vilde hevne din Ven, og jeg maae ikke beskytte min! Seer du? Han har ingen uden en Skoldmæ, og det er en doende Kæmpe, som de holde under Armine og skule med deres Skolde.

Syvende Oprin.

De forrige. Hialte, en Skoldmoe, en Dansk og nogle Svenske Kæmper i Indgangen af Skuepladsen.

Hialte.

(Hialte eg en Skoldmoe, som holde den doende Valvise under Arme og bedekke ham med deres Skolde, vige nogle Skride kæmpende ind paa Skuepladsen. Valvise falder ved Rolfs Eleg.)

Min Ven! men gaae foran til Valhal, og hils Nolf, at jeg er strax hos ham, strax med hundrede af disse Forrædere. De trænge sig ind paa mig for at trygle Døden af min Arm; men du glubende Uhyre! du først. Ha! (Hialte taber sin Hjelm, og falder paa det ene Knæ. Skoldmosen bedekker hans Hoved med sit Skold.)

Hother.

Gevar, jeg kan ikke.

(Hother og strax efter ham Gevar, springe til fra den ene og Biarske i begsorte Vaaben med nedstaaret Visir fra den anden Side, og færdrive Hjartvarts Kæmper i et Sieblik, saa at ingen bliver tilbage, uden Hialte og Skoldmoen.)

Hialte, (medens han bringer sin Hjelm i Orden.)

Det var en Hilsen af Døden; men endnu ikke, ikke førend jeg har revet dit forræderiske Hierte udaf dit

dit Bryst. Et Dieblik, kun et Dieblik giver mig Tid, flyer forgives Ki ing! du — Hvad var det for tre Hiorne, som kom ud af Skoven og skremmede Ulvene? den, som harde satet Skoldet paa Ryggen, var ingen uden dig, ædleste Hother. Men hvorledes du nu lever og Rolf er ded, det begriber jeg ikke. Og den sorte Kæmpe — snart skulde jeg troe paa hans valdige Hug, at det var Helge, som kom tilbage fra Walhal for at hevne sin Sons Død. Ha Rolf! Gaae du ikke Rolfs Blod paa hans Arm, Skoldmoe? Han visse mig min Konges Blod den Afskyelige, og han undgik mit Sverd.

Signe.

Hvorledes er det, tappre Hialte?

Hialte.

Kiekke Skoldmoe! Ha jeg seer, at min ulhedslige Signe hevner sig efter sin Død. Dette Skold, hvormed du bestiermede mit Liv, havde jeg givet hende; men Livet er en bedrovelig Gave, Skoldmoe, naar man har mistet alt det man elsker: min Konge og min Brud.

Signe, (lostter Hialten op og giver sig tilkiende.)

Min Hialte! din Signe lever.

Hialte.

Hialte.

Ha, du kommer for at falde mig til Valhal,
velkommen Valkyrie, og jeg priser Odin, som be-
lonner min Trostab saa overflodig, saa uventet.

Signe.

Jeg lever, min Hialte, og for dig.

Hialte.

Nei, nei, sag ikke at forblinde mig, fortrylle-
de Skygze! Ha, du lever, og for mig, endnu for
 mig, efter saa grusom en Tornærmelse! Og det er
dig, som frelste mit Liv! men den Glæde er for stor,
den har jeg ikke fortient, den — Jeg vil lufke Dien
og Dren fast i, og mit Hjerte skal tie stille, og ikke
sige, at du er Signe!

Signe.

Det skal sige dig meer: at jeg er din troe Signe.

Hialte.

Himmel! og dog altid den forsørende Signe.
Havde du ikke nær øst Bellyster i mit Bryst? Har
Hialte ikke for din Skyld et Dieblik glemt at hans
Konge var død?

Signe,

(viser ham et Saar, som han har saaret paa Armen.)

Seer du stolte Hialte? Signe kan og bløde for
sin Konge og for dig!

Hialte.

Hialte.

Du bloder. O, I Leyre-Moer kommer og seer,
at min Signe, hun, som I saa ofte spottende kaldte
den kielne, hun bloder for sin Konge, og jeg? Ha,
alt mit Blod udost er ikke saa kostbart, ikke saa smukt
som en af disse Draaber. Riv dig los, Hialte, riv
dig los fra denne fortryllende! Ha staan mig, Signe,
staan mig for meer Glæde, at jeg kan have Lyst til
at døe!

Signe.

Er det din Pligt at døe, Hialte; saa skal du
ikke bebreide mig, at jeg har forsørt dig til at leve
een Dag; men saa er det og min, og at døe ved
din Side, det har jeg fortient.

Hialte.

Himmel! og hvilken Fortryllesse. Hvad har
omskabt Signe til en Helstinde?

Signe.

Kierlighed, men min Broder (Hun gaaer hen til Balsvis-
ses klug, og Hialte folger efter.) her faldt han. Balsvise! Han
er død.

Hialte.

Han er død min Ven; men han døde som en
Helt, og som en ærlig Undersaat. Du maae ikke
begræde

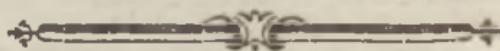
begræde ham, Signe. Men her, hvis er dette Liig,
som en omhyggelig Ven har tildekket med Grene?
(Han bliver Rolfs Liig vær.) det er — Rolf!

Signe.

Af, min Hialte, du fælder Taarer.

Hialte.

Du har Net, min Signe: det er ikke Taarer,
det er Blod, han fordrer. Ha Rolf! og Blod, For-
ræderes Blod og mit skal jeg ofre dig. Men hvad
gior da Biarke saalenge? Sover du endnu Biarke,
eller hvad forhindrer dig? Eja folger mig efter! vi
vil brænde disse Biørne inde, og sette Ild paa Por-
tene, saa at ingen af dem skal undkomme! Siden vil
vi gaae i Kamp, og stride for Kong Rolf, som vi
tilsoer ham og Odin!

Ottende Optrin.

De forrige. Rude. Aluisde.

Rude.

Hvi raaber du saa høit, Hialte? bleg og blodig og
grum er du at ansee.

Hialte,

Hialte,

(peger hen til Nolfs krig. Rude som gaar derhen, seer noget dersaa, lester haenderne op imod himmelen og falder i Afsagt. Hialte bliver staende taus og seer derpaa, uden at vore sig.)

, Der, ædle Rude, der —

Aluilde.

Signe i Vaaben! og her? Hvorledes? Hvor er Wiggo, Signe?

Signe.

Wiggo? Det veed jeg ikke.

Aluilde.

Du veedst det ikke? (assides.) bedrager hun mig? Hvad gisr hun da her? Ha, skulde Wiggo være mig troe, og sin Konge utroe; men det kan han ikke være. Er det, var det blot af en nedrig Frygt, o hvor foragtelig er han da? og jeg? Da først var jeg ulyksaelig!

Signe.

Hvi staer du som en henrykt? Seer du ikke at Rude doer?

Aluilde.

Af Rude, min Rude!

(De ile Rude til Hielp.)

Hialte.

Hialte, (vaagner som af en Drom.)

Han er død; men hans Rygte er stort og evigt.
 I evige Bauta-Stene skal Rolfs Helte-Gierninger ind-
 graves, og efter tusende Vintre skal Skaldene end-
 nu synge om hans Fromhed og Gavnildhed; hvorles-
 des han nedlagde den gierrige Nerik, og deelte alle
 de i mange Aar sammenkrabede og bevogtede Skatte
 imellem sine gode Krigsmænd. Thi aldrig var han
 nogen Ting saa fier, at han jo deelte den med sine
 Venner. Han agtede ikke Guld meer end Aste. —
 Heller er det ikke for Guld, at man kisber et stort
 Navn og mange Mars Thukommelse. — Og modig
 var han medens hans levede, og driftig og rast mod
 sine Fiender som Ornen (der høres Bulder af kæmpende bag Eces
 men, men det bliver strax stille igien.) Ha, nu trodse hans
 Mordere imod os. (Efter en kort Pause trekker han sit Sverd og
 beseer det, og siger det efterfølgende med en stærke Roslighed og Munterhed
 end noget af det forrige.) Men vi vil døe glæde, og som
 Mænd vil vi døe med vor Konge, at intet Tegn sees
 hos os til Frygt, og døe? Naar vo're Legemer ere
 bortsmulrede i Stov, da skal vor Dyd og vor Tro-
 stab gisre os udsdelige. Ha Biarke, min Biarke,
 hvorledes gaaer det da til, at du ikke vil vaagne, da
 jeg nu tredie Gang har raabt paa dig?

Niende Oprinn.

De forrige. Biarke og nogle andre
Danske Kæmper.

Biarke, (Dette raaber han ud af Skuepladsen.)

Ilyer da, Nidinger! (Han løfter Visret op og giver sig tilkiende.)
Hvorsor raaber du, sterke Hialte, saa heit paa mig,
at jeg er Kong Rolfs Svoger? Den, som har me-
get i Munden, er sielden den dueligste. Ikke har
Biarke Lyst at sove, heller ikke at tale meget, hvor
det gelder om, at bruge sin Arm. Men ti Mænd,
som min dode Svoger gav mig at føre i mit Vaar-
ben, skal jeg endnu ofre ham!

Hialte.

Af Biarke! din Svoger, min Konge, der lig-
ger han.

Biarke.

Jeg veed det, at han er død; men jeg vil ikke
see ham, færend i Valhal.

Rude, (Springer op og staaer Hænderne sammen.)

Biarke, min Biarke!

Biarke.

Jeg hører Valkyriens Rost. Hvad vil denne
yndige Stemme her? denne mig bekendte Musik,
som

som saa ofte optændte mig til de retferdige Guders
Lov-Sange, eller dyssede mig i Sovn imellem Brodre,
og tilhvislede mig Dromme om Dydens Besunning?

Rude.

Ingen Drømme, min Biarke. Du soler i dette
Dieblik, at det er meer end Drømme. Siig mig,
svulmer ikke dit Hjerte? oploftes din Siel ikke til Gu-
derne, nu da du bloder for din Konge? Men du blo-
der sterkt, kom, at jeg med min stielvende Haand
maae forbinde dine Saar!

Biarke.

Og hvortil, min Rude, behoves det?

Rude.

Til Skref for Forræderne, og en feierrigere
Død for dig.

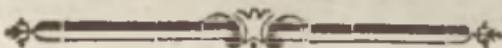
Biarke.

Fortreffelige Rude! Ha! Har jeg ikke fortient
dig for, dig Edlesse, dig min Konges eneste Søster,
da vilde jeg nu, om jeg havde tusende Liv, og om tu-
sende Liv kunde fortiene dig. Men det messe Blod, som
du seer, er forræderist Blod. Du skal ikke besmitte
dine Hænder dermed, ikke de reneste Hænder. Ved
Rølfs Siel, Hænder, som aldrig bleve oploftede uden
til Gudernes Pris, eller til Glæde for dem, som

boe paa Jorden! Ha, I frimodige Danse Mænd,
 folger nu mit Raad, og aflegger eders Harnisk, ka-
 sser eders Skiolde paa Ryggen, og strider saa med
 det bare Bryst, binder Armbaand om eders Hænder,
 at I kan slaae des haardere, og enhver træde dristig
 mod sine Fiender, og agte det for den storsie Lyk-
 sighed at hevne sin Konges Død! Nu Brodre! nu min
 Hialte! Hvor er nu den stortalende Mand, som til-
 forn raabte paa mig saa stolt, som om han havde
 tolv Mændes Styrke?

Hialte.

Hvor du er, min Biarke, er jeg ikke langt
 borte. (De gaae.)

Tiende Oprtin.

Nude. Signe og Alulde.

Nude,

(efterat hun har fulgt Biarke nogen Tid med Pinene.)

Gen Ven som min Biarke er den storsie Trost i slige
 Ulykker.

Signe,

Signe, (Som ligeledes har seet efter Hialte.)

En elsker som min Hialte gør Fare behagelig
for den frygtsomme.

Aluilde.

Jeg allene, jeg er ulyksalig. Wiggo, Wiggo,
Forræder! Vee mig, at jeg nogen Tid har fundet
elste dig!

Signe.

Gør Helten ingen Uret, Aluilde! Hvorledes
kan den være en Forræder, som elsker dig?

Aluilde.

Ha! jeg vil ikke svare! men Frigga hør mit
Øfste! For skal denne Dolk igienemistode mit Hierte,
forend det et Dieblik skal føle andet, end Foragt for
den frygtsomme, for den som skuler sig, naar hans
Konge og hans Strids-Brodre gaae i Kamp!

Nude.

Beskyld ham ikke, Aluilde, ellers glem ham! Kom!
vi vil forlade dette bedrovelige Sted. Vi har længe
nok stirret paa den myrdede Helt, nu vil vi see hans
Hevn! (De gaae.)

Feimte Handling.

Solen er allerede gaact op. Rolfs Liig sees paa det forrige Sted.

Første Optin.

Hother og Gevar.

Hother.

Det er nu ti Vintre, vise Gevar, siden jeg tvang den leadne Bildmand til at give mig dette Sverd. Ikke gav han mig det med sin gode Willie. Jeg erindrer mig endnu, hvor længe han vred sig og sprellede imellem mine Arme, hvorledes han græd, og hvor mange Udslugter han sogte; men da han saae, at det var forgives, og jeg nu havde Mimming i min Haand, tudede han som en gammel Uls, rev sig i Skiegget og flyede ind i Skoven. Det er, som om jeg endnu hører, hvorledes han hylede længere og længere borte imellem Fieldeene, indtil Lyden af hans Krig forsvandt i den gresseligste Storm, som de find-landske Trolde nogen Lid har opvakt. Fra den Dag af er jeg bekjendt med Krig og Orlog. Døden er mig ikke fremmed, og jeg har seet blodige Optin, uden

at

at rhynpe Dienbrynnene. Alsader har givet Guderne Magt til at giøre Hoher lykselig; men Thor selv har intet, som kan forskrefke ham. Saaledes tankte jeg i gaar, vise Gevar.

Gevar.

Altigs vise Bestyrer finder for got undertiden at erindre os om, at vi ere Mennester, Stov under Pandseret og Kobber-Hielmen, Stov i Guld og i Skindene af de hvideste Hermeliner; men jeg giver dig Ret. Naturen selv maatte gyse, da Dagbrenningen viiste denne Nats Afskyeligheder; den usorsagteste og den graahærdede Helt bør skielve for det, som er modbydeligt for Menneskeligheden.

Hoher.

Tre hundrede af de kieffeste Kæmper! den ringleste af dem stolt som en Konge-Søn, og modig som den, der fegter for Dyden selv! Man seer endnu den hsie Mine i deres Ansigt, hvormed de foragtede Doden og deres Mordere. Men bemerkede du ikke, Gevar, den vilde Glæde, det halv fortvivlede Mod, som havde efterladt sig sierke Træk i de faa bevæbnedes Ansigter? og om disse er man vis paa at finde en King af Fiender, som de har sendt for sig til Valhal. Ha! til Niflheim ere Forræderne sendte.

Nogse udmerkede sig ved Mængden af dem, de havde dræbt, og disse ere uden Twivl de, som har vidst, at deres Konge var død.

Gevær.

Teg sagde dig det, at de Danskes Trostfab har neppe sin Lige, og Nolf fortiente at herste over de Danse.

Hotheer.

Det er en Triumph for Lasterne, naar en dydig doer; men saa mange! Alle, alle disse troe, disse ædle! i gaar endnu, i gaar betroede de sig til Glæden, og frygtede for den blotte Mistanke, at der kunde være en Førreder i Rolfs Giestesal. Nu rinder deres Blod igienem Gaderne. Thi de to, de to ædleste af dem alle, ligge nu vel og udstrakte paa Dynger af deres Konges Mordere.

Gevær.

Levede de endnu Biarke og Hialte, da du kom tilbage fra Fiorden?

Hotheer.

Bedekkede med Saar, uden Skjold og Hielm, stod de endnu som to høie Taarne, der true den langt omkring dem svermende Almue med deres Falde. Og var det kun saa, som dristede sig til at komme dem

nær.

nær. Men jeg kunde høre det, især paa min Hialtes Hug, at hans Arm begyndte at blive mat. De raabte endnu høit til hinanden, og erindrede sig indbyrdes om Nolfs Dyder og hans Død.

Gevar.

Ved Odin, en god Konge er først lykkelig efter sin Død.

Hether.

Nørende var det at see, hvorledes Nude understyttede sin Biarke, og snart bøddede for ham med sit Skield, snart opmunstrede ham med Ord, naar han begyndte at lade Armene synke. Den ædle Nude, jeg kunde see, at en usædvanlig Ild rasede i hendes fromme Hine, naar hun talte. Ved min Hialtes Fodder laae en død Skoldmoe, som jeg ikke kiedte. Men, Aluilde, hende, som er saa bekjendt for Viisdom, Sagtmadighed, og især for det mageløse Venstaf med Nude, hun anfalde som en rafende alle dem, hun kunde overkomme, og sogte, som det lod, kun at opirre een til at dræbe sig. Guderne veed, at om disse ædle falde, er det ikke min Skyld, heller ikke Hiartvars. Han har ofte nok ladet dem tilraabe Fred og Venstaf; men dermed opirrer han dem kun. Jeg raabte og; men jeg vilde ikke gaae nær, for ei

at fortørne min Hialte. Han blev mig vær, og saae smilende til mig, uden at svare. Himmel, og jeg troede at finde Foragt i hans Smil. Hvor bittert, hvor evig smerteligt var det mig, om min Hialte skulde foragte mig i sin Dod!

Gevar.

Foragte dig? Nei, min Hother. Det udbortes Skin kan opirre Hesten, til at dræbe sin Ven, tit at fiske Sverdet i det Bryst, som var han fierere, end hans eget; men til at foragte sin Ven, hører hundrede Aars Overbevisning. Den blinde Tilboelighed, som hastig kan falde ned til Foragt, fortalte aldrig Navn af Venstak, og gior han det, da være det dig en fuldkommen Trøst, at du ikke foragter dig selv. Men det, som jeg vilde tale med dig om — Forundrer du dig ikke over den pludselige Forandring hos din Raadgiver? I Mat endnu lavede jeg altting til Flugt, og nu lader jeg Asmund holde vore Folk i Beredskab til Landgang.

Hother.

Jeg glemte at forundre mig derover, da jeg saae dem, som i gaar rustede sig til mange Aars Glæde, nu ligge udstrakte — døde.

Gevar.

Gevar.

Men Skulde er blandt de døde, og dette retserdiggior mine nye Hensigter. Hiartvar har nu ikke det mindste Skin af Ret til den danske Throne, og han er vist den sidste, som disse saa høit fornærmede vil adlyde. Biarke, endskønt nærmere og elsket af sine Landsmænd, er intet uden Rudes Mand — om han er — Da er Svanvides Sonneson, den næste Arving til Undersaatter, som vil tage imod dig med Glæde, naar de høre dig nævne. Mon nogen vil bænke sig et Dieleblik paa at vælge imellem Hiartvar og Hother?

Hother.

Du smigrer mig. Men forlad mig! Jeg kan ikke lufte Diet i for saa indtagende Billeder, Skygger, som Gevar viser mig. Det er sandt, det overgik altid mit største Haab; men et Kongerige. Danmark, at dele med min Manna. Det kan fortiene Betragtninger, om det og var umuligt.

Gevar.

Og hvorfors umuligt? De saa overblevne udmattede Svense kan dog ikke forstrekke dig? Vore Nordmænd ere muntre, og sterke, og gaae i Ilden for deres Konge.

Hother.

Hother.

Hiartvar er ikke den Mand, som jeg kan frygte for; men det Fiendskab, som var imellem Helge og min Fader, det Had, som Rolf bar til Atisle.

Gevær.

Det kan ikke veie op mod det Had, som de Daniske maae bære til Hiartvar. En ubekjendt, en utaknemmelig, besmitten med sin og deres Konges Blod. For skulde de soge sig en Regent blant Nithers Aftom. Men, skjont de fleste maakee vil troe, at du har Deel i dette, er det dog og bekjendt, hvor høit du er fornærmet; og desuden — her maae jeg sige dig det — retferdiggjør dit Navn dig, og man vil ikke tilstænke dig noget uædelt; og desuden synges allerede om dine Bedrifter ved alle Giestebude i Norden; og desuden er du af Dans Aftom.

Hother.

Jeg overlader mig til dig, min Fader.

Gevær.

Gunde gør dig allerede bekjendt blant de saa Indbyggere, som denne Nat kan have levnet i Leyre. Asmund venter paa mit Vink, at sette Folkene i Land. Da skal du tale høit til Hiartvar; og vee ham, om han betænker sig paa at flye. (Der høres Tummel bag Scenen.)

Vi ere maaſſee bemerkede. Tiden vil lære det øvrig
ge, Hother.

Hother.

De leve! Det er vore to Helte, som komme,
understøttede af deres Valkyrier. Biarke og Hialte komme
ind, Biarke understøttet af Rude, og Hialte af Aluilde. De ere uden Hielum,
og har kun et lidet Stykke tilbage af deres Skjold. For Resten vise de i alle
deres Miner den sig nærmende Død.) Hvilket Syn!

Gevar.

Du vil ikke, at din Hialte skal see dig!

(De gaae affides.)

Andet Oprin.

Biarke. Hialte. Rude og Aluilde.

Biarke.

Bi flye dog ikke. Men nogen Hvile, som du siger,
kan være tienlig. Jeg merker — Ha nu har jeg stor
Lyft, at see Odin. Siig mig, Rude, fiere Hustrue,
om du seer ham nogensteds!

Rude.

Rude.

Min Biarke, vil du have Lykke at frige fremdeles, da Isft dine Nine op til Himmelens, og gior dit Offer til den, som har Magten og Seieren i sin Vold! — Du bliver bleeg, du dser, min Biarke.

Biarke.

Men jeg har alligevel hevnet mig skiellig paa dem. Der hialp hverken Skold eller Brynie, hverken Hielin eller Kreft imod dette mit skarpe Sverd. Der laae omkring mig med dode Førreder ligesom et høit stort Bierg. Mig tykkes, Hialte, at du gjorde og lyft, hvor du foer frem.

Hialte.

Jeg veed ingen Sted, hvor tapre og duelige Krigsmænd gjordes meer fornudne, end der, hvor jeg stod.

Biarke.

Saae du ham, den sterke Svenske, som hug saa dybt i mit Harnist, igienem Pandseret, som det havde været Vox? Men jeg hug til ham med mit Snertir, og flovede ham lige ned i Bryst-Benet. Da flyede de andre Ridinger, og turde ikke komme mig nær. Men, jeg veed ikke hvorledes det er, Hialte. Det bliver mørkt for mine Nine, jeg svimler; laa mig din Arm, Rude!

Rude.

Rude.

Hvad vil du?

Biarke.

Før mig derhen, hvor min Herre faldt —
der — ved hans Hoved (hun fører ham hen til hovedet af
Nolfsliig.) Jeg føler, at jeg dør. Mine Knæ ryste,
og en Mathed, som jeg før aldrig fornem — Hold
mig fast, min Rude! Men jeg vil døe leende, som
Algner døde; thi jeg dør for min Konge. Dog, at
hevne ham, at igienemstede Forræderens Hierte,
den Lyksalighed, dertil var jeg ikke værdig. Den er
en ædlere forbeholden, maa ske dig, min Hialte; men
du bløder sterkere, end jeg.

Hialte.

Og jeg funde vær i Walhal, førend du; men
Blodet er varmt i mig endnu, og jeg føler ikke, at
det formindskes. Bitterhed, — Ha! en rasende
Tanke, som opflammer min hele Siel, gør, at jeg
ikke føler det.

Biarke.

Hold mig, min Rude. Her vil jeg døe ved
min Herres Hoved; men tag dig i Agt, at jeg ikke
rører ham, naar jeg falder. Ha! min Rude, jeg dør,
men jeg dør som en ærlig Mand.

Rude.

Rude.

Du dør som en Helt, min Biarke. Alle, som høre det, skal misunde dig, og mig, som du elskede. Ester tusende Åar skal endnu de unge Møer synge din Roes for deres Brudgomme, de unge Helte, naar de gaae i Kamp for deres Konge, og sige til dem: Fortien at døe som Biarke døde.

Biarke.

Og som Hialte. Kom, Hialte! Leg du dig ved din Herres Fodder! at naar de komme og randsage disse døde Liig, enhver kan see, at vi har troelig tient vor Herre og Konge. Det hindrer ikke, at Ravne og Orne fortære siden vort Legeme, naar vi ellers døe, som oprigtige og tapre Krigsmænd, paa Val-Stedet hos vor Konge.

Hialte.

Ta ved min Herres Fodder. Ha! ved Odin, jeg fortiner det ikke.

Alluilde.

Edle Hialte!

Biarke.

Min Rude! beste Hustrue! Jeg forlader dig; men de kostbare Taarer, som du værdiger mig, de giøre mig det tungt, at forlade dig. Tør dem af,

min

min Rude! Guderne er hos dig. Kan mine Been
blive lagte hos Agners, elier hos Rolfs.

(Han falder om og deer.)

Rude.

Død er han, denne fortreffelige Mand, den
anden af de beste Mænd, som jeg overlever! i min
første Ungdom! Alsfader! og paa den samme Dag,
som Agner faldt. Ulyksalige Dag! — Biarke, min
Biarke! nu er du ikke meer. Jeg skal ikke tiere læse
den smmeste Siel, ikke den sode Melancholie, ikke
dine Venners Dyder, og ikke Fremmedes Modgang
i disse Dine. De ere lufkede, for evig lufkede. Hel-
ler skal jeg ikke hænge ved din Arm, og løkke hemme-
lige Dyder af dig, og trette mod din elskværdige
Stortalenhed, naar du talte om din Rude, og hvem
din Svoger var, og om Rolfs Ere. Død, død er
du. Men jeg vil ikke beklage dig, det er ikke ved
Saarer, at jeg skal fortære, at være Biarkes Enke.
Ha Hialte! har du Styrke endnu til at hevne din
Ven?

Alluilde.

Seer du ikke, at han arbeider med Døden?

Hialte.

Ta, ved min Herres Fedder sagde han, den
beste Mand, at jeg skulde ligge. Sagde han ikke
det, Rude? Men jeg vil ikke ligge ved min Herres
Fedder!

Hothe,

(Som den hele Tid, sraelssom Gevar er blevet tilstede, siger dette
bagerst paa Skuepladsen.)

Jeg kan ikke udstaae det længere, Gevar.

Rude

Hvad gør dit Hie saa vildt, Hialte? Dit Ma-
syn er grummere, end det var i Kampen.

Hialte.

Ha, jeg betroede — og nu raser denne Tanke
i mit Bryst. Jeg ubesindige! at jeg skulde betroe
min Konges Liv i andres Hænder! og, Himmel, til
en, som ikke holdt sig det for en Skam, at tiene en
Forræder! Hothe, Hothe! Guderne veed, at jeg
intet uædelt kunde tænke om dig; men nu har du gjort,
at jeg er skyldig i min Konges Død.

Hothe,

(Lober hen til Hialte, og Gevar gaaer.)

Nei! Nei, min Hialte! ikke skyldig i din Kon-
ges Død, ved alle hellige Guder ikke skyldig. Du
funde

funde ikke have forsvarst Rolf bedre, end jeg forsvarte ham. Bebreid mig ikke, at jeg suigtes med en Forræder! Guderne har skult de menneskelige Hierter for dig og for mig.

Hialte.

Ha! min Ven! Man behøver kun at see den oprigtige, for at troe ham. Men du adspredede en Zaage fra mine Hine; du gør mig det let at døe. Nu, min Hother, nu har jeg fortient at være din Ven; saa læg mig ved Fodderne af min Konge.

(Hialte falder om i sin Vens Arme og dør. Hother bærer ham derspaa hen og legger ham ved Fodderne af Nioss Lüg.)

Hother.

Min Ven, min Ven! En Halv-Gud måtte ønske sig Dødelighed, for at døe som Hialte.

Rude.

Sønnesøn af Svanevide! thi Hialte har sagt mig det. Her ligger min Broder, min Konge, og her min Mand. De to høpperste og de to dydigste Mænd i Norden. Vær Vidue til min Ulyksalighed, og lad den røre dig! Vær stolt deraf, at jeg fordrer Hjælp af Helges Fiende!

Hother.

Ædleste Fyrstinde, alt Fiendskab er forviist, for evig forviist af mit Herte; men — Jeg kan kun svarre dig med Taarer.

Rude.

Ingen Taarer, Hother! Blod, Blod, Forræderens Blod, er det, som jeg fordrer af dig.

Hother.

Vee mig, at jeg skulde lade mig forlede til at sværge Hiartvar Trostak! Af, Rude! Jeg kan ikke.

Rude.

Du kan ikke — Den har du tilforet Trostak, som myrdede sin Konge, den nedrigste af alle Forrædere — Vel! Jeg kiender dig nu, Vanslægtede, Søn af Hothbrod!

Hother.

Din Sorg gør dig bitter, Fyrstinde; men jeg vil give dig Tid til at undskynde mig, til at overveie, om man bør spøge med Løster.

(Wiggs kommer hemmelighedsfuld ind, og seer sig usie runde omkring.
Han bliver staaende bagerst paa Skuepladsen, uden at nogen endnu bliver ham vær.)

Rude.

Nei, Hother! du bør ikke spøge med dem; men jeg har og gjort et Løste, hvormed jeg ikke vil spøge,

spøge, og det er, at jeg ikke vil undskynde dig, ved
Odin, ikke førend du toer dine Hænder i Hiartvars
Blod!

Hother.

Ha Gevar, Gevar!

Rude.

Kolf! ulyksalige Konge, er da ingen, som vil
hevne din Død? Ingen paa Jorden?

(Biggo gaaer nærmere og Aluilde seer ham.)

Aluilde.

Lader os flye, min Rude! den Trolse. — At de i
det mindste ikke drive Spot med vore Taarer? (Hun vil
gaae, men bliver staende ved Hialtes Liig, saaledes at hun vender Rygs-
en til Skuepladsen.) eller forlad mig!

Tredie Oprin.

Rude. Aluilde. Hother. Biggo.

Biggo.

Hvorhen, min Aluilde?

Rude.

Netserdige Guder, det er Wiggo, og uden
Saar!

Biggo.

Du vender mig Ryggen, min Aluilde?

Aluilde, (vender Wiggo endnu Ryggen.)

Ikke frsb du i Skul, ædle Hialte. Du frygtede ikke for at see et blot Sverd, men gif Doden frivillig i mode, for at hevne din Konge; da du dog kunde have skult dig hos din troovede Signe.

Biggo.

O J Guder, var min Marter ikke stor nok, at du og, du og vil dræbe mig, min Aluilde?

Aluilde.

Rosenknoppen, naar den aabner sig en Føraars-Morgen, er ikke saa smuk, som dine Saar, Hialte! Du sikst dem for din Konge, din Velgiver. Omendskont jeg veed dog ikke, at Rolf gav dig noget herligt Klenodie. Du lovede ikke, men du holdt.

Biggo.

Jeg forstaer dig; men ved alt, hvad der er helligt, endnu eengang, jeg besværger dig, Aluilde, hør din Biggo, forend du fordommer ham!

Aluilde,

Aluilde, (vender sig om til ham.)

Min Wiggo, har du glemt, at du var din Konges, og erindrer, at du er min? Forræder!

Rude.

Hør ham, Aluilde, førend du fordømmer ham!

Hoher.

Wiggo en Forræder? Hvilken Ubillighed!

Wiggo, (til Hoher.)

Jeg vilde have spurgt dig, Hagbarth; men da jeg finder dig her, vil jeg ikke spørge dig. Du kan ikke være skyldig.

Hoher.

Saa sandt, du elster Wren, ædle Wiggo, jeg gjorde hvad jeg kunde, og burde.

Aluilde.

En formastelig Ged! Ha! saa sandt han elster Livet, skulde du have sagt. Og, ved Odin, jeg havde troet dig.

Wiggo.

Dersom jeg var mig nogen Feighed bevidst, elser maaskee, om det var ved Giesebudet i Gaar, da kunde dine Forhaanelser smerte mig, Aluilde! men nu, her min Ged! Ved Rolfs, ved min dode Konges Ere, nu skal de smerte dig!

Alluilde.

Og hvad vilde du vel sige til din Undskyldning?

Biggo.

Min Undskyldning har du forspildt. Jeg er saa stolt, som du.

(Der bliver hørt Piber eller anden sig til de lidet passende Friges-
rist Musik.)

Rude.

Himmel! der kommer Forræderen. Han kom-
mer. Hvorledes skal jeg udholde det, at see ham,
besmitten med Nolfs, med Biarkes Blod, og stolt af
sin Ugierning? Biggo, Biggo, er du troe, men nu
er det for sildig for dig, at bevise det.

Alluilde.

Vær forsikret, min Rude, at han kun venter
paa at hylde sin ny Konge.

Biggo.

Det er min enesse Frygt, at han ikke vil anta-
ge mig i sin Tjeneste.

Alluilde.

Ved Forrædernes Gud, om de har nogen,
troe mig, Biggo. Jeg skal fornedsre mig til at be-
giere det af ham. Om det skal koste mig et Knæsald,
skal jeg frælse dit Liv!

Biggo.

Biggo.

Zeg takker dig ; men jeg vil dog gaae noget til-side, at Hiartvar ikke lader mig dræbe, førend du har holdt din Ed. (Han gaaer.)

Aluilde.

At jeg nogentid har fundet elſſe ham ! Ha, lyk-falige Signe !

(Hiartvar kommer med mange Drabantere, og Rude grider Aluilde i Armen ligesom hun vilde skule sig bag hende.)

Rude.

Skul mig, Aluilde !

Fierde Optrin.

Rude. Aluilde. Hother. Hiartvar, og Folge.

Hiartvar, (til Rude.)

Zeg kan ikke undre mig over den Affſthe, du viser for mig, ædlesſe Fyrſunde. Den har Skin, den har fort Skin af Billighed ; men —

Rude.

Grekke Nebel! Saavidt har du dog vel ikke forglemt dig, at da endnu skulde vove at fornærme mig med Undskyldninger!

Hiartvar.

Jeg havde forglemt Mennesteligheden, om du i denne Tilstand kunde opirre mig. Men jeg veed, at Rude, naar hun faaer Tid til Eftertanke, er viis nok, til at undskyde mig selv, og ædel nok til at beflege mig.

Rude.

Der ligger din Konge, Hiartvar, og der ligger hans troe Svoger, og den, som du seer ved hans Hædder, var bedre, tusende gange bedre end du, om du og var uskyldig som dette Hierte.

(Hun faaer sig for Brystet.)

Hiartvar,

(efterat han i en temelig Pause har stirret paa dem.)

Himmel! hvor billig er din Forbitrelse! da jeg selv — Ha I Guder! og Skulde! men hun er ikke meer, og Nolf! men prægtigere Død funde han ikke have ventet sig. Det er ikke af de ringeste, som ere faldne med ham, men af de mægtigste og ædlest. Hvilkens Trostak!

Rude.

Rude.

Det Ord nævner du, og doer ikke af Skam?

Hiartvar.

Ha, jeg var ikke hans Undersaat, Rude, og jeg er din Konge.

Rude.

Ketserdige Guder, det hører I! Hiartvar, en ubekjendt, om han ikke havde myrdet sin Konge, han er nu Rudes? Han herstær over Helges Datter?

Hiartvar.

Jeg har føret ved Freyer, at du ikke skal opirre mig. Men det tillader du mig dog, at beundre disse Trossab. Jeg havde ikke saa troe en Mand, (han seer foragtlig til Hother), uden det skulde være Hagbarth.

Hother.

Og hvoriønge regner du mig blandt dine Mænd,
Hiartvar?

Hiartvar.

Ikke til Solen gaaer ned over hine Bakker, Gor-
vonne! Men jeg ønskede kun, at have den ringeste
af disse i dit Sted. Dog de ere alle døde. Ingen
af dem har vildet overleve sin Konge. Ingen.

Alluisde.

Aluilde.

Om jeg siger dig een, Hiartvar, og een, som
brænder efter at tiene dig?

Hiartvar.

Nævn ham, Aluilde, og du viser mig den kost-
bareste Skat, som er paa Leyre!

Aluilde.

Men du skal tilsværge mig, at du stienker ham
Livet.

Hiartvar.

Bed mine beskermende Guder, han skal være
iblant mine ypperste Mænd! Hvem er det?

Aluilde.

Biggo.

Hiartvar.

Biggo? Det kan ikke være. Himmel! Han,
som gav Skulde sit Bane-Saar? Men jeg har føret,
og desuden er han endnu den troeste af de Kæmper,
som vogtede Rolf.

Aluilde, (forundret.)

Skulde det være muligt?

Hiartvar.

Men jeg har tilføret dig det, Aluilde, og jeg
skal ikke bryde min Eed. Man falde ham! (En af

Hiarts

Hiartvars Frige gaaer.) **H**midlertid Hagbarth — Der mun-
les overalt om en Hother. Kan du ikke give mig
nogen Oplysning derom?

Hother.

Ingen kan oplyse dig bedre derom, end just jeg,
Hiartvar.

Hiartvar.

Du kan dog ikke vilde tildegne dig dette Navn.
Hothbrods Son, havde ingen dædeligere Fiende end
Rolf, og du var en af hans troe Tjenere.

Hother.

Og jeg siger dig, at Hothbrods Son havde dæ-
deligere Fiender, end Rolf. Den utaknemmelige,
Torraderen og den krybende Morder, de ere Hothers
verste Fiender. (Gevar kommer.)

Hiartvar.

Jeg foragter at trettes med dig, forvovne Frem-
mede; dog jeg vil endnu give dig et Valg — der seer
jeg din vise Raadgiver, Gevar. Overlag med ham,
om du heller vil doe, som Hagbarth, eller som Ho-
ther. Men betenk dig ikke længe. Jeg maatte ellers
vælge for dig. (Wiggo kommer ubevæbnet.)

Hother.

Hother.

Du skal have min Beslutning, forend du ven-
ter den. (Hother gører assides og taler sagte med Gevar.)

Aluilde.

Der er den værdige overblevne, Hiartvar, som
du lovede mig at staane. (Assides.) Ha! Jeg maatte
døe af Blusel!

Femte Optin.

De forrige. Wiggo.

Hiartvar.

Kom nærmere, Wiggo. Vi vil forglemme denne
Nat. Aluilde siger, at du vil tine mig.

Wiggo.

Jeg begierte af Aluilde, at hun vilde sige det.

Rude.

Ha! Wiggo er en Forræder.

Hiartvar.

Man give mig et Sverd! (Man bringer Hiartvar et
Sverd, og han rekker Wiggo Odden deraf.) Tag dette, og brug
det for mig, som du brugte det forrige for Nolf.

Wiggo.

Biggs.

Saaledes pleiede ikke Rolf at give sine Tienere
Verje i Hænderne.

Hiartvar.

(Han rækker Biggo Hestet. Denne tager derimod, og holder det
høit i Veiret.)

Sværg da, Biggo!

Biggo.

Værer Vidner, I alvidende Guder, som hører
Løster! Værer Vidner, I Kongernes Beskermere!
Værer Vidner, I som elße Dans Aftkom, at Biggo
holder sit Løfte! (Han stikker Hiartvar ihiel.) Døe, Forræder!

Hiartvar.

Ha! Død! min rette Løn!

Hiartvar dør. Imidlertid falde alle Hiartvars Drabantere ind paa
Biggo. Hother springer ham til Hjelp. Gevar klapper i Hæn-
derne. Derpaa kommer en Deel norske Kemper og danske bevæb-
nede Borgere ind og angribe de Svenske.)

Alluilde.

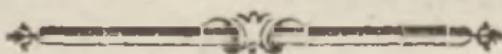
Helt! sande Helt! Biggo! min Biggo! Kan
du tilgive din Alluilde?

Biggo.

Efterat denne Utaknemmelige dræbte Rolf, er
al Mistanke grundet. Lev vel, udvalgtesse Brud,
og tænk undertiden paa din Biggo. Ha, søder fun,
hugger!

hugger! Jeg leer af min Død. Jeg har hevnet min Konge, og hos ham vil jeg falde.

(Biggo dør og falder tet hos Røss Klug. Imidlertid fordrive Hether og Gerar med de Danske og Norske Hjærtværks Kamper ud af Skuepladsen, saa at ingen bliver tilbage uden Rude og Aluilde, hvilke nogentid tause stirre paa Biggos Klug.)

Sicte Oprin.

Rude og Aluilde.

Aluilde.

(falder paa Knæ ved Siden af Biggos Klug, løfter hans ene Haand op og knær den.)

Jeg funde giøre dig — dig, som jeg fiendte, saa grusom en Fornærmelse! Og nu er du død, min Biggo.

Rude,

(tager hans anden Haand, og trykker den op til sit Bryst.)

Ædle Biggo! lad mine Tårer, lad Rudes Tårer være dig en Besonning for din Trostab!

Aluilde, (i det hun staar op.)

Jeg er lykselig som du, min Rude; men hvilken Lyksalighed!

Rude.

Rude.

Den er os kostbar; men lad os ikke misunde de
faldne Hælte deres Ære.

(Hother og Gevar komme tilbage med de Norske og Danske.)

Sidste Oprin.

De forrige. Hother. Gevar. Danske bevæbnede
Borgere. Norske Kæmper.

Gevar, (ved Indgangen af Skuepladsen.)

De syne til Skibene. Lad dem syne! De har ad-
lydt deres Konge, og vi vil ikke besmitte os med de-
res Blod.

Hother, (til Rude.)

Ædle Rude, du er hevnet, og de Danske for-
dre dig til Dronning.

Rude.

Mei, Hother. Nedtrykt og træt af Ulykker,
som jeg er, vilde jeg være for svag til at sørge for
Utalliges Vel. Rolfs og Biarkes og de mange stolte
Kæmpers Død er hevnet. Det er mig nok. Jeg vil
Ewalds Skrift. II. B. M til-

tilbringe de faa Dage, som jeg kan have tilovers, i
Rolighed. Herst du over de Danse som Rolf, og
vær lykseligere end han! Borgere af Leyre! Det er
Hother, Svanvides Hadding-Dotters Sonne-Søn.

Danse Borgere.

Længe leve Hother! Herst som Rolf, og vær
lykkeligere end han.

Gevar.

Og fra nu af er han eders Konge, tapre Mor-
mænd.

Normænd.

Lev længe, du vafre Fyrste, og vær vor Fader
som Gevar var det!

Hother.

To Kongeriger er en stor, men en farlig Gave
af Alfader. Man bør ikke takke ham dersor, uden
ved at giøre sig værdig dertil. Og Eder, som ere
store nok til at bortgive Sceptere, Eder vil jeg stræbe
at bevise min Taknemmelighed for den Tillid, I bære
til mig, skjnt mine Aar kun ere faa, og de Pligter
ere mange og vigtige, som I skientte mig. Jeg ta-
ger en Krone af dine Hænder, ædlestie Fyrstinde, og
en af dine, vise Gevar; men Eders Ønster skal være
min Rettesnor.

Rude.

Rude.

Danmarks Lyksalighed var Rolfs eneste Ønske,
og det er mit.

Gevær.

Og hvem skulde Gevar elste hæiere, end sine
Normænd?

Hother,

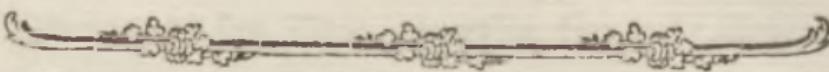
(Lester Hænderne op mod himmelen.)

Hører det da, I Guder, som bærer Omsorg for
Norden, og du, Alsfader, vær Vidne til Hothers
Loft! For brioste mit Hjerte, førend det ønsker noget
ivrigere, end mine Undersaatters Vel!

Gevær.

Alvise Jordens Bestyrer! saaledes vender du
Jammer til Fryd, og Ødeleggelse til my Styrke for
det Land, som du elster. Ewig være Dans Afskom!
Ewig — thi jeg seer det — skal Skoldungernes og de-
res Undersaatters Lyksalighed være! Deres og Dy-
dens Ziender skal aldrig undertrykke dem, aldrig saa
dybt, at de ikke reise sig igien, som Stormen reiser
sig, som det mægtige Veir fra Norden. Og i de sid-
ste Tider — thi langt, langt aabnes mig glade Ud-
sigter — i de sidste Tider skal man sige om den, der
sidder paa Dans Sæde: Eee skal man sige: Han er
lykkeligere end Skold, og bedre end Rolf Krage!

Anmerkninger:

Høthing heed Agners Sverd. I de Tider var det brugeligt, at Kæmperne gav deres Sverd besynderlige Tilnavne. Det samme iagttages om Skrep, Lessing, Snertir og Mimming. Munter som Einheriarne, naar de gaae til Borde i Valhal. Einheriar blevе de faldte, som faldt i Krigen, hvilke Odin som sine kiere Børn forflyttede til Valhalla og Ingols. Man gjorde Ofringer til dem efter deres Død. Deres Forretninger i Valhal bestod efter Eddæ Vidnesbyrd daglig i at kæmpe mod hinanden, og derpaa, naar det var Tid at spise, at ride til Odins Hof. Der sikkedes Flest af det Bild-Svin Serimner, hvilket daglig blev kost, og om Aftenen var lige heelt igien. Deres Drikke var Öl og Miod, der sled ned af en Geeds Bryster, som aad Blæde af det Dra Leradr faldet. Odin alene drak Vin. Valhal var følgelig deres Bolig efter Døden, der døde salige efter Odins Religion, det er, paa en voldsom Maade. Det laae i Asgaard (ester nogle Menings en Stad i Scythien ved den Flod Tanais, ester andres Troya, og ester andres, Aſſeborg eller Aſcanienborg i Tydſland) det beskrives i Edda, som en overmaade høi Gal, hvis Tag bestod af gyldene Skiolde. Denne Lyksalighed varede til Ragnarokr, Gudernes Tusmørke eller Verdens Undergang, da Einheriarne blevе forflyttede til Gimle, for der at være evig lyksalige. Det

Valhal

Valhal imodsatte Sted, eller de fordeantes Bolig indtil Verdens Undergang, kalder den gamle nordiske Fabel Lære Niflheim, hvorfra de siden blevet forflyttede til Nastrond eller Helsvede.

Odin var Gud for Krigens og de Dønkes besynderlige Skyts-Gud. Han kaldtes efter Eddæs Vidnesbyrd Valsædr, fordi alle de vare hans kære Barn, der døde i Krig.

Valkyrier vare Jomfruer i Valhal. Den gamle Fabel-Lære tillegger dem to Forretninger, den ene at være stienkede i for Einheriarne; den anden, at de reed til alle Feldtslag, og besiktede dem, der skulle dø. De første vare i Sallet florten; de sidste vare ligesom Parcerne tre, Gude, Rota og Skulda. Flere saadanne findes i Saxmunds Edda, der kaldes Valkyrier, og beskrives deraf, at de fare igennem Lusten og over Havet med Svane-Vinger. Saaledes var Kong Eiglimi Dotter ved Navn Bava, og Kong Haugni Dotter Sigtrun.

Freya eller Frigga, Odins Hustrue, var tilstede i store Feldtslag, og fik endel af de slagne til Bytte, men var besynderlig en Gudinde for Kierlighed.

Levre var Herredstaden i Danmark.

Skulde var meget begierlig efter den Ere at synde Bergerne for Førsterne i Dag. Denne Forretning at Stienke, besynderlig for Kongen og Kongens Maad, holdt man i gamle Dage for meget anseelig og ærværdig. Kong Frode den Fredegodes Søster Gunner stienkede for Erik den Vise. See Saxo Lib. V.

Lóke i Utgaard eller Utgardilóke. Lóke betyder i det gamle celtiske Sprog Herre. Denne Herre til Utgaard beskriver Edda som Gudernes Fiende, en mægtig og oud Troldmand. Men den taler om en anden Lóke, der opholdt sig imellem Guderne eller Asianerne, skjent af en oud Tilsbrielighed, og Guderne saa fiendte som den første. Maar man vilde antage den Mening, at Odin med hans Følge kom fra Troya, havde man Anledning til at troe, at denne Lóke var ingen uden Ulysses. Da han havde undervist Høther om det næste Middel, hvorved han kunde dræbe Balder, Odins Søn, blev han forfaget og siden ihelslaet af Guderne. Han siges at have ved en besynderlig Hendelse bragt Hel, Fenriks Ulven og Midgaards-Ornen til Verden. Den første af disse fæstede Odin i Nissheim, og gav ham Herredomme over ni Verdener. De to sidste vare Uhyrer, som blevne bundne indtil Ragnarok. Svidskialf var et højt Sted i Asgaard, hvorfra Odin kunde see alt det, som tildrog sig paa Jorden.

Thor blev besynderlig dyrket af de Norske og Islanderne, men vor og i stor Anseelse blant de Danske, som osrede ham Meniges Blod.

Nidring. Ingen var af de gamle Danske saa forægter som en feig. Saadan en kaldte de Nidring og hans Giernug Nidnings-Berk.

Aserne, Asianerne eller Esir kaldtes de nordiske Guder, serti man troede, at de vare komne med Odin fra Asien.
Har jeg ikke stenket af mit Blod i Gialtes Fedspor?

dette var den Maade, hvorpaa de gamle Daniske stadsæde et uryggeligt forbund. Saaledes gjorde Hadding, efter Saro den ottende Konge i Danmark, i sin Landfligtsighed, en indbyrdes Pagt med den Sve-Never Liser. See Saxo Lib. I.

Frøe, en af Gudernes Slekt, satte sig, omrent i Rolf Krages Tid ned ved Upsal, og forvandlede den gamle Skif med Offer; thi han slægtede Folk for Frøe. See Saxo Lib. III. Han blev og osret sort Kvæg. See Lib. VI.

Skoldmøer vare bevæbnede og stridbare Fruentimmer. Af saadanne ere de gamle nordiske Historier opfyldte. See Saxo Lib. VII.

Nithers Aftkom. I gamle Dage vare tre Slags merkværdige Folk; Kæmper, overnaturlig høje Mennesker, Troldmænd, og de, som nedstammede af disse to Arters Sammenblanding. Disse sidste vare særdeles onde. Nither var en Kæmpe, og Saro giver i Haddings Historie Anledning til at troe alt Det om hans Aftkom.

Freyr blev besynderlig dyrket af de Svenske. Han var efter Eddæs Vidnesbyrd den berømmeligste blandt Aserne. Han regerede Regn, Solens lys, og Jordens Græde. Det var fornodent at paakalde ham for Fred og god Tid. Ved Offerne, naar Folket og Offerkosten var velsignet, fulde de alle driske Odins Begere deres Konge til Seir og Rigets Formering. Derefter Niords og Frevers Gfaal for Jordens Græde og got Alar og Fred. Det samme blev iagttaget ved store Giestebude.

Aundvegt, egentlig Hvi Sædet i Døshol. ellers det øverste Gæde i Giestebude. Der blev gjort Forskiel paa Kongens Aundvegi, som var lige mod Solen, og det andet, som var lige mod Kongen.

Minni. De nordiske Folk pleiede udi Vertssæde, at drinke de asdædes Skaale. Saadan en Skaal kaldtes Minni. At ingen forstyrre Kongens Rolighed. Ingen maatte i gamle Dage under sit Livs Fortabelse bryde Kongens Garn. See Saxo Lib. VIII.

Emblæ Døtre. De gamle troede, at vore første Forældre heed Aske og Embla.

Bauta: Stene kaldtes de Memumenter af Marmor og anden Steen, som de nordiske Folk forдум oprettede paa de døde Heltes Begravelser, og hvorpaa de skrev deres beremelige Bedrifter. Af saadanne Stene findes endnu et Deel.

Philemon og Baucis.

Et

Skuespil med Sang,

i een Handling.

Efter Begiering

Oversat af det Thyske

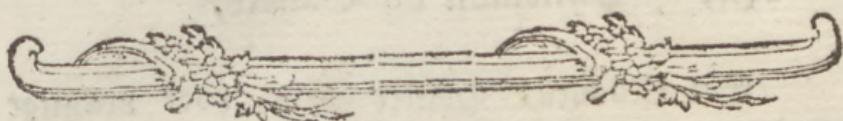
og

forsøget med nogle Akter.

Personerne:

Jupiter , }
og } som Vandringsmænd.
Mercur. }
Philemon , }
og } et gammelst fattigt Egtepar.
Baucis.
Aret, deres Søn.
Marcisse, hans Brud.
Thor af Naboer og Naboerster.

Skuepladsen er i Philemons Hytte. Ved den ene Side af Indgangen seer man hans Huse-Guder, staarne af slet Træ, og paa et gammelt Bord staar en Utekruke af Lær, bekrandt med Blomster.

Første Optin.

Philemon. Baucis.

Philemon.

Aria.

Som Solen med de gyldne Luer,
Saasuart dens sorte Fiende truer,
Flyer, segner og deer;
Men Maanen, bleg og uden Varme,
Trug smiler i Tyrannens Arme,
Og kaster sit Slør;
Saa flyer og du, o muntre Glæde,
Vort saarede Bryst;
Men Laushed giver dem, som græde,
Et Gienstkin af Lyst.

Ew.

See

See Maanen! Hvilket Solv, hvor prægtigt
i det Glaa!

Og Bækken! See hvor skøn den maler sig derpaa!
Som vor Narcisse, Gud! O, Baucis, naar hun ille
Bekrandst fra sin Aret, og saae sig her, og smilte!

Baucis.

Philemon, hvilken Trost! o hvilken Salighed:
Med hvert et Aften-Rødt, med hvert et modigt Hied,
At nærme sig den Havn, den Grendse for vor Smerte,
Hvorhen det elste Par blev revet fra vort Hierte!

Philemon.

Ta, besse, denne Trost, den lindrer fun mit Nag.
O kom, o kom dog snart, du længe ønskte Dag,
I Guder, at fun een maae bringe begges Glæde!

Baucis.

Ei længe meer, min Ven, ei længe skal vi græde!
En Drøm — og fra Olymp var det, at denne kom —
En Drom har denne Nat forsikret mig derom.

Philemon.

Vær hos os, store Pan!

Baucis.

Du skulde længe vide
Mit Haab; men, som du veedst, du snegst dig fra
min Side
Til Skoven, da jegsov.

Phile-

Philemon.

Hvor svulmer ei mit Bryst!

Baucis.

Jeg saae, og Sielen fandt en fer usundet Lyst.
Paa Urnen svævede vor Søn, mild, som i Livet,
Bed Armen af sin Brud, med himmelsk Glands om-
givet;

Men begge bar endnu den samme hvide Dragt,
Hvori de blev som Liig til Brændehoben bragt.
" Til at omfavne os paa ny, og snart bereder
" Tert Bryst! — thi Guders Gud forbarmes over
Eder!"

Saa raabte min Aret, Narcisse smilte ja,
Jeg sloi imod dem — Gud! Men borte var de da!
Min Angst opvakte mig.

Philemon.

Ved Guderne, de sendte
Dig selv din Drom! O Haab! Hvem var det, som
ei kiendte

Det himmelske deri? Velkommen, milde Nat!
Du bringer os maaske den onskeligste Skat,
Vor Dod. Og Maane, du! velkommen! deel
vor Glæde!

See os omfavne dem, hvis Stov vi nu begræde!

Baucis.

Baucis.

Man banker.

Philemon.

Var det dog Mercur! O som han alt!

Andet Oprinn.

Jupiter. Mercur. De forrige.

Jupiter.

Go Vandringsmænd, som Nat og Hunger oversaldt,

I stakkels gamle Folk, begiere nu af eder,

Det Ly, som negtes dem paa alle andre Steder.

Philemon.

En Ynk! men kommer fun, o Venner! driftig til!

Baucis.

I er velkommen her, saa længe, som I vil.

Philemon.

Først hilser Guderne, som elste og bestytte,

Dem, som gaae ind og ud i denne snevre Hytte!

Man

Man star dem kun af Lind; men da selo Jupiter
Hik Billeder af Træ; var skefti Velsignelser.
Da Stovet kunslede paa Gud, stolt af at giøre
Ham Lignelser af Guld; da lukte han sit Øre.

Baucis, (som peger paa Banken.)

Her setter Eder, her; thi trætte blev I vel.

Jupiter.

Hvor meget, elskie Par; indtager du min Siel!

Mercur.

Er I alene her? Gav Himlen ei den Lykke,
At et og andet Barn blev dette Straatags Smykke?

Baucis.

Den har velsignet os, og med den vestre Son,

Dog af! (hun sultet.)

Philemon.

Den tog ham og. Hans Dyd sik tilig Son.

Hvor mange Laarer fled paa denne Asketruske!

Han, Venner, veed det best, som tæller vore Sukke.

Her ligger Resten af vor Son, og af hans Brud.

Baucis.

Philemon, siig dem det, imedens jeg gaaer ud,

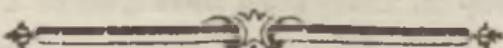
Tortæl det haarde Stod, som daglig kom tilbage

Til vor udpiinte Siel, vor Smerte og vor Klage.

Jeg

Teg vil imidlertid tillave hvad jeg har
Til Spise, og en Seng til dette kiere Par!

(Hun gaar.)

Tredie Oprin.

Jupiter. Mercur. Philemon.

Jupiter.

Den Heies Raad er skult, men altid helligt. Vover
Et Stov, at lasie det, at undre sig derover?
Men til at prøves her blev Stovets Broder fæd.

Mercur.

Du gode gamle Mand, fortæl os da din Næd.

Philemon.

I meer, end tyve Aar, (for en, som munter nyder,
Sit Ansigts Sveed, er det en Lid, som hastig flyder,)
I meer, end tyve Aar sif Baucis ingen Son,
Chi Zevs foragter steds en alt for stormist Bon.
Forgieves raabte vi, men da vi ydmyg hvilte
Ved Almagts Raad, og taug; da saae han os, og
smilte.

Jupiter.

Jupiter.

Et ydmygt Hierge kun er ham behageligt.

At han bonhører Stov, er Maade, ingen Pligt.

Philemon.

Han skienkte os en Son, og hvilken! Denne Smerte
Skal sige det! Hvor omst, hvor dydigt var hans
Hierge!

Som Amor var han skion; men Venner, hvilken
Fryd,

Hvad Koes er ei en Son, som ofrer sig til Dyd!

Tid fandt jeg ham paa Knæ, og saae hans Dine
svømme

Af Undagt straalende i hede Taare-Stromme,
Dog græd han ei for sig. Han bad for os om Aar,
Og om Velsignelser til disse hvide Haar.
Tid, naar vi gamle to, saaledes, som vi pleie,
Med Morgenrosden alt stod muntre fra vort Leie,
Da fandt vi Brændet paa vort Ildsted; naar jeg kom
Til Algeren, vi har, saa var den gravet om;
Og til sin lille Koe fandt Baucis friske Klover
Over Morgen i sin Kurv.

Mercur.

Skion i de mindste Prover

Er Dyden. Guder selv maae øre sligt et Brost.

Philemon.

At Denner, af det var vor Rigdom, og vor Lyft,
 Et Hierte var kun til, og dette var vi visse.
 Et var saa smukt som hans. Det slog i hans Nar-
 cissee.

Alt i de spæde Aar fornami vi Gamle vel,
 Alt de oplivedes ved en og samme Siel.
 Det rene Offer ligt, hvis helligede Flamme
 Hver Zephyr stiller ad, som den dog er den samme,
 Som naar den voxer nu, og samler sig ned et;
 Saa flog Narcisses Siel i Sielen af Aret.
 Jeg saae dem samles først paa vore Offerhoie,
 Der modtes de i Smil, fra der' henrykte Die !
 Thi, som Aret var vor, saa var hun Dalens Fryd.
 From var hun som Aret, stion som Natur og Dyd.
 Hun tabte, ung endnu, sin Moder og sin Fader,
 Som efterlod sig kun, hvad Armod efterlader,
 Belsignelser og Stov; dog læste de med Lyft
 Forst Navnet af vor Son i deres Datters Bryst.
 Denne Sonne var de nu alt bundne med en Kiede
 Af himmelst Drift og Dyd, og Elstov med din Glæde,
 Og, da den første Mai nu allerede var
 Beslemt til Heitidsdag, da nu det elste Par —
 O Zeus ! ak ! dette Suk ! Tilgiv en Faders Hierte.

Jupiter.

Jupiter.

Ven, føle Guderne dog selv den Frommes Smerte,
Og de belonne Graad, som uden Galde fæd.

Mercur.

O siig! Det beste Par, hvor faldt det? hvilken Død?

Philemon.

Nu var endnu en Nat, en liflig Drem tilbage,
Imellem dem og de saa lange onste Dage.
Hans Brud, som Nattens Lys i vores Hytte fandt,
Hvor hun ved Baucis Bryg paa Brudekrandse bandt,
Marcelle, henrykt ved den næste Morgens Lykke,
Gik ved sin Yndlings Arm. Vi fulgte dem et Stykke.
Nu fied vi. — Stumme Lyst, hvormed vi den gang
saae

De to Belsignede, nu sidste Aften gaae.

Men hastig kom en Strom af Taarer til vort Hie;
Vi græd, og dette var et Forbud fra det Hsie.

Jeg trykte Baucis Haand, hun min, vi fandt det
vel,

Det sille Vink om Hval, som truede vor Siel;
Dog ingen vovede at sige, hvad den fælte.
Men nu blev Himlen sort, og rundt omkring os brælte
Den hule Torden. Gud! men Ekyen svævede
Lang over Dalen, mørk og gresselig at see.

Da foer den hastig ud, den strefkelige Lue,
 Og, Guder, hvilket Slag! Endnu maae Sielen grue.
 Med Slaget streg vi alt: Aret, Marciss', Arct!
 Og i det samme Nu var begges Indfald et.
 Vi streg, og løb, og flet, ei spørgende, hvorefster?
 Aar, Svaghed, alt blev glemt; vor Angest gav os
 Kræfter.

Vi naaede aandelos den strefkelige Dal,

Og fandt —

(Han holder grædende inde.)

Mercur.

Du gode Mand, hvor rører mig din Oval!
 Jupiter.

Min Ven, mit fulde Bryst vil smelte ved din Smerte.

Philemon.

Livløse holdt de sig op til hinandens Hjerte,
 Vi sank hen over dem, halv døde sank vi hen;
 Men døde blev kun de. Vi, vi stod op igien
 Til større Bitterhed, til Slag, som daglig saare.

Mercur.

Et saa elskværdigt Par fortienner dine Taare.

Jupiter.

Men meer — Elystum —

Fierde

Fierde Optrin.

Baucis. De forrige.

Baucis.

Nu, elskte Venner, gaaer!

Et sunkent Urtebad, som der i Kaniret staer,
Vil, troer mig, være ret en Lægedom for Eder.
Dets Kraft er styrkende. Gaaer, medens jeg bereder
Vort lille Astenbord. Seer, Venner, dette Kar
Med Melk, og Frugt, og Brød, er alt hvad Bau-
cis har.

Nu var jeg rundt omkring, at laane Vin til Drikke;
Men jeg undseer mig ret, thi af, de vilde ikke.

I Morgen faaer jeg vel.

Jupiter, (i det han gaaer bort med Mercur.)

Zeus selv velsigne dig!

Femte Optrin.

Philemon og Baucis.

Baucis.

Den Mands Velsignelse, den, af, den smelter mig!

Philemon.

Af Baucis, er det ei en sand, en bitter Smerte,
 Som egen Mangel gør den Frommes siume Hierte?
 Af! den forhindrer os, at give Hungrige
 Alt det, vi unde dem, til Vederqvægelse.

Baucis.

Ta, gode gamle Ven, nu leve vi dog lange
 I Hytten her, og veed ei hvad det er, at trænge;
 Men nu fornemmer jeg, hvor lidet vi dog har.

Philemon.

Veedst du da intet meer, at give dette Par?

Baucis.

Vor Høne, veedst du vel, de stial for nogle Dage.
 Nu er den ene Gaas alt, hvad vi har tilbage.
 O Børn! jeg feedte den til eders Hoitidsdag,
 Nu er den lovet Zeus; det er den hele Sag.

Philemon.

Saae Baucis, lav den til; thi denne maae de
 have.

Og derved bliver den for Zeus en Offer-Gave.
 Dog, skal vor lille Koe ei kalve snart igien?
 Saa vil jeg bringe Zeus vor Kalv.

Baucis.

Baucis.

Min vise Ven,

Philemon, dine Raad var altid dog de beste.

Jeg gaaer, men bliv du her, og vent de fromme

Giesie.

Aria.

Venlig, trofast understøtte

Eger den forfaldne Hytte,

Grenen af et ringe Tre

Stivner dig, mit svage Kne;

Men, naar Sielen vakler, raver,

Og fortuniled segner hen;

Saa kan du kun styrke den,

Edleste blant Himlens Gaver,

Du min troe, min vise Ven!

Ew.

(Hun gaaer.)

Siette Optrin.

Philemon allene.

I Guder, veed det selv, om jeg har for begiert
Meer, end det Bræd, som I saa naadig har bestiert?

Med Skønsom Noisomhed saae jeg, hvor overflodig
 I daglig gav mig Orm, alt hvad jeg havde nødig;
 Dog var en gammel Mand, var han paa Gravens
Bred,

Torvoven onspe sig end een Lyksalighed?
 En, for han doer? O Zeus! ei Høihed, eller Ære,
 Og ei min Ungdoms Kraft, er det jeg vil begiere,
 Og ei et varigt Liv; nei, gode Guder, nei:
 Doe snart! Til mine Born er ingen anden Vei.
 Dem staaer min Altræae til; dog harmes ikke over
 En Skabnings Dristighed! En Bon, som Ormen
voer!

Og om det tiener mig, og om du vil, saa gib
 Et Aar, et Glædes Aar, endnu i dette Liv!
 Den Lyft, at giøre vel, den Roes at ligne eder,
 Den Magt, at lindre Nød, og Ulyksaligheder,
 Magt, at omstabe dem til nye Belsignalser;
 O Bellyst! Sielen deer, i dine Billeder!
 Naar nød jeg dig? Dog Zeus har negtet dig med
rette,

Kun vise, store Mænd, kun Guder gav han dette,
 O, høie Dyd, kun dig!

Aria.

Af Dybets Diamantne Sluser

Fremelige Væld af Salighed;

Fra Klippen risler, skummer, bruser,

Belsignelsernes Fylde ned.

Dig flække Dal, og eder Enge,

Bed evig Viisdoms Lov at trænge

Til Klippens Strøm, og Dybets Væld.

Saa var det, at den kun bestierte

Dig, dybe Siel, dig heie Hjerte,

Magt at uddele Lyst og Held.

Ew.

Syvende Oprin.

Jupiter. Mercur. Philemon.

Jupiter.

Hvor glædes vi derved,

At denne Sammelplads af Uretferdighed

Har sligt et Par; at den kan roses af, at nære

To ødle i sit Skind, hvis Dyd er Jordens Ere.

N 5

Philemon.

Philemon.

Ven, du nedtrykker mig med al for megen Røes.

Mercur.

De Guder, som du selv bevertede i os,

Velsigne dig min Ven! med glade Mar, med mange.

Baucis, (bag ved Scenen.)

Philemon, hielp mig dog! Den Gaas er ond at
fange!

(Philemon gaar.)

Ottende Optrin.

Jupiter. Mercur.

Jupiter.

Mercur, den Ære, som os vederfares her,
Er meer, end Viraks-Dunst, end Hecatomben er.
Fra Jordens gyldne Tid, o Tid, som er forsvundet!
Hornam jeg ei den Lyft, som jeg i Dag har fundet.
Hvor Mennesket af Stav dog kan forstionne sig,
Mit Verk, ved Dyd! Hvor nær den løfter ham til
mig!

O Dyd, som selv en Gud med største Ret tilbeder,
Da Mennesket ved dig gav Himlen Saligheder.

Mercur.

Da her de gamle Folk fortrolig taltes ved,
Da smeltede mit Bryst i om Bemodighed,
Og neppe hindrede jeg Taaren i at flyde.

Jupiter.

Selv Guders Hine kan saa smukke Taarer pryde.
Alsvender ei den Dyd, som her i Hytten boer,
Den Straffe-Straale, den, som af min Hoire-boer,
For at begrave dem, i Smul og Stav, de haarde,
Som negtede mig Tag, en Krog i deres Gaarde?
Dog hvilken herlig Lon fortiner dette Par?

Mercur.

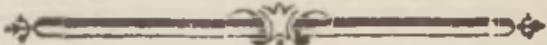
O Zeus! den Lon er det, som Jorden ikke har.
Selv Purpur vil for det kun være Sorgeklæder,
Og Kroner ringe Muld, mod den, som det begræder.

Jupiter.

Den Dyd, hvis Glands var skult af dette lave Tag,
Bør ved et Undertegn forherliges i Dag.
Af mig var Throner lidt mod det, som de har givet.

(Han tager Urnen og streeer Afsen i Lufsten.)

Nret, Narcisse, kom! Zeus skenker eder Livet!

Niende

Niende Oprin.

Jupiter. Mercur. Aret. Marcisse.

Aret.

Aria.

Klare Perler, gyldne Straaler,

Nectar i krystalne Skaaler,

Tanken i mit Bryst!

Hvad er reent, o Myriader,

Hvad er helligt mod Alsfader,

Og hans Lyst?

Aret og Marcisse.

Hvad er helligt mod Alsfader,

Og hans Lyst?

Marcisse.

Marmor-Klipper, Myrthe-Skygger,

Altere, som Almagt bygger,

Og, o Du, min Krands!

Hvad er skient, o Myriader,

Hvad er herligt mod Alsfader,

Og hans Glands?

Aret

Aret og Marcisse.

Hvad er herligt mod Alsfader,

Og hans Glands?

Ew.

(De staae en Tid lang ubevæge.ige, og komme esterhaanden til
sig selv.)

Aret.

Hvor er jeg?

Marcisse.

Hvilken Drøm?

Aret.

Zeus, lær mig, hvad jeg er!

Marcisse.

Hvem hører jeg? Aret! Af, Nudling, er du her?

Aret.

O Himmel, o min Brud! o lad mig —

(Han omfavner hende.)

Marcisse.

Evig høie!

Jupiter, (i det han fører Mercur bort.)

Rom Son, og lad dem selv! —

Tiende Oprin.

Aret. Narcisse.

Narcisse.

Men morkt er dog mit Øie!

Hvor sneber er min Siel mod for? Den er igien
I Fængsel, af, Aret! Og du har fængslet den.

Aret, (i det han seer sig omkring.)

Hvad seer jeg? Var vi ei i Lundens? Kan du flytte,
O Straale, os saa langt? thi er ei her vor Hytte?
Min Fader bar os vel. Nu hørte vi ham ja.
Hans Stemme valte os. Hvi skuler han sig da?

Narcisse.

Men sig, hvem klædte dig? Hvem prydede Narcisse
Med denne Brudedragt, og kronede vor Jæse?
Hvad var det Hymens Skjerts? Var det vor Moders
Haand?

Aret.

Har da den morke Skye aldeles qvalt min Aand?

(Han seer til vinduet.)

O Underverk! Olymp er ikke stiult i Torden,
Diane seer igien saa mild, som før til Jorden

Fra

Fra sin Lazurne Vogn. Og du, Orcan, hvori
Naturens Fader nu saa rædsom foer forbi,
Du tier! Seer jeg ei den strelelige Straale
Af Almagts Glands endnu, som Diet ci kan taale?
Og seer den lyse Lund, og flygter til din Arm,
Og stiuler dig i min for Stemmen af hans Harm?
Narcisse! Weed jeg ei, hvor stielvende, hvor folde,
Vi holdt hinandens Haand, og kunde neppe holde?
Hvor stiv jeg helvede til Stammen af en Eg,
Da jeg med et fornams — Hvad, eller dromte jeg?
Fornam jeg ei saa svært, saa hastig, som vor Rue
Paa Amors gyldne Pil sloi fordum fra hans Bue,
En Varme, her et Skud, ret her i Hvirvelen?
Og saae dig saa ei meer? Og fandt dig saa igien?
Men Guder! Hvor? og naar? Hvorledes skal jeg

sige

Min Drom? Hvor fandt jeg Ord til det, som ei
har Lige?

Narcisse.

O Under! Bragte dig den sunke Drom maaſkee,
Som min befriede Siel, til hine Salige?
Thi pludselig forsvandt Naturen. For mit Die
Sank Evighedens Mat med Straalen fra det Hoie.

Og, mørke Tænarus, dybt laae jeg alt i dig,
 Da Dødens folde Skrek igjennemstrømte mig.
 Saaledes greb den dig i denne sorte Hule,
 O Psyche! Deilige, som intet funde skule
 For Cythereens Harm — ei Amor selv, din Mand;
 Da hun nedstøtte dig til Plutons mørke Land.

Aret.

O Himmel!

Narcisse.

Endelig oplives jeg, og bover
 At stamme: min Aret! og Dret undres over
 Det sig bekjendte Svar. Jeg griber efter den,
 Som nævnte mig, og er i Armen af min Ven,
 Og —

Aret.

Store Zeus! o Drom, hvor al min Gisning
 standser.

Mon ei en anden Drom bedaarer mine Sandser?
 Hvad hører jeg? Thi mig, og mig har Morpheus
 ført

Til Tænarus, og jeg har nævnt, og jeg har hørt,
 Da Dødens folde Skrek nedstrømte fra min Isse,
 Da Nat omspandte mig, da raabte jeg: Narcisse!

Og

Og sandt, og trykte dig herop til dette Bryst;
Og Plutons Mørke selv forsøgede min Lyst.
Da var det, at med et en himmelst Glands fordriover
Den mørke Nat. Det er endnu, som om jeg bliver
Den venlige Mercur med Slangestaben vær.
Hvor mildt var ei hans Vink? " Følg mig, udvalgte
Par!

" Frygt ikke! " raaber han. Saa vinker han, og tier.
Vi følge ham med Mod, paa mørke, snevre Stier,
Til Alcherons Morads. Der, hvor vi muntre sprang
I Charons lette Baad. Han smilte selv engang
Den vilde gamle Mand, som faa kun glade følge,
Og hurtig deelte han den sorte, seie Holge;
Men neppe naaede vi den strelelige Bred,
For vi med et blev ført for Plutons Dommer-Sted.
Ild, som fortærer, er i denne Guddoms Mine,
Og Strenghed straaler fra den høje Proserpine.
Paa mindre Stole sad den underjord'ske Ret,
Som hører sidste gang og danner Mennesket.
Men Minos blader i vor Ungdoms Dage-Boger,
Hans Ansigt klares op, jo længere han sørger.
Mild raaber han tilsidst: " O J, hvis spæde Nar
" Var osrede til Dyd, gaaer, fromme Siele, gaaer
" Til Elysæisk Lyst!"

Narcisse.

Det overgaaer Forstanden.

Er det en Mulighed? En Drøm, saa lig den anden?
Ved Jupiter, Aret, han har med egen Haand
Øst disse Billeder i vor henrykte Land.

Aria.

Maar Lynden zdßer igiemem vort Bryst,
Da ryster, da bæver, da iisner vort Herte;
Saa staaer det udmatted, o Stev, af din Smerte,
Og svulmer, og brister af Gudernes Lyst.
Maar Tordenær buldrende falde fra Stovet,
Fornemme vi gysende, bange, bedrovet,
Det fremmede Bud;
Men Lanferne trættes, og rave, og svimle,
Og slumre, og shnike i Himlenes Himle,
Og dremme om Gud. Ew.

Elevte Oprin.

Baucis. De Forrige.

Baucis, (i det hun træder ind.)

Tilgiver Venner, at —

Aret, (som løber hende i Mode, med aabne Arme.)

O Moder! —

Narcisse.

Lykkelige —

Baucis.

Hvad seer jeg? Guder! af!

(Hun synker afmægtig i Arets Arme.)

Aret.

Zens! hvad vil dette sige?

Narcisse, hielp! Hun doer!

Narcisse.

I, Larer, hielper mig!

Tolvte Oprin.

Philemon. De Forrige.

Philemon.

Hvad hører jeg? Hvad er? hvis er det bange Skrig?
Aret.

Min Fader!

Philemon, (som viger bestyrket tilbage.)
Himmel!

Narcisse.

Hvad? du bærer?

Philemon.

Evig Høie!

I Magter fra Cocht, hvad vise I mit Die?

Aret.

Af! Baucis dør, og du, min Fader, flyer Aret?

Philemon,

(træder noget nærmere og legger Hænderne paa Ørnset.)

Jælste Skygger! af! (grædende.) Velsignet! gierne seet!

Narcisse.

Hvad? hvem?

Baucis, (som kommer til sig selv.)

Hvor er jeg?

Aret.

Aret.

Her, min Moder, ved vort Hierte.

Philemon.

I Guder, skiertse I saa grusom med vor Smerte?

Aret.

Hvor mørkt!

Baucis.

Mit Syn! min Drem! Nu atter seer jeg den.

Aret.

O Elste, kiender du da ei dit Barn igien?

Philemon, (Som klapper Aret paa Kinden.)

Dog det er ingen Spind, som du af Lusten væver,
O Mat!

Baucis,

(Legger Haanden paa Narcisses Bryst.)

Jeg føler her et Bryst! Mod Haanden bæver
Et Hierte.

Philemon.

Jupiter, har da din Almagts Haand
Skabt dem paa ny?

Aret.

O, nu gaaer Skyen fra min Aand,
Nu veed jeg Eders Twivl, og nu er min forsvundet,
Afmægtige endnu, som dode har I fundet

Os begge, der vi laae. For døde har I bragt
 Os hjem, og derfor har vi denne Grudedragt,
 Og derfor bandt I vel de Krandse, som Narcisse
 I Aftes flettede, med Taarer om vor Isse.

Philemon.

I Dag? hoor? hvad? for Død? o Zeus! hvad
 siger du?

Nei, hvert et Dieblik forvirrer meer endnu.
 Saa veed I selv da ei, hvad Skiebne I har probed?
 Dog i din Arm, o Død, er man sin Sands bervbet.
 Velan! fornemmer da! En Maaned er det alt,
 At Tordenstraalen tung paa eders Isse faldt.
 Den samme Nat endnu, Gud veed, med hvilke
 Sukke,

Vi samlede jert Støv i denne Asketrukke.

Aret.

Hvad siger du?

Narcisse.

O Pan!

Philemon,

(som imidstid har taget Asketrukken og fundet den tom.)

Hvor er den? Det jeg seer,
 I Guder, det er nok. Jeg twivler ikke meer.

Garm-

Barmhertige! I saae vort Suk, vor bitre Smerte;
I bragte disse Born tilbage til vort Hierge;
Og evig, evig Tak, for denne Misfundhed.

Baucis.

O, er det muligt? Gud! saa naadig saae du ned
Til os? O gode Zeus! Min Siel mit Hierge sinelter
I Pris med denne Strom, som af mit Die velter.

Aret.

Et helligt Gysende igienemstrenumer mig!

Marcisse.

Hans Torden slaaer igien. Jeg bæver. Saae jeg dig,
O Erebus?

Aret.

Og jeg? O Skiebne! Nei, du svage,
Forst ei dert. Min Siel, hvi vil du see tilbage?
Saa var det ingen Drom?

Marcisse.

Kan samme Tid, som her
Blev deelt i lange Aar, kun være Timer der?
Det hele Maanelob, hvori de Fromme græde,
Var kun et Dieblit i Evighedens Glæde.

Aret.

O elskete, ved hvis Bryst vi sinage den igien,
Den Vellyst! — Alt vor Mund kun kunde nævne den!

216 Philemon og Baucis,

Den, som nedstrommede fra Gud paa vore Siele!
At I, som græd vor Død, som Euf saa lange quæle,
Halv maatte see den! halv! Men nei! Til slig en
Fryd

Nei, til Elysium har Stovet ingen Lyd!

Aria.

Philomele slaaer, og klukker,
Lærken quidrer om sin Fryd,
Himlens høie Borger sulker,
Hjertet banker, Taaren rinder,
Læbenaabner sig, og finder

Til sin Himmel ei en Lyd.

Ew.

Philemon.

Min Son! min beste Son! af, elsker du din Fader?
Baucis, (til Narcisse.)

Din Moder! — Af! du veedst Narcisse, om du
hader.

Aret.

O elskte, denne Dal, saa smuk I troe den er,
Er Hede, maver Sand, er bar mod Marken der,
Hvor Dydens Fødeland, hvor Skionheds rette

Exde —

Philemon.

Philemon.

I Guder, aabner dog min Siel til eders Glæde!

Aret.

Der er en evig Dag, en Soel, saa klar, saa mild;
Saa Sielen smelter bort i Vellyst ved dens Ild.
Der lugte Roserne saa himlisk! Brystet nyder
Den rene Aether frit. Man aander Lyst og Dyder,
Der lokker Guderfrugt til Skyggen. Tæt derved,
Er Klipper af Krystal, hvor Nectar skummer ned.

Baucis.

Hvor soulmer ei mit Bryst.

Philemon.

Jeg seer, jeg troer, at smage.

Aret.

Her vandrede vi nu snart frem og snart tilbage,
Og endelig indbød den alt for sode Lugt,
Og Syn og hellig Drift, til dig du gyldne Frugt.
Vi smagte den endnu halv gysende, og bragte
Den rene Guderdrif til Munden, og vi smagte;
Da jeg med et fornami en Glands, Dianens lig,
Som straalte fra min Brud, og reent fortrylte mig.
Thi flige Farver har ei Xeuxes kundet finde,
O Amathunte, til din deilige Gudinde,
Da hun paa Idens Mark, for Priams stolte Sen—

Narcisse.

Og du min Ven, og du blevst meer end dobbelt stien.
Udsadelighed sad paa dine Purpur-Læber,
Guddommens Lys, en Glands, som jeg forgieves
stræber,

At nævne, straalede fra Diet af Aret.

Baucis.

Nei, Mennesket af Stov kan ikke satte det.

Aret.

Halvblendet faldt vi ned, og stammede, og sagte
Om Ord, og fandt kun Suk. En stille Graad for-
sagte

Den Vellyst, som den sang. Kun Taaren hørte du,
O Zeus! Til Hymner var vor Mund for svag endnu.
Men mægtig Harmonie, en himlisk Røst af mange,
Som sang hans Godheds Lov, guddommelige Sange,
Som hvert et Træ, og hver en Klippe sang igien,
Afbrød den tause Lyst, og reent opslugte den.

Vi folge Glædens Lyd. Den fører, den oplader
Vort Syn et Labyrint af Myrther. Af min Fader!
Her, hvor den rene Siel opofrer sig til Gud,
Er Vellyst, som min Mund dog aldrig stammer ud.

Philemon.

Jeg føler den, Aret, og mine Taarer rinde.

Baucis.

Baucis.

O Under! Hvilken Lyst! Skal den endnu forsvinde
I storre Lyst?

Aret.

Paa Grus af Perler saae min Haand,
Et gyldent Altere af Jovis egen Haand.
Dog intet Billedede; thi hist kan hvert et Dic
See Helligdommen selv, og daglig see den Hoie.
En Kreds af Hellige, med Krands paa Hovedet
Og lyse Klæder, laae paa Knæ for Alteret.
Men ingen Dodelig har hørt Eitharen klinge
Saa høit. Slig Pris til Gud, kan Guder kun frem-
bringe.

Jeg legte, troer jeg, selv paa fligt et Strenzespil,
Og sang med Phoebi Kunst min Folelse dertil.

Marcisse.

Ta, ja vi sang, Aret. Jeg svarte dig, og længe
Derefter klang endnu Eitharens hoie Strenge
Endnu, da Baucis Arm alt trykte anden Lyst
Og anden Salighed i dette fulde Bryst.
Men at beskrive dig gaaer over Stovets Evne,
O Lyst, som Salige selv ikke veed at nævne!

Philemon.

Philemon.

Mit Barn, vi satte dig; thi navnlos er endnu
Den Lyst, du lærer os. Saa himmelst taler du.

Baucis.

Af! hvor velsigner jeg de festelige Dale.
Jeg seer Elysium, o Born, i eders Dale!
Jeg hører det!

Aria.

Naar rødsomme Toner
Hellig skulle snige
I de gyldne Strenge,
Og afbrudt, og længe
Bæve i det Dybe;
Fandt jeg Bellyst krybe
Kold omkring mit Bryst.

Naar de langsom stige,
Løbe let, og slige,
Bitre Lyst, og slige,
Sverme, rase, irænge
Heit til Guders Throne;

Ovaltes jeg af Lyst.

Ew.

Dog meer! —

Aret.

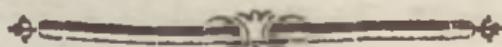
Aret.

Mig faldt en Tanke ind,
Som før ei tænkt med et betog mit glade Sind:
”O Brud! De beste to! — Vor Fryd er deres
Smerte —

” Narcisse, var de her! af laae de ved vort Hierte!”
Saa raabte jeg. Da kom den Røst af Tordener,
Som kaldte os ved Navn, og see! da stod vi her,
Umoedne vel endnu til hine Saligheder,
Ei glade nok maaskee, hvor Glæden flettes eder,
Hjemkaldtes vi hertil. Vi stod, og talte om
Vor sorte Drøm endnu, o elskte, da J kom.
Ei Døden samler os med dem, hvis Død vi græde!
Et Under!

Philemon.

Siebnens Gud! o du, som Skaber Glæde,
Hvormed fortiente vi den Mistkundhed, den Fryd,
Vi usle Mennesker, vi Stov?

Trettende Optrip.

De forrige. Jupiter. Mercur (i guddommelig Pragt.)

Jupiter.

Bud eders Dyd.

De forrige, alle

(i det de falde bestyrtede paa Kna.)

I Guder!

Jupiter.

Frygter ei! staer op! Mon Guder agte
Paa deres Legemier, hvis Siele de betragte?

Mercur.

See Zeus, og see hans Son! og fiend, o fromme
Par,

De Vandringsmænd, som du saa glad bevertet har.

Philemon, (bævende.)

Hvad kan jeg?

Jupiter.

Sæver ei! Og kom jeg, skult i Torden,
Og mørk af Hevn, da zitre Dybene i Jorden;
Men den Uskyldige Fal smile i min Fred.
Han har den stolte Ret til min Fortrolighed.
Endnu engang, staer op. (De staae op.)

Philemon.

Philemon.

O alt det Godes Fader!

Det Mod, som i mit Bryst dit Magtord esterlader!

Baucis.

Hvem af os var den værd, den Ere, som os steer,

O Gud! den Salighed, som denne Hytte seer?

Jupiter.

I alle.

Aret.

Fryd paa Fryd!

Marcisse.

O Svelg af Saligheder!

O!

Mercur.

Det er Guders Lust, at skabe Lust til eder.

Jupiter.

At blande Nectar i den Frommes Vand, og Lust,

Og himmelst Salighed i hans beklemte Bryst.

Alt tit besøge vi, naar Frekhed sover rolig,

Skuilt i en frenimed Dragt den Redeliges Bolig.

Philemon.

O Stovets siore Ven, som med din Almagts Haand
Logst Smertens Centner Last fra vor nedtrykte Aand!

Hvad

Hvad er det Øffer, som den fattige tilbyder?

Hvad er vor Tak til Zeus?

Jupiter.

Ærbsdighed og Dyder.

Mercur, (til Aret og Narcisse.)

Men du, fra Plutons Land tilbagevinkte Par,
 Du, hvis Ledsager jeg i Dødens Skygger var;
 Dit Die, synes mig, seer smagtende tilbage
 Til det Elysium, du har begyndt at smage.

Aret.

Vi savne Salighed saa nær hos Jupiter?
 Der er Elysium, hvor han saa naadig er.

Jupiter.

Og til Elysium skal Morpheus atter bringe
 Dig i Narcissens Arm paa Sovnens Rosen-Vinge;
 Men nyd først her, o Par, den gyldne Alders Fred,
 Vir disse Gamles Trost, og deres Salighed!
 Og hielper samlede, at plante, at udbrede
 I dette onde Land den Dyd, som I tilbede!
 Jeg kaldes af Olympe. Velan! Philemon, siig,
 Hvad ønsker du endnu? Hvad, Baucis, fattes dig?
 Hvad vil I? Viergets Guld? Hvad, eller vil I Kro-
 ner?

Tael! Vil du fromme Par beherste Millioner?

Frygt

Frygt ikke! Var det ei Zeus, som du mættede
I Armod's Dragt? Dit Navn er stort i Himmelene!

Philemon.

Hvad skal jeg Orm i Stov? O Gud, hvad skal jeg
sige?

Og o! hvor kan mit Bryst? Den Raade uden Lige:
O Jupiter, din Vert, hvad kan han ønske meer?

Baucis, (i det hun peger paa det unge Par.)

Her er vort Fyrstendom. Det er vort Guld, du seer!

Philemon.

Dog, Herre, svulmer nu en Bon i dette Hjerte,
En sod, en sille Lyst! af, om jeg siolt begierte —

Jupiter.

Tael!

Philemon.

Denne Hytte, som den store Guders Gud
Har herliggiort i Nat. Af, maatte dog dit Bud
Indvie den, dig selv til Helligdom; og smykke
Os to med Infulet! hvor siolt var denne Lykke!
Den stumme Pilegrum gisr da min svage Mund
Alsfaders Undertegn i glade Hymner fund!
Og paa dit Altere skal Øres Gedme flyde,
Hvis Kisod den Hungrige velsignende skal nyde.

226 Philemon og Baucis,

Men, naar det viede Staal saak af min hoire Haand,
Naar Baucis mat og svag nu trættes af sin Mand;
Da, Herre, lad os i hinandens Arme sove,
Og ved dit Mters God! Det er den Bon, vi vove.

Jupiter.

O du, i Ønsker selv endnu den Dydige,
Din Bon, o gamle Mand, var god. Velan! det
stee!

(Under Torden og Ennildaabner det inderste af Skuepladsen sig,
som forestiller et prægtigt Tempel. Til samme Tid nedslade to Skær sig, som løste Jupiter og Mercur op til
den halve Høide af Skuepladsen, hvor de faae stille.)

Philemon,

(Som tillige med de øvrige, ligesom vaaguer af den dybeste Henrykelse.)
Almægtig!

Baucis.

Hellig Skret betog mig.

Philemon.

Hvem udgrunder.

Aret.

Hvor er jeg da?

Narcisse.

O Dag, hvor stor!

Aret.

Hvor fuld af Under!

Fior-

Fjortende Oprin.

De Forrige. Naboer og Naboerster,

(Som løkkede frem af Tordenen, trænge sig fra begge Sider ind paa
Skuepladsen, og i samme Øieblick bære med Frugt og Fors-
undring tilbage.)

Jupiter.

Sa bæd kun, frekke Folk! skielv for den Vandring-
mand,

Som du saa haardt i Nat har negtet Brød og Vand.
Alt tordnede min Harm. Hvad kunde da beskytte?
See dem! de to! — din Spot! De viede mig der'
Hytte.

Dog tenker ei: vor Synd er glemst af Jupiter.
See! Skyen svæver tung paa eders Hoveder.
Men, vender om i Dag! I dette Huus tilbeder
Mit Navn, og lærer Dyd, og see! jeg elsker eder!
Seer mit udvalgte Par! Velan, og folger det,
Med Sang og hellig Dands til Brudealteret!
Af disses Skiebne fat det Ord, som Almagt talte:
O Folk! Dens Lon er vis, som gisr, hvad Zeus
befalte.

(Under Enden af Triumph-Musik, som Chores Sang understøtter,
blive Jupiter og Mercur lestedde langsomt op til Himmelnen.)

Femtende og sidste Oprin.

Philemon. Baucis. Aret. Narcisse.
Naboer og Naboerster.

Chor.

Triumpf! Triumpf! og Stovets Sonner

Skal priſe den Almægtige!

Zeus er Algodhed, naar han leunner,

Og selv i Havn Forbarmelse!

Triumpf! Triumpf! og Stovets Sonner

Skal priſe den Almægtige!

Philemon. Baucis. Aret. Narcisse.

Han teller Armeds Suk og Dyver,

Og paa den Frommes Straætag flyder

En Strom af hans Velsignelser.

Chor af Naboer og Naboerster.

Selv den, som tredsende forlader

Hans Wei, den revser han, som Fader,

Og straffer med Formaninger.

Det hale Chor.

Triumpf! Triumpf! og Stovets Sonner &c.

Philemon.

Nu seer jeg ham ei meer, og nu forsvandt
Den gyldne Rand af den lazurne Skye,
Den Vogn af Lust, som bar Naturens Fader,
Og dig, o Almagts Sendebud,
Op til Olymp bar Skyen Guders Gud;
Men her, og her har Jupiter sin Throne,
Hvorfra han naadig til os seer.
Her bygte for et Vink af Almagts Die
Hans Navn en stolt, en evig Erestøtte,
Et Helligdom af Hyrdens Hytte;
Her vil han boe, den evig Hoie.

Baucis.

Aria.

Vaan mig din Sang, Sen af Catone,
At prise den Almagtige.

Min lave Hytte blev hans Throne,
Mit Ildsted blev hans Altere!

Aret og Narcisse.

Duetto.

Aret.

Elysium, din Soel oprinder

I dette Bryst.

Narcisse.

Og af mit fulde Hjerte finder
En himmelsk Lyst.

Begge.

O Fryd! o Velsignelser Kiede!
Hvor evig du er!

Philemon skal krone vor Glæde
Bed Alteret her?

Aret.

O Fyrster, hvad Vellyst og Ere,
Hvad har I, som jeg kan begiere?
Narcisse elsker mig!

Narcisse.

Jeg ønsker ei Kongernes Throne!
Aret, hvad er Scepter og Krone,
For den, som eier dig?

Begge.

O Fryd! O Velsignelser Kiede!
Hvor evig du er!
Philemon skal krone vor Glæde,
Bed Alteret her?

Chor

Chor af Naboer og Naboersker.

O fromme Par, hvis selvgraae Haar
Nu krones med Lyksaligheder!

Og Elskere! Vi see i Eder
Den store Len, som Dyden faaer.
En Ungkark.

O Dyd! hvor meget kan du røre!
En Pige.

O Dyd! hvor salig kan du giøre!
Dette hele Chor.

O vær da nu, og bliv, o Dyd,
Vor Deel, vor Stolthed, og vor Frend!
Lær os at selge, hvor du leder!

O fromme Par, hvis selvgraae Haar
Nu krones med Lyksaligheder!
Og Elskere! Vi see i Eder
Den store Len, som Dyden faaer!

Philemon, (staaende for Alteret.)

Saa kommer nu Velsignede, og træder
Andægtige for Brude-Alteret!
Jesus har alt selv velsignet Eder!
Men, for hans Alsyn og for dette Folk,
Bekræfter den alt længe forne Ged;

Til Pant paa den, til Segl paa Glædens Haand,
 Hvormed jeg her for evig binder Eder,
 O elskte Par, gib nu hinanden Haand!

(De give hinanden Hænder.)

O Glæde, Glæde, fromme Par,
 Nedstremme paa dig fra det Heie!
 Din Alder være, som din Ungdom var,
 I Almagts Die!

(Philemon og Baucis blive staacende som Tilskuere for ved Alteret,
 imedens de øvrigeaabne en Pantomime-Dands, hverved
 de to Gamle ligeledes ved Miner vise deres Velbehag og
 Glæde. Efter Dandsen synges følgende Slutnings-Sang.)

Philemon.

Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder,
 Naar Dyden bærer Faklerne,
 Med hvilken Godheds Hylde glæder
 Hans Flamme den Uskyldige!
 Den skionne Ungdoms Glæds forheie
 En dydig Siel, et roligt Die,
 Og Aar, som Glæden svækkes ved,
 Forglemmes af Uskyldighed!

Chor.

Chor af Naboer og Naboerster.
Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder

Naar Dydren bærer Faklerne;
Med hvilken Sedheds Fylde glæder
Hans Flamme den Uskyldige!

Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder,
Naar Dydren bærer Faklerne!

Baucis.

Saa seer jeg, i min hsie Alder,
Min Ungdoms Salighed igien.

Du elskte Par, tilbagekalder
De Straaler, som forsvandt med den.

O skinneste blant Baucis Dage;
Zeus, til dens Glæde styrk mig svage!

Svagt er den Dodeliges Bryst
Til Mødres Suk og Mødres Lyst!

Chor af Naboer og Naboerster.
Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder,
Naar Dydren bærer Faklerne;
Med hvilken Sedheds Fylde glæder
Hans Flamme den Uskyldige!

Hvor yndig Elskovs Gud fremtræder,
Naar Dyden bærer Faklerne!

Aret.

Bekomme Gaver af den Høie!

O Haand, som trakte Dødens Vil
Ufølt af dette Bryst! og Dic,

Som lægte Saaret med et Smit!

Du skionne Haand, først du har givet
Aret sit Liv, og meer, end Livet!

Du blander, evig elskte Brud,

Min Drik med Nectar! mig med Gud!

Chor af Naboer og Naboerster.

Hvor yndig Elskovs Gud fremtræder

Naar Dyden bærer Faklerne;

Med hvilken Sedheds Fylde glæder

Hans Flamme den Ufylde!

Hvor yndig Elskovs Gud fremtræder,

Naar Dyden bærer Faklerne!

Marcisse.

O priis mig salig! din Hyrdinde,

O Dal! min første Myrthe-Krands

Saae du den beste Hyrde binde;

Nu blev han min! nu er jeg hans!

Men denne Dag, skal stedse være

En hellig Fest til Amors Ere;

Thi Amor med sin gyldne Pil,

Gav mig min Hyrdes første Smil!

Chor af Naboer og Naboerster.

Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder

Naar Dyden bærer Faklerne;

Med hvilken Godheds Fulde glæder

Hans Flamme den Uskyldige!

Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder,

Naar Dyden bærer Faklerne!

Det samme Chor.

O elskte, fromme Par, o vilde

Det Barn, som styrer Jordens Lyst,

Forevige den Glædes Kilde,

Som han har senket i dit Bryst!

Det halve Chor.

Giv Himmel, at de aldrig savne

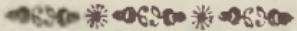
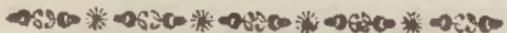
Din Fryd, naar de sig selv omfavne!

Dit

Det andet halve Chor.
 Og at de, for de kaldes hiem,
 See Børne-Born, som ligne dem!

Det hele Chor.

Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder
 Naar Dyden bærer Faklerne;
 Med hvilken Sødheds Hylde glæder
 Hans Flammie den Uskyldige!
 Hvor hndig Elskovs Gud fremtræder,
 Naar Dyden bærer Faklerne!

Philets

Forslag

om

Pebersvendene,

som vist vil blive iverksat.

Fra det Dieblif, da den saa viselig tilladte Skrider
frihed gav alle Danste Mennestevenner og Patri-
oter det betydende Vink, at undersøge Fordomme, at be-
klage sig over Misbruge, at opdage Mangler, og at fore-
flaae Forbedringer, med et Ord, at bryde los med alle de-
res lange tilbageholdte Indsigter i det almindelige Beste;
fra denne lykkelige Tidspunct af har og jeg, (thi og jeg
er Patriot) Dag og Nat ponset paa, at udfinde, ei-
noget som kunde taale Forbedring — thi hvor let fin-
des ikke dette, naar det først szges? — men en Ho-
vedmangel, en betydelig Feil, hvis Forbedring var
af den yderste Wigtighed for mine Medborgeres Lyk-
salighed; og, det være sagt i en ydmig Parenthese!
hvis blotte Opdagelse kunde stille mig fra den almin-
delige Hob, og forevige mit Navn en Smule. Jeg
veed ikke, om det har været en blot Skiebne, eller
Tingens Natur, at den første som faldt mig i Dineue,
da jeg gif ud paa mine patriotiske Undersøgelser, var
et vist Dyr, som falder sig baade Menneste og Bor-
ger,

ger, og som graadig tager Deel i begges Fordele, uden at ville iagttagе begges Hovedpligt; en menneskelig Skabning, som Sathren, efter at have gjort den saa ofte, og saa ofte forgieves latterlig, endelig udtrætted synes at have overladt til Lovene, og som disse dog hidindtil ikke har vildet befattet sig med; en (da jeg dog engang skal nævne det ubehagelige Navn) en Pebersvend. Jeg kan ikke negte, at jeg i Begyndelsen gjorde mig al Uimage, for at rive mig los fra dette Billedede. Det var mig en ydmygende Tanke, at mine Indsigter, som jeg i Forbigaaende sagt, havde al patriotisk Tillid til, ikke skulde anvendes paa en høiere Gienstand, end paa disse Halvmennesker. Men min Skiebne var uundgaaelig. Jeg maatte med mine Betragtninger giøre Udfald hvor jeg vilde, enten i Kirken, eller i Landhuusholdingen, eller i vor politiske Forfatning, saa blev jeg dog altid ved en usynlig Magt uformert trakt tilbage til mine Pebersvende. De sysselsatte min hele Indbildings-Kraft om Dagen, dem viste mine nattelige Drømme mig i alle deres latterlige og heslige Skifkelser, og jeg vaagnede kun for noiere at betragte disse Vintersykker. Endelig har jeg besundet, at det er mit lovlige Kald at være Pebersvendenes Apostel. Jeg stikker mig saa meget villigere

villigere i min Skiebne, da jeg nu er vis paa, at dette Embede er saa patriotisk, som noget, og at dets lykkelige Bestyrelse paa eengang kan tilfredsstille de bestre og de ærgierrigste Hensigter. Thi jeg har noie udregnet, at næst en Castrat er en Pebersvend den unyttigste og folgelig stadeligste Borger i en Stat.

- Her er det hoi Tid, at jeg bestemmer hvem jeg mener ved Pebersvende. De, som enten en naturlig og mod Egteskabets Hovedhensigt stridende Skræbelighed, eller Mangel paa det, som er umisteligt til en Families Underholding, eller en alt for uverfaren Ungdom forhindre i at gifte sig, de fortiene ikke dette Tilnavn. De første bør man beklage, og de sidste bør man haabe alt got om. Men de, som enten af en overdrevne Forsigtighed, eller af Mage-
lighed, eller Liderlighed, eller af onde og det smukke Kjæn fornærmede Fordomme, eller af Gnieragtighed, eller i gierrige, eller i ærgierrige Hensigter berøve Staten de Børn (i det mindste de ægte), som den med saa stor Ret kan fordre af dem; de, som af forsetlig Ondskab gisre et ørligt og uskyldigt Fruentimmer ligesaa unyttigt for det Almündelige som de ere selv; som berøve det den ørværdige Fornsielse at Ewalds Skrift. II. B. Q blive

bilve Moder paa en anständig Maade, og udsette det for Mangel og Fristelser; de ere Pebersvende, dem mener jeg.

I fald det er afgjort, som jeg troer, at Folkmængden er den første, og Opdragelsen af denne Folkmængde den anden Hovedpille, hvorpaa Statens Styrke hviler, saa kan saadan en forstelig Pebersvend i ingen Henseende undskyldes som Borger. Jeg sætter forud, at det er en Borgers Hovedpligt af alle Kræfter at befordre det almindelige Beste, og i denne Hensigt at efterleve ikke allenesse Lovene, men endog sin Samvittighed. Om man og imod alle medicinske og oeconomiske Regler vilde paastaae, at en Pebersvend og en Maitresse var en ligesaa god Scabel for Esterflægten som et ordentligt Egteskab; om og Staten, der i alle Tilfælde bør være saa god en Huusholder, kunde for at foie en egenindig Borger, tilslade at en anden (thi og Fruentimmer ere Borgere) formedes i en uanstændig Levemaade, blev et dødt Lem paa dens Legeme, usikkert ikke alene til al ørlig Omgang, men og til de mange vigtige Forretninger, hvortil de dydige Fruentimmer ere umulige, og de lastefulde og bestæmmede aldeles ubrugelige; om og

Sædelæren og den strengere Religion, som en sund Statsforfatning altid vil være yderlig om over, om og disse vilde see igennem Tingre med slig en Uorden; om man endelig imod al Rimelighed vilde sette forud, at alle Pebersvende holdt Maitresser — De nedrige og aldeles frugtlose Liderligheder fortjene ikke at nævnes — om og alt dette, siger jeg, af Agt for Pebersvendene, blev omfåbt til Muligheder, saa funde de dog endnu kun frikendes for at børøve Staten en Deel af dens naturlige og mulige Folkemængde. Men den Opdragelse, som uegte Born, denne ulyksalige Deel af Folket, faae, er den, kan den være saadan en, som Staten kan være tient og fornøjet med? Nei. I denne Henseende ere de oftest endog verre for det Almindelige, end slet ingen. De aldeles unaturlige Forældre ønskede jeg at funne tie om. Dog er det desto verre en beklagelig Sandhed, som jeg et hør forbrigaae, at der findes mange, som dyriske i at avle Born, ere verre end Dyr i at forglemme dem, saasuart de ere avlede; som ere i Stand til, uden Følelse af Skam eller Samvittighed, at lade dem og deres ulyksalige Modre omkomme af en Mangel paa det nsdvendigste, som de let kunde afhjelpe; og om dette, ved Himmelens besynderlige Forsyn ikke

ſeer, at være ligegeyldige, ved at ſee dem, af Man-
gel paa den fornødneſie Opdragelse, at blive Jordens,
Staten og ſig ſelv til de ſkammeligſte Byrder. Den
vifteſte og naadigſte Regierung har altid ved de beſte
Anſtalter, ſøgt at forebygge ſaadanne virkelige Stats-
Ulykker og Ødeleggelſer, men ſaalænge Pebersvendene
græſſere, vil det evig blive den umuligt at forebygge
dem alle. Og om den kunde; da kan dog fun den
yderlig Fattige, den aldeles Uformuende undſtyldes,
naar han bebyrder Staten med en lille Skabning
af hans Facon, ſom han ikke har udbedet ſig og min-
dre erholdt dens Samtykke til at forſerdige, og ſom
hele Naturen ſiger ham, at han bør ſorge ſelv for,
ſaalænge ſom han kan. Men at en Pebersvend, en
privat Mand, en ſom ikke fatter det fornødne til en
Families Underholding (thi ſaaledes har jeg engang
beſtemt en Pebersvends Natur) at ſaadan en af blot
Gnieragtighed eller lige nedrige Marsager, ſtal ſkyde
Byrden af ſine Wellyſter paa det Hele, paa ſine ær-
lige og ofte meer trængende Medborgere; det er den
ſtorſte, det er en himmelraabende Ubillighed. Men,
for at drive min Froelighed mod diſſe Creaturer til
det yderſte; lad endog dette være billigt! Saa kan,
naar jeg undtager dem, ſom beſtemte til Krigen tilig

bør rives løs fra Mædrenes Forkieelse og en svækrende Diet, Republikens eller den offentlige Opdragelse vel, som vi daglig see, overgaae den Opdragelse, som visse Forældre give deres Barn; men den kan og bør aldrig settes i Ligning med den, som Staten med saa stor Ret kan fordre af alle ikke reent uformuende Forældre.

Men jeg haster fra disse unaturlige, disse heslige Pebersvende, for at betragte dem, som tanke noget menneskeligere. Man erindre sig, at jeg indtil videre har forudsat ikke allene, at ingen Pebersvend bedrog Staten for den Andeel, som han skyldte dens naturlige og mulige Folkemængde, men endog, at Staten i alle Henseender kunde være tient med den Maade, som han betalte sin Gield paa. Jeg skal hastig nok kalde denne Tilstaaelse tilbage. Men nu vil jeg engang for alle maale dem Skieppen fuld, og forestille mig dem i en for Staten saa taalelig Tilstand, som det er muligt at de kan betragtes i. Jeg vil antage at saadan en ikke alleneste bliver Fader til lige saa mange Barn, som han vilde have avlet i et ordensligt Egtestab; og at den Maade, paa hvilken han bliver det, kan være ligeegyldig for det Almindelige,

men endog at han er beredvillig til at anbende sin yderste Formue paa disse Horns gode Opdragelse. Den udvortes Anstrengelighed og den herstende Tænke maade skal dog tvinge ham til, at lade dem opdrage i London, hos Fremmede, langt fra sig selv; langt fra den fierlige Omhyggelighed, som kun er naturlig og næstendeel kun mulig hos en Fader, den som idelig sysselsetter sig med at opdage de spædeste Tilbøjeligheder, og enten at benytte sig af dem til Dydernes og Færdighedernes Opfestning, eller hvor de forraade Ondskab, at give dem en anden Flugt, og hvor dette er umuligt, at forhindre deres Væxt; langt fra den unime Varsomhed, som skuler Lasterne for de spæde Gemyutter, indtil den har Lejlighed, til at vise dem med alle deres hæsligste Farver, og som selv skuler Dydten, naar den ikke kan lade den see tydelig og til sin fuldkomne Fordeel; endelig langt fra den utrættelige og til en god Opdragelse nødvendige Iver, der ingen Lejlighed lader forbrigaae, at oplyse deres Forstand, og at forbedre deres Hjerte. De Fremmede, som disse Barn anbetroes, ere ofte onde Mennesker, men de ere altid Fremmede. Saalange Faderen med Rolust Vægt betaler dem, ikke allene deres Bekostning og Uimage, men endog deres Forståelse med ham,

deres

deres Taushed, deres stiltiende Samtykke i hans Vor-
den, og selv den Skade, som maastee deres eget ær-
lige Mavn kan tage derved, saalænge kan det være
got, og der kan være dem, som giore sig en Pligt
af at give Bornene en god Forpleining. Men de
fleste vil og lade det blive derved, og troe om sig selv
at de ere gresselig ærlige, naar de ere Faderen og
Staten ansvarlige til fedte Born. De saa, som dri-
ve det hotere, skal dog aldrig kunde overtales til at
unde dem en bedre Opdragelse, end den de vilde un-
de deres egne Born; og den er, i Forbigaaende sagt,
altid slettere, end den, som hine kunde vente af de-
res Fader, naar han turde være dem bekjendt. Thi
det er et Postulatum, at den er altid ringere i For-
mue og Anseelse, som paatager sig fremmede Borns
Opdragelse for Betaling, end den, som paatager sig
deres Forferdigelse, uden at frygte den Bekostning,
som de vil sette ham i. Men lad denne Betaling
blive beregnet noie! lad den blive utilstrekkelig og ikke
svare til deres Haab, som de ulyksalige Born ere an-
betroede! da skal de hastig ansee, endog det, som
de efter en noiagtig Erlighed ere Bornene skyldige,
for lige saa mange Ullmisser, hvis Vigtighed de sel-
ven skal være saa omme, at stiale for dem. Det Ord.

Barmhertighed vil snart blive dem et bekjendt Mundheld; og de uskyldige Barn vil saa ofte høre sig kaldte nogle og Bastarder indtil de til sidst begynde at føle noget derved. De vil da see sig foragtede, og lære at forachte sig selv; de vil daglig fornедre sig lige saa meget til Slaver, som hine soulme op til frygtelige Despoter. De vil adlyde baade de gode og onde Besalinger, som de saae, fordi de frygte, og foragte dem, saasnart de ikke frygte længere. De vil finde en Tornooielse og en Wittighed i at kunne eludere de børnlige Love eller deres Execution. De vil vænne sig til at bedrage deres Foresatte ved Hyklerie, eller paa andre Maader, og naar alting slipper, vil de trodse dem. Disse ere de smukke Kunster, som de med Tiden vil øve imod deres Fædreneland; denne er den værdige Opdragelse, hvoraf Staten med saa stor Vished kan spaae sig de modneste Frugter. Jeg kan ikke overtale mig til at slutte disse Betragtninger om Pebersvendenes uægte Barn uden at giøre endnu en Anmerkning, som endsisnt den kun bliver vigtig ved en Fordom, dog bliver det ved en almindelig, og som jeg troer, aldrig urhyddelig Fordom. Lad alle de ovenanførte Mangler ikke finde Sted! set, at enten den Fremmede, hvis Opsyn sligt et Barn anfortrees,

fortroes, er en sand, en uegennyttig Christen, en om og oplyst Menneskeven, lad ham i Indsigt, Formue, Anseelse, Kierlighed, Omhyggelighed og i Naturen selv, fuldkommen kunne settes i Ligning med den rette Fader; eller og lad denne være god Fader nok, til at trodse den udvortes Anstændighed og det Almindeliges Omdømme, lad ham ikke begaae en anden Feil for at skule den første, lad ham opdrage sit Barn selv, med al en retfindig Faders Omhed, og al en god Borgers Patriotisme! den tyranniske, men herkende og indgroede Fordom, skal dog aldrig tillade ham at afstoئ den Plet, hvormed en uordentlig Velhjælp besmitter endog sine uskyldige Frugter; en Plet, som altid vil gisre den retskaffenste Mand mindre bequem til en stor Deel af de borgerlige Pligters Udbølelse, end han under en anden Forsatning skulde have været.

Hvor megen Styrke tilbyde ikke Religion og Sædelære disse Sandheder? Men mine Hensigter fördre ikke og tillade ikke engang, at jeg anvender den her. Og hvem af mine Læsere skulde ikke anvende den selv? At falde dem tilbage til de forstie og almindelig antagne Grundsetninger af Christendom og

Dyb; det vilde kun være en fornærrende Mistillid til deres Lænkemaade. Overalt; Lad den til Helligdommen indviede Taler træde frem som Christen, lad den verdslige Døse tale som Moralist! Jeg taler i Dag alene som Borger og som Patriot.

Men et andet Spørsmaal bliver det, hvorför jeg tager mig det saa nær med Pebersvendenes Baſtardr. Ligesom Landet brimlede af denne Engel! Og jeg kan tværtimod oprigtig ønske Lande til Lykke med deres meget ringe Antal; og isald jeg troede, at en slet Borger var bedre end ingen, funde jeg ligesaa oprigtig beklage, at dette Antal ikke udgjor den tiende Deel af det, som Staten funde lode sig af vo're Pebersvende, isald de sik det patriotiske Indfald at gifte sig. Maar man fra de nægte Born, hvoraf vi endelig have nok, vil regne dem, der avles af saadanne, som aldeles ei formaae at underholde en Faamilie, og som selgelig efter mit engang bestemte Begreb ei kan faldes Pebersvende; naar man undtager dem, som avles af gifte Folk, som heller ei kan være det, saa bliver det Antal meget ringe, som kan skrives paa de øvriges Regning. Ja, dersom man vilde frie en Deel af dem og troe deres daarlige Prælerier!

Ierier! — Jeg har oven til ansørt de vigtigste Marsager, hvorfor en Pebersvend ikke gister sig. Man løbe dem engang igennem! Den overdreven Forsigtige og den Frygtsomme tor ikke. Den Magelige, ja han gider ikke. Den Liderlige kan ikke. Den nedrige Spotter fader ikke Lov. Gnieren nennen ikke. Den Gierige og Vergierrige maa skee! Den første kan være os-sel nok, den sidste kan besidde dum Stolthed nok til at holde sig en Maitresse. Men hvad blive Frugtene af sleg en Forbindelse? Den er altid uordentlig. Øste er den knyttet uden Smag, uden Tilboielighed, og undertiden, som det vel hændes, blot for at giøre en Modelast med; og dette helsige Bazud er, oeconomisk betragtet, endnu det beste, thi det spaær de fleste Frugter. Men tiere endnu vil jeg troe til Menskeeligedens Ere, at den er grundet paa Lidenstab, men paa en Lidenstab, der altid er uordentlig, altid for blind og heftig, altid forbundet med saa mange andre mediciniske Uordener; at det var at trodse, ikke al Religion, thi den vil jeg ikke engang kalde til Hjelp, men al menneskelig Indsigt, om man vilde paastaae, at saadan en Lidenstab, uden de alsterbesynderligste Unstændigheder, kunde være ligesaa frugtbringende, som den ordentlige Tilboielighed, der altid udmerker

de gode, og den koldfindige Vane der altid hersker i de slette Egtestaber. Men da jeg er saa tydelig overbevist om, at Pebersvendene siensyntlig bedrage Staten for det meeste af den Andeel, som de skyldte Folkemængden; da jeg holder det Aantal af Born, hvormed de behyrde Verden meer end de verige den, for at være saa ringe: hvorfør har jeg da med saa dan en Iver talt om disse Barns Opdragelse? For fra alle Sider at maae den giftige Fordom, som er temmelig udspredt iblant dem, der besatte sig med at bedomme det almindelige Beste, og som jeg meer end engang har hørt forsvare: at det ikke allenes var tænkt, men endog nødvendigt, i Henseende til Folkemængden, at Staten saae igennem Fingre med, og saa got som opmuntrede til slige Uordener. For i det mindste at giøre denne falske Maxime aldeles uanvendelig paa mine Pebersvende; for endelig at gotgiøre, at disse hæslige Originaler maae efterlade sig Copier eller ikke, saa ere de lige unyttige, lige stadelige Borgere.

Hvor mange Pebersvende vil ikke rymppe Dien-brønnene ved disse Lilmavne, og falde dem haarde og ubillige! Dog den største Deel af dem skulde ikke kunne
afusde

afnæde mig nogen vidtloftigere Forklaring, end den jeg har gjort. Men der ere, som jeg meer end engang har erindret, de blant dem, som synde af alt for stor Forsigtighed, af en overdreven Frygt. Disse ere de kaaleligste iblant dem alle, og fortiene meer Medynk end Foragt, hellere at opmuntres, end at nedslaaes. Endskont ingen af disse endnu vil troe om sig selv, at det kan være ham, som jeg mener — thi hvorledes kunde han have Raad til at gisce sig? — saa vil de dog maaske tillige med en stor Deel af deres alt for medlidende Medborgere troe det samme som de øvrige, og besty尔de mig for en alt for stor Hestighed og for Ubillighed. For disse vil jeg retsordiggjøre mine Udtryk. Dem styrder jeg det. Jeg troer ikke at det behøves til at være en unyttig og skadelig Borgers, at forsømme alle en Borgers Pligter. Endskont jeg ei vil drive det saavide, at jeg skulde paa-
staae, at en, eller engang at flere Pligters Forsom-
melse kunde være nok hertil, hvilket jeg dog i Nædse-
fald tiltroer mig at kunne forsvare; saa tor jeg dog
altid sige, at saa væsentlig en Hovedpligts Overtræ-
delse som den er, hvorom jeg handler, er meer end
tilstrekkelig nok til at fortiene, om det var muligt,
endnu verre Tilnavne. Til at befordre deres første

Velgivreres og deres Brodres, Statens og alle op-
rigtige Patrioters første, ivrigste og vigtigste Ønske,
Folkemængdens Formerelse, ere de dog unyttige; og
om ikke vi, da skal Efterslægten tilig nok føle den
Mangel, det virkelige Tab og den Skade, som de an-
rette; de sig forevigende Herrer Forsfattere, med des-
res Tilladelse, selv ikke undtagne. For da uden al
Modsigelse at kunne kalde Pebersvende unyttige og skas-
delige Borgere, behøver man kun at sætte sig i det
høieste tredive Åar frem i Tiden. Thi en god Bor-
ger vil endog sege efter sin Død at nytte Staten saa
meget som han kan, og den som Efterslægtens Wel er
ligegyldig, fortærer intet mindre end Navn af Pa-
triot. Jeg vil meget gjerne, og om jeg ikke vilde/
var jeg nødt til at beklaende, at der findes mange i
mere end een Henseende brave og retskafne Mænd
imellem Pebersvendene, som endog kan siene til Mon-
ster i en stor Deel af de borgerlige Pligters Udvælse;
men fritager det dem fra at udøve dem alle? Jeg
tænker at Unulighed allene kan frigate herfor. Jeg
kiender selv dem, som i alle Poster kan paastaae Navn
af ufastelige, undtagen i denne ene. Men denne ene
er juist af den Betydenhed, at alle de øvriges høieste
Jagttagelse langt fra ikke kan veie op imod dens Fol-

sommelse. Hvad berettiger for Exempel den beste Prædikant til den folte, den daarlige Indbildung, at han ved at anvende sin hele Levetid med en Alvorlighed og en Iver, der er saa yderlig streng, at den ei engang kan bestaae med Egteskabets Pligter, jeg vil ei sige paa at igienemplsie gamle Postiller, og at sammenaeste nye, men paa de christeligste, de opbyggeligste og nyttigste Foretagender; at han ved at stiele nogle saa Timer fra huuslige Befyndinger, selv for at anvende dem til Hedningers Omvendelse; hvad berettiger ham, siger jeg, til at troe, at han herved kan være sit Fædreeland lige saa nyttig, som fire, sex, eller maaskee flere af hans Born kunde bli-
ve det. Er det ikke muligt, at det kan blive sex Theologer, hvorfaf enhver for sig kan være lige saa god og bedre end han er selv? Eller bor denne Mu-
lighed ingen Beirragtning komme i, allene fordi den er ubis? Er hans christelige Beskrabbers lykkelige Udfald, er hans nyttige og opbyggelige Skrifters læsning og rette Anvendelse, er en Hednings eller en Jodes eller en ryggedlos Christens Omvendelse vis-
sere? og overalt hvad taber han selv, hvad tâbe hans øvrige Pligter, hvad taber Staten ved de huuslige Befyndinger, som Egteskabet paasrer ham? Høit
nogle

nogle faa af hans Timer, en Tid, som han maaſkee
faa tit spilder paa Græſte og Rabbinske Galſtaber!
Kan dette Tab settes i Ligning med Tabet af et eneste
ſundt og vel opdraget Barn? Den Stolthed er utaaſ-
ſelig. Kan ikke enhver stor General giſre ſig Haab
om at blive Stammeſader til tolv andre Generaler,
der ere lige faa store ſom han ſelv? Og jeg var til-
ſredſ at de Kun blev Lieutenanter; naar de ere op-
dragne til at tænke lige faa ædelt, til at være lige faa
beredvillige at ſegte og døe for deres Hædreneland
ſom han, faa er en enestes Tab af dem utaaſeligt for
Staten. Det ſamme kan ſiges om den viſeſte og huſ-
tigſte Statsmand, om den erfarnede og retſindigſte
Læge, om den ſtorſte og nyttigſte Kunſtner; det fin-
der Etet hos alle. Den, ſom vilde være faa forvo-
ven at paafaae, at der enten fandtes christelige Dy-
der, eller menneſkelige og borgerlige Pligter, eller
vigtige Forretninger, eller nyttige Kunſter, eller høie
Videnſtaber, hvormed Egteſtabets lette og behagelige
Pligter, og de ved et taaleligt Udkoumme faa taalelige,
ſaa vel belsnuede hunslige Sorger ikke kunde bestaae;
den vilde ikke alleneste fornærme den Alvise, ſom
ſørst lagde Planen til den menneſkelige Huuſholding;
men og faa mange brave, ſaa mange ſtore Mænd i
alle

alle Stænder, som ere gifte, og efterlade Staten vel opdragne Børn, uden i den mindste Maade at forsumme nogen af deres øvrige Pligter. Og er den nyttigste Stiftelse, den vigtigste Opdagelse, den største Heltegierning, Staten, denne smmeste blant Mædrene, saa kostbar som en Borgers Liv? Eller hvor er den Dyd, som kan undskynde et Mord? Myrdet har de lige saa mange af deres egne Børn og af Statens, som de kunde have avlet i den tilbørlige Orden, og ikke vilde. Og, thi her paanoder Religionen mig sit Klagemaal, de have tilintetgiort dem, som Himmelnen tillavede sine Saligheder for; de have borsvet den Allmægtige sine Tilbedere.

Jeg vil vende mine Pebersvende om, for at see dem paa en anden Side. Jeg har i Begyndelsen erindret, at saadan en altid i det mindste enten gør et Fruentimmer ligesaa unyttigt som han er selv, eller forderver et. Jeg ønsker, at man maatte see min Maadelighed deraf, at jeg kun nævner et, da det første dog kan finde, og det sidste saa ofte finder Sted med flere. Det første kan ikke feile, om den Beregning er rigtig, som saa vil negte, at der ere lige saa mange Fruentimmer paa Jorden, som Mandewalds Skrifst. II. B. R. folk,

folk, om ikke flere; og lige saa lidet kan det seile, at det i visse Maader fordobler Pebersvendens Forbrydelse imod Staten. Naar han ikke af Daarlighed eller Ondskab, som vi have Exempler af, opholder et Fruentimmer, og forhindrer det saavel som sig selv i at giøre andre Partier, og saaledes forebygger to Gistermaale, saa kan vel Statens Tab i Henseende til Folkemængden kun siges at være enkelt. Men den kierlige Egtesælle, den stræbsomme og ordentlige Huusmoder, den floge og dydige Matrone, ere endog ufrugtbare, vigtige og umiselige for Staten. Og dette Tab legger han til Tabet af en Egtemand og en Huussader, som blot ved en om og fornuftig Kierlighed, og ved en Elog Bestyrelse af Lyende kunde og burde være et opmunrende Mynster for andre. Eheller kan jeg her forbige at erindre, at en Pebersvend alt for ofte, blot ved at giøre et Fruentimmer unyttigt, alene ved at lade det sidde ledigt, tillige forserver det. Hvem uden Pebersvendene skal vi tage for den største Deel af vore Coqvetter? Jeg veed ikke engang om disse ynkvaerdige Skionne ere at forståne derfor, at de gaae selv paa Frierie, naar de daglig see saa stor en Mængde frygtsomme, sovnige eller nedrige Mandfolk for Dinene, som ikke har min-

dre end Lyft at gaae derpaa. Den største Deel af dem (vi bør være saa billige at troe det) gør ikke andet, end at fride for den naturlige Ret, som enhver af dem har til en Mand, endskont de undertiden feste med en Iver, der er lidet overdrevet. Hvem maae vi takke for de fleste af vore utsaalelige Sladderster, af vore farlige Bagtalerster og Sammensynderster, af vore saa helsig andægtige Bedesøstre? De fleste, især af den sidste Sort, skal man ufeilbarlig finde imellem de gamle Tomfner. Ingen gift Kone kan saa let falde enten til den fortvivlede Letsindighed, der opammer de første, eller til den letsindige Fortvivlesse, der frembringer de sidste. Og hvem skal vi da tilskrive dem? Vore Pebersvende. Herlige Frugter! Men de ere endnu langt fra ikke deres ypperligste. Jeg gyser, og mig synes Naturen gyser rundt omkring mig, nu da jeg nærmer mig til de Fordervelser, til de Ulykker, som Libertineren, som den lidenslige, den nedrigste af alle Pebersvende anretter iblant det andet Kison. De ere alt for gresselige. Jeg tæber Pinslen. Jeg kan ikke skildre dem. Er det ikke en Jammer, er det ikke grueligt, at et Menneske, bestemt til at være et Billede af det reneste og helligste Væsen, at det yndigste iblant Kreaturene, skal

til at være en godgivende Engel paa Jorden, hvis Natur det var, at trøste Kummer, at tage Deel i Smærter, at sysselsætte sig med at lindre vore Svagheder, at bære over med os i Sygdomme; som var begaæret med de største Evner til at boie Gemyutter, til at megle Fred, og til at udføre vigtige Planer, dannet til en behagelig Folk af Pligterne, til en Opmuntring for store Gierninger, til Dydens Belønning og Livets Glæde: at endelig, og dette ønsker jeg, at en Patriot især vil legge Merke til, at Statens elskete Datter, hun hvormed den smigrede sig, at hun skulle blive en Moder til Tusende, at hun skulle opdrage den nyttige Borger, store Mænd og Helte, at hun skulle vidt omkring sig udsprede Arbeidsomhed og Tarnelighed og de øvrige huuslige Dyder: er det ikke, siger jeg, en Skrek for Menneskeligheden, at hun skal nedtrykkes dybt under Dyrene, udstodes fra Dagen og de ærlige Selskaber, blive en Vænnelse og en Afstyrke for dem, som ses hende, en Furie, som udspænder sine Garn for at fange den ædle Ungdom og at fordrive den, et giftigt Aadsel, der dræber dem, som komme det nær, og til sidst et Offer for Lovene, eller for de smerteligste og afstyrkligste Sygdomme, og for en tilig, en skammelig, en fortvivled Død? Jeg

har

har ikke nødig at bevise, at den første Forfærelse, under sin meest glimrende og under sin anstændigste Maade, er det første og det visseste Trin til slige Odeleggelser. Hvem har da vovet at nedstyrte den Allmægtiges Billede saa dybt? Hvem var saa grusom, at han med foldt Blod forstyrrede den deilige Skabning, som var Jordens Glæde? Hvem var enten let-sindig eller nedrig nok til at kulfaste Statens, sine Brødres, sine Medborgeres Haab? Et Menneske, en Borger. Og hvad bevægede ham hertil? Raadhed, Overmod, den frekkeste Foragt af Religion og Dyd og af de selfkabelige Love. Og hvor skal man søger de fleste, og jeg tør sige de helligste af disse Umenester? Blant Pebersvendene. Jeg veed, og det er destoverre alt for unegteligt, at en stor Deel Egtemænd kan skrives paa Libertinernes sorte, paa deres skrekkelige Liste. Jeg veed, at vore Systemer, og at den herstende Tænkemaade henfører dem til det første Nummer derpaa. Om de burde gisre det, er noget, som jeg ikke veed. De kan i det mindste forevende, en dyrisk, en uimodstaelig Lidenskab, som Lovene uselbarlig skulde have straffet, om de havde syret den paa en ordentlig Maade; da de samme Love twertimod, og om ikke de, dog de fleste af des-

res Tienere, see igennem Tingre med deres uordentligste, skammeligste og stadeligste Afskølelse. De kan forevende den med en Art af Rimelighed; thi det er muligt, at de kan være Fæ. Men for en Pebersvend vilde selv denne dyriske Lyst være en alt for ærværdig Undskylding. Han kunde have syret den og gjort det Fruentimmer lykkeligt, som han opfører. O du! hvis Hierte er af Flint, hvis Dre er overtræft med Huden af et Rhinoceros, lad dig røre! Hør ikke mig, jeg er ei saa daarlig at jeg haas ber det, hør Naturens Ros, hør Menneskeligheden flagende, dens veemodige Stemme! bsi dit Dre til de jamrende, de fortvivlede Skrig, som stige op fra Hospitalerne, fra Fængslerne, fra Tugthusene! det er dine ulyksalige Offere, som hyle! Skient dem i det mindste en Taare! Men du vil ikke. Du er forhærdet. Hør dem da brole Hevn over dig fra det nederste Helvede, og lær at skielve!

Jeg vil rive mig løs fra det gresselige Billedede.
Jeg kan ikke skildre det.

Heller er dette langt fra ikke alt det Onde, som Pebersvendene anrette i Staten: De afnøde den en Ujevn-

Ujevnhed i sine Byrders Uddeling, der nsdvendig maae være ligesaa ubehagelig for Regieringen, som den er fortredelig og skadelig for den lidende Deel. En gift Mand kan i visse Maader siges at blive straffet, fordi han er bedre Borger end en Pebersvend; eller denne kan i det mindste siges at blive ulige meer staasnet i de offentlige Paalæg end hin. En Kones For-sorgelse, Borus Opdragelse, flere Dienestefolks Un-derholding, ere, om ikke ligesaa mange Skatter til Staten, dog ligesaa mange Bekostninger, hvoraf Staten har Fordeel, og ligesaa mange Byrder, som gier Degten af de øvrige Paalæg foleligere. En Pe- bersvend med ligesaa mange Fordeler af Selskabet, med ligesaa mange Indkomster, og ligesaa faa Skat- ter som den Gifte, unddrager sig fra alle disse Udgif- ter, fordi Staten blot ønsker dem af ham, og ikke twinger ham dertil. De spade Penge anvender han efter sin Tilbøielighed, enten paa Besværeligheder af Livet, som hans gifte Medborger ønskede ligesaa vel, som han, og fortiente bedre; eller og, som det tiest skeer, paa reent unyttige og skadelige Ting, paa Liderligheder, eller paa at blæse sig op over sine nyt- tigere Ligemænd, eller paa at sue dem ud ved Slager, og saaledes at foruge deres Trang og sin Formue.

Mon en Fader til mange, og suurt, men vel opdragne
 Born, mon en retskaffen Egtemand, der villig har
 underkastet sig og taalmodig bærer de forskellige Sor-
 ger, som denne Stand fører med sig, mon en fræb-
 som Huusfader, der maae fortiene Brødet til mange
 Munde, mon han er saa meget at fortænke i, at han
 bemærker denne Ujevnhed, og i sine hemmelige Sukke-
 falder den ubillig? Eller paastaaer jeg formeget, naar
 jeg siger, at den, som føler Byrden meer, bærer
 meer, og at en Pebersvend giver usige mindre Skat-
 ter, end en gift Mand, saalænge han kun giver lige-
 saa mange? Jeg troer det ikke. Evertimod synes det
 mig utaalseligt, at Pebersvenden endda skal have For-
 deel af den Foragt, som han viser imod Statens al-
 vorligste og viseste Ønske; jeg troer, at intet funde
 være billigere, end om den gjorde hans Byrder lige
 saa tunge, som hans gifte Medborgeres, helst naar
 det stede til disses Lettelse; og jeg er overbeviist om,
 at det eneste og sikkerste Middel, hvorved han kan
 tvinges til at være nyttig, er det, at man ei tillader
 ham at vinde ved at være unyttig. Men herom vi-
 dere siden. En Anmerkning, troer jeg imidlertid,
 skal ikke være ilde passende eller overslodig paa dette
 Sted. Det er denne, at ligesaa vist, som Ligevæg-

ten beforderer alle Byrders Lethed, ligesaa vist er det at de største Byrder, som Staten kan paalegge sine Borgere, blive taalelige og næsten lette, naar de uddeles med den Lighed, at ingen kan siges at have det bedre end den anden. Da først, naar mange fritages eller staanes, skal man høre den trykte Borger knurre over sin Skiebne; thi da først troer han sig berettiget dertil. Men om denne Lighed kan og bør bestemmes efter andre Rettesnore, end efter Kræstersnes Forhold, eller efter de Fordelers Forhold, som enhver nyder, og har nydt af Staten, det vil jeg her ikke undersøge, men overlader det til andre at bedømme. Jeg vil og overlade til de Herrer Financiers at beregne, hvor meget Kongen omtrent aarlig kan tage ved Pebersvendene, i Told, Consumption, og overordentlige Skatter. Det er nok til mine Hensigter, naar jeg kun peger paa, hvor unyttige og skadelige Borgere de endog ere i dette Stykke.

De ere meer, de ere farlige Borgere. I Henseende til det smukke Kjøn, skal man sielden finde at de holde Middelveien imellem en rasende Elstov og en dum og haardnakket Afskye. Deres Kierlighed, som Sandserne allene opvækfe og føde, kan ikke være

andet, end en blind og en forblindende Lidenskab. Det Fruentimmer, som de falde paa at elste, eller i det mindste det, som de overvinde, bliver i Allmindelighed deres vindstrænede Behersterinde; men det Skridt, som hun har gjort, lover langt fra ikke saa megen Afholdenhed, at hun ei ved alle Leiligheder skulde betiene sig af sin Magt og dens Svaghed, som hun anseer for sin Forderver. Den mindste Fejl, hvortil hun vil forlede eller rettere tvinge ham, er en Ødselhed, hvorved han saa ofte bliver en Bedrager, eller i det mindste en Byrde for Staten og sine Medborgere. Men hvem siger os god for, at hun ei afnoder ham de førstie Ugierninger, de sorteste Forsgrabelser? Hvor meget billige ikke alle Tiders Historier denne Frygt? Den kan ikke siges at besidde en Wiisdom eller en Dyd, der er hærdet mod nogle Laster, som kan begaae en eneste. Saa sikker er deres Elskov. Men deres Afsky? Thi der ere kun faa af de fornuftigste og beste Pebersvende, som ere stærke nok til at treffe en Middelvei imellem disse to Ødeligheder. Deres Afsky for Omgang med Fruentimmer berover dem i det mindste det blodgiorende, det smeltende, jeg veed ikke hvad, som der er i denne, og som er saa umisteligt for Mandfolkenes haad-

dere

dere Eiele, isald de skal blive bequemme til Indtryk af Menneskeligheden, eller af de selskabelige Dyster. Jeg veed ikke om jeg udtrykker mig ret, men saa meget veed jeg, at den, der er enten svag eller nedrig nok til at bære Afskye for Fruentimmer, staarer den største Fare for at blive en Haardhierded, en Udsuer, en Tyran, om han ikke er det allerede. Mangel paa Levemaade, Pedanterie, Dorshed, Grovhed selv synes kun at være smaa Feil ved Siven af disse, dog flyde de af den samme Kilde. Erfarenhed bekræfter det, og jeg er forsikret paa, at tun faa vil bestynde mig for at giøre Pebersvendene Uret, om jeg paa staarer, at man ingen Steder finder saa mange egenfindige og besynderlige Folk, ingenseds saa mange Pedanter og Plumphuggere, som iblant dem. — Med faa Ord: Naar en Pebersvend elster, saa elster han, som en Daare; og elster han ikke, kiender han slet intet til denne himiliste Lidenskab. Ja, saa vil jeg ikke sige hvad han er. Jeg vil lade en anden sige det. Historien beretter om en vis Mand, enten det var en græs Philosoph eller en fransk Monk maae Historien forlade mig, at jeg har glemt; at han ved sin maadelige Vittighed og de Tiders sterke Overtro, havde tilveiebragt sig en Sandfigers Navn og Ere.

En

En Bonde i samme Egn, som havde mistet sit Muul-
esel, hastede for at søger Oplysning hos denne Mand,
og stolende paa hans hemmelige Videnskab tilbød han
ham et feedt Svin, naar han vilde stafte ham Eselet
igien. Alle Stiernerne og alle Soldene taug om Ese-
let, eller Sandsgeren forstod dem ikke. En anden
besynde hans Angest, og den frygtelige Strid der rei-
sle sig imellem en haardnakket Uvidenhed paa den ene,
og saa store Fristelser som en Spaamands Ravn, og
et feedt Svin paa den anden Side! Jeg vil kun for-
tælle det lykkelige Indfald, hvorved han reddede sig ud
af al sin Forvirrelse, et Indfald, som var en Sand-
siger fuldkommen værdigt, og som man hverken skul-
de have haabet af en Philosoph eller af en Munk!
Han kaldte Almuen sammen, og efter at han ved de
sædvanlige Ophævelser, havde sat den i Forventelse
af noget stort og vigtigt, og saaledes stafset sig den
fornædne Laushed, raabte han med hoi Rost: At om
nogen med en god Samvittighed kunde giore sin Ged
paa, at han aldrig havde elsket, da var det ham over-
draget, at give den samme et feedt Svin til Belon-
ning for sin Afholdenhed. Alle de tilstedevarende
taug. Endelig opstod en stor grov Bengel — saale-
des behager Historien at udtrykke sig — denne forsik-
rede,

rede, at det fede Svin ikke kunde tilkomme nogen bedre end ham, eftersom han kunde gisre sin høieste Ged paa, at han ikke engang vidste hvad Kierlighed var. "Der", sagde Sandsigeren, i det han til alles Forundring greb denne Helt om Armen, og ledte ham hen til den gabende Bonde "der, min gode Mand" har du dit Esel".

Jeg forudseer, at en Deel af mine Læsere allerede her vil smigre mig med, at have anatomeret mine Pebersvende saa nsie som muligt, og med at have sagt det verste om dem, som kan siges. Men jeg er langt fra ikke saa stolt en Skildrer og saa slet en Patriot, at jeg skulde troe dem. Jeg tilstaaer tvertimod mine Mangler og beder allene at min gode Viblie maae undskydde dem. De saa Træk, som jeg har anbragt, ere almindelige og lidet udarbeidede; og jeg er overbeviist om, at der findes saa iblant mine Landsmænd, som ei ved besynderligere Jagttagelser ere satte i Stand til at forsøge og forbedre dem. Den frekke Foragt af Religionens Stemme og af Sædelæren, er det sterkeste Træk, men ikke det eneste, som jeg har overladt til andre.

Jeg kan ikke forbigaæ denne Leisighed at ytre et Ønske, hvis Opsyldelse, som jeg troer, skulde meget understøtte mine patriotiske Hensigter. Jeg vilde agte mig lykkelig, isald jeg turde haabe, at dette Udfast vilde give en anden Raphael, eller rettere en anden Hogarth Anledning til, at værdige Pebersvendene, og især de højligste af dem sin Pinsel. Deres blege, eller dumme, eller kaade, eller frekke, eller lummiske Ansigter skulde giøre en uforlignelig god Virkning. Jeg skulde lade den hele Samling hefte for ved et andet Oplag af denne Afhandling, uden at blive misundelig, naar Læseren paa engang saae det samme, om ikke meer i dem, end i alle mine Nummerknninger. Indbildingskraften, som saa gierne følger med vore ivrige Ønsker, forleder mig næsten til at gribc ind i Kunstnerens Arbeide, og at forestille mig hvorledes han maaſkee vilde giøre det. Han vilde muligt forestille Kierligheds Tempel med aabne Porte, men Religionen og Naturen og Staten i deres fulde Majestet siddende ved Alteret i en Kreds af jordiske Skionsheder. De guddommelige vilde han maaſkee afbilde, ligesom de pegede paa disse, og tillige vinkede ad en Deel Mandfolk, som fortryllede af det himliske Syn, deels trængte sig til fra alle Sider, deels med enhver

Mine udtrykte den hestigste Begierlighed efter at bli-
ve delagtig i samme Lykke. I en lang Trafstand
vilde man bemerke Pebersvendene, som fordybede i
adskillige barnagtige eller nedrige Forretninger, enten
ikke saae det himliske Syn og de Guddommeliges uaf-
ladelige Vink, eller ikke agtede det. Saaledes vilde
man see, hvorledes en stod med Hænderne over Kors
og gabede, en anden skulte sig bag ved en Stabel af
Golianter, den tredie klingrede med Penge, den fierde
rørte i en Potte o. s. v. Men længst borte, og af-
sides fra alle, og som jeg vist troer paa en Modding,
vilde Libertineren være forestilt, hvorledes han lig-
gende paa Knæ eller i en anden lige ydmyg Stilling,
med den meest hykkelste, og om dette ei fordervede
Kuneligheden, med den lunkestie Mine, lokkede for
et eller flere Gruentinimer, som bare nysgierrige nok
til at see sig omkring, og saaledes undertiden tabte
Religionen og Naturen og Staten af Dinene. Den
ene Haand vilde han løfte høit op, for at vise dem en
fuld Pengepose, men i den anden, som han holdt
skult bag Ryggen, vilde man see en Dolk eller et
Begger med Gist. Forved ham skulde en Hobent
glimrende Smaating være udbredte; og tæt bag ved
ham vilde man blive nogle ynklig tilredte Liig vær

af dem, som han allerede havde myrdet. Men jeg vil ikke falde ind i Kunstnerens Arbeide.

For imidlertid intet at forsomme, som staer i min Magt, vil jeg endnu betragte Pebersvendene fra en Side, fra hvilken de vil synes, om ikke staedeligere og farligere, dog uundskyldeligere. Jeg vil spørge dem, hvorfor de ikke giste sig? Jeg har oven til fortelig anført nogle af deres Hoved-Aarsager, men man vil blive bedre underrettet, naar enhver svarer for sig selv. Jeg veed meget vel, at de ikke vil være optrightige, men jeg veed og et hemmeligt Middel at tringe dem vertil, og at afsnude dem deres Hierters usorfalskede Sprog. Det skal ikke hielpe dem, at de skyde Skylden paa Mangel af Formue eller paa andre lige saa gyldige Aarsager. Den maegtige Sandhed skal hielpe mig i at trekke deres hemmeligste Tanke frem for Dagen. Kommer kun frem, mine Herre! Forlader for et Dieblik eders Lænestole, og eders Bibliotheker, og eders Skriverpulte, og eders Huusholderster, og eders Pengekister, og eders Grynbøtter! Kommer frem at giøre Regnstab for Staten, hvorfor I saa længe og saa halsstarrig have negtet, at føie den i sit ivrigste Ønske! Hvilken Sverm! Jeg havde

havde dog ikke troet, at det var saa mange. Nu ordentlig, mine Herrer, at jeg maae høre, hvad enhver af dem har at frembringe til sin Undskyldning! De to Herrer med den vigtige Mine og de Fløiels Klæder ønskede jeg gjerne at tale først med. Saadanne 40 Aars Studsere lave mig enten noget meget got eller meget slet. Jeg forstaer dem. Saaledes, at De, min Herre, kan umulig gifte sig, fordi De er Etatsraad, og De kan ei heller, og det netop fordi De ikke er Etatsraad. Det var artigt. Men De behager at op holde sig et Døeblik imedens jeg forklarer deres Aarsager for Publikum. Det maatte ellers ikke forstaae Dem.

Den første, som jeg indtil videre vil kalde Herr A..., har ved megen Uvidenhed og megen Goetighed, og om man skal troe den hemmelige Kronike, ved en af og til vel anbragt Dumdriftighed tilveiebragt sig den glimrende, skont ikke saa sieldne Lykke, at han trods sin Fodsel og trods Naturen selv er blevet Welbaaren. Han kom op paa Jorden saa hastig og saa ubemerket som en Jordsvamp. Dette kan siges i en meget egentlig Forstand, thi Grunden til hans Welbaarenhed blev lagt i en Kjelder af Forældewalds Skrift. II. B.

dre, hvis meget indknebne Omstændigheder nødte dem til, allerede i hans siette Aar, efter Østersernes Maade, at skyde ham fra sig i Verdens store Hav, for at kunne anvende al deres Formue paa hans Edderter. Ved christelige Folks Omhue, og en utrættelig Windstibelighed bragte han det imidlertid saa vidt, at han i en spæd Alder af 20 Aar kunde stikkelig læse og skrive. Regne, maae jeg erindre, at han kunde af Naturen. Han tiltraadde derpaa sin første Emploi i Statssager, og blev betroet til at vedligeholde hans Fødebyes velvise Borgemesters tregange syede Sko i deres tilbørlige Glands. Fra dette sit første Trin gik han den sædvanlige Trappe op til sin nu værende Lykke. En Trappe, der er saa forslidt og saa bekjendt, at jeg holder det for aldeles unsdigts, at beskrive den her. Imidlertid finder hans Velbaa-renhed nu, og hvem skulde ikke finde det samme, at han mesallierede sig, ifald han giftede sig med sin forrige Skräders, en Mands, som forдум havde den Bevaagenhed at betroe ham sine Søndagsklæder, og som maaстee skal have dem betalt endnu, en brav og formuende Borgers eneste Datter. Han er, fra den Tid at han slog op med Borgemesterens Koftepige, virkelig forlovet med hende, og, det som meer er,

han

han elster hende. Men med alt dette er hun kun en Skräders Datter og han er en Velbaarenhed. Andre Mændes Døtre af store Familier funde han saae nok af, thi han er Etatsraad. Men han har kun tusende Rigsdalers Indkomster, ingen Midler, og det som givt Ulykken fuldkommen, af mig ubekendte Marsager er hans Credit kun maadelig. Enten maae han nu begaae den Nederdrægtighed, at lade sin velsebaarne halve Deel, stæbe op og ned igennem Gaderne af nogle gemene Hyreheste, i en Wogn, som der staer Nummer paa, (thi at hun undertiden skulde gaae, er nu slet ikke at tilmode ham); enten maae han lade den Mund, som er bestemt til at kysses af ham, vanhelliges ved Porcelain, som er kommet fra andre Steder end Japan eller Dresden, og det Legeme, som han værdiger sin Omfaavnelse, hvile paa andet end Flsiel og Silke; fort: han maae enten i hundrede Ting overtræde Velanständigheden, eller han maae have Midler med sin Kone. Men en fornemme Mændes Datter, som tillige har Midler, staer, som man veed, ikke saa lige tilrede for en Jordsvamp. Farvel, min Herre! Jeg skal have Dem i Erindring.

Den anden Herre, som jeg for den smukke Ordens Skyld vil kalde Herr B., er af ganske anden Malm. Hans Oldefader kan han vel ikke etindre, thi han var kun en god ærlig Bondefoged i Overbyne. Men hans Herr Grandpapa kom, ved i nogle Aar som Forvalter og Forpagter at udsue alle Bønderne i en Omkreds af fire Mile, saavidt, at han ødelagde tre af sine Principaler og kisbte sig ligesaa mange Herregaarde. Her aad og drak hans adelige Nabover saa længe med ham, indtil de blevede fede, og han blev Conferentsraad. Hans Herr Son, vor B''s naadige Papa lod i nogle Aar sig og sine Penge stæbe rundt omkring i Europa. Han kom hiem baade med Indsigter og Penge til sit Fædreneland, men Ulykken var at de første vare alle pakkede i hans Hofmester og de sidste alle i hans Secretair, saaledes, at da den ene blev befordret, og den anden befordrede sig selv, var han hverken flog eller rig meer. Imidlertid blev han Conferentsraad, giftede sig, forsoede to af sine Herregaarde, avlede Herr B''' og døde. Denne værdige Sonnesøn af sin Grandpapa havde gjort vel imod sig selv og imod Staten, om han med sine faa men tilstrekkelige Midler, for lang Tid siden havde sluet sig til Rolighed paa sin overblevne Herregaard,

giftet

gifstet sig med sin Forvalters Datter, og formeret Verden, om ikke just med rige og fornemme, dog med sunde, sterke og arbeidssomme Born. Denne Vei til at blive lykkelig og nyttig staer ham for en fort Lid aaben endnu, nemlig saalænge som hans Forvalter endnu ikke kan jage ham fra Gaarden, og kisbe den selv; hvorpaa han dog arbeider af alle Kræfter. Men Herr B*** har uagtet sin maadelige Forstand — om hvilken jeg i Forbigaaende maae erindre, at den slet ikke har tiltaget i denne Familie, men endnu er den samme, hverken større eller mindre, end Bondefogdens i Overbyne — Han har uagtet sin temmelig maadelige og daglig astagende Formue, dog hidindtil ikke fundet forlade sine ærgierrige Hensigter. Han troer, at han blev en alt for uværdig Pode i sin høje Familie, om han ikke i det mindste døde som Etatsraad. Hvorledes skal han blive det? Giøre sig fortient der til? Det er ikke at tænke paa. Kisbe sig dertil? Saa blev han reent ødelagt, og det lader sig desuden ikke saa let giøre som før. Men hans Frue Moder har fra hans Bugge af idelig sagt ham før, at han vist vilde giøre sin Lykke hos Fruentimmer, og at han ret var skabt til at giøre et stort Partie. Dette holder han for et Drakel, og nu til Paaske bliver det

florten Nar at han sieber omkring i alle fornemme Huse, for at finde en Frøken, hvis Fader vilde forbarme sig over ham, og forhjelpe ham til den høje Ret at sørge over sin Datter med Pleureusser, naar hun døde, hvilket han, i Forbigaaende sagt, just af samme priisværdige Længsel ønskede, at det ei maatte vare for længe. Han bliver virkelig taalt i en Deel store Huse, fordi han kan spille Quadrill; i en Deel andre, fordi han er en Nar, og i andre igien fordi man er for høflig til at vise ham Doren. Men hvad Frøkenen og Pleureusserne anbelange? Ja, min Herre, versom De vil følge mit Raad — men De haster, man venter Dem i Selskab; jeg vil ikke opholde Dem. Saameget vil jeg fun sige, at De gør meget vel, om De endnu i Morgen reiser paa Godset og gifter Dem med Forvalterens Datter.

Hvad i al Verden er det for en Maskine, som bækker mig saa langsom i Nøde, og strekker sig paa saa mange Maader? Hojah! — Gud bevare os, min Herre, De kommer os alle til at gabe! Af! — Det er den rige, den gode ørlige Herr C***, som nu sover, og fordvier i sit tredivte Nar; thi at han lever, kan man ikke sige, uden at tale uegentlig. Det er nu ti

Har, at han hver Morgen, naar han skal klædes til,
 er betenk't paa at gifte sig, og det er netop lige saa-
 lange, at han en Time derefter glemmer det igien.
 De mange Besværigheder, som ere forbundne med
 den fiere Egtestand, og især de skrekkelige Tilberedel-
 ser turde vel tilsidst forlede ham til reent at forlove
 det, om man ikke i Tide forebygger denne Ulykke.
 Kom nærmere, min Herre! Hvi seer De saa suurt?
 Har jeg forstyrret Dem i deres Sovn? Men det var
 min Hensigt, at giøre Deres hele øvrige Levetid, saa
 rolig, saa magelig, saa sod, at De neppe selv skulle
 vide, at De var til paa Jorden. De smiler alle-
 rede. Nu got. Jeg kiender en dydig Pige, det er
 sandt, hun er fattig, men De er overmaade rig,
 og som jeg er overbeviist, intet mindre end gierrig.
 Men hun vil døre saa takneumelig, isald De gis-
 hendes Lykke, og saa omhyggelig for Dem, og pleie
 Dem saa got, at De ikke engang skal have nödig at
 putte den Mad i Munden, som De spiser. Ja, siger
 De, naar jeg kun vil frie for Dem, og besorge alle
 Anstalterne, og staske Dem Bruden med alt sit Tilbe-
 hor i Huset, og bestille Wielsen, og — Ja ja min go-
 de Herr C***, det skal altsammen blive besorget. Men
 weer maae De heller ikke begiere — thi — God re-

Iig Mat! — Han var foelig nok! Men det er han altid! Han gider ikke sige derimod, og dette smigrede ham, men i Morgen har han glemt altting.

Hvoraf leer De saa overgivet, min unge Herr v. D.? Parbleu, siger De, af det pedantiske Indsald, jeg har haft, at De skulde boie Halsen under Eg. testandens slaviske Nag. En Nar, siger De, at De var, om De nogen Tid giftede Dem. Ja det kan jeg nu endelig ikke sige meget imod, thi jeg troer, at De er en Nar, enten De gifter Dem eller ikke. Men just fordi De er en, og fordi jeg veed, at De kan forbedres, naar De faaer den Opdragelse, som Dem fattes endnu. Handler jeg ikke langt fierligere imod Dem, min Herre, naar jeg overlader Dem til en dydig, en klog og elskværdig Kones Tugt, end isald jeg stikkede Dem tilbage til Deres Hofmester, eller, det som Gud forbyde, til Daarekisten? Han hører mig ikke. Han trilrer en Opera-Arie, gør en pas de six og recommanderer sig i Bourrée Skridt. Det er dog en Ynf — Han er en ung bemidlet Adelsmand, som det hverken fattes paa et got Hierte, eller paa naturlig Forstand, eller paa Naturens glimrende Gaver. Hans Hovedseil er en stor Grad af Letsindighed,

og et urigtigt Begreb, som han gør sig om det vel-anstændige. Thi at han lagde sig efter den fornemme Fritænkerkunst, skede af ingen anden Marsag, end fordi han ikke vilde giore sit Adelstab nogen Skam, og fordi han var for letsindig til at legge sig efter noget andet. Der behoves, som man veed, ikke meer at kunne tænke til at blive Fritænker, end der behoves at kunne give gode Raad til at blive Raadmand. Sin første Ungdoms Blusfærdighed overvandt han hastig, da han først troede, at den kun stikkede sig for Pedanter. Han tabte ikke strax ved at overvinde den. Han blev beleven og meer elstværdig. Men for at iagttagte den formeente Anstændighed blev han snart dristig, og lidet derefter forbøven. Nu er han allerede uforstammet, baade imod Religionen og imod det smukke Kvin; og dersom han ikke bliver hiulpet i Tide, vil det kun være lidet, inden han af Luther Ledemaade bliver bindegal. En fornuftig og elstværdig Kone er nesten det eneste, og som jeg vist troer, det sikreste Middel til hans Helbredelse. Men jeg vil lade ham fare. Jeg seer en, som er en sørre og langt ulægeligere Mar, end han.

Igienem det Ansigt, som de har forskrevet fra Paris, og til Overflod saa rigelig besaaet med Skionspletter, opdager jeg dog Deres naturlige Lineamenter, latterlige E***. — Et Pund Pudder skuler vel den naturlige Farve af Deres Haar, Deres Sto gisr Dem et halvt Korter hsiere, og Deres falste Legge give Dem nesien et mandigt Udseende. Men jeg kien-
der Dem dog, og veed meget vel, at De baade er
radhaaret, koparret og uanseelig. Denne Mask
har De dog ventelig laant for at behage Jordens
Deilige. Men da dette er Deres Hensigt, og De bes-
siddet saa smuk en Formue, hvi gifter de Dem da
ikke? Saaledes, at De gisr Dem en Samvittighed
over, ganste at nedslaae, om ikke at dræbe i det
mindste en halv Snes Fruentimmer, ved at vælge
et? Og hvem, siger De, skal De vælge uden at for-
nærme sig selv? En af de Smukke, som tilbeder
Dem, er skinnere end den mediceiske Venus, en an-
den tilbyder Dem Croesi Rigdomme, den tredie er
Dyden selv. Hvad skal De giore? Nysekrud skal De
bruge, min Herre.

Paa de afmaalte Trin, den dybsindige Mine,
og den udstrakte Pegefingre kiender jeg allerede langt
borte

borte den pedantiske Rector Herr F. Et Ord, min Herre! De har et got Levebrod, vil De gifte Dem eller vil De ikke? Per Jovem! hvilket Ansigt han setter op! Og hvad var det for en viktig Betragtning, som jeg forstyrrede Dem i? Saaledes, at De var i ferd med nseie at bestemme den Guldregns Egenskaber, som slod ned i Danaes Skisæ? Men var det ikke bedre, isald de lod disse Græske Liderligheder fare, og i det Sted elskte lidt ordentlig paa Dansk? Men De har desuden et vigtigt Verk under Hænderne, et Monumentum ære perennius, som fordrer ethvert af Deres Hieblik, og ikke tillader Dem at tænke paa sige Daarligheder, som Fruentimmer og Gistermaal. De kan ikke engang forsvare det for Verden, at De har staet her saa længe og hørt paa en Ignorant.— Mange Tak, min lærde Herr Pedant! De kunde dog nok være lidt høfligere. Denne store Mand arbeider, imellem os at sige, virkelig Dag og Nat paa et Verk, hvis Titel han allerede længe har haft ferdig. Den hyder omrent saaledes: Mnemoneulica, eller, en ganse ny, og i Christenheden hidindtil uhorlig Samling af alle Portugisiske, Spaniske, Franse, Italienske, Engelske, Hollandiske, Danse, Poliske, Russiske og Tyrkiske, tykke og tynde, forstaaelige og uforstaælige,

lige, trykte og utrykte Latinste Gammelkfer, til Fædrenelandets Ære og i Særdeleshed til den fiere Ungdoms Rytte, for Tydeligheds Skyld, med en utroselig stor Ullage, og utallige Bekostninger oversat i Latin, og til en Hjælp for Hukommelsen forfattet i alexandrinske Vers, med Noter af F**.

Jeg troer, at Pedanterne har sat hinanden Stegne -- hvilken Mængde! — O J bestøvede Sonner af Italiens forsunkne Stæder, o J Klopsegtere fra det gamle Rom, o J Bastarder af Latien, med hvilken Steen skal jeg tegne denne Dag, da jeg seer Eder samlede! Hvor grimmige see de ikke ud! Men jeg vil dog vove at spørge nogle af dem, som jeg kender. Jeg skal stille mit ved dem saa snart som muligt. De, min Herr G***, hvorfor gifter De Dem ikke? Fordi De har opfret Dem til Fædrenelandets Lienesje og samlet Trykfeil. — Vel — Og De, min Herr H***? Fordi De Dag og Nat undersøger Alderdommens kostbare Levninger — Meget vel — Og De, min Herr J*? De samler Insecter — Ýpperligt — Nu kan De fungaae, mine Herrer!

Geg tænkte, at jeg var ferdig med disse Bogor-
me, og saa bemærker jeg først en af de største. — Vi
vil dog høre ham. Min gode Herr K. hører kun De
med saa smukke Indkomster som De har, overtale Dem
til at sidde længere ugift? Nu, saa at De er meget
ilhindet og knarvurn. En Kone vilde kun hvert Die-
blik ærgre Dem, Deres Børn vilde forstyrre Dem i
Deres Tanker. Er det da og afgjort, at De kan
tænke? — Der var engang en af de Narre, som gier-
ne vil efterabe bersmte Mænd, og naar de ikke kan
det i deres Fuldkommensheder, bensie sig med at lig-
ne dem i deres Svagheder. Denne vilde alt for gier-
ne see ud som vor store Holberg, og da han hverken
kan blive saa lerd eller saa vittig, forestiller han sig
i det mindste ligesaa besynderlig og egensindig, uden
at være nogen af Delene.

De ere da borte. Men jeg er næsten ferdig
at ønske dem tilbage igjen. Hvor har Oprinnet ikke
forandret sig! Hidindtil har jeg dog intet seet uden
latterlige Ansigter. Nu seer jeg Luther heslige. Men
jeg har selv faldet dem, og nu er jeg dog nødt til at
forhøre i det mindste nogle af dem.

Den første som jeg seer er den berygtede Nagers
karl Herr L*. Jeg har stor Lyst til at nævne hans
fulde Navn, eller i det mindste at sige hvor han boer,
paa det enhver af mine Læsere, som ikke kender ham
endnu, maatte tage sig være for ham. Men, som
jeg ikke troer, at Skrivesfriheden gaaer saa vidt, vil jeg
lade det blive ved at giøre ham saa fiendelig som det
er mig tilladt. Hans Huus er et Forraadshuus af
Pant, som enten er indviet med Enkers og Fader-
loses Taarer, eller med unge unhyndige Forsodere's
Forbandelser. Alt hvad han har og alt hvad han
veed, hans Ansigts Mine og hans Siels hemmelige
Tanke er ansat til Procent. Han har udregnet, at
han giver Gud 14 og $\frac{1}{2}$ Procent af sin Levetid; thi
han er oven i Kibbet en Hykler, og forsommer in-
gen Søndag at gaae i den Kirke, hvor Præsten kan
best græde. Og det er foruden de øvrige Douceurs,
som han maae give i Fest- og Helligedage. Heller
kan han neppe bebreide sig, at han har ladet en ene-
ste af sine Medchristne slippe lettere derfra. Paa den-
ne Maade har han sammenslæbet anseelige Midler.
Dog spørser han sig aldrig mæt, undtagen naar en af
hans ulykkelige Skyldnere er nødt til at beverte ham,
og da er han ferdig at øde Skyldneren med. Men

at han skulde gifte sig! — Ja — Jeg vil dog før Spøgs Skyld spørge ham ad. Min Herre, De har dog saa gode Raad til at forsørge en Kone — Maaske De kunde efterlade Dem Børn, der igien afstoede den Skam og Skade, som De gør Deres Fædreland — Jeg vidste det forud. Han trekker paa Skuldrene. Det er besverlige Tider — Gud veed, at han suurt maae fortiene sit fattige Bræt — De, som sige, at han har tillovers, ere onde Mennester — Gid — hold Nederdrægtige! fornerin ikke vore Dren med Deres Bespottelser! Det er ikke mit Alvor — De er alt for uværdig til en af Himmelens største Gaver, og De vilde kun giøre en Kone ulykkelig, De vilde lade hende sulde ihiel, eller laane hende ud paa 20 Procent. Men derfor, vær forsikret derpaa, derfor skal De ikke saae det lettere end Deres ærlige Medbrodre!

Endnu en af samme Bande, stont ikke slet saa grov! Ja hvad skal jeg høre paa dem, min Herr M? det er dog den samme Undskylding — De har ikke Raad til at gifte sig — ikke sandt? Nei det var dog ikke hans Aarsag. Det var endnu den vittigste Gnier, som jeg har seet. Gud forlade mig, om jeg gør
hant

ham Uret, og han er en Philosoph! Han vilde gjerne gifte sig — Han tilstaaer selv, at han er rig nok til at giøre en fattig Pige lykkelig. Men det vilde røbe alt for kædelige Hensigter, det vilde være hans Alder uanständigt, og man vilde sige, at han giftede sig som en ung Springer, isald han tog en Kone uden Midler. Saasnart han finder saadan en, vil han opfylde mit eller rettere Statens Ønske — Næsten setter han mig i barocco. Dog jeg veed endnu et Raad — Jeg kiender et dydigt og velopdraget Fruentimmer, som ikke eier en Skilling, og som, foruden at hun er ilde tilredt af Kopperne, er saa naturlig hæslig, at hun neppe skal blive taalelig uden ved en lang Vane — Tag hende, min Herre; saa skal Verden hverken bestynde Dem for kædelige Hensigter, eller for egennyttige!

Mig synes, at jeg skulde kiende Dem, min Herre. Det forhaanende, det bidende Smil har jeg seet før. Alle disse Træk, som saa vel udtrykke en nedrig og en dum Stolthed, ere mig langt fra ikke fremmede — Ah! — det er Herr N., som saa gjerne vil holdes for et satyriskt Hoved, og dog er intet uden en Bagtaler og en Pasquillant. De spørger mig saa haanlig, om

det

det er mig, som har fattet det ædle Forsæt, at omvende Pebersvendene? Ja, min Herre — eller at straffe dem — Om jeg er saa hengivet til det smukke Kion, hvis Partie jeg tager med saadan Iver? Jeg tager ikke deres Partie — Det er Statens Sag jeg taler. Men jeg bærer saa megen Verbodighed for den dydige Deel af dem, som det er tilladt at bære for en dodelig Skabning. Om jeg da ikke veed, at Fruentimmer ere altid — og hvad ere de altid? Fruentimmer, vellystige Sirener eller grimmige Furier, altid Spillebolte for Sandserne, altid falske, altid egenyttige? Nedrige Bagtaler! Jeg vilde kun fornærme Kionnet om jeg værdigede Dem et Svar. Men offentlig ved en Kirkedor, paa Deres bare Knæ, med en Strikke om Halsen og et Lys i Haanden, bor De giore det hele menneskelige Kion Afbigt for Deres uforstammede, Deres ublue Digt!

Hist i Skyggen, afsides og bag ved alle de andre, sniger han sig frem, den grædende Tartusse, han tor ikke løfte Dinene op paa sine Brødre, den nedrigste blant alle Pebersvende. Det er O°, som om Dagen offentlig hyler over Fruentimmers Daarligheder, og om Matten forfører alle dem han kan til Ewalds Skrift. II. B. T de

de stammeligste, de strafværdigste Uordener. Kom
kun frem Bedrager! hvorfor gifter De Dem ikke
med en af de mange, som De forsørger? det har hid-
indtil ikke været Himmelens Villie — De søler intet
Kald til Egtestanden — Frelle Bespotter! Men det
er Himmelens Villie, at De hver Aften sniger sig op
paa tredie Stokverk i det Dem bekendte Hørnehuus,
for der at afnode en uskyldig Skionhed Usommelighes-
der under Skin af christelig Kierlighed, og for med
den andægtigste Mine at skytte hende ned i Afgrun-
den, fordi De sparsom underholder hendes syge Mo-
der med sammentrygglede Almisser? De har folt et
indvortes Kald til at bedrage alle de Fruentimmer,
som har vildet troe Dem, ved de dyreste Forpligtels-
ser, hvoraf De aldrig har agtet at holde det mindste?
Gaae Nederdrægtige! Skul dig i Stovet du Afsky
for Mennesteligheden!

Nei dette Arbeide er alt for udmattende, det over-
gaaer mine Kræfter og min Taalmodighed. Er her
fleer af de heilige Ansigter tilbage da melde de sig
snart! Af! Deres Excellence! De behager naadigst
at tilgive — De vilde være saa bevaagen — Ha! saa-
ledes er det, naar Sielen er mat — Jeg kan ikke finde

paa et eneste Udtryk, som hans Excellence forstaar. Han har aldrig vidst hvad det var, enten at tilgive eller at være bevaagen — Deres Excellence behager da, om De saa synes, at springe af Skindet, fordi jeg med usionsomme Fodder er sprunget over Dem til en af de smaa Tartuffer! Den, som kiender den berhgtede Greve af P —, vil tilstaae mig, at jeg er aldeles uegenyttig enten jeg roser eller laster ham. Det er dersor at jeg herved frivillig og med beraad Hu tilstaaer min Feiltagelse, og at jeg gjorde ikke alleneste hans Rang men og hans personlige Charakter Uret, da jeg forhørte en anden Tartuf førend ham. Han er den christeligste Uchristen og det andægtigste Umenneske som jeg kiender. Med den samme Haand, som denne afklylige offentlig lsster op til den Almægtige, stoder han hemmelig Dolken i Enkers saargjorte Bryst, og det var hans Glæde, om han i Guds Navn kunde drukne alle Faderlose — Skal jeg spørge ham hvorsor han ikke gifter sig? Urimelige Spørsmaal! Kan den taale et Fruentimmer, som hader Naturen?

Teg kan ikke meer — Teg troede, at en foreldet Skionhed ikke skulde passe sig ilde til den Materie, som jeg strev om, og jeg havde sat mig for at leve

mine Læsere et heelt Alphabet af Pebersvende. Men det er ude — Jeg er træt — Jeg kan ikke tilspørge et enesie Bogstav meer. Og Mængden voxer dog bestandig — Dog de fleste seer alt for frygtsomme ud til at være onde. Det er dem, som en overdreven Forsigtighed hindrer i at gifte sig; og det var at gøre dem den største Uret, om jeg spurgte dem efterat have spurgt hine nedrige — Imidlertid har jeg dem paa Halsen — Hvad skal jeg gøre med dem?

Jeg vil forsøge at røre dem — Jeg vil raabe høit til dem, at de ikke udelukke sig selv fra den første og største Belsignelse, som Skaberen gav de Dødelige! Jeg vil vise dem den Værdighed, den Høihed, der er i at være Fader til Mennesker, til Billeder af den Almægtige! Jeg vil i deres Fædrenelands, i Jordens, i de tilkommende Narhundredes Navn, anraabe dem om Christne og Borgere og store Mænd og Helte! — De sører intet derved, de forstaae mig neppe — Thi lille er Kredsen af deres Udsigter, og deres smaae Siele sysselsette sig kun med det, som Sandserne tilrekke dem. Jeg vil da pege paa deres gifte Medborgeres Lyksalighed, paa den himliske Velhjælp i en tilladt Elskov, paa Egtestandens Bequemelighed.

meligheder, og paa den ubeskrivelige, den unævnelige Glæde, den ædle Stolthed hvormed en Fader besies les ved den mindste Udvikelse af sit Barns Evner, ved en for alle andre usynlig Tilbæk af den spæde Yndlings Færdigheder. Men Frygt har forblindet dem. Den viser dem kun Kummer, og skuler det for dem, at den kan undgaaes eller bæres. Gysende overregne de ubetydelige Udgifter, og tænker ikke paa, hvortil de anvendes, og skielvende ses de den Mulighed, at mangle i en Tid, da det er langt muligere, at de ikke leve. Hvad skal jeg giøre med dem.

Men høst kommer hun mig til Hjælp, den guddommelige Pige med sorte straalende Øyne, og med sine svulmende Bryster af Sne. Hun svever meer end hun gaaer over Jorden, munter og let og frisk som Morgenrosen, der falder hende til Skaberens Pris, og til de elskede Pligter — en sygelig Moders Underholding og yngre Brødres Opdragelse — Thi ingen perspekt Silke ruster om den fromme Piges Hodder, og hun er ikke stiv eller fortaandet, under glimrende Byrder fra Peru. Hendes snehvide Dragt leger med Væsten-Winden. Den er uden Pletter som hendes Siel, og uden Kunst som enhver af hendes

Miner. Den er farvelig og taler intet om hoie Amer eller Rigdomme. Men naar hun aabner sine Laaber, aander hun Wiisdom og Dyd, og salig Wellyst; og naar hun smiler, udbreder Kierlighed sine Fortrylleller over deres Hierter, som see hende. O du, som Naturen og Dyderne, og Dydernes himliske Dronning, Religionen selv verlig trettedes om at pryde med deres udsøgteste Skionheder, Prydelsser som op-hoie dig saa uendelig over Kunstens Dottre og den blinde Rigdoms Dottre, som de selv overgaae et glimrende og ubesielet Stav i Skionhed og Værdighed; o du, som Algodhed betroede den største Lyksalighed paa Jordens Jord, den eneste, som han fordum tillod de faldne at tage med sig fra Wellysternes Have; himliske Skabning, det er dit Kald, din Pligt og din Natur at være medlidende med vor Kummer og selv med vores Daarligheder! Lad min Bon røre dig! See til disse Narre og omvend dem!

Naturen og de hoie Dyder, og de salige Vegtere, som sveve omkring hende, have igentaget mit Raab. Jeg seer det — Thi hun gaaer langsommere den deilige blant Jordens Dottre — og endnu langsommere — og snubler — hun begriber det ikke, hvorfor hendes

Seen zitre, og hendes Herte slaaer høit, eller hvorfor hun bliver saa fortandet, eller hvorfor hendes Kinder blusse. Og nu bliver hun staaende som for at hville sig, og sukker, og lidt efter lidt og langsom og uden at vide det, oplosster hun de store straalende Dine; men et godt, huit veed ikke hvad, har dæmpet deres Ild, og hun føler, at de ere smagtende. Nu seer hun sig frygtsom omkring, og nu forhøie hendes Kinder deres Farve, og bestemme Sommerens Dottre, de unge Roser. Men hvad er det, siger den guddommelige Pige til sig selv, det fremmede, som kryber omkring mit Herte, ligesom en Længsel. Og Kielen, og halv oplosster hun de sneehvide Arme, og endnu engang seer hun halv frygtsom og halv venlig op til de forstenede Pebersvende. Men hun slaaer Dinene ned. Som Solen, forend den skuler sig i Havet, endnu engang kaster et venligt, et smagtende Smil til de kolde øflige Bierge, hvis evige Sneen den ikke kunde smelte med sine Straaler, saaledes smiler hun endnu engang, og forsvinder. En Engels Godhed, og et højere Væsens Medhjælp var i hendes sidste Smil. Der skulde have været Foragt deri, om hun vidste hvad det var at foragte en Skabning, der saae ud som et Menneske. De nedrige! At være nær ved en synlig Engel og at

sysselsette sig med at betragte Stov; eller at see den hemlisse Pige uden Følelse med opspilede Øine, eller at spørge hende med graadige Øine om hun har Guld, eller med frekke Øine om hun kan begaae Laster, det er det, som jeg falder nedrigt og unaturligt. I midlertid er hun borte, og dem har jeg endnu paa Halsen. Hvad skal jeg giore med dem?

Teg vil straffe dem, da de ikke vil forbedres med det gode. Det er ubilligt, at Staten længere skal med ligegyldige Øine see, at Borgere, saadanne, som tage Deel i alle dens Velgierninger, af latterlige eller nedrige, eller af slet ingen Marsager, foragte dens ivrigste og alvorligste Ønske; at de desuagtet bære ulige mindre Byrder end de kan, og ulige mindre end enhver af deres brave Medborgere maae taale; at de saaledes tringe den til en Ujevnhed, der kan faldes ubillig; og at de endelig hvert Dieblik sette den i Farre for enten at taale eller at straffe Uordener og Forbrydelsær. Lad Religionen staane dem! Lad Sædelæren fun revse dem, ved at giore dem latterlige! Men Staten, som fælleds Moder vil ikke, og som Huusholder, som den der bør, kunde giore enhver Patriot Regnstab for hans, for hans Medborgeres

og selv for Efterslægtens Vel, kan den ikke længere staane dem, om den og vilde. Det var den fornærmede Stat, det blottede Fædrenesland, den flagende Efterslægt, som nedlod sig til Philets Siel, og bød ham at omvende Pebersvendene, det var dem, som oplivede hans Tankekraft til at udførste deres Heil, og til at skildre dem, og det er dem endnu, som tilraabe ham at forkynne Strafi Mangel af Forbedring. Og Straf vil jeg forkynne, og fordi det er mit råne Alvor vil jeg forkynne den med Overlæg, saaledes at den kan iværksættes, og saaledes, at dens Frugter nogetledes kan trøsse for deres Tab, som Staten vilde høste af Pebersvendenes Lydighed; om denne, hvilket Gud forbyde, ikke skulde tilveiebringes ved hin.

Dersom jeg skrev blot Satyrer, eller jeg skrev for en anden Verden, end den vi leve i, vilde jeg give min Indbildingskraft Tvislen. Den skulde maa-
stee ikke mangle i at indskyde mig hundrede Indfald, hvoraf en Deel kunde være taalelige at læse, men ikke et muligt at udføre. Den vilde indgive mig Ma-
der at straffe paa, som faldt i Qinene, men som ved en noiere Undersøgelse skulde befindes at være enten skadelige eller umulige eller i det mindste deels ube-

qvemme, deels utilstrekkelige til deres Hensigt. Hertil regner jeg i Særdeleshed alle de Straffemaader, som havde Eren til deres Gienstand. Intet synes i første Diefast billigere, end at betage en latterlig, en nedrig, en unyttig Borgер en Deel af den borgelige Ere; men man skal ved Eftertanke snart finde, at man derved, uden at forbedre ham, fun gior ham latterligere, nedrigere og unyttigere end han var før. En monarkisk Regierung var det især at ønske, at de fleste Erestraffe bleve overladte eller funde overlades til det almindelige Ondskamme og til Satyrens revsende Hænder. Mange Borgere skulde da leve op igien, som nu ere for evig døde, og Historien peger paa det Haab, at en paagnende Ergierrighed funde omstabe Forbrydere til Helte. Endskont dette bliver sagt i Anledning af Pebersvendene, og langt fra ikke i Hensigt til dem, saa kan jeg dog ikke undlade endnu at giøre den Anmerkning: at naar Staten støder en Borger levende ud af sit Selskab, den da meer end i en Hensigt ligner den strenge Retferdighed, der forдум styrtede Korah, Datan og Abiram levende ned i Helvede. Slige sdeleggende Erestraffe kan ingenlunde passe sig paa en Pebersvend, naar han blot betruges under denne Titel, men selv den mind-

ste, den allerlemfældigste vilde have en langt større og langt ufordeelagtigere Virkning, end den man i Begyndelsen skulde formode; og en Virkning, der var tvertimod den, som Staten ønskede sig. Saaledes, om det blot blev besalet, at alle Pebersvende skulde sminke sig, saa vilde dette — om det og gjorde dem kiendelige fra en Deel af vore unge Herrer, som en eller anden gyldig Marsag fritager for at gifte sig — uden al Nytte kun giøre Sminken uhørlig dyr, og dem til offentlige Vidundere, og følgelig usikkede til den første Deel af de borgerlige Forretninger; men ethvert ørekjert Fruentummer vilde siden undsee sig ved at give saadan en sin Haand. Om ikke de samme, dog ligesaa store Ufuldkommenheder ere forbundne med en Deel andre Straffemaader, som Indbildingskraften dog i Begyndelsen sildrer rimelige og billige. Et Indfald, hvis Iverksettelse baade var en ørlig, og som jeg troede i meer end en Hensigt en nyttig Straf, sysselsatte længe min hele Opmerksomhed. Saaledes som Snogene siges at pine de brede Tudsør til at udlægge deres Eg, saaledes vilde jeg, at Pebersvendene skulde tvinges til at opdrage deres Born, som enten vare døde, eller uformuende, eller og af andre Marsager ubeqvemme til at opdrage dem selv.

Men

Men et er det, at en stor Deel af Pebersvendene er aldeles ustikket, og alle i Almindelighed langt mindre stikkede end gifte Folk til at opdrage Born; et andet er det, at den utrætteligste Regnemester neppe i vor Tid skulle blive ferdig med at udfinde det Forhold, hvorefter disse Born skulle uddeles.

Bed at giøre alvorlige Forstag til det alminderlige Beste, bør Patrioten frygte for at være vittig; og han bør ønske, at han ei maae synes at være det. Han bør i det mindste have den yderste Mistillid til ethvert glimrende Indsald. Hornuften bør være hans eneste Rettesnor og et kold sindigt Overlæg den eneste Ledssager, som han forlader sig paa. Disse har jeg spurgt til Raads, hvilken Straf det vilde være bequemmest at paalegge Pebersvendene, og deres første og sidste Ord har altid været: Penge.

Pengestraf vil her være det kraftigste Middel til at befordre Statens Hovedhensigt ved alle Straffe — Lydighed. Jeg kiender Pebersvendene — Intet skulle bedre funde overtale de fleste af dem til at gifte sig, end om man funde sætte dem i den Tilstand, at de intet eller i det mindste intet betydeligt sparede ved at

være ugifte. Dette synes vel ikke giorligt. En Egtemands, en Faders og en Huusbondes Udgifter ere alt for betydelige, til at nogen Skat skulde kunne ligne dem, uden at synes, og jeg vil tilstaae det, uden at være overdreven. Saa meget mindre, som hine Udgifter langt fra ikke alle kan faldes en Skat til Staten, om den og trekker sine Fordeler, saa at sige, sine visse Procent af dem alle. Lige saa lidet, som den fremmede Capitalist, der fortærer sine Midler hos os, kan sige sig at have givet Staten dem alle, fordi denne har haft Fordel deraf. Den Bequemmelighed, Fornsielse og Nytte, som ere nesten uadstillelige fra Egteskab og fra Barn, vil ingen begiere for intet som først kiender dem. Staten selv bør være saa sun over disse vigtige Motiver til sin Hensigts Besordrelse, at den ikke sætter dem under deres rette Pris, langt fra at den skulde regne dem for intet, hvor der handles om hvad en Pebersvend kan vinde eller spare ved at gifte sig. Men sine Fordeler, sine Rettigheder, sine Procent, er det allene, som den ikke længere bør skaane ham for. Disse kan den alene ansette til Penge, og disse kan den med den største Billighed fordre af ham, som om han virkelig var en gift Mand, saalænge det er hans egen Skyld, at

han

han ikke er det, og det er afgjort, at Staten ikke bør
tabe ved nogle af sine Borgeres Egensindighed. Men
om den og holder det for tienligt, især i Begyndel-
sen, at være saa lemfeldig, som muligt; om den
og beregner hine Fordelse nok saa meget under deres
rette Værdie; om den giver meer end de tre fierden-
dele af sine Fordringer efter; saa er jeg dog forsikret
paa, at de maadeligste Afgifter vil i de fleste Peber-
svendes Nine saae den tilstrekkelige Størrelse, og bli-
ve et kraeftigere Motiv for dem til at overgive sig,
end nogen borgerslig Plet, eller i Almindelighed nos-
gen Straf, som ikke kostet Penge. Jeg siger de fle-
ste, thi jeg antager, og det med god Grund, at den
største Deel af dem er enten Gniere, eller i det mind-
ste saadanne, som en alt for stor Frygt og en overdre-
ven Forsigtighed strefke fra at gifte sig. Disse have
fun smaa Siele og meget forte Udsigter. Det nær-
værende Onde, thi saaledes vil de dog falde det,
vil altid forestille sig dem saa stort, og det fraværende
vil synes dem saa ringe, at de snart vil troe sig li-
gesaa meget bebyrdede, som deres gifte Medborger.
Fra denne Tanke, vil der, enten den er falsk eller
sand, være lige saa Skridt, til den fordeelagtige
Beslutning, den eneste, som Staten ønsker. Saasom

vi dog skal give det ud for Intet, vil de sige efter deres Tænkemaade, kan vi i Guds Navn ligesaa vel gisste os som alle andre. En sand Anmerkning, som bestyrker dette, er det, at alt hvad Gnieteren og selv den utidig frygtsomme Huusholder give saa at sige reent ud for Intet, falder dem tidobbelt saa tungt, som en langt stærre Udgift, hvorfor de dog faae noget. Statens Beste, maae jeg her anmerke, at disse Folk ikke bekymre sig om at beregne, langt fra at de skulde holde det som de bidrog dertil ved deres Afgifter for noget, der kom dem selv til Fordeel.

De Pebersvende, som ere det af andre og af lassværdigere Marsager, end Gniertighed, eller overdreven Frygt, skyde dog i Allmindelighed Skylden paa Mangel af tilstrekkelig Formue. Det settes forud, at denne Udsigt er falsk, og følgelig ikke bør troes. Men den bør endog, saa meget muligt er, betages dem. Dette kan etter ikke opnaaes sikrere, end ved den Pengestraf, som Staten paalegger dem. Den vil ikke fordre noget af dem, førend den ved den noigtigste Undersøgelse er blevet overbevist om, at de ere Pebersvende; det er, at de ikke mangle det fornødne til en Families Underholding. Deres Afgifter vil

da selv blive et offentligt, ærværdigt og uimodsigeligt
Bewis paa deres Formue. Samme Beskaffenhed har
det med dem, som skyde Skylden paa naturlige Mang-
ler, og ikke kan retsfordiggøre sig. De faa, som
ere dristige nok til at foragte alle Udsnugter, og til
offentlig at bekjende deres sande bevægende Marsager,
eller og frekke nok til ikke at ville anføre nogen anden
end deres Villie; disse kan Staten neppe unddragte
sig for at straffe haardere end de andre. Men uden
at regne, at de allerede bestemme og straffe sig selv,
vil en større Pengestraf være et tilstrekkeligt Middel til
at udmerke dem fra alle de andre. Og den vil, ved
en i det rette Forhold tiltagende Størrelse, blive det
kraftigste, om ikke det eneste Motiv, som kan bevæge
dem til at forlade deres Ondskab. Her maae jeg leg-
ge til, at Afgifter i Penge, som ikke fortiene og nep-
pe vil faae andet Navn end Boder, virkelig indeholde
al den Erestraf, hvormed Staten kan og bør beleg-
ge Pebersvendene, Libertineren allene undtagen, og
denne meer, fordi han er Libertiner, end fordi han er
Pebersvend.

Pengestraf er det eneste, som kan giøre den om-
talte Ujevnhed i Statens Byrder unmerkelig for den
gifte

gifte Borgere, om den og ikke strax kan blive tilstrekkelig nok til fuldkommen at ophæve den.

Pengestraf er den eneste, som er anvendelig paa alle, og den eneste hvorved Staten kan trefse et ordentligt og noigtigt Forhold. Alle andre Straffemaader vilde være underkastede tusende Vansteligheder, tusende Undtagelser. Og om det var muligt at finde en i blant dem, som kunde være almindelig, saa vilde det dog forde uendelige og nesten umulige Beregninger, naar den skulde inddeltes i de behørige Grader, og disse igien settes i det rette Forhold, med Graderne i Pebersvendenes Ulydighed. Naar man tilskaaer mig, som jeg neppe twibler paa, at denne Ulydighed bliver større og strafværdigere, ligesom Borgeren enten har en ringere og slettere Marsag til at være ulydig, eller en større Evne til at adlyde; saa vil man heller ikke give mig Uret i det Ønske, at disse Omstændigheder maatte, for saavidt som det var muligt, komme i Betragtning ved Straffen's Uddeelse. Om ikke den første, saa kan dog den sidste iagttages, naar Straffen bestaaer i Penge, og det, som jeg før erindrede, med en langt større Lethed end ellers. Ligesaa naturligt som Indtægternes og Udgifternes Størrelse

resse eller Ringhed bestemte den større eller mindre Evne, som en Pebersvend har til at gifte sig, ligesaa naturligt og let kan og hans Udgifter blive formerede, eller om man vil det heller, hans Indtagter formindskede, i det rette Forhold af hans Ulydighed. I Særdeleshed maae alle de Straffe, hvis Hensigt det er at giøre en Pebersvend saavidt muligt ligesaa nyttig, som en af sine Medborgere, ansettes til Penge, om de skal beregnes med Rigagtighed. Og da er det kun, uden nogen Rytte at giøre Beregningen dobbelt. Denne Hensigt at giøre Straffen selv nyttig i Mangel af Lydighed, kan endelig ikke, eller i det mindste ikke saa got opnaaes, som ved Pengestraf. Ved Penge, og ved dem allene, kan de Egtestaber befordres, som af en virkelig Mangel paa Formmue, enten opsettes eller tilintetgisres. Dette er vel det naturligste og eneste Middel, hvorved det Tab nogensledes kunde oprettes, som Pebersvendene anrette i Henseende til Folkemængden; men det er langt fra ikke den eneste Maade, hvorpaa Staten kunde anvende de af deres Penge til Fordeel, som de i Allmindelighed anvende saa slet.

Af disse forelobende Grindringer, begribe De vel, mine Herrer, at det er Penge, som De maae belave Dem paa. Hvor mange eller i hvilket Forhold er det, som jeg forst nuiere vil overveie.

Men en vigtig Post staaer tilbage, som maae afgiores, forend jeg kan gaae videre; en Post, hvis Varselighed næsten skrekker mig. Den bestaaer i intet mindre end i det betydelige Sporsmaals Oplosning: Hvorledes man skal kiende den Skyldige fra den Uskyldige? Jeg har i Begyndelsen af denne Afs handling anført tre Slags, som ikke fortiene Navn af Pebersvende, og som foligelig giøre meget ilde isald de tage dem noget af alt det, som jeg har sagt else endnu agter at sige i denne Materie.

Det første, vare de, som en naturlig og mod Egtestabets Hovedhensigt stridende Skrabelighed hindrede i at gifte sig. Med disse har det slet ingen Vanse lighed. Det medicinste Facultet, eller det i slige Undersøgelser saa erfarne Consistorium, vil ikke negte dem de i dette Tilfælde fornødne Vidnesbyrd, som altid skal være troværdige nok til at retferdiggjøre dem. Dog maae jeg legge til, at heller ingen andre

Uttester bør holdes for tilstrekkelige. Det vilde være alt for dristigt, at lade det almindelige Bestie komme an paa en enestie Mands Erlighed, om hvilken man saa sielden kan være forsikret, at den vil staae Prove i Fristessens Tid. Da jeg taler som Patriot, kan jeg imidlertid ikke undlade at udvide denne Artikel meget over de Grendser, som hidindtil have været satte, og som man formoder. Det er ikke allenestie Barn, som Staten ønsker sig, men det er og for saavidt muligt, sunde og sterke Born. Saadanne, som den kan giøre sig Haab om at de leve, og at de leve den til Nutte. Langt fra ikke saadanne, som enten en tiliig Dod gør til Intet, eller en og anden ulægelig Svaghed gør til verre end Intet; til unyttige Byrder for sig selv om ikke for det Almindelige. At mange sygelige og svage kan være deres Fædreneland til stor Tieneste negtes vel ikke, men det gør heller intet til Sagen. Thi baade vilde disse kunde have gjort den endnu langt større Tieneste, om de havde været friske; og den største Deel, den, som skal tiene Staten med deres Legemer, bliver dog altid saa got som eent unyttig ved de Sygdomme, som jeg taler her om. Det er visse Familie-Sygdomme, hvis Forplantelse jeg især ønskede, at den blev forebygt saa meget som muligt!

Saaledes er jeg saa langt fra at skrive en svindfottig eller en overmaade gebreklig paa Pebersvendenes Liste, at jeg tvertimod ønsker, at Staten, for saavidt som det er den tilladt, at indskrænke en Borgers naturlige Frihed, vilde gifre dem alle Giftermæale vankelige, i Særdeleshed naar deres Sygdomme kunde bevises at være arvelige. De Mænd, som havde fyldt 60 Åar, vilde jeg vel ikke ønske at de bleve forhindrede i at gifte sig, naar de vare ved en god og rørig Helbred; men jeg vilde dog heller ikke at de skulde betragtes som Pebersvende, og paa nogen Maade vinges dertil. Dog ere de, som have sat ugift til den Alder, de sidste, som jeg vilde fritage for den almindelige Straf, og nesten de første, som jeg kunde falde paa at straffe højere end andre. Det er derfor mit Forslag, at de 60 Åars gamle Pebersvende, som ere ved saa god Helbred, at det medicinske Facultet dommer dem bequemme til Egteskab, skal betale den ansatte Straffes Summe, enten de gifte dem eller ikke: men dem, som ere for strobelige til at kunne faae saadan en Uttest, skulde alt Egteskab forbydes, og saa skulle de betale dobbelt; alt for deres begaaede og uoprettelige Synders Skyld.

Et andet Slags, som jeg anførte af Ugifte, der ikke kan kaldes Pebersvende, vare de, som en alt for uerskaren Ungdom undskylder i at gifte sig. Ved dette Slags Retferdiggjørelse, møde allerede flere Vansteligheder. Hvor unge de ere, kan man erfare af Kirkebogen. Men Ungdom, for sig selv allene betragtet, kan ikke være nogen tilstrekkelig Undskylding, i det mindste ikke for dem, som have fyldt 16 Aar. Det var tvertimod at sinke, at alle kunde giftes i denne Alder, eller ikke længe derefter. Men den Mangel paa Erfarenhed, som i Almindelighed, og dog ikke altid folger med den første Ungdom, er det allene, som kan undskynde. Ved Erfarenhed forstaaer jeg en Forstand, der enten er tilstrekkelig til at beskyre et Huus og en Familie selv, eller i det mindste til at lade sig raade og beskyre af andre, som ere fornuftigere. Om et ungt Menneske besidder denne eller ei, kan ikke bestemmes uden megen Vidtlostighed. Forældrenes og Formyndernes Egennytte løber formeget ind i deres Borns og Myndlingers Gistermaale, til at Staten i dette Tilfælde kunde holde deres Vidnesbyrd for upartiske og paalidelige. Lærernes Gotbesindende i denne Punct er reent uesterretteligt. De gamles Bekendte tage tiest Deel i deres Egennytte; de unges i
deres

deres Daarligheder. Alle, som kende dem, ere i det mindste mistænkte for at have taget et eller andet Partie.

Af disse Vansteligheder kan i mine Tanker Staten, uden at tabe, best rede sig ud paa følgende Maade. De unge Mennesker, som endnu ikke havde syldt tyve Aar, skulde den reent ud betragte som uerfarene og til en Families Bestyrelse udygtig Ungdom; de maatte og være saa formirende og saa vel vorne, som de vilde. De skulde følgelig ingenlunde belegges med den Straf, som blev fastsat for Pebersvendene. Det skulde derfor ikke være dem forbudet at gifte sig, men det skulde aldeles være dem formeent at giore dette Skridt uden deres Forældres, Formynderes, Førfattes eller Statens eget Samtykke. De fra tyve Aar indtil den Alder, hvori Staten holder et Mandfolk for dygtigt til selv at kunne bestyre sine Midler, burde i mine Tanker ansees for saadanne som ikke ere uerfarne, uden at de selv have den største Skyld i denne Mangel. De burde i denne Henseende i det mindste belegges med Halvparten af den fastsatte Straf. Men det skulde derfor ikke være dem strax tilladt at gifte sig, naar de vilde. Deres Forældres og Curato-

vers Samtykke skulde de vel ikke længere behøve; dette skulde tvertimod ikke engang altid være tilstrekkeligt. Men de maatte dog give Staten en Forstning for deres Opførsel, som den kunde være fornøjet med. Vare de komme til den Fornuft, som udkrævedes, saa kunde det ikke vel falle, at de jo vare kiendte af en eller flere ærlige, fornuftige og vederhestige Mænd, som ikke vilde tage i Betænkning at sige god for dem. Disse maatte være ansvarlige for noget meer end deres Midlers Bestyrelse. Deres Barns Opdragelse og selv deres egen Levemaade burde de have under noie Opsyn indtil de syldte deres 25 Aar. Jeg kan ikke forlade denne Artikel uden endnu at tilfoie nogle saa Erindringer. Maar jeg siger, at den, som har syldt sine tyve Aar, ikke længere bør behøve sine Forældres Samtykke til at gifte sig, maae ingen give disse Ord den vrangle Forklaring, at det var ligegyldigt enten han havde det eller ikke. Til at troe det er jeg for god Christen. Heller ikke, at han ei behovede det til at gifte sig med hvem han vilde. Til at paastaae dette, er jeg for god Patriot. Den Ret at udelukke visse Personer fra Giftermaal med deres Born, bør ingen Alder kunde betage Forældrene. Den har sin gode Rytte, og kan ikke betroes i bedre Hænder. Sta-

ten allene bør efter Gotbefindende kunde indstrænke eller ophæve den. Men til denne bør og Born uforståede kunde tage deres Tilflugt, og Forældrene bør ikke besvære sig over, ifald den gør ethvert af deres Afslag ulraftigt, som ved Undersøgelse befinder sig grunde sig paa Egennytte, eller paa en ubillig Fordom, eller paa en blot Egensindighed. Jeg har vel neppe nødig at erindre, at jeg kun taler om saadanne unge Mennester, som har Indkomster, der ere tilstrekkelige til en Families Underholding. Disse Indkomsters Natur skal jeg siden finde Lejlighed til at bestemme noiere, og man vil da faae at see, at, hverken de løse Speculationer, paa en eller anden Maade at fortiene det fornødne Udkomme, hvortil Ungdommen er saa tilbrielig, eller virkelige Stipendia, hvis Anvendelse Giveren har bestemt uden at love dem Varighed, eller en blind Tillid til Forsynet, eller en ubillig Tillid til den Underholding, som Kierlighed eller Ansændighed kan aftvinge formuende Forældre, kan komme i nogen Betragtning. Alt dette havde jeg maastee ikke engang nødig at erindre. Jeg burde slutte denne Artikel for at gaae videre, og doger der noget, jeg veed ikke hvad, som endnu trekker mig tilbage til de unge Men-

nesker. Det er ligesom en hemmelig Anelse, der aftslinger mig den fierlige Formaning til dem alle i Almindelighed: At de ikke strax ved at løse denne Afhandling, og ikke uden at overveie alle Omstændigheder paa det noeste giøre dem nogen Samvittigheds-Ungst derover, at de endnu ere ugiste. Jeg igentager, at de, som ere under 25 Åar ikke allenesse maae have Formue men og Forstand, førend de kan kaldes Pebersvende; og jeg advarer dem om, at ifald de begik en eller anden Drengestreg efter at de bare blevne Mænd, selv det Navn af Papa ikke skulde fritage dem fra den børnlige Tugt — om jeg maaatte raade.

Det tredie Slags, som jeg holdt undstykke for at gifte sig, vare de, som fattedes det Fornodne til en Families Underholding. Ja, mine Herrer, det fattes Dem vel alle — Jeg veed, at De vil sige det! Jeg veed og, at De har Uret. Men hvorledes skal jeg overbevise Dem herom? Jo flere der angive sig for at være uformuende, uden at være det, jo flere Kunstredeb de anvende for virkelig at synes det, som de give sig ud for; desto større bliver den Vanfelsighed, at kiende de virkelig uformuende, fra de falske, og at kiende dem med Wished. Jeg har lenge

feet

seet den forud. Den har tiltaget i Storrelse ved hvert Skridt, som jeg har nærmet mig til den, og jeg kan ikke negte, at jeg neppe kan oversee den meer, nu da jeg er kommet den saa nær, at jeg ikke længere kan undgaae at bestride den.

Det fortæste, sikkerste, og som jeg forudseer det eneste Middel til at op løse denne Knude, bliver, at fastsætte en vis Summe af Indtægter, med hvilke enhver skulde ansees for at være formuende nok til at gifte sig. Men hvilke Regler skal jeg følge i at fastsætte den? Hvorledes skal jeg finde den Middelsumme, om hvilken jeg kan være forsikret, at jeg ved at fastsætte den, hverken fornærmer Staten eller nogen privat Borger? Setter jeg den for høi, saa trekke for mange af de smaae Hoveder ud under Snaren. Setter jeg den for lav, saa skrige de Store. Jeg burde maaßese sætte flere end en. Det var at ønske, at jeg med en noiagtig Billighed kunde bestemme en besynderlig Summe, ikke alleneste for hver Stand, men for hver Klasse, for ethvert Nummer i Rang-Forordningen, ja for ethvert enkelt Embede. Men uden at erindre, at dette løb ind i det uendelige, at det i det mindste overgik mine og enhver privat Mands

Kræfter og Indsigter, at endelig saadanne Summer endog bestemte med det næeste Overlæg af de billigste og meest indsigtfulde Mænd, dog altid vilde være underkastede de selv samme Forandringer, som Rangens indvortes Værdie, Embedernes Natur, den herstende Tænkemaade og Moden selv; at de folgelig neppe kunde være beregnede, førend de icten maatte forandres. Uden at tage alt dette i Betragtning siger jeg, skulde det dog ikke endnu sette mig i Sikkerhed for alle Klagemaal. Enhver enkelt Person kan staae i besynderlige Forbindelser, som hverken have nogen Sammenhæng med hans Stand eller hans Rangs eller hans Embeds Natur; og man vilde snart forstre af mig, at jeg og skulde tage disse Forbindelser i en sørdeles Betragtning. Og naar jeg havde forrettet dette meer end herculiske Arbeide, saa vilde det først gaae løs paa Chicaner, paa Processer — Reimine Herrer! Saalaa meget elster jeg Dem ikke, at jeg med et uendeligt Arbeide skulde giøre mit hele Forstag umuligt, blot af en utidig Lmhed over Dem, som De saa langtfra ikke fortiene. Jeg striver for den Verden, som vi leve i. Jeg ønsker i det mindste at strive saaledes. Jeg har al Agt for de forstellige Forhold, som deres Rang og Embede setter Dem i

med

med Deconomien, for de Bekostninger, som Anstrengtighed og Levemaade astdringer Dem; ja jeg er selv om over de Udgifter, som Mode og Tilbøjelighed fralokke Dem. Men jeg er og overbevist om, at Deres Gistermaal, og i Mangel deraf, de Afgifter, hvorved De allene kan paa nogen Maade gotgiøre det Tab, som De anrette i Folkemængden, ere Staten af den Vigtighed, at de kan settes i Rang med dens billigste, nyttigste og nødvendigste Paalæg; at den følgelig bør kunde fordre Dem strax efter Deres nødvendige, og selv førend den tager Deres nyttige Udgifter i nogen Betragtning. Maar jeg nu undtager de Udgifter, som visse Eresposter, visse Embeders Natur giøre nødvendige, hvorom jeg siden vil faae Anledning til at forklare mig tydeligere; saa gior ingen Forstiel paa Stand eller Rang de øvrige saa forstielige, at de ikke alle skulde kunne boies under en antaget Middelsumme. Dog bliver Forstielnen altid stor nok, til at giøre mig yderlig værsom og selv frygtsom ved at fastsette en. Endført Staten, som jeg førerindrede, i Henseende til sine Paalæg — om hvilke det altid forudsettes, at det almindelige Beste udkraæver dem — efter den firsste Billighed kan og bør tage forst af alt det, som Borgeren har tilovers fra sine

nød-

nodvendige Udgifter; og det saa meget meer, som en
trængende Nød og selv en stor men viensynlig Fordeel
berettiger den til, ikke engang at tage disse i den noie-
ste Betragtning; endstikt Staten ved at beregne en
Borgers nodvendige Udgifter og ved at bestemme dem,
ikke uden at giore sig selv den største Skade, og ikke
uden at beskyrke sine Borgere i deres Daarligheder,
kan med tillukte Hine lade sig forestrive Regler af den
herstende Tanke- og Levenmaade, langt mindre af de
Begreb, som enhver for sig giør sig om Anständighed;
endstikt alt dette er asgiort, saa giør dog den Orden,
som den selv har stiftet imellem sine Borgere, og som
er saa nodvendig, under Navn af Anständighed, visse
Udgifter nodvendige for en, som ikke ere det for en
anden. Disse bør ikke undgaae min Opmerksomhed,
og disse giøre mig frygtsom. Jeg kan med Sandhed
sige, at jeg ved at fastsette en Middelsumme, fryg-
ter meer for at fornærme nogle, end for at staane alt
for mange, foligelig meer for at ansette den for lav,
end for høi. Og hertil har jeg, foruden den Billig-
hed, som enhver bør iagttagte, endnu en gyldig Mar-
sag. Det er en underlig Sandhed, et stort Beviis
imod de gnieragtige og de utidig frygtsomme Peber-
svende, at jo dybere man gaaer ned under Middels-
standen,

standen, og jo farre Indkomster disse har, desto mindre synes de at raadssøre sig med dem, naar de vil gifte sig, og det som endnu er det underligste, de føle Egteskabets Hyrder lige saa lidet, som de forudsæe dem. Jeg har derfor ikke nødig at befrygte, at alt for mange af disse, vil betiene sig deraf, om jeg og ved at fastsette en Summa overstrider det rette Middelsforhold. Middelstanden selv derimod, og de høiere Stænder, vil vel ikke tække mig, om jeg og sætter min Summe nok saa høi, de vil uden alle Omstændigheder betiene sig af min Førelighed, isald den overgaaer deres Indkomster; men setter jeg den for lav, kommer jeg i mindste Maade, de Udgifter, som deres Erespost, deres Embede, eller den Orden, hvorom jeg før talte, gør nødvendige, saa nær, at de kan overbevise mig om Ubillighed, hvilket Skrigende vil der ikke da blive! Hvor vil de ikke raabe Havn, ikke over den enkelte Feiltagelse, men over mit hele Forslag og mig selv!

Naar jeg betænker dette, og tillige overveier det Onste, som jeg før hærede, at man nemlig ved at afvise Pebersvendenes Straf ikke allenesie maatte kunne se paa den større og mindre Evne, som enhver havde

til at adlyde, men og paa den slettere eller bedre Mars-
fag, som han havde til at være uhydig, saa falder jeg
tit tilbage til et Indfald, som jeg lige saa ofte forka-
ster. Jeg vil dog underkaste det mine Læseres Om-
dømme. Hvad om man bestikkede to ærlige eller i det
mindste to eedsorne Mænd i enhver Bye og i hvert
Sogn, hvis Embede det skulde være, at giore en or-
dentlig og lovformelig Taxations- og Burderings For-
retning over enhver Pebersvend især, som forefandtes
paa deres District! Hertil vilde jeg i Særdeleshed
have foreslaet de Herrer Præster, efterdi de, oco-
nomist at tale, have mindst Marsager at see igienem
Ringre med Pebersvendene. Jeg har selv, endskjont
jeg ikke er Præst, for at øve mig, opstrevet en Liste
paa de Pebersvende, som jeg fiender, med hosfiede
Priser. Dersom nogen skulde ydmyge mig saa dybt,
at han offentlig bevisse, at det Ord Pebersvend ikke i
det mindste var blevet til et Ubequemisord i mine
Hænder, saa skal jeg ufortovet giore den bekjendt,
med en hosfriet Opmuntring til alle mine Med- Pa-
trioter, at de vilde følge mit Exempel, og angive de
Pebersvende, som enhver fiender, med en noie Es-
terretning om disses Indkomster, Alder, Skabning,
Helbred, Lænkemaade, og enhver anden Punkt, som

kan

Kan komme i Betragtning ved deres Bedømmelse —
Saalænge vil jeg bie — Nu vil jeg vende tilbage til
min alvorlige Plan.

Jo længere og næiere jeg betragter de Udgifter,
som en vis fra den tilbørige Orden uadskillelig An-
stændighed gør nødvendige, de eneste af dette Slags,
som Staten kan og bør tilstæde en Borger at beregne
under den Formue, som han ikke kan undvære, naar
han skal gifte sig, eller, som jeg før udtrykte mig,
de enesie, som den kan tage i Betragtning, forend
den fordrer sine egne Rettigheder og Fordele, i Sær-
deleshed naar disse ere af den Betydenhed som Folke-
mængden, eller det, som kan befordre den; de eneste
endelig, som gør mig det vanskeligt at fastsette en
vis Summe, fordi det er muligt, at de kan giøre stør-
re Indtægter smaae; jo længere, siger jeg, og næi-
re jeg betragter dem, desto mindre og ubetydeligere
blive de.

Jeg igentager her engang for alle: at Staten
bør ønske sine Borgere og i Særdeleshed de fornem-
mere al den Formue, som Anstændighed, den ind-
sorte Levemaade og deres egen Bequemmelighed ud-
Ewalds Skrift. II. B. X fræver,

kræver, den bør ande dem alt det, som de kan anvende paa Magelighed, paa Livets sommelige Forlystelser, paa Pragt, og paa en eller anden Hoved-Tilhørelighed, den bør ikke engang være misfornøjet med, at de har tilovers til Vellyster og til Overdaadighed; men den bør fordre Orden af dem i deres Udgifter. Den bør holde dem til at sørge for deres egne og umiddelbar derefter for det Almindeliges Nodvendigheder, førend de tænke paa det, som kunde være dem nyttigt eller anständigt, eller bequemt, eller fornøieligt. Men naar man noie betragter den Deel af det Anstændige, som den i enhver Stat umisselige Orden henfører under de Fornemmeres Nodvendigheder, den eneste, hvis Mangel kan undskyde dem for at gifte sig eller for at betale, den eneste, som kan fritage dem for det Navn af Pebersvende, saa vil man finde, at den kan ikke helsbe sig til hsiere, end et sommeligt og smukt Udvortes, til det som man i Almindelighed Falder, at leve og klæde sig anständig, til det, hvori De med ringe Indkomster daglig efterabe og daglig overgaae de meest Formuende. Huns og Gaard, Heste og Wogn, mange Betientere, aabent Tassel og alle saadanne Ting, er noget som Staten bør onse en fornemme Mand, men den vilde handle ligesaas daarlig som

som stridig imod sin Fordeel, ifald den forudsatte, at han behøvede alt dette til at kunne gifte sig. Der som jeg ikke havde sat mig for, at have den herstende og selv den fordervede Tænkemaade bestandig for Minne; dersom jeg ikke troede, at man ved ethvert alvorligt Forstag, bør læmpe sig saa meget, som muligt efter de Tider, hvori man lever, saa vilde jeg her erindre vore podagraiske Velbaarenheder, om den Tid, da Danmarks Rigsraader, og Kongerne selv, gik til Gods; jeg vilde gaae videre og fortælle enhver Davært Apicius og enhver Gigi den Tids Historie, da en romersk Borgemester til sin første og sidste Ret spiste Bonner, som han tillavede selv. Men jeg skulle kun blive veltalende paa mine Hensigters Bekostning, jeg vilde kun blive meer glimrende Moralist og mindre nyttig Patriot. Dog saa meget kan jeg sige, uden at overskride de Grendser, som jeg har foresat mig, at det hverken behoves, at alle Rangspersoner skal betrekkes med Elsiel og Guld, eller at alle Embedsmænd skal være fedte som Svin. De gjøre meget bedre, om de gifte sig mævre. Jeg vil legge to Betragtninger til, hvoraf enhver for sig synes mig at være af stor Vægt.

Den ene er den, at Efterabelyst og Ødselhed i de mindre Stænder har nestendecl tilintetgiort den saa onskelige Orden, den Forstiel i det Udvortes, hvorved de Fornemme burde kunne udmerke sig fra de Ringe. Det er gaaet saa vidt, at Statsministeren suart ikke længere kan opbie sig over en Velbyrdighed, og at denne igien neppe kan skille sig fra sin Skræder, uden ved Farvelighed. Man nævne mig den Grad af Pragt eller af Overdaadighed selv, paa hvilken allene man sikker kan kiende den høie og fornemme fra den blot formuende Borger, og meer end alt for ofte fra Bedrageren; og da vil jeg tilstaae, at den ofte omtalte Orden kan giøre det Glimrende nødvendigt og umisteligt for dem af de høiere Stænder; men saalænge som det ikke steer, tor jeg sikker paastaae, at det Sammelige kan allene fortiene disse Tilsnavne.

En anden, i mine Tanker, ligesaa vægtig Betragtning er denne, at den Unstændighed i det Udvortes, som Orden gisr saa nødvendig for de høiere Stænder, kan paa den ene Side siges at spare dem ligesaa mange Udgifter, som den paa den anden Side afnørder dem. Den gisr en Deel bekostelige Selskaber

ber usommelige for dem, og den undskylder dem for at indlade sig i en Deel andre. Den gior, at de meer end andre ere nodte til at stye Debauche og saadanne sdeleggende Wordener, som de ikke kan begaae, uden at bemerkes. Man forstaae mig ret! Jeg siger, at Anstændighed nsder dem hertil lige saa meget som den nsder dem til at giøre de omtalte Udgifter; men jeg har for megen Agt for den daglige Erfarenhed, til at jeg skulde paastaae, at alle i disse Tilfælde underkastede sig Anstændigheds Love. Jeg taler meer om det, som denne kan og bør spare dem, end om det, som de virkelig spare. Den sparer dem endelig de fleste om ikke alle de Bekostninger, som de mindre maae giøre enten for at ligne dem nogenledes, eller for at vinde deres Yndest. Mig synes, og jeg troer, at mange vil være enige med mig deri, at det lader fornemmere at tage imod Forcringer, end at give dem, at lade prægtige Giestebudde anstille for sin Skyld, end at anstille dem selv. Naar jeg undtager nogle, hvis besynderlige Erespostier, eller hvis Embeders Natur, eller hvis hsiere Tænkemaade, viser dem det Hsie og Fornemme, fra en ganske anden Side, saa troer jeg, at det herstende Begreb herom, retserdiggior min Formodning i Henseende til alle de andre.

Efterat have giort disse Erindringer, tor jeg endelig vove det betydelige Skridt. Jeg vil giore det uden videre Omsvoeb.

Der ere mange, som man bør anse meer, og der ere utallige, som giste sig med mindre end 400 Rigsdalers aarlige Indkomster. Men med got Overlaeg, med fuldkommen Overbeviisning og med en rolig Samvittighed, ansetter jeg denne Summe til de ugiftes Rubicon, til den Grendse, hvorover de ikke maae komme bevæbnede, uden at holdes for Pebersvende. Anspillet havde narr forledet mig til at sige, for Fædrenelandets Fiender. Jeg vil forklare min Mening i egentlige Ord. Den som i Kjøbenhavn og de store Kjøbstæder har 400 Rdslr., men paa Landet og i de mindre Kjøbstæder 300 Rdslr. aarlig at leve af, bør i mine Tanker, ansees for den, der ikke fastes det Fornødne til en Families Underholding, og, i det Fald, at han ikke kan undskynde sig, ved en af de Aarsager, som jeg oventil har anført, og som jeg siden endnu vil anføre, uden Undtagelse holdes for en Pebersvend, for den Borger, hvis skadelige Opsorsel jeg har sagt at sette i et større Lys i nærværende Afhandling; og for den, hvorom mit saa haabefulde

Forstag

Forslag gielder, at han i Mangel af Lydighed maae tvinges til ved Afgifter nogenledes at gotgiore sin Ulydighed.

Hei! mine Herrer! De maae give mig Tid til at tale ud. De kan intet vinde ved at overdøve mig med Deres Skrig — Det som jeg har tilbage at sige, er til Deres Fordeel. Jeg haaber at De vil blive meer fornsiede med mig, naar jeg først har bestemt min Menning næiere, og forklaret de Egenstaber, hvorom jeg holder for, at de bør være uadskillelige fra de fastsatte Indkomster.

De bør i mine Tanker være rene, og de bør være visse.

Med det at de bør være rene, sigter jeg i Sædeleshed til de kongelige og andre offentlige Embedsmænd. Jeg forstaar det saaledes, at alle de Udgifter, som Embedet selv fordrer, og som de ikke vilde have i en anden Forfatning, hverken kan eller bør regnes dem til Indtægter. Saaledes naar en Regnskabs- eller anden Betient er nødt til at holde en Skriverkarl, eller om han selv skal besøge Skriver-Mate-

rialster, naar en Embedsmand maae forrette sit Embede uden for sit Huus, og i den Henseende maae bekoste meer paa Klæder og Skoe eller Vogn, end han ellers havde nödig, naar en Hofmand maae bekoste meer paa sit Udvortes, for at funne lade sig see i Antichambret, eller en Officer maae betale sin Uniform dyrere end med det, som han ellers kunde klæde sig skikkelig for, saa bør disse Bekostninger først trekkes fra deres Indkomster, førend disse kunde beregnes. Det forstaer sig, at disse Bekostningers Beløb maatte ørlig angives, nære undersøges, og saa fastsættes til en vis Summe, som hvert tiende Aar eller og i mindre Mellemrum kunde forhsies eller formindskes ligesom Tiderne blev dyrere eller lettere til. Maar en Kibmand eller en anden Borger, maatte betale visse aarlige Afgifter til Regieringen for et Privilegium eller en og anden Herlighed, forstaer det sig og, at disse Afgifter ikke kunde beregnes iblant hans Indtægter. Men de Bekostninger, som en Borger saa ofte maae giøre paa en anden, enten for at vedligeholde sig i sit Embede og i sin Fordeel, eller for at nære et højere og en større, det er noget som Staten ikke engang bor vide, meget mindre tage i nogen Betragtning, hvor der handles om dens vigtigste og til det

almindelige Besse sigtende Paalæg. Endskisnt det er et Onde, som ikke vel kan undgaaes, saa er det dog et Onde, som den hverken bør understøtte ved offentlig Samtykke, eller bære Folgerne af.

Maar jeg siger, at de 400 Rdsr. bør være visse, saa kan jeg ikke mene dermed, at de meer end alt andet bør være sikre for alle ulykkelige Tilfælde, for Lykvens Afverkling og den menneskelige Ubestandighed; men jeg mener: For det første, at Staten, saavidt som det er den muligt, ikke bør bidrage selv noget til deres Uvished. Maar et vist Embede, Priviliegium eller anden Herlighed, har sat en Borger i Stand til at naae de fassatte Indkomster; og saaledes om ikke opmuntrer, dog paa en vis Maade nödt ham til at gifte sig, saa bør Staten være yderlig om over, at betage ham samme Embede, Frihed eller Herlighed igien, eller at forringe dem. Men isald den er nödt dertil, bør den ansee hans Kone og Born, som sine egne, og i det mindste ikke lade dem være uforsegdede.

For det andet mener jeg, at de Indkomster som beroe paa Sportler, eller Handel, eller andre

lige saa ubisse Fordele, bør angives og ansettes efter det Aar, som de har været eller efter Formodning kan blive ringest i, dog uden at tage nogen overordentlig ulykkelig Hændelse i Betragtning.

Naar jeg ved disse Bestemmelser forsger de Indkomster, som jeg fastsatte, og naar jeg til de Betragtninger, som jeg før anstillede, endnu legger to andre:

Den ene, at faa i Middelstanden og færre endnu i de høiere Stænder, have saa maadelige Indkomster som 400 Rdlr.

Den anden, at disse faa dog ikke kan glimre uden at bedrage veres Næste, og at de folgelig giøre meget bedre isald de indstrænke og gifte sig; eller i det mindste, at de Afgifter, som Staten i Mangel af Lydighed vil paalegge dem, isald mit Forslag bliver antaget, ikke vil være dem nogen betydelig Hindring i at glimre lige saa got, som de kunde før.

Naar jeg tager alt dette i Betragtning, saa er jeg fuldkommen overtydet om at have iagttaget den noigtigste Billighed imod Pebersvendene, da jeg fastsatte

satte den omtalte Summe, og saa meget ubevægeli-
gere imod alle de Indvendinger og Klagemaal, som
jeg forud seer at Pebersvendene endnu vil giøre, som
jeg veed med hvilken Lethed de kan besvares. Vilde
man f. E. giøre mig den latterlige Indvending: hvor-
ledes skal en hoi Hofbetient, en hoi inden- eller uden-
lands Minister kunde gifte sig med saa maadelige Ind-
komster? saa vilde jeg ikke engang betiene mig af det
jeg har sagt, at alle de Udgifter som hans Erespost
eller Embede udfordrer, først bør fradragtes; men jeg
vilde kun bede dem vise mig en, som har dem saa
maadelige.

Jeg har sparet en Anmerkning til dette Sted,
som jeg beder, at man for alting vil legge meget noie
Merke til. Det er denne, at det kan og bør være
Staten ligegyldigt hvorfra en Pebersvend har sine
Indkomster, enten han har dem af sit Embede, eller
af sine Midler. Dem af Rangens nedre Classer og
dem af Middelstanden, fra hvilke jeg egentlig venter
mig de fleste Klagemaal, troer jeg allerede at have
besvaret tilstrekkelig, og saa udførlig som en Alshand-
ling af denne Art tillader det. Skulde de imidlertid
kunde giøre nogle Indvendinger, som jeg ikke har for-
udseet,

udseet, saa skal jeg altid findes bereedvillig til at besvare dem, og jeg har den Tillid til min retferdige Sag, at jeg tor sige, til at vise deres Svaghed.

Horend jeg gaaer videre, vil jeg endnu undtage to Slags Borgere fra Pebersvendenes Liste, og det af forstellige, men som jeg troer, gyldige Aarsager.

Den høie Adel er det ene. Deres Navn er dem en Byrde, som de ikke kan stille sig ved, og som de ikke kan bære uden enten selv at besidde anseelige Midler, eller at falde Staten til Last. En hoi Adelsmand kan siges at giøre sine Forfædre Uret, ifald han esterlader sig Born, som af Mangel paa Formue maae fornede sig, og undertiden giøre dem Skam; han er ubillig imod Staten, ifald han stoler paa, at den skal vedligeholde dem i deres Aners Glands, for deres blotte Navns Skyld; og han handler meget u forsigtig, ifald han gisr sig sikker med at spaae dem saa store Fortienester, som kan holde Armod selv Ligevogten, eller og giøre deres Høiheds Vedligeholdelse til en Pligt for Staten. Jeg har endnu en Aarsag til at undtage dem, som i mine Øine har ikke mindre Vegt, end den ansorte. Jeg kan ikke troe, at

den store Montesquieu har uden noie Overlæg, eller uden god Grund sagt, at Adelen i en monarkisk Regierung var et nødvendigt Led imellem Monarken og de mindre Stænder; men jeg vil heller ikke troe, at han hermed egentlig har sigtet til den høiere Adel. I det mindste troer jeg, at Staten i denne Forfatning ikke bør ønske, og mindre selv befordre deres Forme-
relse. Som ingen af begge disse Aarsager finder Sted hos den mindre Adel, saa ønsker jeg, at de heller ikke i mindste Maade vilde anvende denne Undtagelse paa sig. Det er dem af den høiere Adel allene, som jeg troer, at man bør undstylde for at gifte sig, naar de ikke selv har Lyst dertil.

Det andet Slags, som jeg holder for, at man ikke imod deres Willie paa nogen Maade bør tvinge til Giftermaal, er saadanne Sæmænd, hvis Kald det er, at opholde sig længe og langt fra deres Hjem. I det mindste troer jeg af meer end en gyldig Aarsag, at det er ubilligt at tvinge dem dertil, uden tillige at fåsie de Anstalter, at de kan tage deres Koner med sig, naar de vil; og uden at advare dem om, at betinge sig denne Frielighed i Egtestabs-Contracten af det Fruentinimer, hvormed de vilde forbinde sig.

Flere Undtagelser seer jeg ikke at jeg kan eller bør giøre. Alle de øvrige, som ingen naturlig Mangel, ingen arvelig og ulægelig Sygdom giør ubeqvemme til Egtessab, som ere meer end 25 Aar, og som har 400 Rdlr. og derover, rene og visse Indkomster, og ikke gifte sig, holder jeg, i det mindste til jeg bliver overbevist om andet, for saadanne, hvis Synder jeg ønsker at Staten nogenledes vilde jevne med deres gifte Medborgeres, og tvinge dem til ved Pensge saavidt som muligt at bøde paa det Tab, som deres Egensindighed forvolder den i sin naturlige og mulige Folkemængde, med et Ord — for Pebersvende.

Det Spørsmaal staaer endnu tilbage, hvorledes man skal finde dem, som har den fastsatte Summe at leve af, og overbevise dem derom. Men dette vil ikke være saa vanstelligt, som det i Begyndelsen synes. Med de kongelige og andre offentlige Bestientere, som have vis Løn, vil man lettest og best komme til rette. Selv det Fradrags Bestemmelse og Beregning, som jeg oven til ønskede at man maatte tilstaae en og anden af dem, i Henseende til de Bekostninger, som disse maatte giøre paa deres Embeder, vilde, naar enhver havde gjort sin Angivelse, ikke længere

længere være et besværligt Arbeide for dem, som det blev ansortroet. De, som leve af uvise Indkomster, eller Sportler, Capitalister og andre, maatte gisre Ged.

Kisbmændene kunde man, og maaskee burde man troe paa deres Ord.

Nu da jeg kommer til Hovedsagen; da det er derom at giore, at bestemme hvor hsi Straffen skal være, og jeg skal foreslaae det, nu føler jeg noget, som jeg ikke har følt før. Jeg stulde snart troe, at det var Medlidenhed — De mange jammerlige Ansigtter, som jeg seer rundt omkring mig, de røre mig næsten. Jeg vil være saa lemfeldig som jeg kan, uden at fornærme Staten. Maaskee en lidt Revselse kan være tilstrekkelig til dens Hensigters Besordrelse. Jeg vil indtil videre haabe det beste, og i Mangel deraf kan Staten altid have sig forbeholdet at fierpe den.

Med saa Ord: Den Pebersvend, som i Kopenhagen og de store Kisbstæder har 400 Rdslr. rene og visse aarlige Indkomster, skal for sin Egensindighed, for det Tab, som han foraarsager Staten, og den Fare, som han setter den i, aarlig give 4 Procent, det gisr 16 Rdslr.

Den,

Den, som under samme Omstændigheder har 500 Rdlr., har saa meget større Evne til at gifte sig, og bør følgelig for sin større og strafværdigere Egensindighed give meer. Kort, han maae af sine Indkomster aarlig give 5 Procent, det gisr 25 Rdlr.

Den som har 600 Rdlr. giver 6 Procent, eller 36 Rdlr.

Og saaledes altid en Procent meer for hvert 100 Rdlr. som Indkomsterne voxer, indtil de naae 2000 Rdlr., da Afgifterne siden ikke stige hoiere, men de Pebersvende, som har denne Summe og der-over, give alle aarlig 20 Procent, indtil de gifte sig. De Pebersvende, som boe i de smaae Kibstæder eller paa Landet, og har 300 Rdlr. i rene og visse aarlige Indkomster, give aarlig 3 Procent; de, som har 400, give omtrent $4\frac{1}{2}$; de som har 500 Rdlr. give henved 6 Procent; og saaledes stige deres Afgifter omtrent halvanden Procent, med hvert 100 Rdlr., indtil de naae 1500 Rdlr., da de give 20 Procent, hvorved det bliver hos alle dem, som har meer, ligesom i de store Kibstæder.

Teg seer nok, at de herrer Pebersvende endnu ikke vil være forniede med min Billighed. De vil falde mit hele Forstag, og især denne Punkt, overdrevet. Men er det min Hensigt at forniede dem? Og hvorledes skulde jeg kunne bringe det saavidt? Paa min Ere, jeg seer ikke, at jeg med en god Samvittighed kan giøre det en Skilling ringere.

Der ere to Slags Folk, som hidindtil har læst alt det jeg har skrevet med den roligste Samvittighed, som maaske har stoggerleet over Pebersvendene, og gjort sig ret hertelig til gode paa deres Bekostning. Hvor vil disse ikke forundre sig, naar de imod al Formodning finde sig selv paa denne Liste? Og dog kan jeg ikke undtage dem.

Det ene er Enkemand, som har været gifte i kortere Tid end 20 Aar, og ingen Børn har efter deres Koner.

Det andet er saadanne, som virkelig ere gifte, men som af egennyttige Hensigter har giftet sig med Fruentimmer, som vare over den Alder, at de funde faae Børn. Disse bør i Særdeleshed ansees for Ewalds Skrift. II. B.

rette naturlige Pebersvende, og det saa meget meer, som de selv har betaget sig den Evne at forbedre deres Feil, naar de bleve overbevisse derom. De gode Matroner, som har været svage nok til at give deres Formue, og ofte deres trængende og uskyldige Families Haab for en ung frisk Mand, som de intet kan giøre med, eller i det mindste, som intet kan udrette med dem, og som de altid kan siges paa den ubilli-
ste Maade at stiele fra et ungt og haabefuldtt Fruen-
timmer; de vil neppe vegre sig ved at betale de paa-
lagte Afgifter for deres Engel; om de og derfor skul-
de sælge de Briller, hvormed de allene kan see ham.
Men de Mandfolk, som ere nedrige nok til at sælge
deres Legeme til saadant et Murmeldyr, de bør ikke
vegre sig derfor. Jeg kan ikke forlade disse Gister-
maale, uden endnu at giøre en Anmerkning. Det
er den, at de aldrig burde tillades. Det burde ikke
formenes en gammel Kone, som enten havde ingen
Børn, eller saadanne, som Loven funde tillade hen-
de at giøre arveløse, i Notarii eller Vidners Over-
værelse, at oprette en Contract med et ungt Men-
nestke, i Folge af hvilken hun overlod ham, om hun
saa syntes, al sin Formue, imod at han forsikrede
hende om al den Pleie, Tilsyn og Forsvar, som en
Mand

Mand skylder en Kone. Men Vielse! Himmel! Det er jo en aabenbar Blasphemie! At han skulde sage Seng med hende! Pfui! Jeg vil ikke tænke derpaa — Det er unaturligt. Men dersom man i alle Henseender kunde sette sig i Sikkerhed for visse uordentlige Lust, hvoraf disse gamle Gifteshyge ventelig af og til har Opstigelser, og for de egenmyttige, de nedrige Mandfolks Foielighed; saa seer jeg slet ikke, at der var nogen Ulykke i, om man tillod en Mandsperson, der havde indladt sig i slig en Contrakt, at gifte sig ordentlig med et andet Fruentimmer, der efter Hagars Exempel kunde føde Born paa den gamle Besiemoders Knæ. I dette Tilfælde kunde saadan en frıtages for en Pebersvends Afgifter. Ellers ikke.

Jeg kan ikke negte, at jeg for et Dieblik faldt i en behagelig Henrykelse, da jeg oversaae den utrolige Summe Penge, som vil lobe ind ved alle disse Afgifter. Denne Svaghed er saa naturlig, at man let vil tilgive mig den. Men jeg børker, og jeg haaber, at mine Læsere vil holde mig for saa sand en Mennesteven, og saa ørlig en Patriot, at jeg ikke kunde vedligeholde den længe. Jeg bevidner hellig, at jeg intet ønsker oprigtigere, end at disse Afgifter

maatte besøbe sig til langt mindre, end de virkelig giøre; og at det er mit fieresie Haab, at deres Besøb maae formindste sig aarlig; indtil de reent forsvinde.

Da det ene imidlertid ikke er som jeg ønsker det, og det andet er langt udseende og uvist, saa kan jeg ikke undlade til Slutning endnu at foreslaae en Maade, hvorpaa denne Summe i mine Tanker besti kunde bøde paa det Tab, som Staten lider ved dem, der er legge den, det Tab, hvorfor den betales; hvorledes den sikkerst kunde anvendes paa den eneste Hensigts Besordring, som jeg saa uafsladelig har haft for Dis nene ved dette Forstag: Paa Statens naturlige og mulige, og det som jeg beder at man vil legge meget nsie Merke til, paa dens velopdragne Folkemængdes Vedligeholdelse.

Jeg har allerede engang erindret, at den ene Maade, hvorpaa denne Hensigt efter mit Lykke kan opnaaes; er, at anvende de indlobne Penge paa flige Egteskabers Besordrelse, som af en virkelig Mangel paa Formue, enten opfettes, eller tilintetgiøres. Men jeg har overvejet denne Materie saa noie, at jeg

jeg troer ikke at blive unyttig, om jeg udmerker nogle af disse, som jeg i Særdeleshed og frem for alle andre vilde ønske befordrede. Det er desuden, som man veed, deres Skrabelighed, der giore Forlag, at de tilegne sig ligesom en halv Ejendoms-Ret paa de Penge, som de indbringe, eller troe at indbringe derved. Da de ikke kan beholde dem selv, vil de i det mindste give dem bort, saa meget som de kan.

Ingen ønskede jeg at see hulpen, forend dem af vore unge og velskabte subalterne Officerer, som maatte have Lyst til at gifte sig, og ikke selv havde Formue. Staten kunde i mine Tanker ikke anvende Pebersvendenes Penge bedre, end naar den med en Deel deraf forogede deres Gage, ifald dens Maadelighed allene forhindrede dem i saa got et Forsæt; indtil den blev saa tilstrekkelig, at de efter den antagne Regel kunde ansees for at være formuende nok til at indlade sig i Egteskab. Jeg har tre Marsager til at give dem Fortrinnet, hvoraf enhver synes mig at være vægtig. Man kunde af disse Egteskaber haabe de fleste, sundeste og velskabteste Barn. Man vilde forekomme mange Uordener, hvormed en stor Deel af dem nu ødelegger sig selv og andre. Man vilde

knytte det sierkest og uoploseligste Baand imellem Gædrenelandet og dets Forsvarere.

Der findes en Deel studeerte, og andre velopdragne unge Mennesker, som i den Alder, da de ere bequemmest til Egteskab, fattes den fornuftige Formue dertil. Det hielper dem ofte ikke, at de kan tilveiebringe de beste og paalideligste Vidnesbyrd om deres Værdighed og Duelighed til et eller andet Embede, som kunde sætte dem i denne Forfatning, hvori enhver Patriot med saa stor Ret vilde ønske at see dem. Mangel paa Recommandation eller paa Leilighed gior, at de ikke faae Levebrød. Men den betager dem ikke den naturlige og medfødte Lyst at elsker. De ere skikkelige, dersor forlove de sig, og af sanime Marsag, eller fordi de frygte for at spilde deres Lykke, eller undertiden for den Art af Skam, at kiske Oprisning, lade de det blive derved. Imidlertid gaae ti, tyve og vel flere Aar hort, saa at de og deres Kierster blive gamle og svage, inden Staten erindrer dem, eller maaskee inden den engang kan bruge deres Dieneste. Det gaaer dem da, som vor Holberg sagde om sig selv. I det mindste naar vi vil sammenligne den første Deel, især af vore Kyllinghovede og smal-

benede

benede Præsteborn, med de mange velskabte Studenter-Børn fra Jena og Leipzig, saa kunde en god Patriot let lade sig forlede til at misunde disse Steder deres Uorden. Jeg vilde paa min Hoved-Hensigts Begne ønske, at ved Embedernes Uddelelse, af to lige værdige og lige dygtige, den altid maatte foretakkes, som var forlovet og ikke havde Formue nok til at gifte sig. I Mangel heraf var det mit Forslag, at saadanne af Pebersvendenes Afgifter bleve hiulpe med en Pension, som var saa stor, at den tilsiges med det, som de efter Angivelsen besandtes at kunne sikkert fortjene aarlig ved Conditioner eller andet, belob sig til saa meget, at de kunde gifte sig derpaa.

Der findes fattige, men dygtige Haandverksfolk, som ere forlovede, og blot fordi de enten ikke kan finde sig til Borgere, eller sette Boe, eller bestride Bryllups Bekostningerne, maae sette deres Egteskab op fra et Aar til et andet. Disse maatte desto før hielpes, som de ofte kan være tiente med lidet.

Mu troer jeg, at jeg har uddeelt alle mine Penge. Skulde der være nogle tilovers, saa ere der Børn nok

overladte til Staten, eller til Skiebnen, paa hvis
Liv og Opdragelse de funde anvendes.

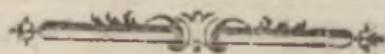
Ingen Glæde er stor, som den en sand Patriot
føler, naar han troer, at have bidraget noget til sit
Fædrenelands Beste! Mine Læsere maae tilgive mig
dette Udraab, isfald de holde det for utidigt; men
jeg kan endnu ikke rive mig los fra de glade, de lyk-
kelige Udsigter. Til hvilken Side jeg vender mig,
seer jeg utallige — Mennester — Christine — Danste;
og alle disse have mit Forlag at takke deraf, at de
ikke ere Intet! I det mindste vil jeg føle dig noget
længere, du elskværdigste blant alle Tanker. Med en
halv stolt og en halv fierlig Mine, vil jeg lade dem
det vide, at det var mig, som opmuntrede deres Fa-
dre, som twang eller hialp dem til at gifte sig. Jeg
vil selv tiltage mig en Faders Rettighed over dem;
jeg vil syssellette mig med at bestemme deres Forret-
ninger. Jeg vil uddele dem imellem Retferdighed, og
Landets Forsvar, og Videnskaber, og Handel, og
Kunster. Og jeg vil nyde den rene Bellyst, at see
dem, arbeidsomme, og gode, og vise, og store —
og Danmark, mit Danmark lykkeligt og blomstrende
ved deres Bestræbelser. Jeg vil vende mig herfra

tilbage

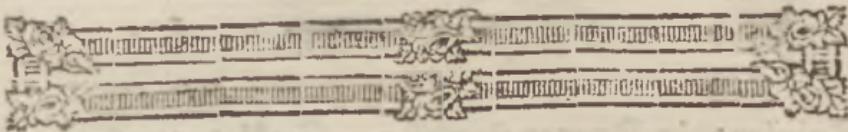
tilbage for at tage Deel i de unge Brudes Glæde, i de lykkelige Mødres Vellyst, jeg vil mætte mig ved de Smil, som de hemmelig og halvrødmende skiente Philet. Jeg vil selv høre paa de Lovsange, som de omvendte, de besielede Pebersvende vil synne ham til Ere. Ha, vil de sige: Philet! Han overfaldt os, han forfulgte os, han twang os, til at blive lykkelige. Jeg vil ikke høre dem længere. Jeg vil vende mig fra dem, for at overtælle de Folk, som disse ny Familier har sat i Arbeide, og de Skatte hvormed de har forsøgt Statens Indtægter og befordret dens vigtige Anlæg. Jeg vil —

Men hvad vil jeg? Hvad er Philet, at han dristig tilskriver sig Statens Flor og de tilkommende Tiders Lyksalighed, fordi han saae at den var mulig? Lad hans Forslag være velmeent og overlagt og grundet! Men har han holdt det, som han saa tillidssfuld, saa dristig lovede? Det, hvorpaa hans Forslags hele Nyttie beroer? Eller kan han holde det? Alsmægtige Philet! Hvad er det, om du og kan retferdiggiore hver en Punkt af det du skrev, saalænge den ene staer uafgiort: Den, at det vist vil blive iverksat?

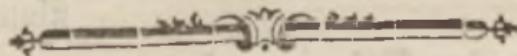
Men lykkelig og meer end lykkelig er Philet dog ved sit Haab. Det er muligt, at han, som allene kan opfylde det, den store Monark, hvis Viisdom og Maade besieler Norden, kan veie hans Forstag og finde det vægtigt. Og hvor stor vilde ikke da Philets Lyksalighed være? Han vilde tiltroe sig — og hvor stolt vilde deune Tanke ikke giore han? at han havde forsøgt Fædrenelandets Takoffere, og de sildigste Slægters Velsignelser, som altid vil strømme tilbage paa den beste i blant Kongerne.

L y r i s f e S t y f f e r.

Cantata
ved
Heilag Kong
Friderik den Femtes
Begravelse,
opført
paa Universitetet i Kjøbenhavn.

For Parentationen.

Chor.

Begr. 5, 16. 17.

Bort Hoveds Krone er affalden; o vee! at vi
have saa syndet. Dersor ere vore Hierter
bedrøvede, og vore Nine ere blevne
mørke.

Aria.

Mistrestighed, som ønsker at forhæles,
Gaaer skulende igennem Viisdoms Dør;
Evile

Tivilraadig Taarer standser, Sukket quæles —
 Selv Hiertet før ei slæg saa sterkt som før.
 Kys Herrens Haand! lad den Alvise raade!
 Men Hiertet brast og Taarestromme fled.
 Forgieves raaber Viisdom: Sorg med Maade!
 Af! Hiertet svaret: Friderik er Død.

Recitativ.

Den engang visse Død! — Hans Fryd! — vor Christian!

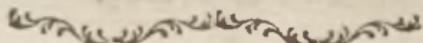
Saa sukkede den Wise, men han græd;
 Jeg saae det vel, og Viisdom fældte Taarer!
 Hiu hærdet Philosoph, som Skiebnen ei kan høie,
 Opløftede sin Stemme som en Spæd!
 Men Dyden tærer selv sit Die,
 Religionen suker, Lægedommen saarer!
 Veltalenhed afbryder Ord og Rosi,
 Og den, som skulde troste, søger Trost.
 Er store Fyrster da ei dodelige? —
 Har Norden Konge tabt ved at ombytte Rige? —
 Kan Christian ei stille Suk og Nød? —
 Ja — Af, men! — af vor Friderik er Død!

Aria.

Hvor Slaget traf det ømme Hierte,
Der hialp ei Vægedom og Raad.
Nei Taarer stille fun min Smerte,
Kun Smerte dæmmer for min Graad.
Hør Himmel, hør min høie Klage!
I Verdner hører paa mit Skrig!
Mit Liv gif bort, jeg blev tilbage,
Og lever nu foruden mig.

Chor.

Hør Himmel, hør vor høie Klage!
I Verdner hører paa vort Skrig!

Efter Parentationen.

Aria.

Udedelige Estermale,
Du Straale fra de store Siele,
Som ingen Alder skygger for!

Kostbare Rest af Nordens Glæde,
 Du skal dog ikke graves ned!
 Skient Himmel lader os tillige
 Her savne det Udsødelige,
 Som gjorde Friderik til vor.
 Et Tab, som Danske vil begræde
 Til sidste Slægters sidste Sæd.

Recitativ.

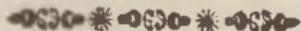
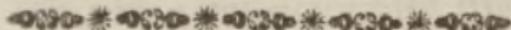
Slægt sige Slægt, hvad vores Alder taber!
 En Konge? — Nei, vi tabte meer,
 Hvor mange Konger er' ei let forglemte?
 En blodig Helt? — nei, Jorden fryder sig,
 At Dødens Offerpræst er dødelig.
 Vi — Af vi tabte Friderik!
 En Soel for os. Et Speil for sine Lige.
 En Ven af Jorden og af Himmelen.
 En Fader for sit Rige.
 Religionens Forsvar. Dydens Ven.
 Forsfremmere af Vid og Widenstabber.
 Betrængtes Træst og alles Glæde.
 En Konge, som først død gav Marsag til at græde.

Chor.

Chor.

Vor Klage trænge til de sidste Senne-Sonner,
 Og Verdnér høre Nordens Jammer an!
 Men, Himle, lyder nu af hæse Cimbrers
 Raab!

Her, Herre Zebaoth, her Myriaders Sonner,
 Vær du en sikker Muur om Nordens Trest
 og Huab,
 Lad Senne-Sennerne først tage Christian!

Cantata
ved
Universitetets
trehundrede Aars
Tubel-fest.

For Begyndelses-Talen.

Chor.

Sænk, Viisdom, sænk din Glands herned,
Besøg din Helligdom i Norden,
Opsyld den med dit Smil, at Jordens
Maae see dit Tempels Herlighed!
Fyld Alt'ret, som vi bygte Dig
I Lye af Skiolds bemooste Stamme,
Straal Aanders Lys, brænd Guders Flam-
me,
At Dan og Nor maae fryde sig!

Recitativ.

I Herthas folde Skygger
Opreiste Dan de vidtadspregte Hytter:

Hver,

Hver, stolt, og sterk, og heldig ved sin Arm,
 Rig ved sin Fiendes Overflod,
 Kun samlede til Fryd ved Vaabenbrag,
 Ved Lurens vilde Skrald og Minni-Sang;
 Thi Himlen dulgte dem endnu sin Fryd,
 Og hver en Slette skulste, ræd for Vold,
 Sin Skat i Lyng, og Kier, og evig Sne.
 Da straalte Viisdom, og den Himmelste
 Kom til Skoldungen i et Smil fra Gud.
 Da, o Kanut! da smelte dit Vandser,
 Og undrende saae Norden Fredens Glæder
 Udvelde fra din seervante Barm,
 Og voxende og vældig flod en Strom
 Af saligt Lys fra Danne-Kongers Trone.
 Da folte Einbrerne det blide Dag-Skier,
 Og Haab, og virksom Drift, og Forske-Lyst,
 Og mildrende og vennekiere Kunstier
 Oplivedes trint om din Son, Estrithe,
 Og trint om Waldemar, om Axels Ven,
 Og om hans seier-sælte Navner.
 Men, Christian, Dig, Du store Konge-Fader,
 Vor Glædes Veld, vor elste Skygges Rod,
 Dig, Helt fra Oldenborg, Dig var det giemt,
 At bygge Himlens feire Datter

Et Hæus, et varigt Helligdom i Norden!
 Tre Sekler alt modtager Viisdom her
 Med Velbehag vor Dyrkelse, vort Offer,
 Og daglig blidere, med storre Glands,
 Med altid voxende Fortrolighed
 Nedlader hun sig synlig, at udsprede
 Sin Rigdom — Himmelst Lys, og Jordisk Vælde,
 Og Glædens Land, og sand Lyksalighed,
 Og Helte-Dyder fra sit Alter
 Blant alle Dans og Mors og Anguls Slægter.
 Tre Sekler staaer det høje Alter,
 Og — hor os Himmel! — evig skal det staae!

Aria.

O Viisdom, trug som Nordens Fielde,
 Uskult og stadig, som dets Poel
 Udspred dit Lys, din Fryd, din Vælde
 Trint om Skold-Ungens Konge-Stoel!
 Trods Mulin og vilde Hvirvel-Vinde,
 Viis os din sikre Vej til Held;
 Og styr vor Gang, indtil vi finde
 Dig selv og dit bundløse Veld!

Chor.

Chor.

Straal, evig Viisdoms rene Flamme,
 I Ly af Christians heie Stammie,
 Fyld Templet, som han bygde dig!
 Dans yngste Slægt skal see dig tindre,
 Og, mattet af Din Glands, erindre
 Dit første Glimt med Frynde-Skrig.

For den theologiske Tale.

Chor.

Fyld dem med Kraft, hvis Læber prise,
 Hvis Aland fortolker Almagts Bud;
 At de med sikre Skridt maae vise
 Din Vei til dig, du Glimt af Gud!

For den Juridiske Tale.

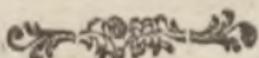
Styr dem, hvis Kald det blev at byde
 Dit Danmark Held, og Ret, og Fred,
 At hver, o Viisdom, trng maae nyde
 Sin Deel af din Lyksalighed;

For den Mediciniske Tale.

Du, som opreiste Sielens Hytte
 Til Helligdom for Skaberen,
 Vær dem et Lys, hvis Raad beskytte,
 Hvis Kunst paa ny befæster den!

For Slutnings = Talen.

Betrygget Rigdoms milde Sæder,
 Og prøvet Sandheds øgte Dyd
 Forevige ved moedne Glæder
 Det første Dag-Skier af din Fryd!

Cantata

for

Kaadhuusstrædets Concert. *)

Recitativ.

Hvor er jeg? blendet svimlede mit Øie,
 Og saae fun Lyst, og tabte sig i Glæde.
 Og stille! — soulner ei mit Hjerte?
 Og Følesser, som voxer i mit Bryst,
 Hvad er Æ? — Skulste Magt! — o føde Smerte?
 Og du voldsomme Lyst!
 Mon Sangens Giel, den høie Harmonie
 Udvider det sig ubevidste Hjerte?
 Mon Straalen af en enkelt Heltedyd
 Oploftter det til usædvanlig Glæde?
 O nei! Jeg føler — som en Vægt, der trykker,
 En liflig Vægt, som sørger det i Glæde.

3 4

D

*) Opført i første Concert den 18 Oct. 1770.

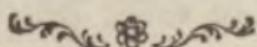
I denne og de to følgende, er den Takende en Gangeninde, som Concerten holdt imod en betydelig aarlig Len.

O ædle Danske! Sangens Ære!
 Af Eders Mine seer jeg, hvad det er:
 Saa vægtigt kan fun Eders Bisald være.

Aria.

Dyden tander i vort Hjerte
 Søde Luer, stille Flammer;
 Undig Harmonie opammer
 Kielne Smarter i vort Bryst.

Onsket Bisalds sterke Straale
 Slaaer mig voldsom ned til Smerte,
 Hjertet dører, og kan ei taale
 Vægten af saa himmelsk Lyst.

Cantata

for

Raadhuusstrædets Concert. *)

Recitativ.

Naturen smilte — See! dens Haardhed smelter,
 O Soel, for dine Straalers Magt;
 Men alle Skovens Sangerster, og alle,
 Som Godhed gav en Rost, en Lyd til Glæde,
 Oplesste sig til Sang om Solens Seier,
 Og om Naturens underlige Skionhed;
 Og alle Hyrderne, og Landets Døtre
 Stemme Glædens Sang, med vilde Toner.

Arioso.

Yndige Natur, vi glemme
 Tone-Kunstens Lyst og Evang,
 Naar Hyrdindens glade Stemme
 Glander sig med Verkens Sang.

3 5

Reci-

*) Opfert i sidste Vinter : Concert den 18 Mai 1771, og
 ligesaa den 30 Apr. 1772.

Recitativ.

Og Harmonie! — og du! og jeg forstummer!
 Thi ensom er jeg — de, som elskte mig,
 Og de, som hørte paa min Sang, forlod mig,
 At glæde sig ved Solen og Naturen.

Aria.

Gylden er, o Kunst, din Venke,
 Men for tung for det vi tænke,
 Men for svag til at indskrænke
 Hiertets heie Følelser.
 Gienlyd af de Danskes Ere!
 Gienlyd af Belgierninger!
 Sang! — ukunstled skal du være,
 Som det Bryst, hvis Tolk din er.

(Recitativerne i denne Cantata maatte forandres, fordi den, som
 skulle synde dem, blev syg. Digteren havde først bestemt
 følgende dertil.)

Første Recitativ.

Som naar den elskte Flygtling, tryg og munter,
 Og stiertsende, og drukken af sin Glæde,

Nu

Nu iler til sin smægtende Hyrdinde,
 Hvorfra han sneg sig, haard mod kielne Laarer,
 Til andre Hiorde, som han og maae vogte.
 Hun seer ham halv, og vil ei see, og skuler
 Sit Smil med Fligen af sin hvide Dragt.
 Og lange haard og kold, som Modens Datter,
 Vil hun giengielde ham de spildte Laarer;
 Men han, som kiender sin Hyrdindes Hierte,
 Omfavner hende tryg, og leer, og spsger,
 Indtil hun traet af sin Forstilling taber
 Sit Sloer, forst lidt — saa meer — saa reent, og
 smiler,

Og viser sig igien i al sin Skønhed.
 Saaledes gav Naturens Strenghed efter
 For Solens Smil, og for dens Straalers Magt.

Andet Recitativ.

Men alle Skovens Sangerster, og alle, o. s. v.

Cantata

for

Raadhuusstrædets Concert. *)

Recitativ.

Hun salmede, og mat og nu afmægtig,
 Og kold hensank hun i sin Fiendes Arme.
 See! — Livet dser! Thi har ei Livets Moder
 Holdt op at føde? — Af! Naturen salmer;
 I Skoven taler Morden fun, og Ravne;
 Men du, guddommelige Philomiele,
 Du tier! Har du da forglemt din Ithys?
 Du synger et din Smerte meer for Skoven!
 Men er ei Markens høie Sangerinde
 Saa caus som hun? Naturen priser
 Ein Skaber fun med gresselige Toner;
 Den hyler, hviner, tuder, brummer, brøler;
 Thi kold og følesløs er al Naturen.

Men

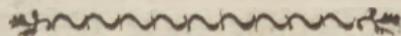
*) Opført første Concert i Efterhøsten 1771.

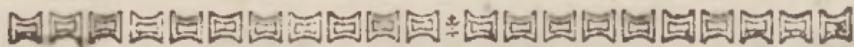
Men jeg; hvis Bryst er varmt, hvis Hjerte brænder,
A! af den elskete, af den rene Lue,
Af den, som I har tændt, og daglig tænder,
O Edleste! af Skønsomhed, og Lyst!
Men jeg! — min Sang! — A! Skant den svagt ud-
trykker

Min Følelse, min Pligt, og Eders Ere;
Er den dog varm af Tak, og hei af Glæde.

Aria.

Vind høie Sangerinder,
Kommer renligt til mit Bryst,
Seer den Bellyst, som jeg finder!
Byder mig at synge Lyst!
Styrker mig, I Himliske!
Hei og sterk skal Sangen være,
Hei, som Eders Venners Ere,
Sterk, som Deres Følelse!

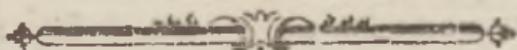

Forandringer

til

forestaaende Stykke.

(Digteren havde først labet det ende efter det tolvte Vers saaledes :)

Men jeg vil synge ved Cherubens Harpe
Og i en Kreds af ædle Skabninger
Af dem, hvis ædle Siel besieler mig
Ophøie dig, min Gud, med Engle-Toner.

Aria.

I, hvis underlige Toner
Verdnerns Fader smiler ved,
Naar I, høit paa gyldne Troner
Priser Eders Salighed !
Salige, naar I tilbede,
Lad en Gienlyd naae mit Bryst ;
At min Stenime maae udbrede
Godheds Magt og Norden Lyst.

(Derefter forandrede han det saaledes :)

Men

Men jeg vil synge høit ved Phobi Harpe
 Og i en Kreds af ædle Skabninger
 Af dem, hvis ædle Siel besieler mig;
 Af dem, hvis Røes min Sang kun svagt udbreder,
 Vil jeg høit synge: Gud, min Lyst, og Eder.

Aria.

Du, hvis underlige Toner
 Sangens Fader smiler ved,
 Naar du snart nedstyrter Troner,
 Snart oplofter Hjældens Fred,
 Clio, da skal Saligheder
 Sende Gienlyd til mit Bryst,
 At min Stemme heit udbreder
 Ere, Pligt og Tak og Lyst.

(Endelig forandrede han det af Varsager, som let indsees, saaledes
 som det findes het foran i Stykker.)

Sorge - Cantata
opsørt
paa Walckendorphs Collegium den 14 Oct. 1776
i Anledning
af
Collegii Ephori
Etatsraad
Christian Horrebow
D. S. D.

For Parentationen.

Recitativ.

Øyer! blege Stierner øyer! o Mat, og Himmel,
 Min Vens Fortrojige *); Hans Hiertes Tanke,
 Indsvob dig i dit Elser, i Mulin og Laage!
 Thi Mulin omspender nu Hans skarpe Die,
 Som stirrende udforste dine Stier,
 Og fattede din Lov, og nod din Pragt.
 Al, Stierners Lys er i Hans Mat for svagt!

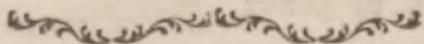
Aria.

* Den Afdede var Professor i Astronomien.

Uria.

Nattens Speider, træt at væage,
 Slumrer dybt — forhadte Hvile!
 Musers Glæde, træt at smile,
 Slumrer i en evig Nat.

Neppe sees i Malm og Taage,
 Blegnende Pleiader svømme;
 Og af hede Taare-Estrømme
 Blev Camoenens Die mæt.

Efter Parentationen.

Recitativ.

Men vi? — o Himmel!
 Hvo veier vore Suk? vor tunge Taare
 Fortolker meer end Musens Graad.
 Urania har tabt en kier Fortrolig,
 En yndet Ven, og Phoebi Sønner savne
 En viis Veileders Vink. Af vi, som tabte
 Vor Ven, og vi, som savne vor Ledsager,
 Vi tabte meer. Os Arme, os forlader
 Vor fierlige Mæcen, vor smme Fader!

O elste Horrebos! her ved din Urne
 Skal Walckendorphs forladte Sonner græde,
 Og græde meer, end alle Pindi Slægter;
 Thi Sorg opfylder nu vor Bolig,
 Som dine Smil har fyldt med Lyst, vor Fristad —
 Det Hegn, som Du bestiermede, forstyrres
 Af Graad og Skref; vor Muses Alter
 Ettaer eensomt uden Ild; Adspredte lobe
 Gudindens unge Dyrkere, og klage,
 Og, Horrebos, dit Navn opfylder alle Celler.
 Af! samlet vil vi græde
 Ved Urenen, som har skjult vor Glæde.

Aria.

En Vandringemand beklager
 Sin doende Ledsgager,
 Og savner ofte sukkende
 Det før saa trygge Raad.
 Men Børn, hvis Bryst en Fader
 Velsignende forlader,
 Skal smelte bort i Graad.

Recitativ.

Og hede tunge Taare
 Skal stildre ham — Og Jorden

Skal

Skal see ham i vor Graad — o Ven! — dit Die
Er lukt, vort Savn, vor Smerte —
Dog er vort sørste Tab — Dit Hierte!

Chor.

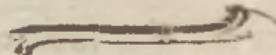
Af, vor Ven, vort Lys, vor Glæde,
Evig skal vi savne Dig!

Endeel af Choret.

Bed Dit Støv skal Muser græde!
Phœbi sidste Slægter lære
Din udedelige Ere
Af der' Raab og Klageskrig.

Chor.

Af, vor Ven, vort Lys, vor Glæde,
Evig skal vi savne Dig!

Sorge-Cantata
opført
paa Collegium Medicum den 28 Jul. 1777
i Anledning
af
Collegii Ephori,
Doctor
Peder Holm s
D o d.

For Parentationen.

Psalm. 39, s. 6.

Herre! lad mig kende min Ende, og mine Dages Maal, hvad det er; at jeg kan kende, hvor snart jeg skal lade af at leve! See, du haver sat mine Dage, som en Haandbred, og mit Lives Tid er som intet for dig. Visselig, hvort Menneske er idel Forsængelighed, hvor fast han end staaer!

Reci-

Recitativ.

Al! Viisdoms første Støtte faldt!
 Og, du Religion! *) saa varm, saa nidskier Ven,
 Som den, hvis Alse du begreder,
 Saa kiek, saa rast, saa sterk mod Fiende og Forræder;
 Nei, aldrig, aldrig kan du nok begræde den!
 Du tabte Holin — hans Lys, hans Ild, hans Land,
 hans Mod!
 Du tabte ham, din Roes og dines Lyst!
 O græd, og svæk din Glands! o skul den i en Taare-
 Flod!
 Kun mat bestraal hans Gravskrift i vort Bryst!

Aria.

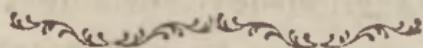
Svebt i Regn belns vor Jammer,
 Og din solvgræe Liener Leer!
 Dæmp dit Alters heie Flammer,
 Som han ei bevogter meer!
 Skul din Glæde for vort Hierte,
 Lad vor Taare merkne dig!
 Viis os kun vort Tab, vor Smerte,
 Og en elsket Faders Liig!

A a 3

Svebt

*) Den Afsæde var Professor Theologie.

Svøbt i Regn belys vor Jammer,
 Og din selvgraae Tieners Leer!
 Dæmp dit Alters heie Flammer,
 Som han ei bevogter meer!

Efter Presentationen.

Recitativ.

O! kunde du strax stabe os til Guder,
 Til Cherubim! — Religion! — o da
 Sang vi som Holm! — o Fryd! — Halleluja!
 Vor Ven har naaet sin Løn, og knæler nu for Tronen;
 Men Stov omgierder os endnu.
 Vi savne Legemet af Holm! hans Smil, hans Læbe!
 Og hvad kan vi, som græde her,
 Hans egne Børn, hans Yndlinger?
 Hvad kan vi, uden Graad? O stienk os, und os
 den!
 O Borch! — og nu o Holm! — o Stifter! o Be-
 flytter!
 Hvad kan vi, uden Suk? — Og o, vor Holm! vor
 Ven!
 Din Lovsang kan vort Bryst — o Fader, und os den!

Aria.

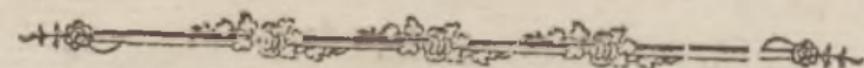
Aria.

O maatte dog din Lovsang være
 Din Dyd en Len, et Glimt af Ere,
 Da blev den os et Glimt af Trost!
 Da skulde Himlens fornemme
 Din Viisdom af vor heie Stemme,
 Din Fromhed af vor hæse Nest!
 O maatte dog din Lovsang være
 Din Dyd en Len, et Glimt af Ere,
 Da blev den os et Glimt af Trost!

Choral.

Vor Ven, vor Lærer og vor Lyft,
 Dit Navn skal aldrig glemmes!
 I meer end Marmor, i vort Bryst,
 Skal dine Dyster glemmes!
 Og selv for dem, som ei kan see,
 Hvad vi med Graad erindre,
 Skal dog dit Lys blant Stiernerne,
 Usvæklet, evig tindre!

Sorg-e-Cantata

ved

Herr

Ulrich Friderich Suhms

Begravelse.

Chor.

See da, tag da Offeret,
Strenge Gud, som du begierte!
Styrk os, lar os bringe det
Med et ugienstridigt Herte!
Tag vor Fryd, Allmægtige!
Af, det var vor Eneste! *)

Solo.

Abraham adlød din Dom,
Mamre herte Saras Klage!

Dg

*) Den Afdøde var Hr. Kammerherre P. G. Suhms eneſte
Søn, og kun 15 Aar, da han døde, 1778.

Og du smilte; og han kom
 Ved sin Isaaks Arm tilbage;
 Af for os var Naaden døv!
 Al vor Lyst, vort Haab er Stev! "

Tutti.

Længsom gaae vi, hver for sig,
 Ijserne med Stev bestrede,
 Angstsuld, vild, med bitter Skrig,
 Seer os Moderen i Møde.
 Af min Son, min Son, jeg seer
 Aldrig dig! — af! aldrig meer!

Aria.

Det sidste Glæs af Haab berovet,
 Forlade vi vor Ven i Stevet;
 Og merk, og eensom er vor Vej!
 Den Gud, hvorpaa vi turde haabe,
 Bed ingen fierlig Engel raabe:
 Ded, staan dem! staan dem! — dræb
 ham ej!

Det sidste Glæs af Haab berovet,
 Forlade vi vor Ven i Stevet;
 Og merk, og eensom er vor Vej!

A a s

Reci-

Recitativ.

Skjent var vort Haab, og stort og trygt;
 Thi Glæder qvalte hver en Frygt!
 Vor Fredrik, af, du vante
 Vort Hjerte kun til himmelsk Vellyst!
 Fortrolige med den, med alt, hvad Dydens spaer,
 Saae vi den modne Frugt, den, som du skulde bære:
 Din Kredses Held, og Lyst, dit Lands, din Alders
Ere!

Og, lydigste, hvad Himlen spaer:
 Din Lou, dit Vel, dit solvgræe Haar! —
 O Gud!
 Dit Blomster saae vi fun, og hastig gif det ud!
 Enhver, som saae det, græd,
 Hver Ven af Cimbrer græd,
 Hver Muses Graad fortolkte Tab og Smerten.
 Men, bange Fader! — Moder! — knusle Hjerter!
 O skjent dem, Gud, o skjent dem salig Graad!
 O smelt det stirrende, det matte, mørke Die!
 Viis d.m der' Fredrik i din Glæde!
 Viis dem hans Fryd! at der' Beklente Bryst,
 Selv, naar de see hans Grav, maae sole Beemods
Lyst!

Aria.

Aria.

Svæbt i Glands af din Forsoner,
 Elskte, skjult i Svalg af Frend,
 Merker Du blant Glædens Toner,
 Ei vor Jammers hæse Lyd.
 Dyd Din Lyst! vor Graad skal væde,
 Graven, Asken af vor Glæde,
 Og hvert Godspor af din Dyd!

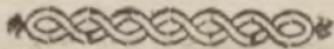
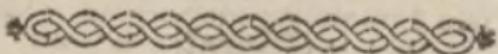
Choral.

Knæl, og tilbed
 Hans Mislundhed,
 Hvis Domme vi tilbede!
 Frelste Siel, dig gav han Fred,
 Os kun traf hans Brede!

Pris, glade Vand,
 Din Frelsers Haand,
 Som gav dig Livets Krone!
 Evig frie for Stovets Vaand,
 Knæl for Naadens Trone!

Dig

Dig har hans Rest
Lægt og forløst;
Os fønøſſer den og ſaarer.
Vi beholdt Kun til vor Trefſt,
Difſe hede Taarer.

S a n g. *)

Balsfader saae sin fromme Balder,
 Og græd den første Gang ved Blod:
 Aa! raabte han, den Edle falder,
 Til Valhal selv kun alt for god.
 Hyl kun, o Storm, og brøl kun Torden,
 Maar faldt en Helt saa god som han?
 Saa god som han, saa god som han?
 Maar vil en Aser elſte Norden
 Saa hoit som han, saa hoit som han?
 Nei ingen vil, og ingen kan!

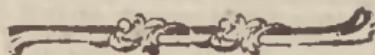
Nu tordner Nornen i det Hoie —
 Stort er det Syn, hun peger pad!

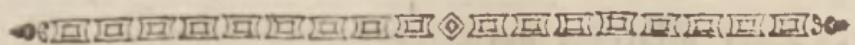
Med

*) Endeel, især unge Medlemmer af den danske Skueplads, havde forenet sig til et dramatisēt Selskab med Hensigt til des ivrigere at dyrke deres Kunst. De opførte Balders Død offentlig, og da det var strax efter Hans Majestets Fødselsdag, forneiede de sig om Astenen i et Glædes-Lang, hvortil Digteren og var indbudten og hvor denne Sang blev sunget. Det var 1778.

Med et opklares Odins Gie;
 Thi Christian staaer, hvor Balder laae!
 Klag ei for Balder, Storm og Torden! —
 Jeg seer en Helt saa god som han!
 Saa god som han, saa god som han!
 Jeg spørger trygt: hvo elsker Norden
 Saa heit som han, saa hoit som han?
 Thi Norden svarer — Christian! —

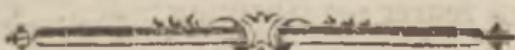
Nu greb Valfader mild sit Beger —
 Dans Elske, glemme Balders Dod,
 Seer Aser, seer hvor Norden peger
 Den Dag, da Danmarks Ven blev sed!
 Min Balder er ei tabt for Torden;
 Thi Christian er - saa god som han!
 Saa god som han, saa god som han;
 Seer Christians Smil — hvo elsker Norden
 Saa heit som han, saa hoit som han?
 Velsigner alle Christian!

Rungsted's Lyksaligheder.*)

D d e.

S^tislende Skygger,
 I Mørke, som Roser udbrede,
 Hvor Gangersten bygger,
 Og quidrende røber sin Rede,
 Hvor sprudlende Bække
 Snart dysse, snart vække
 Camoenernes Yndling, den islende Skald,
 Med steds' eensriislende Fald.

Hvor

*²⁾ Er fra 1775. Digteren levede den gang i Rungsted. Stykket kan synges efter den Tone: Maat fortinende Skyer o. s. v.

Hvor Hjordene brole
 Mod Skovens letspringende Sønner,
 Og puste, og føle
 Den Rigdom, i hvilken de stønner,
 Hvor Mejeren synger
 Blant gyldene Dynger,
 Og tæller sin Skat, og oplofter sit Raab
 Til den, som har kronet hans Haab.

Hvor skjærtende Bolger
 Bestvulpe den Vandrer, hvis Die
 Snart stirrende følger
 Med Helsinges graanende Høie,
 Snart undrende høster
 Blant Skove af Master,
 Og forster, og kiender den Fremmedes Flag,
 Og glemmer den heldende Dag.

Hvor eensommes Lise,
 Venstabelig lindrende Slummer,
 Lit bed en Lovise,
 Førglemme sin fierlige Kummer;
 Hvor Glæder tilsmile
 Den Vandrende Hvile,
 Hvor Kunsted indhegner den reneste Lyst;
 Der syldte Camoenen mit Bryst.

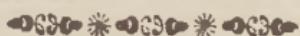
Hvor Kummer og Smerte
 Fandt glade dit Aftryk, du Hsie,
 Det ædlesie Hierte,
 I hvert et medlidende Die;
 Hvor Venlighed pryder
 De strengestie Dyder,
 Der voxte min Sang, og den undrende Skov
 Gav Gienlyd af Skaberens Lov.

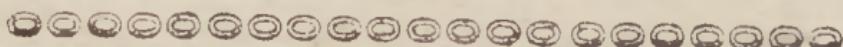
Jeg saae dine Troner,
 O Almagt! — og stirrede længes;
 Men hellige Toner
 Foer giennem de gitrende Strænge.
 Hvert Glad, hvor mit Øie
 Fandt Præg af den Hoie,
 Opstammede Sielen — da voxte min Sang!
 Da raste den mægtige Klang!

O Verdeners Fader!
 Saa sang jeg — du Sterke! du Vise!
 Gud! — som Myriader,
 Som Himlenes Veldige prise!
 See, Stovet kan bære
 Din Rigdom, din Ære,
 Din Godhed, o Fader! — saa sang jeg, og Fryd
 Brød Læbernes bævende Lyd.

Lyksalige Digter,
 Som Glæden indbod til sin Hytte,
 Til venlige Pligter,
 Til Frihed, som Dyder bestytte!
 Cherubet fornemme
 Hans dristige Stemme,
 Og Himle forsamlas omkring ham, og Lyst
 Udbredes i Mennefets Bryst.

Men du, som allene
 Fremkaldte den Lyst af min Smerte,
 Siig! — Kan min Camoene
 Udbrede sin Lyst i dit Hjerte?
 O siig mig, Veninde!
 Kan Sangens Gudinde,
 Med smelstende Toner besonne det Skidt,
 Hvoraf min Lyksalighed floss?

Til

Jomfrue

Cecilia Wormstrup

paa hendes

Fødsels - Dag. *)

Fryd, som Dydige kun sinage,
Skjønhed, som ei Nar betage,
Mange og ufolte Dage,

Og et evig helligt Ja,
Af en Kier og værdig Mage,

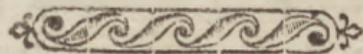
Krone dig, Cecilia!

Ingén Vellyst, ingen Smerte,
Ingén Smiger naae dit Hjerte!
Wiisdom styre dine Tanke
Den flog Uskyldighed!

Gods

*) Findes i Adskilligt af Johannes Ewald. 8. Åbvn. 1771.
Side 57.

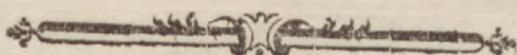
Godhed være selv det Anker,
 Som din Skiebne hviler ved!
 Elst den Arme! Nak den Rige!
 Sog kun Vensteb med din Lige!
 Selv var naisom, muntre Pige!
 Skierts og syng og dans og spil!
 Og lad alle Daarer sige,
 Dem til Haanhed, hvad de vil!
 Skye den Kummer, som fortærer!
 Klag ei strax, naar lidt besværer!
 Tænk og fol, før du begierer!
 Og Algodhed svare da.
 Ja! — — — Ja!
 Fryd, som Dydige kun smage,
 Skionhed, som ei Nar betage,
 Mange og ufolte Dage,
 Og et evig helligt Ja,
 Af en kier og værdig Mage,
 Krone dig, Cecilia!

†

Da jeg var Syg. *)

Beatus ille, qui procul negotiis — Horat.

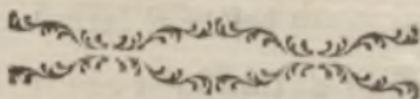
Lykselig den, som langt fra Verdens Karm,
 Er ikke riig, ei heller alt for arm;
 Hvis Siel kan uforstyrret tænke sig,
 Og Væsenet, som den bør være lig!
 Er Daarens Tilraab, Værens tomme Skål,
 Er Dynger af et glinrende Metal,
 Er gyldne Lænker, er en kronet Træl,
 Er Verden os saa vigtig, som vor Siel?
 Hvi sank din sterke Siel afmægtig ned,
 Du første Mand, dybt til Ustadighed?
 Hvi stodst du ikke sterk ved Allmagts Haand?
 Hvi kom Adspredelser til Viisdoms Land?
 Thi kun Adspredelser var Sielens Død,
 Ved Verdens Nøst blev Tankerne forstrod;

Nu

*) Et fra 1771.

Nu rave de forvildede omkring,
Blant gode og blant skadelige Ting.
Siel, hold din Salighed! nu har du den! —
Men Støvet falder dig fra Himmelnen!
Chimæren sluger Støvet, som du saae!
Nu veedst du selv ei hvad du tænker paa!
Af! naar min Andagt, naar min Son er varm,
Naar jeg oploftet, høit, i Maadens Arm,
Udbreder Gud, og faler himmisk Lyst, —
Hvi kommer da Dorine til mit Bryst?
Og naar jeg fandt den rene Kierlighed,
Den Ild, som ingen Viis tor rødme ved,
Hvi river da en Tanke af Homer
Min Siel fra den Helene, som jeg feer?
Af! stadig var vor Tanke god og viis,
Og Sielen fandt — og blev i Pargdiis!
Thi Eftertanken kiender Salighed,
Den finder den, men hefter ei derved.
O Adams Barn! o Ulyksalige!
Hvi søger du da selv Adspredelse?
Hvi svimler du? See Strudelen! — og skielv!
Betænk! — hvad er saa kostbart, som du selv?
Lykselig den, som ei den vilde Klang
Af fulde Glas, og ei Sireners Sang,

Ei Guldets Troldoms Røst, ei Klirrende
 Af mordriss Staal, og ei Herolderne,
 Ei falske Venners Hvislen, Usles Graad,
 Kiedsonumeliges Gaben, Daarers Naad,
 Ei sterke Fienders Brøl, ei svages Skrig,
 Verover Gud, og Lyft, og Sands, og Sig!
 Velkommen Gift, som raser i mit Bryst!
 Velkomue Harm, som reent fordrev min Lyft!
 Og Mangel — du som togst min sidste Ven,
 Velkommen — thi du gavst mig, Mig igien.
 Som Skaberen fun henter Fryd af sig,
 Og uden andres Hjelp er lykkelig;
 Saa skal jeg øre Ham — og føle Mig;
 Og glemme Røes, og Guld, og Brøl, og Skrig!

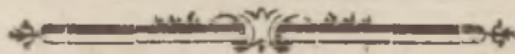
Lil

Zomfrue

Anna Hedevig Jacobsen,

da Solen var overtrukken med Skyer

i Sommeren 1773.

Solen flygter, Taarer skule *)

Sporet af den Himmelstke;

Norden bræler i sin Hule,

Glædens Morder vaagnede,

Snart skal Zemblas Hvirvel-Vinde

Hvine høit mod Harpens Klang.

Af, hvad vil du? Af, Hyrdinde!

Hvi begierte du min Sang?

B b 5

Lær

*) Lil den Tone: Venner som vil ikke svige, d. s. v.

Lær min bange Siel fornemme
 Glimt af Vaarets tabte Lyst,
 Byd, at Zephirs kielne Stemme,
 Hvisser Glæde til mit Bryst!
 Tal til Stormen, at den tier,
 Dæmp dens Rost, min Hedevig!
 Da skal høie Harmonier
 Prise Himmelnen og dig!

Deilige! hvis ødle Hjerte
 Svolmer af uskyldig Fryd,
 Luk dit Øje for min Smerte,
 Flye min Klages hæse Lyd!
 Dig, hvis aldrig mørke Øje
 Dydens Himmelstraaler i,
 Dig kan Glæden kun fornusie
 Med sin egen Melodie.

Philet
en
Fortælling.

Elhøi, den 16 Sept. 1770.

Die Götter, die jetzt lachend mit euch ziehen,

Bereuen ihr geschenktes Glück.

Ramler.

"Træt er min Siel. Forfulgt af Frygtens blege
Skygger,

"Sank den tilsidst ved dig,

"Du steile Muur, som bange Kummer bygger
"Immellem Haab og sig.

"See ! standser ei min Graad ? Mit følesløse
Hierte

"Slaer ordentlig og svagt;

"Stivt seer mit Die Trusler, Trost og Smerte

"Med lige stor Foragt.

"Lad

- "Lad Dyder Haand i Haand og zitrende og blege
 "Gaae mit Paulun forbi!
- "Lad kaade Fauner og Sireuer lege
 "I hestlig Harmonie!
- "Lad Slangen hvistle Sovn, og lad Orcanen brole!
 "Mon jeg fornemmer det?
- "Jeg! — som forhærdet neppe meer kan føle
 "Mit eget Aandedræt!"
- Saa var det, at Philet bedrog sig; thi hans Klage;
 Og Taaren kom igien,
 Og dobbelt sterk kom Smerten snart tilbage
 Til Dydens smme Ven.
- Philet var stor blant dem, som føde sig med Taarer,
 Som stielve for at lee,
 Som see kun Jammer, lastesulde Daarer,
 Og Ulyksalige!
- "Af" — raabte han igien — "hvor er da varig
 Glæde?
 "Hvor er Lyksalighed?
 "Hvor er en Ting, som Dyder ei begræde,
 "Og ikke blues ved?
 "Ophøi dig, du hvis Giel er noisom, god og
 rolig,
 "Og kald dig lykkelig!
 "Ha!

"Ha! — viid! — den lurer bag din trygge Bolig,

"Som skal forstyrre dig!"

Her overuulste Harm den fromme Sangerinde.

"Vaagn af din onde Drøm,

"Forvovne!" — raaabte hun — "At Sandhed
vinde;

"Kom! — Følg mig, see og dom!"

En Kreds — Men Iris laan mig Farver til en
Scene,

I hvilken Smertens Ven

Forgleimte sig! Laan mig din Ild, Camoene,

At jeg maae skildre den!

En Kreds af solvgraae Mænd fandt en ærværdig
Hvile

Hist, hvor vor glade Tid

Har seet Maturen saa fortrolig smile

Mod Viisdom, Kunst og Glid —

Hvor Elhei reiser sig, og stolt og venlig byder

Den trætte Vandringsmand,

At undre sig paa hvert et Træ, som pryder

Det nylig skabte Land.

Der laae de. Rene Smil brød frem af hvert et Træ,

At stride mod Philet,

Dg tvang hans Suk; og syntes at fornøie
Blot ved at blive seet.

Thi Elhos Top er ei saa smuk, naar Solen daler,
Og venlig kysser den,
Som Noisomhed og Sielens Hvile maler
Hvert Træk af Alderen.

Langt borte hylede Bacchantens vilde Glæde,
Og langt fra dette Sted
Skreg Overmod; men Viisdom var tilstede,
Og tryg Fortrolighed.

Dg du, de Wises Steen, som alle Daarer søger
Ved Vold og Ewig og Kunst;
Snart under Traldoms Nag, snart ved at spøge,
Og alletid omsonst;

Lyksalighed! — din Glands nedlod sig at besiegle
Et fun uskyldigt Folk,
Hvis jevne Træk, hvis uafmaalte Mæle
Var nogne Dyders Tolk.

En kaldte smilende sin Ungdoms Sved tilbage,
Og syntes ung igien;

En anden saae til sine sidste Dage,
Og præse Skaberen;

En sang sin Helbreds Lov; en viste folste Merker
Af et arbeidsamt Liv;

En fandt i Kunst; en i Naturens Verker
 Et verdigt Tidsfordriv.

Snart taug den hele Kreds, imedens en forklarte,
 Beslægt af himmelst Fryd,
 Hvor naadig Gud i Nødens Tid bevarte
 Ham eller og hans Dyd.

Snart slog man Haand i Haand forundret ved at
 høre,

Hvor farlig Krigen er;
 Hvor meget ont dog Mennesker kan giore
 Mod andre Mennesker.

Snart saae man halv med Frygt til hine Træng-
 sels Dage,

Og man bespurgte sig,
 Om Trældom ei kan kaldes Lande-Plage,
 Saavel som Pest og Krig?

Saa kom et Glædes-Raab: "O lykkelige Tider,
 "Hvori vi leve nu!

"O Gud! — saa raabte man — "Gud, som om-
 sider

"Kom sine Børn ihu!"
 "Hjæl" — stammer en, som taus alt længe havde
 peget —

"Hjæl bag ved Stakkene,
 "Op-

"Opreiser jeg mit Huus — det er mit eget,
"Alt, hvad i der kan see."

"Hift" — er en andens Svar, og af de blege
Kinder

Sneg ſig en Taare ned —

"Hift hoer min Son, min elſte Son, og finder
"Sit Levebrød i Fred."

"Gud — raabte man igien, — det Godes Giver,
høre

"Vor Son, og loonne dig,

"Du store Mand, hvis Lyft det var at giøre
"Vor Stand saa lykkelig!"

Saaledes kom Natur, Uſkyldighed og Glæde,
Uſøgt til hvert et Bryſt,

Og hver en Mund. I en uſynlig Kiede
Hang Lyft ved anden Lyft;

Men rundt omkring dem loe Naturen. Stolt
udbreder

Den her ſit Seiers-Tegn,
Sin Rigdom, og dens unge Herlighedet

Groe sterkt i Elhois Egn.

Lad andre synge dig, guddommelige Orden,
Dig altings Skabere,

Som her frembyder hver en Skat i Jordens
Til de Lyksalige!

Den Døse forste blant de skulste Drivefriere,
Som bragte dig i Gang,
Arbeidsomhed! og synge dig til Ere
En øeconomist Sang!

Thi Vellyst bandt min Siel til hine grønne Heie—
Vær mig et helligt Sted,

O Plet, hvorfra Philets henrykte Øie
Fandt Jordens Herlighed! —

Et rudret gront med Guld igjennemvirket Teppe,
Som levnt udstrakte sig,
Bar dig, Naturens Skat — det syntes neppe
At kunne bære dig —

O Frugt, og anden Frugt, og hver med Forskiel
prægtig,

Som holdt og fordrede
Den hele Siel! — O Skabning, som almægtig
Omstøber Hierterne!

Snart vandrede Philets umættelige Øie
Langs med en kroned Rad
Af Skovens unge Born, som venlig boie
Sig sammen — Blad til Blad.

Snart trængte sig et Lys forbi den tette Skygge,
 Og pegte myndig paa
 En talrig Hjord, som pustende og trygge,
 Og dybt i Kløvret laae.
 Her sneg sig et Christal, forfulgt af Solens
 Straaler,
 Bag ved et Bierg af Hœ;
 Og hist forsøgte Liljer og Violer
 At skygge for en Sœ.
 Her stod endnu og hist en enkelt Trave,
 Ei for sin Ringhed glemt
 Af Eieren, som sildig først kan have
 Sin store Torraad glemt;
 Men til et Vidnesbyrd for dig halvgyldne Slette,
 Som synes nu saa bar,
 Gav Hændelsen Philet det Vink at giette,
 Hvor stor din Rigdom var.
 Dog agter han det ei; thi bag ved Sletten leger
 En Flok af kaade Lam
 Rundt om sin Væder, som forgieves bræger,
 At den skal følge hant.
 Nu triple de, hvor hist den tynde Rog opstiger,
 Hist under Skyggerne,

Veilede de Philet, som henrykt sniger
Sig med de Skiertsende.

Dog glemmer han dem snart. — En net, ukunstled
Hølig

Bequem og vel forseet
Med Alt, og varig bygt, og reen og rolig,
Henrykker nu Philet.

Her saae han Næromhed hos Welstand; Flid og Orden
hos dydigt Tidsfordriv.

Og dig, o Fred — "O!" — streg han — "har da
Jorden

"Et saa lyksaligt Liv?
Alt trak den merke Skye sig langsom fra hans Øie,
Som stift og aldrig mæt
Forsulgte hver en Skionhed, som den Høie
Tilbyder Mennesket.

Han sloi fra Gaard til Gaard, som her adspredte dele
Opmærksomhed og Lyst.

Suart kom et Hegg, en Lund, og snart det Hele,
Tilbage til hans Bryst.

"Nei" — raabte han tilsidst — "Nei, lykkelige Samle,
"J, som en Drsm, maaskee
"her — og just her? — i Dag har vildet samle
"Til min Forvirrelse!

"Jeg veed, jeg føler det, at Jordens største Glæde

"Er Ufuldkommenhed.

"Tilstaaer mig, hvad det er, som I begræde,

"Og hvad I stielve ved!

"Vi?" — svarte man — og een, udmerket ved sin Alder,

Begyndte strax igien:

"Glemt er det Ord, som du tilbagekalder,

"Du Smertens mørke Ven.

"Tre Vintre var det nu — Da saaede vi med Smerte,

"Og høstede med Graad —

"Da skialv vi. Frygt tillukte selv vort Hierte

"For Haab og Hielp og Raad;

"Thi Trældom var vort Liv, og Tidslær bar vor Ager,

"Og selv Velsignelsen

"Forsvandt som Dug — Vi streg — og vore Klager

"Fandt ingen magtig Ven.

"Men hist! — det store Huus, der tæt ved hine Rader

"Af Træer, der boer en Mand —

"O Gud! og hvilken! Armodss Ven og Fader,

"Skisnt af saa høi en Stand!

"Han — see min Laare nu! — han er, som alle sige,

"Og, som vi let kan see,

"Saa stor, saa vigtig for det hele Rige

"Som her for Bønderne.

"Forst,

- "Farst, højperst, visest og oprigtigst i at vaade
 "Til Landets Gavn og Lyst;
 "Og stor i Guds og i Monarkens Maade,
 "Og i de Dansles Bryst.
 "Ei Pragt, ei Erens Tegn forblinde mig — des-
 verre,
 "De pryde saa som ham.
 "Thi, af! hvor mangen vel saa prægtig Herre
 "Gør sine Klæder Skam!
 "Dog Magt at gisre vel, som Himlen her forener
 "Med Lyst, er, som jeg troer,
 "Saa vigtig, at den beste først fortienner
 "Bed den at kaldes Stor.
 "Men, elskte Billeder! hvorhen? hvorlangt bortriver
 "Du dog min hele Siel?
 "Hvad er min Roes? Af! dens Undskylding bliver,
 "At jeg har meent den vel."
 Her taug den solvgræe Mand, og saae sig om at nyde
 De andres tause ja,
 Og fandt den Tanke, da han saae det flyde,
 Som han begyndte fra.
 "Troe mig, o Fremmede, den Graad du seer er
 Glæde!" —
 Saa brod han ud igien —

- " Af Næd og Sorrig kan vel ingen græde,
 " Som har saa stor en Ven.
- " Thi taalte han det? Han! som neppe saae vor Klage
 " I vort tillukte Bryst;
- " Og dog halv trakte os til bedre Dage,
 " Og twang os til vor Lyst.
- " Viid, at det Land, du seer, var fordum vildt og øde,
 " Endnu halv skult i Vand.
- " Hin store Strekning med den rige Grøde
 " Var Kær og Mos og Sand.
- " Uorden, vor Tyran, opslugte Sad og Moie,
 " Og, hvad den levnede,
- " Var andre nok, som med et graadigt Hie
 " Alt aad i Tankerne.
- " Alt Mod, alt Haab forsvandt; thi om og enutrættet
 " I Klid var Bien lig;
- " Da gik det ham, som den, der bliver mættet,
 " Men samler ei for sig.
- " Den sode Pligt, som man saa sielden overgiver,
 " Den græd, den skal vi ved.
- " Din Arv, min Son" — saa streg vi — " af! den
 bliver
- " Vor Ulyksalighed.
- " Men hist oprandt vor Soel. Hvor god og viis og
 mægtig
- " Kom han vor Næd ihu!
- " Dag, da vi saae ham først! hvor glimrende, hvor
 prægtig,
- " Hvor hellig er ei du!
- " Thi med en vældig Arm omdannede han Jorden,
 " Og trak dens Skatte frem,
- " Og

- "Og Væld af meer, og satte varig Orden
 " Til at indhegne dem.
"Nu saae han smilende vor Glædes Grundvæld færdig,
 " Og saae sig lykkelig.
"Endog i det sin store Skaber værdig,
 " Som Skaber ei for sig.
"Beboer den, sagde han, og eier den og nyder
 " Dens Frugt i varig Fred!
"Og Godhed giv, at eders Aftkom fryder
 " Sig ved dens Herlighed!
"Saaledes, skumle Nat, forsvandt du fra vort Die!
 " Vi see fra denne Tid
"Kun Haab, som steds' velsignes af den Høie,
 " Og aldrig skuffet Flid.
"Nu glæde vi os ved, langt fra, som før at grue
 " For Efterkommere,
"Som Mangel ei, og Trældom ei ter true
 " I slig Bestiermelse.
"Hjæl boer den store Mand, som vil og kan beskytte
 " Vor Velstand og vor Fred.
"Han er det! — Han! — Vor Grundvæld og vor
 " Etatte! —
 " Hvad skal vi skielve ved?
"Ja!" — kreg Philet, som taus alt længe havde
 grundet,
 halv glad, halv skamfuld her;
"Der er Lyksalighed. Ja! du har vundet,
 " Dram, eller hvad du er!
"Jeg kiender ham — vor Smags, de bedre Sæders
 Fader,
 " At i hans Nabobelav

"Er

"Er ingen Torn, og ingen Urt, som stader,

"Og ingen aaben Grav.

Nu overlod han sig til hele Fredsens Glæde.

"Bort" — smilte han — "med dig!

"Bort Heracliters Grille! Øsr jeg græde,

"Hvor en er lykkelig?

"Men hist! hvo kiender den, som iler hist og stønner,

"Og tit slaaer Haand i Haand?

"Han græder. Er det en af Landets Sonner?

"O Glæde, styrk min Aand!

"Damoet! — hvad er din Graad?" — men af, og
af vor Fader,

Var alt det Svar man sik —

Nu kom han — "Af — vor Greve — Han — forlader"

Og Rest og Sands forgif.

Taus, som en Findlandst Nat, og mørk blev Glæ-
dens Scene.

Nu kom et hylende —

Nu flyede den beskyttede Camoene,

At skule Taarene.

"Hvad? — streg Philet — o Haab! dit sidste Glimt
forsvinder! —

"Mon jeg begræder det?

"Jeg! som afmægtig neppe mere finder

"Mit svage Aande-Dræt!"

